

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

57'nci Birleşim 13 Şubat 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	607
II.- GELEN KÂĞITLAR	612
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	613
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>613:617</i>
1.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Millî Eğitim Bakanlığının yabancı uyruklu öğrencilerin olduğu okullar için güvenlik ve temizlik ihalesi yaparak ayrımcılığa neden olmasına ilişkin gündem dışı konuşması	613:615
2.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, işçi sınıfının barajsız sendika, yasaksız grev ve güvenli iş taleplerine ilişkin gündem dışı konuşması	615:616
3.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	616:617

IV.- AÇIKLAMALAR

618,647,670,679,710,712,
732,742,770

- 1.- Ardahan Milletvekili Kaan Koç'un, 2'nci Dönem Ardahan Milletvekili Deli Halit Paşa'nın vefatının 100'üncü yılına ve Berat Kandili'ne ilişkin açıklaması 618
- 2.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, yapımı devam eden Siirt Ceza İnfaz Kurumuna ilişkin açıklaması 618
- 3.- İstanbul Milletvekili Seyithan İzsiz'in, Elâzığspor-Van Spor müsabakasındaki olaylara ve Berat Kandili'ne ilişkin açıklaması 618
- 4.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Berat Kandili'ne ve Dünya Kar Motosikleti Şampiyonası'na ilişkin açıklaması 618:619
- 5.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, ING Türkiye Kupası 2025 Dörtlü Finali'ne ilişkin açıklaması 619
- 6.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Berat Kandili'ne ilişkin açıklaması 619
- 7.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya-Antalya il sınırında yer alan Giden Gelmez Dağları'na ilişkin açıklaması 619:620
- 8.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, emekli maaşlarına ve emeklilikle ilgili yapılması gereken düzenlemelere ilişkin açıklaması 620
- 9.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, 15 Şubat uluslararası komplonun yıl dönümüne ilişkin açıklaması 620
- 10.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, 6 Şubat depreminin yıl dönümünde Maraş'a yaptıkları ziyarete ilişkin açıklaması 620:621
- 11.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, emeklinin ve esnafın isteklerine ilişkin açıklaması 621
- 12.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğünde emekli olan 27 işçiye ilişkin açıklaması 621
- 13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'da gençlerin göç ettiğine ilişkin açıklaması 621
- 14.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, su kaynaklarının korunmasına ve verimli kullanılmasına ilişkin açıklaması 621:622
- 15.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ın Kızılcasöğüt beldesindeki sosyal belediyeçiliğe ilişkin açıklaması 622
- 16.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, nakliyeciler esnafının iş yerlerinde iş güvenliği uzmanı bulundurma zorunluluğuna ilişkin açıklaması 622
- 17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, emeklilere verilen bayram ikramiyesine ilişkin açıklaması 622:623
- 18.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, İskenderun'un Deniz Alayı mevkesine kaçış rampası yapılması taleplerine ilişkin açıklaması 623

- 19.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Atakum ilçesindeki Meteoroloji Bölge Müdürlüğü arazisine ilişkin açıklaması 623
- 20.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, az tehlikeli iş yerlerinde de iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı bulundurma şartı getiren düzenlemeye ilişkin açıklaması 623:624
- 21.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, bugün pek çok merkezde ve Mardin'de yapılan gözaltılara ilişkin açıklaması 624
- 22.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinin tapu ve elektrik aboneliği sorunu ile Amik Ovası çiftçilerine ilişkin açıklaması 624
- 23.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna ilişkin açıklaması 624
- 24.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, deprem bölgesindeki TOKİ konutlarının yöneticilerine ilişkin açıklaması 625
- 25.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Gölhisarlı vatandaşların kapalı sistem sulama isteklerine ilişkin açıklaması 625
- 26.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzonspor U19 Takımı'na ilişkin açıklaması 625
- 27.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Dersim'in Pertek ilçesi Sürgüç ve Gülbahar köylerindeki şap hastalığına ilişkin açıklaması 625:626
- 28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Halk TV Genel Yayın Yönetmeni Suat Toktaş'a ilişkin açıklaması 626
- 29.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, kamuda tasarruf genelgesinin yerel basına etkisine ilişkin açıklaması 626
- 30.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, emekli, dul ve yetim maaşlarına ilişkin açıklaması 626:627
- 31.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, elektrik faturalarındaki düzenlemeye ilişkin açıklaması 627
- 32.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Berat Gecesi'ne, Diyanetin açıkladığı fitre miktarına, emekliye ödenecek bayram ikramiyesine, Gaziantep'te bir iş yerinde devam eden eylemlere, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önergesine ve ABD Başkanı Trump'ın Gazze hakkındaki çıkışına yönelik tüm partilerin ortak tutumuna ilişkin açıklaması 627:629
- 33.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Berat Gecesi'ne, Çayırhan maden işçilerinin yürüyüşüne, Gaziantep'te 9 fabrikada çalışan işçilerin taleplerine, yarın gösteri yapacak olan dış hekimlerinin problemlerine, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önergesine ve Bandırma'daki bir Kıbrıs gazisinin yaşadığı sağlık sorununa ilişkin açıklaması 629:632
- 34.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Berat Kandili'ne ve Gecesi'ne, ABD Başkanı Trump'ın Gazze planına ve yerli savunma sanayisinin başarısına ilişkin açıklaması 632:633

- 35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 15 Şubat Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişinin 26'ncı yılına, İliç maden kazasının yıl dönümüne, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önergesine, Antep'teki ve Çayırhan'daki işçilerin mücadelelerine ilişkin açıklaması 633:636
- 36.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep'teki işçilerin direnişine, İstanbul Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun 11 Nisandaki davalarına, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önergesine ve sarayın yemekhanesinden atılan çöpe ilişkin açıklaması 636:638
- 37.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Berat Gecesi'ne, 13 Şubat 2024 tarihinde gerçekleşen İliç'teki kazaya, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sorularına ve 56'ncı Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 638:640
- 38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 640:642
- 39.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 642:643
- 40.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 15 Şubat 1999'a ilişkin açıklaması 644
- 41.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 644:645
- 42.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 645
- 43.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 646
- 44.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, Erzincan İliç'te meydana gelen maden faciasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması 647
- 45.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, rantı dayalı sağlık sistemine ilişkin açıklaması 647
- 46.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Gaziantep'te direnen işçilere ve Berat Kandili'ne ilişkin açıklaması 647:648
- 47.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Erzincan İliç'te meydana gelen maden faciasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması 648
- 48.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, fındığın iç piyasada ucuzlatılmasına ilişkin açıklaması 648
- 49.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük Üniversitesi Yenice Meslek Yüksekokulu Elektrik Bölümüne ilişkin açıklaması 648:649

- 50.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 670:671
- 51.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 671
- 52.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, tarım ürünü ithal edilmesine ilişkin açıklaması 671
- 53.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Serik ilçesine bağlı Bucakköy ve Belkis Mahallelerinin kapalı sulama sistemi sorununa ilişkin açıklaması 672
- 54.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Çayırhan'dan Ankara'ya yürüyen madencilere ilişkin açıklaması 672
- 55.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 672:673
- 56.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, Berat Kandili'ne ve sokak hayvanlarına ilişkin açıklaması 679:680
- 57.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Antalya Milletvekili Atay Uslu'nun YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 680
- 58.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, çiftçinin destek ve pazar bekleğine ilişkin açıklaması 680
- 59.- Adalet Komisyonu Başkanı Cüneyt Yüksel'in, şehit olan Uzman Çavuş Osman Oktay'a, Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'ne ve Berat Kandili'ne ilişkin açıklaması 710:711
- 60.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, MAPEG'in Fatsa'daki siyanür havuzuyla ilgili verdiği cevaba ilişkin açıklaması 712
- 61.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Gazze halkının yanında olduğuna dair Hükûmetin ve Meclisin bir duruş beyan etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 712
- 62.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Birleşmiş Milletlerin Akın Öztürk kararına ilişkin açıklaması 712:713
- 63.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, TÜSİAD'a ilişkin açıklaması 713
- 64.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Beşikdüzü ilçesindeki Fatih Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine ilişkin açıklaması 713
- 65.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, kamuda psikolog istihdamına ilişkin açıklaması 713:714
- 66.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla Büyükşehir Belediye Meclisinin çimento fabrikası yapılmak istenen alanla ilgili kararına ilişkin açıklaması 714

- 67.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bingöl-Diyarbakır arasında bir yolcu otobüsünün yaptığı kazaya ilişkin açıklaması 732:733
- 68.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul'da Cumhuriyet Halk Partili bazı belediyelere yapılan operasyonlara ilişkin açıklaması 742:743
- 69.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, tutuklanan belediye meclis üyelerine ve başkan yardımcılara ilişkin açıklaması 743:744
- 70.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın 81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında DEM PARTİ sıralarından sarf edilen sözlere ilişkin açıklaması 770
- 71.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın 81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 770:771
- 72.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 771:772

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

646

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması 646:647

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

649

A) TEZKERELER

649:651

- 1.- (10/1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904) esas numaralı Bazı Özel Sağlık Kuruluşlarında Yaşanan Bebek Ölümlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılması, Özel Sağlık Kuruluşlarının Yenidoğan Çocuk, Engelli ve Yaşlılarla İlgili Bakım Servislerindeki Uygulamaların ve Mevzuatın İncelenerek Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1054) 649
- 2.- (10/1806, 1813, 1827, 1828, 1829, 1830) esas numaralı Çocukların Her Türlü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1055) 649
- 3.- (10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835) esas numaralı Kadınların Her Türlü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek

Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1056)

650

4.- (10/2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267) esas numaralı Bolu Kartalkaya Mevkiinde Bulunan Bir Otelde Meydana Gelen Yangın Faciasının Tüm Boyutlarıyla Araştırılarak, İlgili Kurum ve Kuruluşların Sorumluluklarının Tespit Edilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Geçici Başkanlığının, Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip Üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1057)

650:651

651,673,701

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

651:670,673:679

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, İliç maden kazasının ve madencilik faaliyetlerindeki eksikliklerin tüm boyutlarıyla ele alınması, Komisyon raporunun neden geciktiğinin açıklığa kavuşturulması ve böyle felaketlerin bir daha yaşanmaması için gerekli politikaların oluşturulması amacıyla 13/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

651:657

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekili tarafından, gençlerin tarım sektöründen uzaklaşmasının sebeplerinin araştırılarak tarımsal nüfusun gençleştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 7/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

658:663

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, tarım ürünlerinde zehirli ilaç kullanımının yol açtığı sorunların araştırılması amacıyla 13/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

664:670,673

4.- CHP Grubunun, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve arkadaşları tarafından, vatandaşların sahte alkole yönelme sebeplerinin, alkole getirilen vergilendirme politikalarının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 29/1/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

673:679

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

701

1.- Danışma Kurulunun, 81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2

konusmacı tarafından kullanılmasına ve Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışmasına karar verilen 14/2/2025 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi

701

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

681,701,711,714,733,744,
773,777

A) KANUN TEKLİFLERİ

681:700,701:710,711:712,
714:732,733:742,744:769,
773:776,777:790

1.- Ankara Milletvekili Murat Alparslan ve Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt ile 102 Milletvekilinin Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi (2/2793) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 178)

681:700,701:710,711,
777:790

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2845) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 179)

712

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1645) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 81)

714:732,733:742,744:769,
773:776,777:790

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/16) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 61)

776

IX.- OYLAMALAR

777

1.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'nin oylaması

777:790

2.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

777:790

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

791

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesinde bir vatandaşın dış tedavisini tamamlayamadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/22448)

791:792

2.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, TBMM Halkla İlişkiler Binası'nda yangına karşı alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/23102)

793:797

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak on iki oturum yaptı.

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, 13 Şubat 1918 tarihinde Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 107'nci yıl dönümüne,

Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç Dora, Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne,

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, Bartın'ın sağlık sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla,

Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal;

Donald Trump'ın Gazze'ye yönelik açıklamalarına,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Kocaeli'de iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalara,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun'un Ondokuzmayıs ilçesine adliye kurulması talebine,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Seleukeia Antik Kenti'ne,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, Şanlıurfa'da elektrikten kaynaklanan mağduriyetlere,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Kars'ın Digor ilçesinin Arpalı köyündeki kamu hizmetlerinin yetersizliğine,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Şanlıurfa Viranşehir'deki Güneş Enerjisi Santrali Projesi'nde çalışan işçilerin taleplerine,

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, Görele'nin kurtuluşunun 107'nci yıl dönümüne,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Nazilli'nin köylerindeki haberleşme altyapısı sorunlarına,

Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı, Doğu Karadeniz'deki enerji dağıtım şirketinin işçilerine ve Rize'de hazırlanan Çay Kanunu'yla ilgili teklife,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Adana'nın bazı ilçelerindeki sorunlara,

Konya Milletvekili Mehmet Baykan, Hacıveyiszâde Mustafa Kurucu'nun vefat yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu, Latmos'taki madencilik faaliyetlerine,

İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen, İzmir Körfezi'ne,

Bursa Milletvekili Hasan Öztürk, Merkez Bankasının enflasyon hedefini artırmasına,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Malatya'nın Yeşilyurt ilçesi İkizce Mahallesi'nde yapılmak istenen TOKİ konutlarına,

Tunceli Milletvekili Ayten Kordu, hızır ayına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, çiftçilere verilmesi gereken desteklere,

Edirne Milletvekili Mehmet Akalın, Göcek koylarına yönelik projelere,

Ağrı Milletvekili Nejla Demir, Ağrı'daki hastane ve doktor ihtiyacına,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Gaziantep Havalimanı'na, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'na,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Halkların Demokratik Kongresine, kayyum atamasına ve gözaltı kararlarına,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, en düşük emekli maaşına, emekli ikramiyelerine ve asgari ücrete, Adana Milletvekili Orhan Sümer, FATİH Projesi'ne,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, Van Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Abdullah Zeydan'a ve kayyım rejimine,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, Mersin'deki DMD hastası Deniz Ali Soydan'a,

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, Erzincan'ın kurtuluş yıl dönümüne,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi'ne, Zonguldak'taki kaçak bir madende yaşanan olayla ilgili soruşturmaya ve Yargıtayın Pınar Gültekin kararına, gündüz kuşağı programlarına, Kadına Karşı Şiddet ve Ayrımcılığı Araştırma Komisyonunun bugünkü toplantısına,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, geçtiğimiz haftalarda Mecliste onaylanan torba yasaya ve Siber Güvenlik Kurulu Başkanlığıyla ilgili olarak önümüzdeki günlerde gelecek yasaya, Cumhurbaşkanının yurt dışı seyahatlerine, Donald Trump'ın Gazze'ye yönelik açıklamalarına, ekonomiye ve Merkez Bankasının enflasyon tahminlerine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Amerika Birleşik Devletleri'nin Gazze'ye yönelik planlarına,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, bu sabahki gözaltı kararlarına, Van Belediye Eş Başkanı Abdullah Zeydan'a, Halkların Demokratik Kongresine, Hatay Büyükşehir Belediyesinin deprem anma programları için yaptığı harcamaya, asgari ücrete ve bir restoran zincirinin işçilerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Kadına Karşı Şiddet ve Ayrımcılığı Araştırma Komisyonunda bugün yapılacak sunuma, Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'nın açıklamasına, Cumhurbaşkanının yurt dışı gezisine, Hatay Büyükşehir Belediyesinin deprem anması ve tanıtım için yaptığı ihaleye, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in dün yaptığı açıklamaya, Gaziantep'te bulunan bir tekstil şirketindeki greve,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, konuşma sürelerine, kadın programlarına, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, kadına yönelik şiddetle ilgili bir komisyonun başkanının erkek olmasına ve bugünkü toplantısına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez;

Kadına Karşı Şiddet ve Ayrımcılığı Araştırma Komisyonunda bugün sunum yapan Zahide Yetiş'in açıklamalarına,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, çiftçilerin sıkıntlarına,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

YENİ YOL Grubunun, 12/2/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen tarafından, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçiş sonrası yaşanan en vahim olaylardan biri olan ve kamuoyunda "128 milyar dolar" olarak bilinen Merkez Bankası rezervlerinin dolaylı yollardan, şeffaf olmayan bir biçimde satılmasının araştırılması, ekonomik sonuçlarının tespit edilmesi ve bu tür uygulamaların önlenmesi için gerekli yasal ve idari düzenlemelerin yapılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 12/2/2025 tarihinde Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, Ankara ili Nallıhan ilçesine bağlı Çayırhan'da bulunan Çayırhan Termik Santrali ve ilgili maden sahalarının özelleştirilmesine ilişkin ekonomik, sosyal ve toplumsal etkilerin incelenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 12/2/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, yerel demokrasiye yönelik baskıların yarattığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 11/2/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, İstanbul'da belediyelere yapılan gözaltı ve operasyonların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 12 Şubat 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 192 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin aynı kısmın 5'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, özelleştirmelere,

Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever, bir güne EYT'den yararlanamayanlara,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Ceyhan ilçesinin Kurtpınar Mahallesi'nde yapılan kamulaştırmaya,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu;

Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç'un İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, kışlasız bedelli askerlik talebine,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Kadına Karşı Şiddet ve Ayrımcılığı Araştırma Komisyonu Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun bugünkü Komisyon toplantısında yaptığı açıklamalara,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır;

İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmaları sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına,

Ankara Milletvekili Osman Gökçek, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Osman Gökçek'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Ankara Milletvekili Osman Gökçek, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Osman Gökçek'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Bolu Kartalkaya Mevkiinde Bulunan Bir Otelde Meydana Gelen Yangın Faciasının Tüm Boyutlarıyla Araştırılarak İlgili Kurum ve Kuruluşların Sorumluluklarının Tespit Edilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliklerine AK PARTİ, CHP, DEM PARTİ, MHP, İYİ Parti ve YENİ YOL gruplarınca aday gösterilen milletvekilleri seçildiler.

Başkanlıkça, Bolu Kartalkaya Mevkiinde Bulunan Bir Otelde Meydana Gelen Yangın Faciasının Tüm Boyutlarıyla Araştırılarak İlgili Kurum ve Kuruluşların Sorumluluklarının Tespit Edilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yapmak üzere toplanacağı gün, saat ve yere ilişkin duyuruda bulunuldu.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Ankara Milletvekili Murat Alparslan ve Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt ile 102 Milletvekilinin Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi (2/2793) ve Adalet Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 178) görüşmelerine devam edilerek 18’inci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin;

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan ile Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu’nun 178 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde verilen önergeler hakkında yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu’nun satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, İskenderun, Belen ve Arsuz’daki sağlık sorunlarına,

Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent, ucuz et kuyruklarına,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzon’un Yomra ilçesindeki Maden Ortaokuluna,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, Konya’da suya yapılan zamlara ve kanal Konya projesine,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, aracı depremde hurdaya çıkan vatandaşlara,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Uşak’ın Eşme ilçesine,

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer, Konya Milletvekili Barış Bektaş’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Cavit Arı, Antalya’nın Serik ilçesindeki elektrik sorunlarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in yaptığı açıklaması sırasında şahsına satışması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Alınan karar gereğince, 13 Şubat 2025 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere 00.21’de birleşime son verildi.

Gülizar BİÇER KARACA

Başkan Vekili

Mustafa BİLİCİ

İzmir

Kâtip Üye

Yasin ÖZTÜRK

Denizli

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 92

13.02.2025 Perşembe

Milletvekili Teklifi

1.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2919) (İnsan Haklarını İnceleme ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.02.2025)

13 Şubat 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekilinin gündem dışı söz taleplerini karşılayacağım.

Gündem dışı ilk söz, Millî Eğitim Bakanlığının yabancı uyruklu öğrencilerin olduğu okullar için güvenlik ve temizlik ihalesi yaparak ayrımcılığa neden olması hakkında söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Türkoğlu.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Millî Eğitim Bakanlığının yabancı uyruklu öğrencilerin olduğu okullar için güvenlik ve temizlik ihalesi yaparak ayrımcılığa neden olmasına ilişkin gündem dışı konuşması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; az önce aldığımız haberle, geçtiğimiz günlerde Suriye'de PKK'lı teröristler tarafından açılan taciz ateşinde yaralanan Piyade Uzman Çavuş Osman Oktay'ın şهادetini öğrenmiş bulunuyoruz. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle, milletimizin ve Müslüman âleminin Berat Kandili'ni tebrik ediyorum. Tüm dünya için inşallah hayırlara ve beraata vesile olur.

“Üç gardaştık bir zamanlar üç gardaş,

O toprakta, sen zindanda, ben sürgün.

Aklımıza gelir miydi hiç gardaş?

O toprakta, sen zindanda, ben sürgün.

Arif der ki bu çileler, bu ahlar,

Belki bize bu çilede felah var.

Kul bilmesin bizi bilen Allah var,

O toprakta, sen zindanda, ben sürgün.”

Millî duyguların, kahramanlıkların ve hüznün sesi Ozan Arif'i Hakk'a yürüyüşünün 6'ncı yılında özlem ve rahmetle anıyorum.

Ozanlar sadece sanat icra eden edebî şahsiyetler değildir. Ozanlar bir milletin yaşanmışlık hikâyesidir; ozanlar derdi başından aşmış, çileli insanların gözü, kulağı, gür sesi ve nefesidir; ozanlar eleştiren, yönlendirilen, düşündüren yol başçılarıdır; ozanlar bir ülkenin halk bilgeleridir.

Efendim, şöyle derdi adaleti anlatırken:

“Maalesef adalet kana boyandı,

Tarih yakanızdan sarılır bir gün.

Haksız kalem kıran o kanlı eller,

Mutlaka kökünden kırılır bir gün.”

Ama umudu da hiç kaybetmezdi, mücadele cehdini derdi ki: “Gardaşım, bu iman oldukça sende

Ölmez bu hareket, ölmez bu dava,

Evvel Allah, sonra senin sayende,

Ölmez bu hareket, ölmez bu dava.”

Eleştirirdi günceli; efendim, AK PARTİ için de vardı böyle bir sözü, paylaşalım:

“Ekonomi, istikrar, çok düzelmiş canım çok!

Ne düzeldi arkadaş, boş laflara karnım tok!

Olanda zaten vardı, olmayanda yine yok!

Bir değişme masalı, bir de “ak” tutturdunuz,

Bu millete karayı ak diye yutturdunuz.

İşçi, memur, emekli, refaha mı erişti?

Yani siz geldiniz de hangi hâller değişti?

Yine kazık yiyoruz, atan eller değişti,

Bir değişme masalı, bir de “ak” tutturdunuz,

Bu millete karayı ak diye yutturdunuz.” diyen Ozan Arif’i tepeden tırnağa tarumar edilen; hakkın, hukukun, adaletin, refahın mumla arandığı bugünlerde aramamak mümkün mü?

Özetle, Ozan Arif ülküdür, çiledir, gurbettir, isyandır; Ozan Arif son elli yılımızın gür sesidir.

“Sürgün oldu vatanından, yurdundan

Ayrılmadı sevdiğinin ardından,

‘Ülkü’ adlı bir güzelin derdinden,

Sarardı, kurudu, soldu yazsınlar.”

Ruhu şad olsun.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bizim çocuklarımızın eğitimi için bütçe yetersizken, ödenek bulunmazken yabancı uyruklu öğrenciler için milyarlar harcıyorsunuz. Bu nasıl bir ayrımcılık, bu nasıl bir eğitimde fırsat eşitliğidir?

Konu şu: Millî Eğitim Bakanlığı Türk çocukları için yeterli sayıda temizlik, güvenlik ve hijyen malzemesi dahi bulamazken şimdi ne yaptı? Yabancı uyruklu öğrenciler için 29 ilde tam 3.214 temizlik personeli ve 1.714 özel güvenlik görevlisi ihalesi yaptı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Türkoğlu, tamamlayın lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bu personelin sadece dört aylık maliyeti tam 594 milyon 153 bin lira. Yanlış duymadınız, 1.714 özel güvenlik, 3.214 de temizlik personeli. Hani para yoktu? Diyeceksiniz ki: “AB projeleriyle yapıyoruz.” Hayırdır, sığınmacılar üzerinden aldığınız AB projeleri bizim kendi çocuklarımıza hizmet götürmenizi yasaklıyor mu? Bugün Türkiye’nin dört bir yanındaki okullar temizlik personeli yetersizliği yüzünden pislik içinde, okul kapıları 4’üncü sınıf, 5’inci sınıf çocuklara emanet edilmiş bir vaziyette.

Bu ülkenin çocuklarına yeterli kadro sağlanmazken yabancı uyruklu öğrenciler için nasıl oluyor da yüz milyonları harcıyorsunuz diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, işçi sınıfının barajsız sendika, yasaksız grev, güvenli iş talepleri hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili İskender Bayhan’a aittir.

Buyurun Sayın Bayhan. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- *İstanbul Milletvekili İskender Bayhan’ın, işçi sınıfının barajsız sendika, yasaksız grev ve güvenli iş taleplerine ilişkin gündem dışı konuşması*

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 13 Şubat, İliç katliamının 1’inci yılı ve ben burada İliç katliamında yaşamını kaybeden işçi kardeşlerimizi saygıyla, sevgiyle bir kez daha anıyorum.

O gün sömürge madenlerinde yaşamını yitiren 9 işçi kardeşimizi katledenler bugün Antep’te ucuz emek sömürüsü için sermaye terörü estiriyorlar. O gün İliç’te “Allah rahmet etsin. Başınız sağ olsun.” dışında, bu iki cümle dışında herhangi bir adım atmayanlar bugün Antep’te “Zenginliğim, servetim bana Allah’ın verdiği bir lütuftur.” diye konuşanlar için yasaklar ilan ediyorlar. Antep Valisi her toplantıda, Antep burjuvazisinin, sermayedarlarının her toplantısında onları överken, onlara hizmet edeceğini söylerken bugün kendi Anayasa’sını, yasalarını ayaklar altına alarak, gecenin on ikisinde bir X hesabından paylaştığı bir mesajla yasak kararı verdi ve binlerce işçinin, ekmeğini büyütmek için mücadele eden binlerce işçinin grevini yasakladı ve onların üzerine polisi, jandarmayı saldı, çadırlarını yıktı, parçaladı, söküp attı.

Şimdi, şubat ayında neler oldu Antep’te? Bakınız, 26 Ocakta Antep’te BİRTEK-SEN bir kurultay düzenledi. Şubat ayı zam ayıdır, sendikasız iş yerlerinde zam ayıdır; işçiler ocak, şubat aylarında fabrika yönetimleriyle pazarlık yaparak ücretlerini artırma mücadelesi verirler. Antep’te de 26 Ocakta BİRTEK-SEN bir çağrı yaptı ve 100 öncü işçiyle birlikte şubat zamlarına ilişkin tutumlarını açıkladı ve yüzde 65 zam talep etti; ayrıca yılda 2 defa bayram ikramiyesi, Ramazan ve Kurban Bayramlarında 2 ikramiye talep ettiler 36 fabrikadan öncü işçiler. Ve ilk çoban ateşi 5 Şubatta yandı, işçiler fiili grev ve direnişlere 5 Şubatta başladılar. Ufuk Halıda yüzde 40’la uzlaşarak mücadelelerini sonuçlandırdılar. Bir haftada, tam bir haftada 17 fabrikada binlerce işçi grev ve direnişe çıktı ve bugün 9 fabrikada 3 bine yakın işçinin mücadelesi devam ediyor ve haklarını elde edebilmek için, insanca yaşayacak ücretler elde edebilmek için mücadele ediyorlar.

Peki, Valiliğin yasak kararı nasıl gündeme geldi? Bakınız, bunun 2 tane güncel nedeni var: Antep’te AKP Milletvekili İrfan Çelikaslan’ın 2 fabrikasında da işçiler greve çıktılar, fiili grev başlatıldılar ve zam talep ettiler, üretimi durdurdular; ayrıca, bugün itibarıyla, 13 Şubatta bu grev ve direnişlerini birleştirme kararı aldılar ve çağrı yaptılar bütün fabrikalara. İşte, Antep Valisi Antep işçilerinin bu ekmek mücadelesinin birleşmesi, büyümesi ve Çelikaslan’ın fabrikasındaki bu grevleri gerekçe göstererek bir yasak kararı verdi ve on beş gün süreyle Antep’te OHAL ilan etti. İşte, bunun için, bir X hesabıyla Türkiye’de bir ilki daha başardı ve OHAL ilanını, bir darbe gibi OHAL ilanını internet

sitesinden, Twitter'dan ilan etmek gibi bir geleneğe imza atmış oldu. Tabii, biz buna yabancı değiliz. Saraydaki tek adam iktidarı 21 grev yasağıyla grev şampiyonu olarak tarihe geçmiş bir iktidar ve Antep Valisi de elbette onun yolunda, onun izinde yürüyor. En son 2 bin metal işçisinin grevini yasakladı ama 2 bin metal işçisi bu emperyalist tekellere hizmet eden grev yasağını tanımadı ve fiilen grevlerini sürdürdü. Ben o gün bu kürsüde, o grev kararını tanımayan işçi kardeşlerimizin çağrısına yanıt olarak o kararı yırtmıştım, bugün de Antep işçilerinin çağrısına yanıt olarak Antep Valisinin grev yasağı kararını yırtıyorum bu kürsüde. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Siz ne kadar çok grev yasağı ilan ederseniz; işçi hakkı, emekçi hakkı yerseniz o yasakları bizim burada o kadar tanımadığımızı ve yırtacağımızı bir kez daha sizlere hatırlatıyorum.

Bakınız, Antepli birkaç kapitalist sömürücü için Antep'in bütününde OHAL ve darbe ilan ediyorsunuz; bir valinin kararıyla Antep'te sadece ekonomik, ticari faaliyet ve etkinlik dışında her şeyi yasaklıyorsunuz. İşte, şimdi Antep işçisi sizin nasıl bir devlet ve demokrasi anlayışına sahip olduğunuzu yaşayarak öğreniyor. İşçiler diyor ki: "Biz emeğimizin hakkı için buradayız; onun için, halaya, düğüne gelmemişiz. Çocuğuma harçlık vermek için kredi çekiyorum. İnsanca yaşamak istiyoruz, yaşamayı nefes almak zannediyorsunuz. Sevdiğime ipek gömlek alamıyorum."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Bayhan.

İSKENDER BAYHAN (Devamlı) - Bu haykırışlar bir valinin yasak kararıyla boğulmak isteniyor ama buradan bir kez daha ilan ediyoruz: Ne DDK yasaları, düzenlemeleriyle aldığınız özel yetkiler ne basına uyguladığınız ambargo ve gözaltılar ne grev yasaklarınız ne kayyum politikalarınız ne siyasetçilere kurduğunuz kumpaslarınız ne seçim sandık hileleriniz, oyunlarınız ne de gerici, faşist rejim hevesleriniz sökecek; çöküşünüzü engelleyemeyeceksiniz, bunu başaramayacaksınız. Barajsız sendika, yasaksız grev, güvencesiz iş mücadelesi için grevleriyle, direnişleriyle bu ülkenin geleceğine umut saçan işçi, emekçi kardeşlerimizin, halk kitlelerinin mücadelesini durduramayacaksınız; onlar kazanacak, bilumum sömürücüler, hepiniz kaybedeceksiniz.

Son olarak, bütün Antepli işçi ve emekçileri yarın Antep'te Cumhuriyet Meydanı'ndaki büyük işçi eylemine buradan bir kez daha davet ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz talebi, Kars ilinin sorunları hakkında söz talebinde bulunan Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'a aittir.

Buyurun Sayın Alp. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Kars ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın milletvekilleri, Kars'ta cereyan eden iki hadise üzerinden 2 bakanın nasıl güvenimizi kaybettiğini belgeleriyle ispat etmeye çalışacağım. Düşünün ki bir İşçileri Bakanı var, muhalefetin belediyelerine daha haklarında kesinleşmiş bir mahkeme kararı olmadan kayyum atıyor; bizim belediyelerimize de atadı, DEM PARTİ'nin belediyelerine de atadı. Fakat mesele hırsızlık ve yolsuzluk olunca Sayın Bakan bakın nasıl bir tavır göstermiş. Değerli milletvekilleri, bu resmi ben geçen sene size göstermiştim; bu, mülkiyeti Kars Belediyesine ait "Aynalı Köşk" olarak bilinen tarihî bir bina, bugünkü değeri 100 milyon liranın üzerindedir. Bu mülkü, Kars'ın önceki Belediye Başkanı, olmayan bir borçtan kaynaklanan bir temlik üzerine 1 milyon 600 bin liraya icra vasıtasıyla sattırmıştır, 100 milyon liralık mülkü 1 milyon 600 bin liraya. İcra devam ederken bu borcu ödemek aklına gelmemiştir, 300 katı bütçesi varken 1 milyon 600 bin liralık borcu ödeyip bu mülkü icradan kurtarmamıştır. Bu mülk tescilli bir kültür varlığı olmasına rağmen, Kültür Varlıklarını Koruma Kurulundan yazıyı almadığı için icrayı durdurmamıştır. Dikkat edin, borca itiraz dahi etmemiştir, sadece

1 milyon 630 bin lira üzerinden yapılan takipte 30 bin liralık faize itiraz etmiş, 1 milyon 600 bin liralık borcu kesinleştirmiş ve bu mülk değerinin yüzde 1'ine satıldı. Ben geçen sene bunu dile getirdim, peşini bırakmadım, Kars'a gittim, savcılığa suç duyurusunda bulundum ve bu Belediye Başkanının yargılanmasını talep ettim. Belediye Başkanının yargılanabilmesi için İçişleri Bakanının izin vermesi lazım, savcılık bütün delilleri de ibraz ederek İçişleri Bakanından bu Belediye Başkanı hakkında soruşturma izni istedi ve bizim belediyelerimize, muhalefetin belediyelerine soruşturma iznini dahi beklemeden kayyum atayan İçişleri Bakanı Sayın Ali Yerlikaya geçen hafta bu kararı verdi; soruşturma izni verilmemesine dair karar. İçişleri Bakanı yolsuzlukla ve hırsızlıkla itham edilen belediye başkanını korumuştur; işte delil, kendi kararı. Sakın yanlış anlamayın, bu Belediye Başkanını Sayın Devlet Bahçeli yolsuzluk yaptığı iddiasıyla kendi partisinden istifaya zorlamıştı zamanında; ya Devlet Bahçeli doğru söyledi o gün, ya İçişleri Bakanı. İçişleri Bakanı seni uyarıyoruz, sen hırsız ve yolsuz kolladın ve bizim güvenimizi kaybettin. (CHP sıralarından alkışlar)

İkinci Bakan Sağlık Bakanındır, yine Kars'taki bir hadise üzerinden bu Sağlık Bakanını anlatacağım. Buraya geldi, milletin vekillerine parmak salladı, bakın, kendisini yapmış. Kars 500 yataklı devlet hastanesinin temelini atıldılar 2 Mayıs 2023'te; seçime on iki gün kalmıştı, seçimi kaybetme korkusuyla geldiler, bir çukur kazdılar. Bakın, dönemin Sağlık Bakan Yardımcısı temel atma töreninde ne diyor? "Bölge hastanemizin gerçekten iyi planlanmış, iyi düşünülmüş, geleceği görerek adım atılmış bir yatırım olduğunu hep beraber idrak edeceğiz." diyor. Aradan bir yıl geçti, bu devlet hastanesinde hiçbir gelişme olmayınca ben Sağlık Bakanına yanıtlaması istemiyle bir önerge verdim, bu hastanenin akıbeti ne oldu, bize açıkla dedim. Sağlık Bakanı cevap vermiş; ibretiâlemidir: "Bizim o gün yaptığımız işlem temel atma işlemi değildi, yer teslimi organizasyonuydu." Yalana bak, yalan söylüyorsun! "Bu hastanenin ihalesini biz 10'uncu ayın 9'unda feshettik ve uhdesinde birden fazla hastane ihalesi olan bu müteahhidin tüm ihalelerini feshettik." diyor çünkü aynı müteahhide seçimden bir hafta önce, on gün önce Türkiye'nin dört bir yanında böyle sahte temeller attırmışlardı ve sonradan "Bu ihaleleri feshettik." diye de ikrar ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Başkanım, tamamlamama müsaade eder misiniz?

BAŞKAN - Sayın Alp, buyurun lütfen, tamamlayın.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Bakın şimdi, öyle bir şey ispat edeceğim ki bu Bakanın kamu kaynaklarını nasıl kullandığını ve 2025 bütçesine sahte belgelerle nasıl kaynak aktardığını ispat edeceğim. Madem siz yenidoğanda Bakanı korudunuz, gelin, şimdi hırsızlıkta da koruyun; işte delil, işte belge. Bakın şimdi, bu hastaneye 2024 yılı bütçesinden 5 milyar 35 milyon lira bütçe ayırmıştı bu Bakan, oysa ihalenin bedeli 1 milyar 825 milyon liraydı. "Feshettim." dediği ihaleye 2025 yılı bütçesinden tekrar kaynak ayırmış biliyor musunuz sayın milletvekilleri. Bu yılın, 2025 yılının yatırım programından okuyorum "Feshettim." dediği, önergeyle bana feshettiğini söylediği hastane için tekrardan 4 milyar 511 milyon 300 bin lira kaynak ayırmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Sayın Bakan, herkesin gözünün içine baka baka kamu kaynağını heba etmiştir ve bu nedenle güvenimizi kaybetmiştir. Her iki Bakanı da milletimize şikâyet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 30 milletvekiline yerlerinden birer dakikayla söz vereceğim.

İlk söz talebi Ardahan Milletvekili Kaan Koç'a aittir.

Buyurun Sayın Koç.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ardahan Milletvekili Kaan Koç'un, 2'nci Dönem Ardahan Milletvekili Deli Halit Paşa'nın vefatının 100'üncü yılına ve Berat Kandili'ne ilişkin açıklaması

KAAN KOÇ (Ardahan) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Şark Fatihî Kâzım Karabekir Paşa'nın emrinde görev yaparak Kafkas cephesinde büyük başarılar elde eden, Ermeni ve Rus zulmü altındaki Ardahan, Kars ve Sarıkamış'ı işgalden kurtaran, Kafkas İslam Ordusuyla Ahıska'yı kuşatan, savaş meydanlarındaki cesareti sebebiyle "deli" lakabıyla anılan, milletvekilliği görevini yaparken Mecliste arkasından vurularak 14 Şubat 1925 tarihinde şehit edilen 2'nci Dönem Ardahan Milletvekilimiz kahraman Deli Halit Paşa'yı vefatının 100'üncü yılında saygı ve rahmetle anıyorum.

Ramazan ayının müjdecisi Berat Kandili'nin ülkemize, milletimize ve bütün İslam âlemine hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Mervan Gül...

2.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, yapımı devam eden Siirt Ceza İnfaz Kurumuna ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Siirt'te birçok alanda yatırımlara devam ediyoruz. Yapımı devam eden projelerimizden olan Siirt ceza infaz kurumunun inşaatı ihale bedeli 819 milyon TL'dir. Kompleksin içerisinde 746 kişilik 1 adet T tipi kapalı, 246 kişilik 1 adet açık cezaevi kurumu bulunmakta olup toplam kapasite 986 kişiliktir. İşin başlama tarihi 18/9/2024, işin bitiş tarihi 18/8/2026'dır. Bu projenin tamamlanmasıyla şu an Batman Beşiri Cezaevinde bulunan personellerimiz de memleketlerine dönecektir. Proje Siirt ekonomisine de ciddi katkı sağlayacaktır. Bu projede emeği geçen Sayın Bakanımıza ve Bakanlık personellerimize teşekkür ediyoruz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ancak cezaevi vadedersiniz, kayyumlarınızla cezaevi vadedin ancak.

BAŞKAN - Seyithan İzsiz...

Buyurun Sayın İzsiz.

3.- İstanbul Milletvekili Seyithan İzsiz'in, Elâzığspor-Van Spor müsabakasındaki olaylara ve Berat Kandili'ne ilişkin açıklaması

SEYİTHAN İZSİZ (İstanbul) - Spor sadece bir oyun değil milletimizin ortak ruhunu, azmini ve kardeşliğini temsil eden bir değerdir. Sahada rekabet ve mücadele olabilir ancak unutmayalım ki spor düşmanlık değil dostluktur. Geçtiğimiz günlerde Elâzığspor ile Van Spor müsabakasındaki olaylar bizlere bir gerçeği bir kez daha hatırlatıyor. Sporun ruhunu korumak ve onu dostluk ile kardeşlik temelinde yaşatmak hepimizin sorumluluğudur. Van Spor kulüp otobüsüne yapılan saldırıyı kınıyorum. Bu olayın Elâzığ şehrimize mal edilmemesini, münferit bir hadise olarak kalmasını diliyorum. Van Spor yönetimine, teknik heyetine ve sporcularına geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, Berat Kandili'nizi tebrik ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Murat Cahid Cıngı...

4.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Berat Kandili'ne ve Dünya Kar Motosikleti Şampiyonası'na ilişkin açıklaması

MURAT CAHİD CINGI (Kayseri) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; öncelikle Berat Kandili'nizi tebrik ediyorum.

Memleketim Kayseri’de bulunan Kayseri Erciyes Dağı yüz binlerce yerli ve yabancı turiste hizmet vermeye devam ediyor, harika bir kış sezonu geçiriyor. Bu arada, bu merkezde şimdiye kadar yüzlerce uluslararası aktivite yapıldığını hatırlatmak istiyorum. Bunların çok önemlilerinden bir tanesi de Uluslararası Motosiklet Federasyonu, Türkiye Motosiklet Federasyonu, Kayseri Büyükşehir Belediyesi ve Kayseri Erciyes AŞ ortaklığında organize edilecek Dünya Kar Motosikleti Şampiyonası olacak. 15-16 Martta geçtiğimiz yıl 1’incisini düzenlediğimiz bu muhteşem şampiyona 2’nci sefer Erciyes’te tekrar düzenlenecek ve tüm dünyadan motosiklet meraklılarını, motor sporları meraklılarını ülkemize ve Erciyes’e getirmeye inşallah muktedir olacak. Milyarlarca insana ulaşan bu canlı yayının ülkemize de hayırlar getirmesini diliyorum. Herkesi Erciyes’e davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Cevahir Asuman Yazmacı...

Buyurun Sayın Yazmacı.

5.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı’nın, ING Türkiye Kupası 2025 Dörtlül Finali’ne ilişkin açıklaması

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şanlıurfa’ımızda 14-16 Şubat tarihlerinde basketbol alanında en büyük organizasyonlardan biri olan ING Türkiye Kupası’nın 2025 Dörtlül Finali’ne ev sahipliği yapıyoruz. Ülkemizi dünyada basketbol branşında temsil ederek büyük başarılar imza atan takımlarımızı ev sahibi olarak ağırlamaktan büyük gurur ve mutluluk duyuyoruz. Her geçen gün gelişen kültürel, sosyal ve sportif etkinliklerle adını duyuran Şanlıurfa’ımızda 14-16 Şubat tarihlerinde gerçekleşecek olan turnuvaya tüm basketbol severleri bekliyoruz, gerçekleşmesini sağlayan, başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Doktor Osman Aşkın Bak’a ve Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanı Sayın Hidayet Türkoğlu’na hemşehrilerim adına şükranlarımı sunuyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Mestan Özcan...

6.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan’ın, Berat Kandili’ne ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün af ve mağfret kapılarının sonuna kadar açıldığı, duaların kabul olduğu, rahmetin ve bereketin üzerimize sağanak sağanak yağdığı mübarek Berat Kandili’ni idrak etmenin huzurunu yaşıyoruz. Bu kutlu gece Rabb’imizin sonsuz merhametine sığınmak, geçmişimizin muhasebesini yapmak ve geleceğe daha güzel adımlarla yürümek için büyük bir fırsattır. Berat, günahlardan arınmak, yüklerimizden kurtulmak ve ilahi affa nail olmak demektir.

Bu vesileyle, kırgınlıkları bir kenara bırakıp gönüllerimizi sevgiyle dolduralım, birbirimize dualarımızı eksik etmeyelim ve bu mübarek gecenin feyzinden ve bereketinden en güzel şekilde istifade edelim.

Bu mübarek gecenin başta Tekirdağlı hemşehrilerim olmak üzere ülkemize, milletimize ve tüm İslam âlemine barış ve hayırlar getirmesini, birlik ve beraberliğimizin güçlenmesine vesile olmasını Yüce Rabb’imden niyaz ediyorum. Rabb’im beraatini alanlardan eylesin diyor, bütün İslam âleminin Berat Kandili’ni tebrik ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Barış Bektaş...

7.- Konya Milletvekili Barış Bektaş’ın, Konya-Antalya il sınırında yer alan Giden Gelmez Dağları’na ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya-Antalya il sınırında yer alan Giden Gelmez Dağları eşsiz doğal güzelliği, endemik bitki örtüsü ve zengin yaban hayatıyla

Türkiye'nin en değerli ekosistemlerinden biridir. Ancak AKP iktidarının rant odaklı politikaları bu eşsiz ekosistemi yok etmek üzere. Bu doğa katliamının arkasında ise yine 5'li çetenin gözde şirketlerinden Cengiz İnşaat var. Şirket bölgedeki boksit madeni kapasitesini 1.700 kat artırmak için harekete geçmiş durumda. Boksit madenciligi sadece doğayı tahrip etmekle kalmayacak, aynı zamanda kimyasal yanıklar, karaciğer ve böbrek hasarına yol açarak bölgedeki yurttaşlarımızın sağlığını da ciddi şekilde etkileyecek. Giden Gelmez Dağları'nın talana açılmasına izin vermemeliyiz. Doğamızı, yaşam alanlarımızı ve geleceğimizi korumak için bu yağmayı engellemeliyiz.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Ayhan Barut...

8.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, emekli maaşlarına ve emeklilikle ilgili yapılması gereken düzenlemelere ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, emeklilerimiz çok zor ekonomik koşullarda yaşama tutunmaya çalışıyor. Emeklilerimiz düşük maaşlar nedeniyle yaşamlarını sıkıntı içerisinde geçiriyor. Ekonomik kriz ve ağırlaşan koşullar durumu daha da kötüleştiriyor. İktidar eliyle enflasyon canavarı büyüdü, fahiş zamlarla halkın beli büküldü. Derhâl yasal düzenleme yapılmalı, emekli aylıkları arasındaki farklar giderilmeli, aylık bağlama oranları düzeltilmeli, en düşük emekli maaşı en az 1 asgari ücretle eşitlenmelidir. 2000 yılı ve sonrasında emekli olmuş yurttaşlarımızın emekli maaşlarındaki ücret adaletsizliği de bitirilmelidir. Emeklilerimiz için intibak düzenlemesi konusunda verdiğimiz kanun teklifleri dikkate alınmalı, çözüm için adım atılmalıdır. Staj süreci ve çıraklıkta geçen sürelerin de emeklilik başlangıcı olarak belirlenmesi, kademeli emeklilik hakkı konusunda acil adım atılmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Sümeyye Boz...

9.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, 15 Şubat uluslararası komplonun yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) - 15 Şubat uluslararası komplonun yıl dönümü yaklaşırken öte yandan Kürt sorununun demokratik çözümüne dair girişimler de gündemde. Bugün, Türkiye'deki barış tartışmalarında Sayın Öcalan'ın yapıcı ve kilit rolü giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Demokrasinin ve demokratik hukukun üstünlüğü ekseninde barışın kalıcı olması için tüm tarafların adil bir çözüm bulma iradesi göstermesi gerekmektedir. Toplumun her kesiminin kalıcı barış için üzerlerine düşeni yapması gerektiğini vurgularken Öcalan'ın İmralı'dan verdiği, vereceği mesajlar ve çağrılar, bir diyalog kapısını araladığı gibi hukuki ve demokratik bir çerçevede toplumun tüm kesimlerini kapsayan bir barış için de fırsat yaratmaktadır. Bu süreç, Türkiye'nin iç huzuru ve Kürt sorununun çözümü açısından tarihi bir adım olabilir. Barış için geç kalınmamalıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dilan Kunt Ayan...

10.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, 6 Şubat depreminin yıl dönümünde Maraş'a yaptıkları ziyarete ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

6 Şubat depreminin yıl dönümünde Grup Başkan Vekilimiz Sezai Temelli'yle birlikte Maraş'taydık, Pazarcık'taydık; depremzedeleri ziyaret ettik. Bakın, Maraş Küpelikız köyünde bırakalım evleri depremzedeler kendi yaptıkları barakalarda kalıyorlar hâlen. Yine, Maraş Narlı'da yıkılan cemevinin inşaatı için devlet hiçbir desteği sunmuş değil. Bu topraklarda yaklaşık 20 milyon Alevi yurttaş yaşıyor ve vergisini ödüyor fakat bir kez daha gördük ki devlet, kurduğu daire başkanlığıyla Alevilere "Bize

biat edin, etmediğiniz sürece size hiçbir desteği sunmayız.” diyor. Alevi yurttaşlarımız yalnız değildir. İnanç özgürlüğü ve eşitliği için mücadele etmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Vecdi Gündoğdu...

11.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, emeklinin ve esnafın isteklerine ilişkin açıklaması
VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Günümüzde en yıkıcı sorun hayat pahalılığıdır, enflasyondur, fakirliktir, yoksulluktur. Ramazan öncesi Diyanet emeklilere ve asgari ücretlilere fitre verilebileceğini açıklıyor. Çalışanın yüzde 60'ını, emeklinin yüzde 85'ini fitreye muhtaç hâle getirenler utansın. Emekli fitre istemiyor, emekli açlık sınırı üzerinde hak ettiği maaşı istiyor. Ramazanda emeklinin yüzü biraz gülsün istiyorsanız en düşük emekli aylığını asgari ücret seviyesine çıkarın. Bayram ikramiyesini en az 15 bin lira yapın. Bayram öncesi BAĞ-KUR'lu esnafımızın emeklilikte adalet çılgınlığını duyun, esnafın emeklilikte prim gün sayısını 7200 güne düşürün. Emeklilikte kademeli emekliliği yaşama geçirin, bir gün farkla on beş-yirmi yıl haksızlığa artık son verin.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İnan Akgün Alp...

12.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğünde emekli olan 27 işçiye ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Kars'la ilgili bir sorunu arz edeceğim Meclisimize: Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğünde 27 işçi emekli olmuştur fakat aradan geçen zamana karşın kıdem tazminatları ödenek yokluğu nedeniyle henüz ödenmemiştir. Aracılığınızla Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e sesleniyoruz: Tarikatlara, cemaatlara her türlü kaynağı buluyorsun Yusuf Tekin, Kars'ın işçisinin parasını da derhâl öde!

BAŞKAN - Sayın Elvan Işık Gezmiş...

13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'da gençlerin göç ettiğine ilişkin açıklaması
ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Memleketim Giresun'da geleneksel olarak aileler kalabalık geniş aileler olarak yaşardı. Fakat en son açıklanan 2024 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 2008 yılında 3,6 kişi olan hane halkı büyüklüğü on sekiz yılda 1 kişi eksilerek 2,5'a düşmüştür ve ne yazık ki Türkiye'de Giresun ortalama hane halkı büyüklüğünde 81'inci sırada yani son sıradadır. Giresun'un gençleri AKP iktidarının ilimdeki yanlış politikaları yüzünden işsizlik nedeniyle göç ettiler. Kapattığınız fabrikaların, yapmadığınız yatırımların çilesini memleketimin gençleri çekiyor, aileler küçülüyor. Haberiniz var mı gençlerimiz büyük şehirlere, hatta Meksika sınırından Amerika'ya gittiler. Giresun'a verdiğiniz zararın Giresunlu farkında. Giresun Milletvekili olarak söylüyorum, memleketim sahipsiz değildir.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Hakan Özer...

14.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, su kaynaklarının korunmasına ve verimli kullanılmasına ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Küresel ısınma kaynaklı yağış azlığı, aşırı buharlaşma, hızlı tüketim ve israf nedeniyle dünyadaki temiz su kaynakları hızla tükeniyor. Son yıllarda artan kuraklıklar su kaynaklarının korunması ve verimli kullanılmasını daha önemli hâle getirmiştir. Gelecek öngörülerimiz oldukça riskli, bu da bizim üzerimizdeki sorumlulukları daha çok artırıyor; hem ülke olarak hem de birey olarak su kullanımıyla

ilgili davranış kalıplarımızı değiştirmemiz gerekiyor. Ülkemizde kişi başına düşen kullanılabilir yıllık su miktarının 2000 yılında 1.652 metreküp iken 2022 yılında 1.322 metreküpe düşmüş olması durumun vahametini göstermektedir. Gelecek nesillerimizi susuzluğa mahkûm etmemek için su kaynaklarımızı bilinçli kullanmalı ve bu konudaki hassasiyetimizden asla taviz vermemeliyiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Ali Karaoba...

15.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ın Kızılcasöğüt beldesindeki sosyal belediyeçiliğe ilişkin açıklaması

ALİ KARAoba (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sosyal belediyeçilik yalnızca şehirlerde ve ilçelerimizde değil beldelerimize hatta köylerimize kadar ulaşıyor. İlk yerleşimleri 16'ncı yüzyıla kadar uzanan, Erken Tunç Çağı'ndan Geç Antik Çağ'a kadar kalıntıların bulunduğu bir tarihe sahip Uşak Kızılcasöğüt beldemiz de birçok başarılı çalışmayla öne çıkıyor. Arpa, buğday ve kuru bakliyat üretimi ile hayvancılığa Uşak'ta büyük katkılar veren belediyelerimizi kutluyorum. Aşevi açılışı yapıldı, yeni doğan bebeklerimiz hediyelerle karşılandı, Sarıçam Yaz Festivali'nde binlerce vatandaşımız ağırlandı, Sanat Sokağı Projesi'yle beldemizde sanat faaliyetleri artırıldı, üretime katkı anlamında belde sakinlerine birçok destek sağlandı. Kısıtlı imkânlarıyla büyük ve özverili işler yapan Başkanımız Sayın Refik Tuncay'ı ve ekibini kutluyor ve selamlıyorum. Ankara'da beldemiz için var gücümüzle çalıştığımızı bir kez daha ifade ediyorum. Uşak hakkını alacak, Kızılcasöğüt hakkını alacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Mehmet Tahtasız...

16.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, nakliyeciler esnafının iş yerlerinde iş güvenliği uzmanı bulundurma zorunluluğuna ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, 1 Ocak 2025 tarihi itibarıyla sigortalı personel çalıştıran iş yerlerinde iş güvenliği uzmanı bulundurma zorunluluğuna hizmet sektöründe şoför çalıştıran nakliyeciler esnafı da dâhil edildi. Bu karar vergi, akaryakıt, sigorta giderleri altında ezilen nakliyeciler esnafını çok zora soktu. Nakliyeciler mesleğini araçlarıyla icra ederken yasa da belirttiği gibi bir iş yeri yoktur. Dolayısıyla, nakliyeciler esnafının iş güvenliği yük alıp, yük indirdiği iş yerlerinin sorumluluğunda olmalı. Bu yanlış karardan derhâl vazgeçilmeli. 5'li çetenin milyarlık borçlarını silen iktidar, vergi memurları aracılığıyla küçük esnafın kasasına çökmüş, kalkmıyor. Zorlu ekonomik koşullarda ayakta kalma mücadelesi veren küçük esnafın kazancının büyük kısmı çeşitli tanımlar altında vergilendiriliyor fakat son günlerde yapılan baskınlarla küçük esnaf canından bezdiriliyor. Her şeyi bitirdiniz, gözünüzü küçük esnafın kasasına mı diktiniz? AKP iktidarı olarak önce 5'li çeteden sildiğiniz vergi borçlarını tahsil edin, küçük esnafın, gariban halkımızın ekmeğinden, aşından, boğazından elinizi çekin!

BAŞKAN - Sayın Serkan Sarı...

17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, emeklilere verilen bayram ikramiyesine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Emeklilerimiz AKP iktidarından bayram ikramiyesi için müjdeli haber beklerken AKP iktidarının temsilcileri kulislerde ne yazık ki bu işi sulandırmaya çalışıyor. Bugün en düşük emekli maaşı 14 bin lira ve emeklimiz geçinemiyor. Bayram ikramiyesinin bugünkü koşullarda 17 bin lira olması gerçeği ortada dururken ne yazık ki iktidar temsilcilerine kör, sağır, dilsiz bir şekilde duyarsız bir tavır içerisinde. Biliyorsunuz ki 2018 yılında Cumhuriyet Halk Partisinin önerisiyle emeklilerimize bayramda ikramiye veriliyordu. O günden bugüne bu ikramiyelerin geldiği durum ortadadır. O gün

300 lirayla 3 çeyrek altın alınabilirken bugün vad edilen rakamlarla 1 çeyrek altın dahi alınamıyor. O gün çikolata üzerinden bakarsak şeker tadında bir bayram geçirmek isteyen emeklilerimiz 30 kilogram şeker, çikolata alabiliyorken bugün 10 kilogram bile alamıyor. Ne yazık ki ülkeyi getirdiğiniz durum ortada. Emeklilerimize yaptığınız zulmün sonu gelecek, sandıkta bunun cevabını alacaksınız.

BAŞKAN - Sayın Nermin Yıldırım Kara...

18.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, İskenderun'un Deniz Alayı mevkisine kaçış rampası yapılması taleplerine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

İskenderun Belen güzergâhında, Deniz Alayı mevkisinde uzun yıllardır yaşanan kazalar hem maddi hem de can kayıplarının yaşanmasına sebep olmuştur. Belen'den İskenderun'a inerken yokuşun eğimi veya şehir içerisine girmemesi gereken ağır tonajlı kamyonlar birçok kazaya sebep oldu ve birçok can yitip gitti. Bir kaçış rampası yapılması fikri her zaman konuşuldu ancak sonuç yok. Kurumlar "Senin görevin, benim görev alanım değil." diyerek hep bir kaçış yolu buldular. Artık büyükşehir, küçük şehir, Karayolları, Valilik; bu sacayağında bürokratik oyalamalar bir kenara bırakılmalıdır. Üstelik Hatay'da Cumhurbaşkanı ne dedi? "Merkezî idare ile yerel yönetimler bir olmazsa hizmet alamazsınız." dedi. Dolayısıyla, şimdi elinizi tutan bir şey yok. Yetkilileri göreve davet ediyorum. Kaçış yolu değil, kaçış rampası talebimizi yineliyorum.

BAŞKAN - Sayın Murat Çan...

19.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Atakum ilçesindeki Meteoroloji Bölge Müdürlüğü arazisine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Milletin varlıklarını parsel parsel satma, birilerine peşkeş çekme huyu şimdi de seçim bölgem Samsun'da hortladı. Beton lobisi milletin malı olan en değerli yerlere göz koyuyor, sonra devreye hile, hülle, dalavere giriyor. Atakum ilçemizdeki meteoroloji bölge müdürlüğü arazisi de işte aynen bu şekilde yağmalanıyor. Meteorolojinin arazisi hazine mülkiyetinde. Arazinin tapusu geçen ay AKP'li Büyükşehir Belediyesi üzerine yapılıyor. Şimdi de Büyükşehir burayı satışa çıkarıyor, emsal artırıyor. İş dolandırıcılık, sahtekârlık boyutunda çünkü satışa hazine yapsa gelirin yüzde 30'u ilçe belediyesine verilmek zorunda. Kanun bunu emrediyor. İşte bu yüzden jet hızıyla Büyüğeşhre tapulanıp ona sattırılıyor. Yapılan bu hile Atakum halkına, Samsun'a karşı yapılan bir hiledir ve hesabı mutlaka sorulacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Süleyman Bülbül...

20.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, az tehlikeli iş yerlerinde de iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı bulundurma şartı getiren düzenlemeye ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Çalışma Bakanlığı tarafından yapılan yeni düzenleme esnafı hedef alıyor. Düzenlemeye göre az tehlikeli iş yerlerinde de iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı bulundurma şartı getiriliyor. Terziden manava, fırından kasaba kadar tüm esnaf yönetmeliğe tabi tutuluyor. Bir işçi çalıştıran, az tehlikeli sınıfına dâhil olan, sayıları yaklaşık 1,5 milyonu bulan iş yerlerinde bu durum ciddi masraf yaratıyor. Başarısız ekonomik politikalarınızla kepenk kapatacak durumda olan esnaf bunun altından nasıl kalkacak? Üstelik 1 Ocakta başlayan uygulama esnafa anlatılmadı, esnafın pek çoğunun haberi yok. Zorunlulukları yerine getirmeyen esnafı binlerce liralık cezayla karşı karşıya bırakacaksınız, esnafa bir kez daha darbe vuracaksınız. Çalışma Bakanına

sesleniyorum: Sürekli gelir kaybı yaşayan, artan maliyetlerle baş edemeyen, zincir marketlerin haksız rekabeti altında ezilen esnafımızı kötü politikalarınızla yok etmeyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Beritan Güneş Altın...

21.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, bugün pek çok merkezde ve Mardin'de yapılan gözaltılara ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Altı gün önce Mardin'de aralarında özgür basın emekçisi Öznur Değer'in de bulunduğu parti çalışanlarımıza yönelik yapılan siyasi soykırım operasyonlarının ardından bugün pek çok merkezde ve Mardin'de yine aralarında belediye çalışanlarının, parti yöneticilerimizin de olduğu 30'dan fazla kişi işkenceye varan uygulamalarla gözaltına alındı. Bir hafta dolmadan Mardin'e iki kere siyasi soykırım operasyonu düzenleyen akla söylemek istediğimiz bir söz var: Demokratik siyaseti dizayn etme, en ufak hak arayışının önüne geçme, emek kavgasını durdurma maksatlı yapılan bu gözaltılar, HDK'ye yönelik kriminalize etme çalışmaları, Van Belediyesi Eş Başkanımız Abdullah Zeydan'a verilen hapis cezası, Antep Valiliğinin sermayenin güvenliğini sağlamak yolunda işçi eylemlerini durdurmak için koyduğu eylem yasaklarını birbirinden ayrı okumuyoruz. Baskı ve zor uygulamaları bir bütünen halkın ve tüm mücadele odaklarının üzerindeyken demokrasi ve emek mücadelemiz birleşik bir şekilde güçlenerek devam edecektir.

BAŞKAN - Sayın Servet Mullaoğlu...

22.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu'nun, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinin tapu ve elektrik aboneliği sorunu ile Amik Ovası çiftçilerine ilişkin açıklaması

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Hatay Reyhanlı ilçemizde bulunan birçok mahallemiz elli yıldan fazla zamandan beri hazine arazileri üzerinde kurulmuş olduğundan orada yaşayan vatandaşlarımızın tapu sorunu ve elektrik aboneliği sorunu vardır. Oradaki vatandaşlarımızın kullandığı ev ve bahçelerinin tapularının kendilerine verilmesi zoruridir. Elektrik aboneliğinde çektikleri sıkıntılara da son verilmesi gerekmektedir. Dünyanın en verimli topraklarına sahip olan Amik Ovasında çiftçilerimizin sulamada kullandıkları elektriğin maliyeti diğer illere nazaran çok daha fazladır. Dolayısıyla, verilen desteklerin de yetersiz olmasından kaynaklı; girdilerin, maliyetlerin çok olmasından kaynaklı olarak çiftçilerimiz çiftçiliği bırakma noktasına gelmiştir. Erdoğan, dört günlük gezisi için 3 ayrı uçakla gitmiş ve milletin parasını çiftçiye, emekliye değil kendi lüksüne, şatafatına harcamıştır. Bu gezide beklenenden daha fazla para harcanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş...

23.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Türkiye cezaevlerindeki ağır hak ihlalleri, hasta tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerinde ölüme terk edilmesi, tecrit, fiziki şiddet kamuoyunun öncelikli gündemleri arasında. İfade ettiğim hususlar şu an Kırşehir S Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesinde yaşanmaktadır. Buradaki hasta tutsaklardan, buradaki tutsaklardan Yusuf Bulga, ailesiyle yaptığı görüşmesinde, ağır içi arama başta olmak üzere havalandırmaya çıkma ve sohbet haklarının kısıtlanması, hiçbir kurs, atölye olmaması, aynı davada yargılanan mahpusların yan yana verilmemesi, infazların keyfi gerekçelerle yakılması, mektuplara el konulması ve buna benzer hak ihlallerinin yaşandığını belirtmiş. Hasta tutsaklar bu koşulları protesto etmek için bir aydır dönüşümlü açlık grevindedir. Söz konusu ihlallerin önlenmesine ilişkin acil somut adımlar atılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Hasan Öztürkmen...

24.- *Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, deprem bölgesindeki TOKİ konutlarının yöneticilerine ilişkin açıklaması*

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İktidar, yandaşına rant kapısı yaratmakta şeytanın bile aklına gelmeyeceği yol ve yöntemler üretmektedir. 6 Şubat depremlerinde evini barkını kaybeden vatandaşlarımıza sözde TOKİ konut yapıyor ama ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalan bu konutların da yöneticilerini iktidar belirliyor. Bu yöneticiler, vatandaşlar kendi ihtiyaçlarını gidermekte bile zorlanırken onlara akıl almaz masraflar çıkartıyor. Bir taraftan 5 bin ile 8 bin arasında zorunlu olarak kendilerinden gider talep edilirken, bir taraftan da ayrıca aylık da bin liraya yakın aidat talep etmektedirler. Üstelik temizlik yapmıyorlar, elektrikler kesik, sular kesik, temizlik yok. Buna rağmen her ay ödenemeyecek aidatlar talep ediyorlar. Niye vatandaşların kendi yöneticilerini seçmelerine olanak tanınmıyor? Burada da mı vatandaş üzerinden, depremler üzerinden rant kapısı yaratıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İzzet Akbulut...

25.- *Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Gölhisarlı vatandaşların kapalı sistem sulama isteklerine ilişkin açıklaması*

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Salı günü yine burada bir konuşma yaparken Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Numan Kurtulmuş'un eşinin memleketi olan Burdur'umuzun Gölhisar ilçesinde kardiyoloji doktorunun olmadığıyla alakalı bir konuya değinmiştik.

Yine aynı ilçemizde çiftçilerimiz yıllardan beri Yapraklı Barajı'ndan kullanmış oldukları suyu kapalı sistem sulamada kullanmak istiyorlar. Bununla alakalı, 2027 yılında yapılacağıyla alakalı, daha doğrusu 2027 yılında tamamlanacağıyla alakalı söz verilmişti ama dalga geçermiş gibi Gölhisar'ın kapalı sistem sulamasına 2025 yılında bin TL para ayırmışlar. Bunu sadece Gölhisarlı hemşehrilerimize değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş'a yapılmış olan bir hakaret olarak görüyoruz. Bir an önce kapalı sistem sulama sistemine Gölhisarlı vatandaşlarımızın kavuşmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Sibel Suiçmez...

26.- *Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzonspor U19 Takımı'na ilişkin açıklaması*

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, dün Trabzonspor'umuzun U19 takımı UEFA Gençlik Ligi'nde büyük bir başarıya imza atarak Juventus'u 1-0 mağlup etti ve son 16 turuna yükseldi. Ülkemiz için alt gruplarda ilk olan bu başarının gururu hepimizin. Gençlerimiz sahada sadece futbol oynamadı; Trabzon'un ruhunu, Karadeniz'in hırsını ve inancını ortaya koydu. Bu başarı Trabzonspor altyapısının ne kadar güçlü olduğunun, gençlerimizin azimle neler yapabileceğinin en güzel göstergesidir. Bu büyük zaferde emeği geçen başta futbolcularımız olmak üzere teknik ekibi, kulüp yönetimini ve onlara destek veren herkesi yürekten kutluyorum. Trabzonspor'umuzun her yaş kategorisinde Avrupa'da adını duyurmaya devam edeceğine inanıyorum. U19 Takımı'mıza son 16 turunda başarılar diliyor, gözlerinden öpüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ayten Kordu...

27.- *Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Dersim'in Pertek ilçesi Sürgüç ve Gülbahar köylerindeki şap hastalığına ilişkin açıklaması*

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidarın hayvancılığı, çiftçiliği bitirme noktasına getiren yanlış politikaları yüzünden her yerde üreticiler her geçen gün daha fazla mağdur olmaktadır. Dersim Pertek ilçemizin Sürgüç ve Gülbahar

köylerinde şap hastalığı nedeniyle 114 küçükbaş hayvan ölmüş ve karantina süreci başlamıştır. Üreticilerimizle yaptığımız görüşmelerde hastalıkların veteriner hekim eksikliğinden, aşıların pahalı olmasından ve zamanında yapılmamasından kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığına soruyorum: Neden önceden alınması gereken tedbirler alınmıyor? Şap hastalığının aşılama süresi altı ayda bir olmalıdır ve bu süreç yer ve zaman farkı gözetmeksizin uygulanmalıdır. Üreticinin zarara uğramaması için gerekli önlemler bir an önce alınmalı ve mevcut zararlar karşılanmalı, yine sigortalama ve veteriner hizmetleri mutlaka devlet tarafından karşılanmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul... Yok.

Sayın Adalet Kaya... Yok.

Sayın Ömer Fethi Gürer...

28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Halk TV Genel Yayın Yönetmeni Suat Toktaş'a ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Halk TV Genel Yayın Yönetmeni Suat Toktaş bugün on beş gündür cezaevinde. Suat Toktaş gazetecidir, aynı zamanda işini iyi yapan, yurtsever ve deneyimli bir gazetecidir, hukuk sistemi içinde tutuklanmaması gereken bir konuda cezaevine alınmıştır, bir an önce özgürlüğüne kavuşmalıdır. 1988 yılında başladığı gazeteciliği ulusal televizyonlarda toplumsal olaylar, çalışma hayatı, siyaset, Meclis muhabirliği, editörlük, haber müdürlüğü ve Halk TV Genel Yayın Müdürlüğü noktasına taşıyan, deneyimi, bilgisi, kişiliği ve bu anlamdaki becerisiyle her kesimin takdir ettiği bir gazetecinin cezaevinde olması kabul edilemez. Ayrıca, gazetecilerin, yazdıklarından dolayı halkın haber alma özgürlüğünü sağlayan kişiler olduğu unutulmamalıdır.

BAŞKAN - Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul...

29.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, kamuda tasarruf genelgesinin yerel basına etkisine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yazlık, kışlık, uçan saraylarından, geçmediğimiz köprülerden, uçmadığımız havaalanlarından tasarrufa gitmeyenler, emeklinin, emekçinin, memurun sırtına tasarrufu yüklediler. Bu tasarruftan basın da nasibini aldı. Tasarruf genelgesiyle kamu kurum ve kuruluşlarına günlük gazete alımı yasaklandı. Tasarruf genelgesi sonrası birçok şehirde gazeteler ya son sayılarını çıkardılar ya da başka gazetelerle birleşmek zorunda kaldılar. Yerel basın zaten uzun zamandır can çekişiyor. Yerel basının tek geliri gazete abone satışları, reklamlar ve resmi ilanlarken şu an bundan da mahrum durumdalar ve tamamen yok olma tehlikesiyle karşı karşıyalar. Bu ortamda uygulamaya konulan kamuda tasarruf paketi âdetâ yerel basının idam fermanıdır. Yerel basının yaşatılması için tasarruf genelgesindeki abone ve ilan gelirlerinin kısıtlanması düzenlemesinden derhâl vazgeçilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mühip Kanko...

30.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, emekli, dul ve yetim maaşlarına ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hükûmetin adaletsiz ve yetersiz emekli maaşı politikaları milyonlarca yurttaşımızı mağdur etmeye devam ediyor. Özellikle dul ve yetim maaşlarındaki düşüklük geçim sıkıntısını derinleştirerek birçok

insanı ekonomik çıkmaza sürüklüyor. Hükümetin yanlış ekonomik politikaları nedeniyle emekliler, dul ve yetimler açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm ediliyor. Giderek artan enflasyon ve temel ihtiyaçlardaki fahiş fiyat artışları, 3.500 liradan başlayan maaşlar insanlara yaşam koşullarını sağlamaktan uzak. Dul ve yetim aylıkları insanca yaşam koşullarını sağlayacak seviyeye çıkarılmalıdır. Bu maaşlar gerçek enflasyon oranında artırılmalı, TÜİK'in gösterdiği rakamlarla emekliler mağdur edilmemelidir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak emeklilerimizin ve 4 milyon 300 bin dul, yetim maaşı alan yurttaşımızın haklarını sonuna kadar savunmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Gülcan Kış...

31.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, elektrik faturalarındaki düzenlemeye ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, kiralara, doğal gaz, gıda fiyatlarına gelen fahiş zamlar yetmezmiş gibi şimdi de vatandaşın temel ihtiyaçlarından elektriğe zam geliyor. 1.050 TL'nin üzerindeki faturalar tekrar hesaplanarak tam 2 katına çıkacak. Bu adaletsiz uygulamadan ortalama 1,2 milyon mesken abonesi etkilenecek. "Çok tüketen çok ödeyecek." deniliyor ama bu düzenlemenin kimler için yapıldığı çok açık; elektrikli ısıtıcı kullanıcıları, büyük ailesi olanlar, hasta ve yaşlı bakımı yapanlar, öğrenciler, düşük gelirli olup da enerji verimli cihazlara erişemeyenler içindir.

Ülkemizde açlık sınırı 22 bin TL'yi aşmışken, yoksulluk sınırı 72 bin TL'ye ulaşmışken, milyonlarca vatandaş geçinmekte zorlanırken bu zamlar nasıl savunulabilir? Dar gelirli vatandaşlarımızı daha da zora sokacak bu düzenlemeyi derhâl iptal etmelisiniz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Mehmet Emin Ekmen'e aittir.

Buyurun Sayın Ekmen.

32.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Berat Gecesi'ne, Diyanetin açıkladığı fitre miktarına, emekliye ödenecek bayram ikramiyesine, Gaziantep'te bir iş yerinde devam eden eylemlere, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önergesine ve ABD Başkanı Trump'ın Gazze hakkındaki çıkışına yönelik tüm partilerin ortak tutumuna ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bu gece Berat Gecesi; bütün milletimizin ve milletvekillerimizin Berat Gecesi'ni tebrik ediyorum.

Tabii, Berat Gecesi demek, artık ramazanın ayak seslerinin duyulması demek ve ramazan da bütün milletimizin evinde tatlı bir telaş, tatlı bir koşuşturma demek. Bunun da en büyük yansıması mutfığa ve esnafa oluyor. Bugün, emeklilerimiz ve asgari ücretlilerimiz, ramazana yaklaşıırken fitre ve zekat almaya muhtaç durumda. Bu, hem Diyanetin açıkladığı fitre rakamlarından tespit edilebiliyor hem de Diyanet merkezine duyarlı vatandaşlarımızın fetva sormak suretiyle sorduğu sorulara verilen cevaplardan anlaşılıyor. Bu yıl, biliyorsunuz, Diyanet, 180 liralık fitre miktarı ilan etti yani bu, bir kişinin bir gün için karnını doyurmak için gerekli olan minimum rakam. Baktığımızda, bunun 2001 yılında 28 lira iken bu yıl 180 liraya artırılmış olması aslında Hazine ve Maliye ile Çalışma Bakanlığının artışlarına oranla vicdanlı bir artış ama bugün 180 liraya bir vatandaşın 3 öğün yemekle karnını doyurabileceğini ileri sürmek de mümkün değil. 180 lirayı bile baz alsak 4 kişilik bir aile için 21.600 liraya ihtiyaç var demektir. En düşük emekli ücretinin 15 bin liranın altında olduğu, asgari ücretin 22 bin lira olduğu dikkate alındığında, Diyanetin fitre miktarıyla 4 kişilik bir aile sadece karnını dahi doyuramamaktadır; bunun diğer bütün ihtiyaçlarını, kira ödemesini, sair giderlerini bir kenara koyuyoruz.

Bu ramazana yaklaşırken emeklilerimiz bir yönüyle de ödenecek bayram ikramiyesine bakıyor. Bunun yakın zamanda tekrar güncellenmesine dair bir beklenti var. Biliyorsunuz, ilk olarak 2018 yılında bin lira olarak ilan edilmişti. Bu yıl yeni bir güncelleme olmaz ise 3 bin lira yeniden ödeme yapılacaktır. Aslında bunun güncelleme rakamından önce iki temel sorunu var hatırlatmamız gereken. Birincisi, bütün emeklilere eşit ödeniyor yani bugün itibarıyla 14.500 lira maaş alan ile 120 bin lira emekli maaşı alan kişi aynı ikramiyeden faydalanıyor; bu, hakkaniyete uygun değil. Gerekirse belirli limitin üstünde maaş alanlara hiç ödememek suretiyle de olsa en az emekli maaşı alan ve kademeli olarak belirli miktarlara kadar emekli maaşı alanlara daha yüksek ödenmesi gerekiyor. İkinci olarak, yine, biliyorsunuz, 2022 sayılı Yasa'yla 65 yaş üstü emeklilerimiz de bu ikramiyeden faydalanmıyor. Oysa onlar için de mümkünse tam miktar değilse de belirli bir oranda bir ödeme yapılması şüphesiz o mahzun gönülleri sevindirecektir ve belki de o gün için torunlarına bir yemek ikram etme fırsatı bulabileceklerdir.

Peki, 2018 yılında verilen bin lirayı baz aldığımızda birçok pariteyle karşılaştırabiliriz; bunu 2018'den bugüne kadar asgari ücrette yapılan artışla karşılaştırabiliriz, 2018 yılından bugüne kadar en düşük emekli ücretindeki artışla karşılaştırabiliriz, gerçek sokak enflasyonu, TÜİK enflasyonu karşılaştırabiliriz veya devlet kendi alacaklarına aslan kesilip, şahin kesilip kendi ödemelerini âdeta sessizlikle geçiştirmesi gibi Maliye Bakanlığının yeniden değerlendirme oranlarıyla karşılaştırabiliriz. Hangi kriterle karşılaştırma yaparsak yapalım, devletin kendi alacağını baz alırsak, örneğin, bu 3 bin liralık ödemenin en az 14.850 lira olması gerekiyor.

Bizim iktidardan, Maliye Bakanlığından ve Çalışma Bakanlığından hatırlatma yoluyla talebimiz şudur: Emekli, asgari ücretli gibi fitre ve zekat almaya muhtaç hâle düşmüştür. Bu bayramlar vesilesiyle, hiç olmazsa Kurban Bayramı'nda bir kurban kesebilecek şekilde -2018'de kesebiliyordu- hiç olmazsa Ramazan ayında sahurlarını ve iftarlarını kendisine yakışır bir şekilde yapabilmesi için bu bayram ikramiyelerinin güncellenmesi gerekir. Hiçbir şeyi dikkate almıyorsanız Diyanetin ilan ettiği fitre yoluyla bunu bir tavsiye ve bir nasihat olarak kabul ediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Ekmen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Hiç olmazsa 2018'den 2024'e kadar fitre miktarındaki artış oranı kadar bayram ikramiyesinin artışını yapınız.

Gündem yoğun ancak diğer arkadaşlarımızın da söz hakkına saygı göstermek zorundayız. Gaziantep'teki bir iktidar partisi milletvekilinin iş yerinde devam eden eylemlerle ilgili olarak... Yakından takip ediyoruz. Tabii ki önce şunu kabul edelim: Biz, bir iktidar partisi milletvekilinin iş yeri olması hasebiyle bir miktar daha duyarlı bir yerden bakıyoruz konuya ama aslında burada bozulan iş barışıdır. İş barışını bozan şey; 2018 başkanlık sistemiyle birlikte başlayan ekonomik deneylerdir, Merkez Bankasının bütün rezervlerinin buharlaştırılmış olmasıdır ve yine insanların eline geçen paradaki satın alma gücünün kaybıdır. Bu nedenle, bütün işçiler mağdurdur, bütün işverenler de mağdurdur aslında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Ekmen, tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Biz doğrudan buradaki sayın milletvekilini hedef almak istemiyoruz ama sayın milletvekili, Sayın Cumhurbaşkanının tavsiyesine uyabilir. Ne demişti kendisi? "Gönül daha fazlasını vermek isterdi. Ben işverenlerimizden bu asgari ücretin çok daha üstünde bir artış yapmalarını bekliyorum." Sayın milletvekili, Sayın Vali orada anayasal hakları kısıtlayan kararlar alıyor, orada birtakım arbedeler yaşanıyor, çadırlar sökülüyor. İktidarlarının yıpranmaması adına da sayın milletvekili bir an önce vicdana, insana ve kendi ekonomik büyümesine uygun bir şekilde bu rakamları güncellemelidir.

Efendim, burada Bolu Kartalkaya'yla ilgili olarak bir araştırma komisyonu kuruldu ama ben bu komisyon kurulma kararını da bütün partilerimizin verdiği önermeleri de dikkatle okudum, bütün odak sadece Kartalkaya yangınının çıkış sebepleri. Oysa bu yangın turizm sektörü üzerinde büyük bir güven kaybı yarattı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Şu anda insanlar Türkiye'ye tatile gelmeye korkuyor, tatilde kalacağı yerin depreme dayanıklı veyahüt da yangına dayanıklı bir yer olup olmadığının endişesi içerisinde. Biz burada bir genel görüşme önergesi verdik, iktidar ve ittifak oylarıyla reddedildi. Partilerimiz Anayasa'ya uygun bir şekilde bir soruşturma önergesi için imza topladılar. Topladığımız imza sayısı 255, 300'e ulaşması lazım. AK PARTİ'ye çağrıda bulunuyoruz, bir yönüyle sektör adına ricada bulunuyoruz; sektörü bütün boyutuyla bir masaya yatırmamız lazım, Türkiye'nin en önemli girdisi bu. Geliniz, bu imzaları 300'e tamamlayınız ama siz bunu 300'e tamamlamasanız dahi muhalefet çaresiz değil, değişik yollarla bu konuyu Meclis Genel Kurulunda gündeme ve tartışmaya taşımaya açıktır. Ama çözüm sizdedir, çözüm sizin iradenizdedir. Biz, sadece kuvvetli bir şekilde dikkatinizi bu konuya çekebiliriz. Rica ediyoruz; gelin, 300'e tamamlayalım; değilse, Genel Kurulda turizm sektörünün sorunlarını tartışmak noktasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN - Selamlayın lütfen Sayın Ekmen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Selamlıyorum.

Turizm sektörünün bütün sorunlarının konuşulması ve bunun Bakanın yönetim tarzından kaynaklanan boyutlarının da dört bir yanıyla ele alınması yönünde. Evet, biz Bakanı hedef alıyoruz çünkü Anayasa bunu gerektiriyor ama emin olun, bizim derdimiz turizm sektörünün olası bir krizin eşiğinde olması kaygısıdır.

Dün Özlem Hanım dedi ki: "Bu programlarını izleyince beş yıl sonrasını öngörüyorsunuz." Biz de son beş yıldır hiçbir uyarımız dikkate alınmadı, enine boyuna bu konular tartışılın istiyoruz. Bu nedenle, öncelikle imzaların tamamlanmasını, değilse de Genel Kurulda sağlıklı bir tartışma zemininin inşasını rica ediyoruz.

Son olarak da Trump'ın Gazze hakkındaki çıkışıyla ilgili olarak bütün partilerin ortak bir tutumu var. Bunun da kuvvetli bir metne ve bir bildiriye dönüşmesi arzumuzu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Turhan Çömez'e aittir.

Buyurun Sayın Çömez.

33.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Berat Gecesi'ne, Çayırhan maden işçilerinin yürüyüşüne, Gaziantep'te 9 fabrikada çalışan işçilerin taleplerine, yarın gösteri yapacak olan diş hekimlerinin problemlerine, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önergesine ve Bandırma'daki bir Kıbrıs gazisinin yaşadığı sağlık sorununa ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ben de mübarek Berat Gecesi'ni tebrik ediyorum. Bütün inananların, Müslümanların, Türkiye'nin, Berat Gecesi mübarek olsun.

Evet, biz “yürüyen Türkiye” diyoruz, “konuşan Türkiye” diyoruz, “eleştiren siyaset” diyoruz, “korkmayan iktidar” diyoruz. Dolayısıyla biz bunları söylerken sokaklarda maalesef Türkiye'nin hiç hak etmediği manzaralara da tanık oluyoruz. Bakın, yaklaşık üç ay devam eden bir eylem vardı Çayırhan maden işçilerinin yaptığı ve kendilerini uzun süre madene kapattılar, bir direniş gösterdiler, örnek bir direniş gösterdiler ve üç gündür de yürüyüş yapıyorlar, bugün Ankara'ya geldiler. Korkmayın bu insanlardan, talep edenlerden, şikâyet edenlerden, ihtiyaçlarını ve beklentilerini samimi bir şekilde ortaya koyanlardan korkmayın ve tabii ki bu özelleştirme periyoduyla ilgili ortaya konulmuş olan eleştirilerden rahatsız olmayın, çekinmeyin, üstünü örtmeye çalışmayın. Elbette, eğer hakkaniyete uygun bir özelleştirme yapılacaksa biz buna itiraz etmeyiz ama hakkaniyet dışında, hesap sorulamayan, “ben yaptım oldu” mantığıyla yapılan özelleştirmeler ve ortaya çıkan mağduriyetler bizim şiddetle itiraz ettiğimiz ve karşısında olduğumuz uygulamalardır.

Yanı sıra, yine, Sayın Ekmen ifade etti; Antep'te yaşanan sıkıntılı bir durum söz konusu. Antep'teki işçiler “Aldığımız maaş yetmiyor.” diyorlar ve taleplerini ifade ediyorlar. Anayasal haktır; işçilerimizin, vatandaşlarımızın, her kesimin dertlerini, şikâyetlerini iktidara duyurması ve gösteri yapması, yürüyüş yapması, dertlerini, taleplerini kamuoyuyla paylaşması anayasal bir haktır ancak Antep'teki 9 fabrikada çalışan işçiler maalesef bu haklarını olması gerektiği gibi kullanamıyorlar. Kullanamadıkları gibi, iktidar mensubu bir sayın milletvekilinin fabrikasının önünde yapılmak istenen açıklama engelleniyor ve orada kurdukları çadır toparlanıp götürülüyor. Gereksiz arbedeler, Türkiye'nin hak etmediği gereksiz tartışmalar yaşanıyor. İktidarın buna dair biraz daha sağduyulu olması gerektiğini, kanunlara, Anayasa'ya uyması gerektiğini buradan bir kere daha hatırlatıyoruz. Taleplerden korkmayın, sokaklardan korkmayın, konuşan Türkiye'den korkmayın.

Tabii, yarın bir başka talep daha olacak; Türkiye'deki dış hekimlerinin içinde bulundukları dramı kamuoyuyla paylaşacakları, iktidara seslenecekleri bir gündem olacak. Buradan, bir gün öncesinden iktidar yetkililerini uyarıyorum: Ne olursunuz, artık Türkiye hak etmediği manzaralarla karşılaşmasın. Yarın yapılacak olan bu gösteriye mâni olmayın, taleplerini dinleyin. Meslektaşları olarak, bu taleplerin ne kadar haklı olduğunu bilen birisi olarak sizlere buradan samimi bir şekilde ikaz ve uyarı yapmak istiyorum: Lütfen, onların dertlerini dinleyin.

Bakın, AK PARTİ iktidara geldiğinde Türkiye'de 14 dış hekimliği fakültesi vardı, Bugün dış hekimliği fakültesi sayısı 100'ü geçti. Tabii, iktidar mensupları sayının artmasıyla, binalarının artmasıyla övünüyorlar, gurur duyuyorlar ama aslanan o binaların içerisindeki eğitimidir; mezun olacak olan insanların, öğrencilerin hayata atılmaları ve bununla ilgili standartlardır ve hizmet verebilmeleridir. Bakın, 100'ü aşkın dış hekimliği fakültesinden her yıl 10 binden fazla öğrenci mezun oluyor ve birçoğu işsiz. Tabii, işsiz kalmakla da olmuyor, bir kısmı, şanslı olanlar devlette imkân bulabiliyor ama onların devlet kademelerinde, devlet hastanelerinde çalışırken de karşılırlarına çıkan çok ciddi sorunlar, çok ciddi problemler var. Bunlardan bir tanesi maalesef iktidar her alanda kısıntıya gittikleri için onlara yapılan teşvik oranlarındaki indirimler yani daha önceden verilen yüzde 36'lık teşvik oranı ne yazık ki yüzde 24'e indirildi; bu son derece vahim bir hata. Onların emeklerinin ve alın terinin karşılığının mutlaka verilmesi lazım; onların emeklerinin sömürülmeden, verdikleri hizmetin bedelinin devlet tarafından ödenmesi lazım. Bu bizim şiddetle itiraz ettiğimiz ve kendilerinin de yarın gündeme getireceği konulardan bir tanesi.

Öte yandan, tabiatıyla, artan hasta sayısı var ve buna mukabil yeterince ünite söz konusu değil, bununla alakalı olarak MHRS sorunları var. Randevu talepleri artmış, son derece yoğun randevu talebi

var, her birine günde 25 randevu veriliyor ortalama. Tabii, bu 25 randevu ortalama on dakikaya tekabül ediyor, on dakika içerisinde acaba kendileri hastayı muayene mi etsin, röntgene mi göndersin, gerekli müdahaleleri mi yapsın, işlemleri mi yapsın? Teknik olarak mümkün değil, tabiatıyla bu da ciddi bir sıkıntı, bununla ilgili de önlem alınması şart.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bir başka problem de malzeme problemi. Bakın, her alanda olduğu gibi diş hekimliği alanında da malzemelerde maalesef Türkiye ithalata bağlı ve yılda yaklaşık 750 milyon dolarlık bir ödeme yapıyoruz buna. Tabii, iktidar her alanda kesintiye gittiği için artık kaliteli malzeme gelmiyor. Geçtiğimiz günlerde Meclis kürsüsünden ifade ettim, kendi alanım olduğu için ifade ettim, bağırsak kanseri ameliyatlarında kullanılan ürünler ya da malzemeler Çin'den geliyor, Hindistan'dan geliyor. Keza, ortopedide kullanılan protezler yine Hindistan'dan, Çin'den geliyor ve bunların birçok komplikasyonları, yan etkileri var. Öğreniyoruz ki diş hekimliğinde de aynı problemler var. İktidar, diş hekimliğiyle ilgili kullanılan ürünlerin ne yazık ki ithalatıyla ilgili çok ciddi kısıtlamalara gitmiş ve bunları Çin gibi, Hindistan gibi ülkelerden ithal ederek kalitesiz malzemelerle ülkenin insanını ve sağlık çalışanını karşı karşıya bırakmış. Bu konuda diş hekimlerimiz ciddi olarak muzdarip, yaptıkları işlem doğru dahi olsa ürün kalitesi, malzeme kalitesi kötü oldu için pek çok komplikasyon yaşanıyor ve bu komplikasyonlardan dolayı da doktorlarımız, diş hekimlerimiz tazminat ödemek zorunda kalıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Öte yandan, bununla ilgili yapılan taleplere iktidarın kayıtsız kaldığını görüyoruz ve onların sigortalarla ilgili de çok ciddi sıkıntı yaşadıklarını görüyoruz.

Bir başka problem de şu: Yeterince diş hekimi sayımız var ama maalesef, yardımcı personel, teknisyen olmadığı için, bir hastanın başında dört el yani bir teknisyen, bir hekim çalışması gerekirken maalesef hekimlerimiz yalnız bırakılıyor ve bununla ilgili de birçok problem var. Mutlaka teknisyen sayısının da yeterince temin edilmesi şart, bunun da altını çizmek istiyorum. Öte yandan, vardiya sistemine geçilmiş çünkü iktidar diş ünitesi kuracak parayı bulamadıkları için, diş hekimlerimize ayrı üniteler kuramadıkları için “Gelin, gece yarısı çalışın, saat on ikiden sonra çalışın.” diyor. Bu da ciddi problemleri beraberinde getiriyor. Tabiatıyla biz buradan kendilerini bu konuda da son bir kez daha ikaz edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Her alanda olduğu gibi diş hekimlerinin de ciddi problemleri var, yarın sokaklarda olacaklar, taleplerini sizinle paylaşacaklar, onlara duyarsız ve ilgisiz kalmayın.

Öte yandan, hatırlayacaksınız, Kartalkaya'daki yangının ardından İçişleri Bakanı dedi ki: “On gün içerisinde biz kimin sorumlu olduğunu bulacağız.” Aradan günler geçti, bir on gün geçti, cevap yok; bir on gün daha geçti, gene cevap yok. Meclis kürsüsünden, buradan, medya aracılığıyla, farklı kanallardan, müteaddit defalar, Turizm Bakanının bu ülkede neden Turizm Bakanlığı yapamayacağını ifade ettik belgeleriyle fakat iktidar bu konuda maalesef son derece duyarsız. Biz bugün pek çok muhalif milletvekili bir araya geldik ve 255 imza toplayarak Mecliste bir araştırma önergesi veriyoruz.

Gensoruya benzer bir önerge'dir bu. Geri kalan milletvekillerinin de iktidar cephesinden tamamlanması gerektiğinin altını çiziyoruz, bu son derece önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Son bir cümle, bitiriyorum.

BAŞKAN - Son cümlelerinizi alalım Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Eğer hakikaten Bakanın bu konuda suçsuz ve günahsız olduğunu düşünüyorsanız, kabahatinin olmadığını düşünüyorsanız gelin, buna imza atın, hep beraber araştıralım, elimizdeki bilgileri, belgeleri paylaşalım, ondan sonra diyelim ki: "Hakikaten suçu var veya yok."

Sözlerimi tamamlarken bir fotoğraf göstereceğim. 72 yaşında Bandırma'dan bir vatandaşımız dün beni aradı, dedi ki: "Ben Kıbrıs gazisiyim, 72 yaşındayım, günlerdir acı çekiyorum." Nedir problemin? dedim. "Sol bacağım çürüdü, morardı, derin bir ızdırap çekiyorum. Defalarca hastaneye gittim. Ben bir Kıbrıs gazisiyim, sağ bacağımı kaybettim, sol bacağım morardı, çürüdü, ağrı içerisindeyim, randevu alamıyorum Sayın Vekilim." dedi. Allah aşkına, her Allah'ın günü övündüğünü sağlık sistemi bu olamaz. İnsanlarımıza bu acıyı çekirtmeyin, insanlarımıza bu çileyi çekirtmeyin, insanlarımıza bu dramı yaşatmayın. Bir gazinin, bir Kıbrıs gazisinin evinde bir bacağı çürümüş, ızdırap içerisinde yaşadığı manzarayı Türkiye'ye yaşatmayın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay'a aittir.

Buyurun Sayın Akçay.

34.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Berat Kandili'ne ve Gecesi'ne, ABD Başkanı Trump'ın Gazze planına ve yerli savunma sanayisinin başarısına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmama başlarken öncelikle aziz milletimizin ve İslam âleminin Berat Kandili'ni ve Berat Gecesi'ni en kalbî duygularımla tebrik ediyorum ve bu kutlu gecenin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, son günlerde tüm dünyanın vicdanını derinden yaralayan ve tartışılan ABD Başkanı Trump'ın saçma Gazze planı konuşuluyor. Trump'ın Gazze'deki mazlum Filistinli kardeşlerimizi yerlerinden etmeyi öngören planı hiçbir gerekçeyle izah edilemez, ne insan haklarıyla ne hukukla bağdaşmamakta. Bu plan sadece Filistin halkının varlık haklarına değil, aynı zamanda bölgedeki barış ve istikrar umutlarına da ağır bir darbe vurmaktadır. Filistin halkı en az seksen yıldır kendi topraklarında, vatanlarında özgürce yaşamak için mücadele etmektedir. Ancak Trump yönetiminin bu sözde planı aslında Filistin halkının iradesini hiçe sayan, onları topraklarından koparmayı amaçlayan vahşi ve onursuz bir dayatmadır. Bu durum vicdanlarda kara bir leke olarak yer alacaktır. Gazze'deki Filistinli kardeşlerimiz yalnızca İslam dünyasının değil, insanlığın vicdanına emanettir. Gazze Filistin'in ayrılmaz parçasıdır.

Sonuç olarak, temennimiz, beklentimiz ve gayretimiz odur ki 1967 sınırları içinde Gazze dâhil olmak üzere toprak bütünlüğünü haiz, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin Devleti mutlak surette gerçekleşmelidir.

Sayın Başkan, diğer bir konu, ülkemizin dünyada parlayan yıldızı savunma sanayimiz göğsümüzü kabartmaya devam ediyor; ilgili kurumlarımız, firmalarımız, mühendislerimiz, işçilerimiz tüm dünyada ses getiren çalışmalara imza atıyor. Ancak tüm bu gelişmeleri sadece yapılan araştırmalarla, ihracat

rakamlarıyla değerlendirmek noksan olacaktır. Savunma sanayisi ülkemizin güvenliği, bağımsızlık ve egemenliği için çok önemli alanlardan biridir. Türk savunma sanayisi sadece Türkiye'nin güvenliği açısından değil, aynı zamanda global güvenlik politikalarında da önemli bir aktör hâline gelmiştir. Türkiye, savunma sanayisinin sunduğu yerli ürünleri kendi ihtiyaçlarını karşılamının ötesinde, dost ve müttefik ülkelere de ihracat yapmak suretiyle uluslararası alanda etkisini artırmaktadır. Özellikle Afrika, Orta Doğu, Asya ve Latin Amerika gibi bölgelerde Türk savunma sanayisi ürünlerine olan ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Öyle ki, geçtiğimiz günlerde olduğu gibi, NATO toplantılarında da en önemli gündem maddelerinden biri Türkiye'nin savunma sanayisindeki yükselişi ve başarıları olmuştur. Dünyanın dört bir yanından övgüler gelirken savunma sanayisindeki başarılarımızın içimizde bazı kesimleri rahatsız etmesi ve hatta onlarda hazımsızlık yaratması üzüntü verici ve marazi bir durumdur. Türkiye'nin bu büyük atılımını görmezden gelen, küçümseyen, hatta itibarsızlaştırmaya çalışan bir zihniyetle de karşı karşıyayız. Yerli savunma sanayisinin başarısını küçümseyen, bu projeleri yok sayan ya da karalayan açıklamalar, yalnızca milletimizin emeğine ve alın terine saygısızlık değil, aynı zamanda millî güvenliğimize de zarar verme potansiyeli taşımaktadır. Rahatsızlıklarının sebebi nedir? Türkiye'nin güçlü, bağımsız ve kendi ayakları üzerinde duran bir ülke olmasından mı rahatsızdılar? Biz biliyoruz ki bu eleştiriler sadece siyasi değil, aynı zamanda bir zihniyet probleminin marazi ürünleridir. Bu kesimlere hatırlatmak isteriz ki savunma sanayimizdeki bu başarılar bir parti meselesi değil, bir millet meselesi, bağımsızlık idealidir çünkü bu gelişen projeler sadece bugünün değil, yarının güçlü Türkiyesinin de teminatıdır. Biz, her zaman yerli üretimi destekleyecek, millî savunma sanayisi projelerine yatırım yapacak ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin gücünü artırmaya devam edeceğiz. Yerli ve millî sanayimizi geliştiren, bu başarıda emeği olan herkese tebrik ve takdirlerimizi sunuyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Haklarının Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e aittir.

Buyurun Sayın Kılıç Koçyiğit.

35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 15 Şubat Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişinin 26'ncı yılına, İliç maden kazasının yıl dönümüne, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önergesine, Antep'teki ve Çayırhan'daki işçilerin mücadelelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kürtler, Türkler, Araplar, Farslar ve bütün Orta Doğu halkları açısından 15 Şubat tarihi, tarihi önemde bir dönüm noktasıdır. 15 Şubat 1999'da Sayın Öcalan uluslararası bir komployla, öncülüğünü ABD'nin ve İsrail'in yaptığı bir komployla Kenya'dan kaçırıldı ve Türkiye'ye getirildi bir operasyon sonucu. Öcalan bu yasa dışı operasyonla Türkiye'ye getirildiğinde, Kürt halkının ifadesiyle o gün aslında kara bir gündü. Evet, Kürtler 15 Şubata "..."¹ dediler. Bu komployu ve bu komployu gerçekleştirenleri bir kez daha lanetlediğimi buradan ifade etmek istiyorum.

Hatırlarsanız, Sayın Öcalan Türkiye'ye getirildiğinde, dönemin Başbakanı Sayın Ecevit şöyle demişti: "Öcalan'ı neden bize teslim ettiler, anlamadım." Aslında biz o gün de bunun neden yapıldığını çok iyi biliyorduk, bugün de bunun nedenini çok iyi biliyoruz. Bu komployu gerçekleştiren küresel güçlerin aslında amacı gayet açıktı. Özellikle Sayın Öcalan şahsında Kürtlere, halklara yönelik büyük

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

bir komplo gerçekleştirmek istediler ve aslında, amaçları, halkları birbirine düşürmek ve yüzyıl sürecek bir Kürt ve Türk savaşını devam ettirmek istedikleri netti. Belki de yüzyıl sürecek bir savaşın yaşanması planlandı ve bütün bu savaş üzerinden de aslında Orta Doğu halklarının geleceğine ve Orta Doğu'ya da müdahale edilmek istendi. Bugün uluslararası komployla, aslında, emperyalistlerin farklı veçhelerle de olsa adım adım kendi emellerini, kendi amaçlarını, kendi ajandalarını işlettiklerini görüyoruz. O anlamıyla Orta Doğu'yu kendi istekleri doğrultusunda dönüştürmek isteyen bu uluslararası güçlerin karşısında durmak bugün de en büyük tarihsel sorumluluklardan biridir. 15 Şubat 1999, Orta Doğu halkları açısından, dediğim gibi, önemli bir tarihtir ve bugün ne olup ne bittiğini anlamak, tahlil etmek açısından da 15 Şubat 1999'a iyi bakmak gerekiyor. Bugün bölgemizde büyük bir altüst oluşun yaşandığını çok iyi biliyoruz, haritaların yeniden değiştirilmek istendiğini çok iyi biliyoruz ve aslında, bütün bunların ilk tohumlarının da 15 Şubat 1999'da atıldığını da yine hepimiz çok iyi biliyoruz.

Şimdi, tabii, 15 Şubat komplosuna karşı Sayın Öcalan'ın da bu komployu boşa çıkarmak için yoğun bir mücadelesi, yoğun bir çabası olduğunu ifade edelim. Emperyalistler değil, haklar kazansın diye 1999'dan, Türkiye'ye getirildiği günden bugüne bir mücadele yürüttüğünü ve emperyalistlerin "Tavşana kaç, taziye tut." politikasını boşa çıkarmak, ifşa etmek için de yoğun çaba harcadığını yine çok iyi biliyoruz.

Bugün, her zamankinden fazla, Kürt sorunun demokratik ve barışçıl çözümünün önünün açılması ihtiyacı da tam da bu komplo nedeniyle daha da önemlidir. Evet, aradan geçen yirmi altı yılda, Sayın Öcalan Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözüm noktasında aslında durduğu çizgiyi hiç değiştirmede ve uluslararası bu komployu boşa çıkarmak için de her zaman çalıştı, çabaladı, kendi çözüm önerilerini, Türkiye'nin demokratikleşmesi, bölgenin demokratikleşmesi, Kürt sorununun şiddetten arındırılmış, demokratik ve barışçıl yollardan çözülmesi için de görüş ve fikirlerini her zaman söyledi.

Şimdi kritik bir eşikteyiz, yeniden 15 Şubatın arifesindeyiz ve 26'ncı yılına girecek 15 Şubat komplosu. Tam da böyle tarihî bir dönemde, aslında, İmralı'da yapılacak tarihî bir çağrının hazırlıklarının yapıldığını da hepimiz çok iyi biliyoruz. O anlamıyla, tarihsel Kürt-Türk ilişkilerinin demokratikleşmesi ve bu büyük çağrının gerçek anlamda toplumsal karşılık bulması, bu anlamıyla tecrit politikalarının, katliam politikalarının ve bütün antidemokratik yapılan işlerin ortadan kaldırılması için burada yapılacak bu çağrıya yani büyük Kürt-Türk ittifakına, Kürt sorununun demokratik çözümüne ilişkin yapılacak bu çağrıya kulak kabartmaya ve barış aklını hâkim kılmaya, barış dilini hâkim kılmaya, çözüm aklını hâkim kılmaya da -hepimiz- herkesi davet ediyoruz. Evet, bugün her kim ki Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümünün taraftarıysa aynı zamanda emperyalistlerin Orta Doğu politikasını da boşa çıkaran bir pozisyon almış olacaktır. O anlamıyla, emperyalistlerin Orta Doğu'sunu değil halkların Orta Doğu'sunu, inançların Orta Doğu'sunu, kimliklerin Orta Doğu'sunu ama en önemlisi, demokratik bir Orta Doğu'yu ve demokratik bir Türkiye'yi inşa etmek bugün tarihsel bir sorumluluğumuzdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bizler DEM PARTİ olarak Sayın Öcalan'ın yapacağı çağrıyı sahipleneceğimizi bir kez daha vurguluyoruz ve bu konuda üzerimize düşen bütün çabayı harcamacağımızın da altını çiziyoruz. 26'ncı yıl dönümünde komplocular kaybedecek, 26'ncı yıl dönümünde komplolar kaybedecek; tarihsel Kürt-Türk ittifakı, tarihsel Kürt-Türk barışı kazanacak diyorum bu başlık için.

Değerli arkadaşlar, şimdi, biliyorsunuz, bugün aynı zamanda İliç maden kazasının da yıl dönümü. Bu göçükte 9 işçi yaşamını yitirmişti ve ilk işçinin cenazesine elli üç gün sonra ulaşıldı; en son işçi cenazesi de bu liç yığınının altından yüz on altı gün sonra çıkarıldı. Ölenlerin isimlerini buradan anmak istiyorum: Adnan Keklik, Kenan Öz, Ramazan Çimen, Uğur Yıldız, Abdurrahman Şahin, Fahrettin Keklik, Mehmet Kazar, Şaban Yılmaz ve Hüseyin Kaya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Peki, bir yılda ne oldu? Bu Meclis çatısı altında bir Meclis araştırması komisyonu kuruldu, soruşturma başlatıldı, meslek örgütleri çalışma yaptı, bizler siyasi partiler olarak sahaya gittik. Soruşturma süreci boyunca birbirine benzemeyen, her biri diğerini yalanlayan bilirkişi raporlarına tanıklık ettik. En nihayetinde Anagold orada, siyanürlü liç yığını orada, tahribat orada ve riyakârlık orada durmaya devam ediyor.

Evet, 24 Mayıs'taki ilk bilirkişi raporunda, aslında “çevresel etki değerlendirme olumlu” raporunda imzası bulunan yetkililer asli kusurlu bulundu. Bazı kirlетici parametreler sınır değerlerin üzerinde olmasına rağmen ÇED izni verildiği görüldü. İkinci bilirkişi raporunda bizzat Bakan Kurum da sorumlu bulundu, bütün Bakanlık yetkilileri kusurlu bulundu. Bunun üzerine ne oldu? Erzincan’da soruşturmayı yürüten savcılık yeni bir bilirkişi tayin etti, o bilirkişi raporuyla da Bakanlık ve sorumlular aklandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Böylece, asli kusurlu olanların, bütün bu katliama, maden kazasına, maden faciasına giden bu yolu açanların sorumlulukları köşeye bırakılmış oldu ve yargı eliyle bir kez daha iktidar bu sorumluluktan kurtarılmaya çalışıldı.

Birkaç hafta önce burada Bolu’yu konuştuk, Kartalkaya’yı konuştuk; bugün yine kürsüde konuşacağız, birlikte topladığımız, bütün muhalefet olarak topladığımız 255 imza var ve Bakanın sorumluluğunu hatırlatacağız. Ama şunu çok iyi biliyoruz ki bu ülkede gündem çok hızlı değişiyor ve işçinin, emekçinin yaşama hakkı dâhil hiçbir hakkının karşılığı yok. Ne yazık ki sadece ve sadece başsağlığı dileyen, üzüntü belirten bir iktidar gerçeğiyle karşı karşıyayız; hiçbir zaman sorumluluk almayan, hiçbir meselede tek bir kişinin istifa etmediği ve her seferinde de “Allah bizi affetsin.” diyen bir yaklaşımla karşı karşıyayız.

Şimdi, arkadaşlarımız söyledi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bunu da söyleyip bitireceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Mikrofonu son kez açıyorum, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Antep’te şu anda AKP milletvekilinin fabrikasında bir işçi direnişi var, işçiler maaşlarının artmasını istiyorlar, kendilerine toplu sözleşmeden doğan haklarının verilmesini istiyorlar ama ne yazık ki orada patronlar yüzde 30 gibi komik bir zam dayatması yapıyor. Bu yüzde 30 neye denk geliyor? 5.800 liraya. Toplam maaşları ne oluyor o zaman? 25.400 lira. Bununla Antep gibi bir kentte yaşamının, çocuğunu okutmanın ve gerçek anlamda bir yaşam kurmanın imkânsız olduğunu çok iyi biliyorlar. Bunun için işçiler greve gitti, Valilik on beş gün yasak koydu, bu da yetmedi, çadırlarını yaktı ve orada olağanüstü hâl koşullarında işçilerin direnişini engellemeye çalışıyorlar. Hem Antep’teki hem Çayırhan’daki işçilerin yanında olduğumuzu, mücadelelerini selamladığımızı ve DEM

PARTİ olarak onlar kazanıncaya kadar onlarla beraber mücadele etmeye devam edeceğimizi ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Ali Mahir Başarır'a aittir.

Buyurun Sayın Başarır.

36.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep'teki işçilerin direnişine, İstanbul Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun 11 Nisandaki davalarına, Bolu Kartalkaya'daki yangınla ilgili hazırlanan soruşturma önermesine ve sarayın yemekhanesinden atılan çöpe ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Gaziantep'teki işçilerimizin direnişiyle başlamak istiyorum. 2 bin işçi, 2 fabrikada, maaşları yetersiz olduğu için grev yapıyor, haklı bir direnişleri var. Peki, bu fabrikanın sahibi kim? AKP Gaziantep Milletvekili. Vali bir karar alıyor, on beş gün süreyle bu direnişi durduruyor, çadırları, her şeyi topluyor, işçileri oradan uzaklaştırıyor.

Bu ülkenin Cumhurbaşkanı asgari ücret belirlenirken “Niye bu kadar düşük belirlediniz?” dediğimizde “Ya, bu asgari ücret zaten en düşük ücret. Patronlar da fazlasını versin.” dedi. Doğru mu? Şimdi, bir patron, bir milletvekili var AKP Grubunda, asgari ücretin hemen üzerinde zam yapmış, işçiler de “Hayır.” diyor. Buna, Vali, devletin Valisi izin vermiyor. Olmaz arkadaşlar, olmaz, bu olacak iş değil. Bu ülkede vali, AKP milletvekilinin fabrikasının valisi mi, Gaziantep halkının Valisi mi? Sen kimin Valisisin? Grev anayasal bir hak, her yerde yapabileceksin, Gaziantep'te yapamayacaksın! Niye? O fabrika milletvekilinin. Kınıyoruz!

Değerli milletvekilleri, bu ülkenin en temel iki sorunu: Bir, ekonomi; iki, adalet, adaletsizlik.

Şimdi, 11 Nisan nasıl bir gün, nasıl bir gündür, nasıl bir gün olacak merak ediyorum. Şimdi, AKP Grup Başkan Vekiline de sormak isterim. Ben bunu matematik profesörlerine sabahdan beri soruyorum, öğrencilere soruyorum, matematik öğretmenlerine soruyorum. 11 Nisanda İstanbul Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu; İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde, 10. Asliye Ceza Mahkemesinde, 59. Asliye Ceza Mahkemesinde aynı gün ve farklı mahkemelerde yargılanacak. Böyle bir olasılık hesabı yok. Şimdi, ben bunu matematik sorusu olarak üniversite sınavında gerçekten sorsam bunu çözebilecek bir öğrencimiz yok bence ama adalet bakanı Akın Gürlek bunu çözmüş. Bu nasıl bir tesadüf arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, bitmiyor; şimdi öyle tuhaflıklar var ki 11 Nisanda 14. Ağır Ceza Mahkemesinde Başkan Ferhat Şahin. Kim bu Ferhat Şahin? DİAYDER davasında Yavuz Saltık hakkında beraat kararı verilirken tek muhalefet şerhi veren, “Ceza alsın.” diyen hâkim. Bu Ferhat Şahin ve Akın Gürlek -muhteşem ikili bunlar; bakın, Ferhat Şahin ve Akın Gürlek muhteşem ikili- 26. Ağır Ceza Mahkemesinde Başkan ve üye olarak görev yapmışlar; tesadüf. 37. Ağır Ceza Mahkemesinde Başkan ve üye olarak görev yapmışlar; tesadüf. 14. Ağır Ceza Mahkemesinde Başkan ve üye olarak görev yapmışlar; tesadüf. Bu nasıl tesadüf? Bunu hangi matematik hesabına koyuyoruz? Akın Gürlek ve Ferhat Şahin muhteşem ikili, Super Mario kardeşler; acayıp, bakın verdikleri kararlara: Barış akademisyenlerinin davalarına baktılar. Çağdaş Hukukçular Derneğinin üyesi olan avukatlara yüz elli dokuz yıl ceza verdiler. Sözcü yazarlarına örgüte yardımdan mahkûmiyet kararı verdiler. Eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ı dört yıl sekiz ay hapis cezasına mahkûm ettiler. Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul İl Başkanımız Canan Kaftancıoğlu'na dokuz yıl sekiz ay ceza verdiler. Eski Cumhuriyet Muhabiri Canan Coşkun'a yine iki yıl üç ay ceza verdiler. Türk Tabipleri Birliğini yargıladılar ve Enis Berberoğlu Milletvekilimizin kararına, Anayasa Mahkemesinin kararına direndiler. Şimdi, 11 Nisandan

ne bekleyelim biz? Yahu, adaleti bu hâle getirdiniz, utanç verici bir olay. Bu nasıl bir gün? Üç yüz altmış beş gün var, hafta sonlarını çıkaralım, 3 mahkeme aynı güne düşüyor; böyle bir olasılık hesabını Einstein falan hesaplayamaz ama Bakanlık hesaplıyor. Beyefendi savcı iddianameyi hazırlıyor, üyesi yargılamayı yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kararı verdikten sonra da bunlar eminim Yargıtaya gider onaylamak için. Ya, nereye geldik? Birisi çıksın, bunu söylesin. Bir kurumu, yargıyı bu hâle getirebilir miyiz? Yargı esaret altında arkadaşlar, yargı dizayn ediliyor; üyeler, hâkimler, savcılar dizayn ediliyor; mahkeme günleri dizayn ediliyor; ceza veren hâkim ve savcılar aynı yerde buluşturuluyor. Bu ülkede siyaset kurumu, bu ülkede gazeteler, televizyonlar susturulmak isteniyor. Sonra “Yargı eliyle darbe yapılıyor.” dediğimizde de kızıyorlar; gelin, buna bir cevap verin. Ben tek bir şey istiyorum Özlem Hanım’dan: Gerçekten, bu olasılık, bu ihtimaller size normal geliyor mu? Bana bunu söyleyin çünkü dün uzun yıllar avukatlık yaptığınızı söylediniz, adalet ve hak arayıcısı olduğunuzu söylediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitireceğim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Eğer mesleğinizde bunlar müvekkilinizin başına gelseydi isyan eder miydiniz, etmez miydiniz göreceğiz.

Şimdi, efendim, bugün uluslararası anlaşmaları görüşeceğiz ama Bolu Kartalkaya’da 78 yurttaşımız öldü. Gruplar olarak değil milletvekilleri olarak yaklaşık 260 imza bulduk, 301’e ihtiyacımız var çünkü o bakanlar soruşturulmalı, yargılanmalı. Gensoru kaldırıldı, bakanın yargılanması, soruşturulması çok zorlaştı. O yüzden, biz de bugünkü uluslararası anlaşmada milletvekillerimize, Parlamentoya sesleneceğiz, ülkeye sesleneceğiz hep beraber. Salt gruplar olarak değil grubu olan olmayan bağımsız milletvekilleri olarak -yaklaşık 40 imzaya ihtiyacımız var- bunu haykıracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son olarak da israf...

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Başarır.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ne dedik? Beyefendi 3 uçakla yurt dışına gitti; birinde ailesi, birinde bürokratları, birinde araç. Burada kullandığı limuzin, trilyonluk arabası, milyarlar edecek arabası uçakla oraya gitti, her yurt dışına gidiyor çünkü başka arabaya binemiyoruz biz, limuzin olacak, özel araba olacak. Ama bir şey daha var: Saraydaki israf, giderler; hep konuştuk. Ne ilginçtir ki sarayın yemekhanesinden günde 6 ton çöp atılıyor oysa bir aile ancak günde 4 kilo çöp üretebiliyor yani saray -6 ton çöp- günde 1.500 ailenin çöpünü üretiyor. Ben merak ediyorum, ne yiyorsunuz ne içiyorsunuz? Bu ülkede insanlar çöpten ekmek topluyor; insanlar pazarın sonunu bekliyor, domates, sebze topluyor; kırık yumurtalar bir yere ayrılıyor pazarda, insanlar 1 liraya onu almak istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem...

BAŞKAN - Son cümlelerinizi alalım lütfen.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İnsanlar bayat etmek kuyruğunda ama uçaklar, karada havada konvoylar, özel makam arabaları binlerce kilometre uzağa gidiyor beyefendimiz rahat etsin diye. Bir de günde 6 bin kilo çöp atıyoruz. Bu yemekhaneden bu çöpleri 3 belediye ancak toplayabiliyor, toplamak için 50 konteyner var. “Nereden buldun?” diye sorar. Her konteyner ancak 120 kilo taşıyabiliyor, bununla ilgili çalışılmış. Ben bunu da 86 milyonun takdirlerine bırakıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Grup Başkan Vekili Sayın Özlem Zengin’e aittir.

Buyurun Sayın Zengin.

37.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in, Berat Gecesi’ne, 13 Şubat 2024 tarihinde gerçekleşen İliç’teki kazaya, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın sorularına ve 56’ncı Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, her zamanki problemi yaşıyorum, kafamda bir konuşma kurgusu yapıyorum, bana sıra gelene kadar benim kurgum gidip geliyor ama yine de kendi kurguma sadık kalmaya çalışacağım.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Özlem Hanım’dan başlayalım bir dahaki sefer.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Şimdi, değerli arkadaşlarım, bugün Berat Gecesi, Müslümanlar için fevkalade önemli bir gece. Ramazana giderken manevi iklim açısından bütün İslam âlemi için önemli bu geceyi tebrik ediyorum. Tabii, elbette çok zor şartlar altında, Gazze’de olduğu gibi, Berat Gecesi’ni idrak eden kardeşlerimiz var. O sebeple, tüm inananların hem gecelerini tebrik ediyorum hem de İslam dünyasına bir taraftan şuur, bir taraftan barış ve huzur getirmesini Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum; ülkemiz için de. Biliyorum, bu gece bütün camiler dolup taşacaktır. O manada, herkesin gecesini tebrik ediyorum. İlk sözüm böyledir.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, İliç’teki kaza 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan’da gerçekleşti. Bu kazada maalesef 9 işçi kardeşimiz hayatını kaybetti ve hemen akabinde Meclis olarak ortaklaşarak bir araştırma komisyonu oluşturduk. Tabii, komisyonlarımız bir konu üzerine kurulmakla beraber, o konuyu araştırırken Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak -biz hâkim değiliz, savcı değiliz, yargıç değiliz- bizim amacımız, temel amacımız şu: Bu araştırmalardan mevzuat olarak ne yapabiliriz? Bu kazaların önlenmesi için biz nasıl bir çalışma ortaya koyabiliriz? Bu soruların cevabını arıyoruz. Bu konuyla ilgili olarak da Komisyonumuz çalışmalarını tamamladı, bir rapor olarak da bu hafta içerisinde Meclise sunacaklar. Baktığımızda, merkezinde iş güvenliği, işçi sağlığı, çevre etkilerinin bertarafı, izleme, denetleme süreçlerinin tekrar gözden geçirilmesi ve elbette maden sahalarının rehabilitasyonu, madencilik eğitimi, özellikle güvenliğe dair eğitimler; bu konularla ilgili olarak önemli bir raporlama yapacaklar. Bize düşen; özellikle Türkiye’de güvenli bir madencilik işletmesinin sağlanabilmesi ve millî madenciliğin gelişimi konusunda bu çalışmaların bir katkı sağlaması için -bir taraftan diliyorum, temenni ediyorum- gayret edeceğiz, çalışacağız. Tabii, elbette, bu kazada hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah’tan rahmet ve yakınlarına tekrar başsağlığı diliyorum.

Şimdi, Sayın Ekmen de benzer bir şeyi ifade ettiler Bolu Kartalkaya’yla ilgili olarak. Sayın Ekmen, kurduğumuz araştırma komisyonunun metnine ben de şimdi siz söyleyince tekrar alıp baktığımda evet, zaten merkezde Kartalkaya’daki yangının sebeplerini araştırmak üzere kurulan bir komisyon ama devamında -zaten ifade de ediliyor- benzer olayların önlenmesi için hangi tedbirleri almak gerektiğine

dair bir çalışmayı içeriyor. Elbette ki bunun devamında da -söylediğiniz doğrudur- bu konuya dair tereddütlerin oluşmasını izale etmeye dönük hangi yaptırımlar olacak, hangi tedbirler alınacak ve bunların yapılmasıyla birlikte turizmimize zarar vermeyecek düzenlemeler nelerdir, tüm bunlara dair bir çalışma olacak. Bu hassasiyetin bizler tarafından da gözetildiğinin altını çizmek istiyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, ben ilkesel olarak dünden kalan kavgaları tekrar etmiyorum yani tam olarak da dün dün de kaldı demiyorum çünkü Genel Kurulda yapılan tartışmaların tekrerr ettiğini hepimiz biliyoruz fakat tartışma çıktığında Başkanlarımız olarak sizler zaman zaman ara veriyorsunuz ve bazen biz içinde olmamıza rağmen ses yükseliyor, gürültüler oluyor ve bazı şeyleri duyma imkânımız olmuyor, televizyonları bir açıyoruz... Ben, duyunca kendisi de rahatsız olmuştur diye ümit ediyorum; dün CHP Grup Başkan Vekili Sayın Ali Mahir Başarır arkadaşımız -nasıl oluyor bilmiyorum- bize çok ağır bir laf söylemiş. Şimdi bunu burada bir söyleyip doğrusu arkasından da bir cevap verme zarureti hasıl oluyor. Kendisi bize “Şu grubu da lanetliyorum.” diyor yani AK PARTİ Grubunu lanetlediğini söylüyor. Şimdi, bu, hakikaten çok tarifsiz rahatsız edici. Eğer bugün Berat Gecesi olmasaydı çok daha ağır şeyler söyleyebilirdim ama anlaşılması için... Ben yaptığımız bütün konuşmaları birbirimizi anlayalım diye yaptığımızı düşünüyorum, burası birbirimizi anlama yeri. Eğer biz burada birbirimizi anlarsak Türkiye’de de insanlar bizi anlarlar. Şimdi, dün, kürsüye çıkan genç bir milletvekili, Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili dedi ki: “Ben 29 yaşında milletvekili oldum.” Ne güzel, bizim de çok genç milletvekili arkadaşlarımız var. Ben de cevaben dedim ki bunun için bir teşekkür lazım. Neden lazım?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Tamamlayacağım.

BAŞKAN - Sayın Zengin, buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Çünkü 2006 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle milletvekili seçilme yaşı 25’e, 2017’de yapılan değişiklikle de 18’e indi. Bu değişikliği de AK PARTİ Grubunun, destekleyenlerin ve elbette Sayın Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde yaptık. Bunun bir teşekkür ihtiyacı var deme gereğini duyduk. Şimdi, bu söylenince hemen çıkılıyor, söyle bir şey söyleniyor -konunun bununla hiç alakası yok- deniliyor ki: “Efendim, 1934 yılında Türk kadını seçme ve seçilme hakkını kazandı.” Doğru, bizim söylediğimizin buna itiraz eden en ufak bir tarafı yok, doğru ama milletvekilinin vurguladığı şey “Ben 29 yaşında vekil oldum.” diyor yani 1934’te yapılan düzenleme kendisinin seçilmesine yetmiyor çünkü yaş kriterine uymuyor. Kendisinin seçilebilmesi, bahsettiğim, bizim yaptığımız bu düzenleme sayesinde oluyor. Şimdi, biz bunu söylediğimizde hemen çıkılıyor “Efendim, Mustafa Kemal...” E, zaten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Zengin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Şimdi, böyle söyleyerek enteresan bir şey yapıyorsunuz. Bakınız, biz, yaptığımız bütün konuşmalarda, daha çok yeni, çok yeni, aralık ayında, 5 Aralıkta biz bugünü idrak ettiğimizde, her yerde “Bu, Mustafa Kemal Atatürk’ün öncülüğünde olmuştur, biz Türkiye olarak çok şanslıyız.” diye bunun altını çiziyoruz ama siz bu mirası farklı kullandınız. Bu mirası farklı kullanarak Türkiye’de hiçbir hukuki mevzuat olmadığı hâlde bir taraftan Türkiye’de milyonlarca kadının seçilme hakkını kullanmasına engel oldunuz, bir taraftan da bizim dün çok tabii olarak söylediğimiz doğru bir cümleden yola çıkarak bize hakaret ediyorsunuz, lanetliyorsunuz. Ben önce bu sözü iade ediyorum; bir.

İkincisi: Dönüp bence kendinize “Biz yirmi üç yıldır iktidar olamıyorsak acaba bu lanetin bizim üzerimizde mi etkisi var?” falan diye sormanız lazım, dönüp kendinize sormanız lazım; bunu

yapmak yerine, böyle hakaret ederek, daha sonrasında bunları çoğaltarak, üzerine konuşmalar yaparak mevzunun dağılmasına sebebiyet veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın Sayın Zengin lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Şimdi, gelelim soruya. Tabii, her soruya cevap verilir mi? Doğrusu soru gerçekten soruysa cevap veririm ben ama mesele bence soru değil, bu yorumlu bir şey yani siz cevap aramıyorsunuz, soru bunun havalı bir tarafı; aslında siz cevabını zaten kendiniz söylüyorsunuz, kendi cevabınızı söylüyorsunuz, bizim cevabımızı merak etmiyorsunuz. Eğer, bizim cevabımızı merak ediyorsanız, bakın, AK PARTİ kurulurken AK PARTİ kurulmasın diye, Tayyip Erdoğan hiç seçilmesin yani bir parti kurmasın, Başbakan olmasın diye yargı yoluyla dizayn yapıldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Biz yaptık(!)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ben siz yaptınız demiyorum, üzerinize alınıyorsanız bilemem.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok, almıyorum, bana bulaşmaz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ben söylüyorum, almasanız iyi olur.

Bir dizayn yapıldı, bu dizayn nedir? Manşetler atıldı, ne dediler? “Tayyip Erdoğan muhtar bile olamaz.” Hayat gösterdi ki oldu, her şey oldu, fazlasıyla oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Keşke “Muhtar bile olabilir.” deseydik.

BAŞKAN - Sayın Zengin, tamamlayın lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Buradan şunu söyleyeceğim: Bu ülke topraklarında siyaseti askerle, yargıyla, herhangi bir metotla dizayn etmek isteyenler başarısız olmuştur. Biz demokrasiyle var olduk ve demokrasiyle de bu seçimleri kazanmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle şunu söyleyeyim: Özlem Hanım'ın bizim milletvekilimize söylediği o cümlelerin kodlarında bir hata var bence. Ne diyor? “Siz 29 yaşında milletvekili olduysanız öncelikle Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür edeceksiniz.”

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - “Öncelikle” yok Sayın Başkan.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi şunu söyleyeyim: Bu maddeyi, milletvekili seçilme yaşını düşüren maddeyi hangi kurum, hangi erk yaptı? Bu Parlamento yaptı. Meclisin almış olduğu bir kararla, Meclisin vermiş olduğu bir kararla, hakla ilgili ben niye Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür edeceğim? Bu Meclise teşekkür ederim ben. Bir kere, siz Meclise hakaret ediyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitireceğim, birkaç konuda sataştı çünkü.

Ama “Her şeyi Recep Tayyip Erdoğan yaptı.” “Yasayı Recep Tayyip Erdoğan yaptı.” “Hava iyiye Recep Tayyip Erdoğan’dan dolayı.” “Buzdolabını Recep Tayyip Erdoğan getirdi.” “Arabayı o icat etti.” Ya, bu nedir?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Çok zayıf cevap oldu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bak, size bir şey söylemek isterim, benim söylediğim şey net: Türk kadınına, Türkiyeli kadınlara seçme, seçilme hakkını dünyadaki birçok ülkeden önce Gazi Mustafa Kemal Atatürk vermiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Öncelikle burada bununla başlayacaksınız, sonra teşekkür ederseniz Türkiye Büyük Millet Meclisine -bu Meclisi de Kurtuluş Savaşı’nda en önemli kararları alan Gazi Mustafa Kemal Atatürk açtı- Meclise teşekkür edeceksiniz.

Ha, şunu söylüyorsunuz, doğru, şunu net olarak söylüyorsunuz: Yasalar burada yapılmıyor, yasalar saraydan geliyor; o yüzden Recep Tayyip Erdoğan’a teşekkür ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitireceğim.

BAŞKAN - Mikrofonunuzu son kez açıyorum Sayın Başarır.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır, burada olumlu bir yasa varsa tüm muhalefet destek vermiştir, hepimiz beraber yapmışızdır; bu Meclisin kurumsallığı vardır. Recep Tayyip Erdoğan’a değil, bu karara el kaldıran milletvekillerine, bu yüce Meclise teşekkür ederiz. (CHP sıralarından alkışlar)

İki: Şimdi, çok güzel bir konuya temas ettiniz, teşekkür ediyorum. Biri demiş ki: “Recep Tayyip Erdoğan muhtar bile olamaz.” Keşke demeseydi, “Olabilir.” deseydi ama o gün şiir okuduğu için yargılanan, ceza alan, siyaset yasağı olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a siyaset yolunu bu Meclis açtı. Şimdi aynı yöntemleri kullanıyorsunuz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yok, kullanmıyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İstanbul Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu’nu aynı gün 3 mahkemede yargılanacak şekilde denk getiriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen selamlayın Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O gün yapılanlardan beterini yapıyorsunuz. Ya, o gün milletvekili cezaevinde değildi, o gün belediye başkanları cezaevinde değildi, o gün bu kadar gazeteciye mi tutukluyordu bu yargı? Her yeri kayyumla donattınız. Yani onlar başınıza...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - 28 Şubat...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - 28 Şubat sürecinde Cumhuriyet Halk Partisi iktidar değil. Abdullah Güler gelsin, Sayın Abdullah Güler... Üniversitede ben eylem yaptığımda gelip birçok...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Şahsınızdan bahsetmeyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Genel Başkan da aynı şeyi yapmıştır, gözaltına alınmıştır. Bakın, bir dönemi bir partiyle eşleştirmeyin ama şunu doğru söylediniz: O gün bu ülkede Recep Tayyip Erdoğan’a siyaset yasağıyla yapılanların yüz bin misli bu ülkeye yapılıyor. O gün bundan ders alınmış, o gün yaşadıklarını “Bu ülkenin siyasetçileri yaşamasın.” demiyor, rakiplerini azaltmak için yargıyı kullanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem çünkü 4-5 tane konuda sataşma oldu, son cümlem Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, son cümlenizi alalım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olmaz arkadaşlar, olmaz. O yüzden bence, siz bu Parlamentoda Grup Başkan Vekilliği yapıyorsunuz, öncelikle buranın duruşunu, buranın önemini belirtin, Recep Tayyip Erdoğan'a değil bu Parlamente'ye teşekkür edin çünkü bizi Recep Tayyip Erdoğan değil bu halk seçti.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Zengin.

39.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, tabii, güzel bir laf çevirme, güzel bir dönüş, o da kabulümüzdür. Neden kabulümüzdür? Türkiye Büyük Millet Meclisinin içerisinde AK PARTİ milletvekilleri -zaten o zaman, bu tarihlerde Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden önce, en azından 2006'da yapılan şey, bunu ortaya koyuyor- ve o dönemin Başbakanı olan Recep Tayyip Erdoğan yaptı. Yani bir insana teşekkür etmek için böyle lafı çevirmeye gerek yok. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisiyle gurur duyuyoruz, buranın üyesi olmaktan onur duyuyoruz ama nihayetinde yani yapılan bir güzelliğe de "Allah razı olsun." deyiniz ya! Ne var bunda? Bir şey yok. Bu ülkenin Başbakanı yapmış, bu ülkenin milletvekilleri yapmış.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, Başbakanı yapmamış, Meclis yapmış diyorum Sayın Başkan; Meclis yapmış, Meclis!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Tamam, milletvekilleri yapmış. O zaman Tayyip Erdoğan da milletvekiliydi, o da milletvekili.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam, 550 kişiden birisiydi.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Herkese teşekkür edin ya! Bu kadar da teşekkürden İmtina etmeyiniz ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kanun koyucu Recep Tayyip Erdoğan değil bu Parlamento, yapmayın bunu!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Değerli arkadaşlarım, bu kadar lafı çevirmeye gerek yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Zengin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Buradaki problem şu: Bu itirazlarınızın temelsizliğini anlatmaya çalışıyorum. Yani sonuçta, biz sizin söylediğiniz hiçbir şeye itiraz etmiyoruz. Bakın, o söylediğiniz konuda, söylüyoruz, 1934'le ilgili bir itiraz var mı? Yok. Siz, olmayan bir itirazdan yola çıkıp AK PARTİ grubunu lanetliyorsunuz. Kusura bakmayın, dün akşam olsaydı, bilmiş olsaydık hakikaten çok büyük bir tepki alırdınız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye bilemediniz?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Duyamadık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çünkü grubunuz bağırıyordu "Atatürk" dediğimde!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Duyamadık, hiç Atatürk'le alakası yok.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çünkü “Atatürk” dediğimizde grubunuzun hepsi bağırıyordu burada!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Siz anlayamıyorsunuz, anlayamıyorsunuz; sizin takıntınız bu!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bağırıyordu, o yüzden “lanet” kelimesini kullandım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bak değerli arkadaşım, Atatürk’ün arkasına sığınarak siyaset yapmaktan vazgeçin. Burada bağırılan şey, sizin bu çarpıttığınız konuya arkadaşlarım tepki gösteriyordu...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çarpıtmadım!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ama siz öyle zannediyorsunuz; bu memlekette, bu ülkenin temel millî değerlerine bir tek siz sahipsiniz(!) Rica ederim ya, bu olacak şey değil!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çarpıtmadım!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Lütfen, bu takıttıdan çıkalım, konunun onunla hiç alakası yok, bu hakikati önce bir kabul edelim. Türkiye Büyük Millet Meclisine, burada görev yapan tüm milletvekillerine, bu teklifleri verenlere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Zengin, tamamlayın lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - ...dönemin Başbakanına, 2017’deki bu hazırlığı yapan ekibin de başında olan Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkürden de imtina etmeyelim. Bundan zararlı değil, kârlı çıkarsınız çünkü siz, Türkiye’de iktidar olmak istiyorsanız, AK PARTİ’ye bugüne kadar rey veren, AK PARTİ’ye gönül bağıyla bağlı olan insanların önünden geçmeniz lazım. Ha, bizim kimseden de çekindiğimiz...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nereden geçelim?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - “Önünden geçmek” denir, halk tabiridir. Pek pazara falan gitmiyorsunuz, ben anladım sizi, çöpten bahsediyorsunuz ama pazarda bunları söylerler. Ben kendi işimi kendim yapıyorum, pazarı da yolu da bilirim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Instagram’dan biraz takip edin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bilirim ben, Instagram kullanmıyorum kendim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Twitter’dan takip edin; FOX’tan takip edin, Now’dan; Halk TV’den.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Lütfen, ciddiyetimizi belli bir seviyede muhafaza edelim.

Velhasılıkelam değerli arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisinde iyi yaptığımız işleri beraber alkışlamak bu Meclisteki herkesin değerini artırır. Biz demokrasiyle buraya geldik, bugüne kadar bütün bu seçimleri böyle kazandık, bundan sonra da yolumuza böyle devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bir cümle ek yapacağım sadece.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan yani böyle akşama kadar gitmez yani ayıp oluyor ama.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok, bir cümle ek yapacağım çünkü iki şey söyledi.

BAŞKAN - O zaman Sayın Türkoğlu’yla başlıyorum, devam edeceğim, onların da söz talebi var.

Buyurun Sayın Türkoğlu.

40.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 15 Şubat 1999'a ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Muhterem milletvekilleri, 15 Şubat 1999 bizce şunun yıl dönümüdür: Eli kanlı bebek katili, bölücü terörist elebaşı Abdullah Öcalan'ın Türk devleti tarafından derdest edildiği günün yıl dönümüdür. Anılacaksa da bu hâliyle anıyoruz. Derdest edilir edilmez de uçakta “Ben ülkemi severim, annem de Türk'tü, eğer bir hizmet gerekirse yaparım.” demiştir. Şimdi...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Hâlâ aynı şey.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hâlâ aynısını söylüyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, devam etsin.

Bu ülkede Türk-Kürt savaşı hiç olmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamamlayacağım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O nedenle Türk ve Kürt arasında bir barış tesisi diye de bir sorun yoktur.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Taybet ana Kürt değil mi? Uğur Kaymaz Kürt değil mi? Cemile Çağırca Kürt değil mi? Çocuktular, Kürt olduğu için katlettiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sorun şudur: Bu ülkede bölücü terör sorunu vardır.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Artık kimse inanmıyor bu palavraya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu ülkede emperyalistlerin kucagından inmeyen bir PKK sorunu vardır; sorunun adı budur. Bin yıldır biz Türkmenler ve Kürtler kardeşiz, tıpkı Boşnaklar gibi, Çerkezler gibi; hiçbir sorun da yoktur, bundan sonraki bin yıllarca da olmayacaktır; bunun bu hâliyle bilinmesi gerekir.

Sayın Başkan, hatırlatalım: 1999'da 236 şehidimiz vardır, 695 yaralıdır bu memleketin, 80 vatandaş hayatını kaybetmiştir bu eli kanlı, bölücü, bebek katili Apo yüzünden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kahrolsun! Destekleyenler de kahrolsun!

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

41.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir şey söyleyerek başlayayım: Kötü söz sahibine aittir deyip devam etmek istiyorum.

Şimdi, az önceki tartışmaya dair şunu söyleyelim: Bu ülkede çok uzun, ta Osmanlı'ya dayanan bir kadın mücadele tarihi var ve bu ülkedeki kadınların kazanımlarını her bir kadının eliyle, turnağıyla, dişile; sokakta cop yiye yiye, büyük kampanyalar yapa yapa; örgütlenerek, dernekler kurarak, partilerin içinde aktif olarak kazandıklarının altını çizelim. Bu anlamıyla, bu tartışmanın, “kadınlara temel hak ve özgürlüklerini, seçme ve seçilme hakkını o verdi, bu verdi” tartışmasının kadınları görmeyen bir yerden yapılmasını çok sakıncalı buluyoruz; onu söyleyelim.

İkincisi, şimdi, kadınlara seçme ve seçilme hakkının... Ya, bu ülkede hepimizin yaşam güvenliği olan İstanbul Sözleşmesi mevcut iktidar ve Sayın Cumhurbaşkanı tarafından ortadan kaldırıldı; bu hakikati görmeden bence cümle kurulmamalı. Bu İstanbul Sözleşmesi bizim her birimizin yaşam garantisiydi, bu ülkedeki kadınların mücadelesiyle kazanılmış bir anlaşmaydı; adını bile bu ülkeden, bu ülkenin kentinden aldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bunları es geçip gerçek anlamda böyle sanki birçok şey ihya ediliyormuş gibi bir şey değil. Bu ülkede kazanılan ne varsa bu ülkede mücadele eden, bedel ödeyen, can veren kadınların kazanımıdır; hiç kimse kusura bakmasın. Bu anlamıyla böyle bahsediyormuş gibi, erkekler ya da kim ise işte bize bahsediyormuş gibi bir politikanın kendisi... Bu Meclis bile yasal düzenleme yapmışsa sokakta kadınlar direndiği için, sokakta kadınlar mücadele ettiği için olmuştur, kazanılmıştır. Bugün de aksine kadın kazanımlarına el konulmaya çalışılıyor. En başta da nafaka hakkı bugün onuncu yargı paketine konulup yeniden getirilmeye çalışılıyor. O anlamıyla, bütün haklarımızı tırpanlamaya çalışan bir iktidar gerçeğiyle karşı karşıyayız, kadına yönelik şiddet komisyonunun başına erkek koyan bir iktidar gerçeğiyle karşı karşıyayız; gidip merkez medyayı toparlayıp getiren, her gün kadına karşı şiddeti meşrulaştıranları dinleyen, brifing alan bir Komisyon Başkanı gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Onun için, bence gerçekleri bu düzlemde konuşursak iyi olacaktır.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

42.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son olarak şunu söyleyeceğim, uzatmak istemiyorum bu tartışmayı ama Sayın Başkana da aynen katılıyorum: Seçme ve seçilme hakkını Gazi Mustafa Kemal Atatürk vermiştir, o tarihten bugüne kadar da Türk kadını mücadelesiyle, eylemleriyle haklarını almış, savunmuştur. Recep Tayyip Erdoğan, bu ülkenin Cumhurbaşkanı bırakın seçme ve seçilme hakkını -işte, seçilme yaşını küçültmüş- İstanbul Sözleşmesi'ni -aynen Sayın Başkanın dediği gibi- bir gece yarısı kararnameyle -ki bu konuya Sayın Özlem Zengin'in de karşı çıktığını biliyorum- kaldırarak birçok kadına şiddetin yolunu açmıştır.

Ama ben son olarak şunu söyleyeceğim: Eğer Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ten bugüne kadar alırsanız, bu Parlamente'ye hakkını teslim ederseniz, ben de dün söylediğim kelime nedeniyle -evet, amacını aşmıştır- özür dilemekten hiç de çekinmem, geri de alırım. Benim tepkim neydi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem.

BAŞKAN - Sayın Başarır, son cümleliz...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Atatürk" denildiği zaman, o kadar büyük gürültü, tepki geldi ki ben buna kızdım ve bu lafı söyledim ama dediğim gibi, cumhuriyet tarihinden bugüne kadar alırsanız, kadının hakkını kadına teslim ederseniz, bu konuda Meclisi takdir ederseniz ben tabii ki sözümü geri alırım -amacını aşan, tepkiye karşı sinirlendiğim için söylediğim bir lafı- bunda hiç sıkıntı yok, bundan da gocunmam Sayın Başkan.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Zengin, buyurun.

43.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkan, zaten bunu ifade ediyoruz yani Ali Mahir Bey konuyu dinlemek yerine kafasındakini anlatmaya çalıştığı için tepkinin Atatürk'e olduğunu zannediyor; hiç alakası yok onun, anlatıyoruz size konunun ne olduğunu. Konu çok sarıh bir şeydir, diyoruz ki: Önce 25 yaşında, sonra 18 yaşında seçilmeyle ilgili düzenlemeyi AK PARTİ ve Sayın Cumhurbaşkanımız yapmıştır. Biz bunu söylediğimiz zaman siz buna cevap olarak 1934'deki seçme ve seçilme hakkını örnek veriyorsunuz. Artık şu konuda anlaşılabilir miyiz? Atatürk'le ilgili en ufak mesele yok, problem yok, zaten bunu söylüyoruz, hiçbir sorun yok burada ama siz bunu çeviriyorsunuz ve bir gruba "lanet" diyorsunuz ya! Vallahi, kusura bakmayın ya, hakikaten tahammül edilir bir şey değil, ben yakıştıramıyorum size yani.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye kızdınız şimdi, bir dakika...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Nedir bu "lanet" meselesi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye sinirleniyorsun şimdi?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Şart falan yok yani "lanet" falan yok değerli arkadaşım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Birden şeker yükseliyor.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yükseliyor.

Güzel güzel, birbirimizle nezaketle konuşmamız lazım. Kötü bir laf.

Teşekkür ediyorum.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkanım, satışmadan söz istiyorum.

BAŞKAN - Bir kadın olarak, satışılan olarak ben cevap verebilir miyim bu konuda?

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Tabii, daha iyi.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, sayın milletvekilleri; öncelikle, tabii ki bugün bu mevkide, bu Parlamentoda bir cumhuriyet kadını olarak bulunabilmenin haklı onurunu her birimiz, bütün kadın milletvekilleri elbette Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve o dönemin Parlamentosuna borçludur. (CHP sıralarından alkışlar) Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi ilk gündeme geldiğinde 5 Nisan 1920 ya da 1921, daha henüz cumhuriyet ilan edilmemiş ve Parlamentoda şöyle bir konuşma geçiyor -"saylav" deniyor- bir mebus diyor ki: "Kadınların böyle bir talebi yok ki, kadınlar böyle bir şey istemiyor ki! Niye bu konuda bir karar verelim, niye bu konuda bir kanun getirelim?" ve bu şekilde kapatılıyor. Ardından, Gazi Mustafa Kemal Atatürk kadın mücadelesinin önderleri olan o dönemin Türk Kadınlar Birliğinin üyelerine ciddi anlamda bir görev veriyor ve Anadolu'daki kadınların bu konuda taleplerini daha güçlü dile getirebilmeleri için bir süreç gerekiyor. Bir gün Sayın Salih Bozok'la kahve içerken üzüntüsünü ifade ediyor Gazi Mustafa Kemal Atatürk. "Kadınlara seçme ve seçilme hakkı için çok mücadele ediyorum ama bir türlü Mecliste sayımları ikna edemiyorum." diyor Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Sayın Salih Bozok diyor ki: "Neden bu kadar ısrarcısınız, niye bu kadar bu konu üzerinde ısrarcısınız? Dünyanın hiçbir ülkesindeki kadınlara böyle bir hak verilmemiş ki!" Gazi Mustafa Kemal Atatürk diyor ki: "Dünyanın hiçbir ülkesindeki kadınlar da kendi vatan toprakları için, ulusal kurtuluş

mücadelesi için bu ülkenin kadınları kadar mücadele etmemiştir.” (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) “O nedenle bizim kadınlarımız bu mücadeleyi ve bu hakkı kazanmalıdır.” diyor ve hepimizin ifade ettiği gibi, o dönem 1934’te bu kanun 5 Aralıkta yürürlüğe giriyor.

O nedenle şöyle bağlamak lazım: İşte, o günün şartlarında bu hakkı elde etmek için mücadele eden tüm kadınlara önce hep birlikte teşekkür edelim ve ondan sonra da tabii ki o mücadeleyi Parlamente’ye taşıyan başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm milletvekillerine ve tüm önderlere de o şekilde teşekkür etmiş olalım. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, gündeme geçmeden önce kısa bir söz talebinde bulunan sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakikalık söz vereceğim.

Sayın Sadullah Kısacık...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık’ın, Erzincan İliç’te meydana gelen maden faciasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bugün, Erzincan İliç’te meydana gelen maden faciasının yıl dönümü. Yitirdiğimiz canları rahmetle anıyor, geride bıraktıkları ailelerinin acılarını paylaşıyoruz ancak bu acının altında ezilirken aynı soruyu sormadan edemiyoruz: Neden ders almıyoruz? Türkiye, maden kazalarının kara bir tarihini yazmaya devam ediyor; Soma’dan Ermenek’e, Amasra’dan İliç’e kadar birçok facia bize her seferinde insan hayatının ne kadar kıymetsiz görüldüğünü hatırlatıyor. Bu kazalar kader değil ihmallerin, yetersiz denetimlerin, göz ardı edilen uyarıların sonucudur. Her kazanın ardından gelen soruşturmalar ve kısa süreli önlemler ne yazık ki bir sonraki felaketi engellemeye yetmiyor. Her facianın ardından “Bu son olsun.” derken neden bir sonraki facianın habercisi olacak ihmellere göz yumuyoruz? Her zaman söylüyorum, söylemeye de devam edeceğim; devlet yönetimi proaktif olmayı gerektirir.

BAŞKAN - Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu... Yok.

Sayın Orhan Sümer...

45.- Adana Milletvekili Orhan Sümer’in, ranta dayalı sağlık sistemine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“Sağlıkta devrim yaptık.” diyen AKP iktidarının ülkemizi getirdiği durum ne yazık ki çok vahim. İstanbul’da yaşayan 51 yaşındaki hasta, 13 Ocakta göğüs ağrısı şikâyetiyle Taksim’de bir hastaneye kaldırılıyor. Yapılan testler sonucu 3 damarının tıkalı olduğu ve acilen anjiyo yapılması gerektiği belirtiliyor. Hasta gece saatlerinde Bakırköy’de bulunan özel bir hastaneye sevk ediliyor, yatışı yapılarak anjiyoya alınıyor. Hasta ameliyat masasında yatarken ameliyat başlamışken hem de hastane muhasebecisi ameliyathaneye gelerek stent fiyatlarını anlatıyor. Hastaya hangi stendi istediğini soruyor, ne kadar ödeyeceğini söylüyor. Tüm bu yaşananların videosu var, fotoğrafları var. Ranta dayalı sağlık sisteminden artık vatandaşlarımız kaçamıyor ancak unutulmasın, bu düzen değişecek ve sorumlular mutlaka hesap verecektir.

BAŞKAN - Sayın Ferit Şenyaşar...

46.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’ın, Gaziantep’te direnen işçilere ve Berat Kandili’ne ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Ülkenin dört bir yanında işçiler haykırıyor. İstanbul, Çayırhan, Viranşehir, Gaziantep’te işçiler haklarını istiyor. Gaziantep Başpınar Organize Sanayi Bölgesi’nde düşük ücret ve kötü çalışma koşullarına karşı işçilerin direnişleri devam ederken Gaziantep Valisi sermayenin imdadına yetişti; Antep’te on beş gün boyunca eylem ve etkinlik yasağı getirerek işçi

eylemlerine karşı OHAL ilan edilmiştir. Belediye Başkanı, iktidar vekilleri her zaman olduğu gibi Antep'te sermayeden yana tavır aldılar. İnsanca bir yaşam için, emeği ve hakları için Gaziantep'te direnen işçilerin mücadelesini selamlıyoruz. Emeğin sömürülmesine karşı boyun eğmeyen işçilerin yanındayız.

Bugün aynı zamanda Berat Kandili. Tüm İslam âleminin Berat Kandili'ni kutluyorum. Berat Kandili'nin ülkemize barış, adalet ve huzur getirmesini diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Müzeyyen Şevkin...

47.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Erzincan İliç'te meydana gelen maden faciasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İliç maden faciasının üzerinden tam bir yıl geçti. İhmaller, denetimsizlik, sorumsuzluk ve aşırı üretim baskısı nedeniyle kayan liç yığını altında 9 emekçi madencimiz maalesef hayatını kaybetti ve cenazelerine aylar sonra ulaşılabildi. Aktif fay zonu ve gözenekli Munzur kireç taşı üzerinde bulunan altın madeninde ÇED raporundan başlayarak ÇED kapasite artışlarına, sahada alınacak her türlü tedbire ilişkin projenin yetersizliğinden denetimsizliğe, cezasızlığa kadar pek çok olay maalesef bu faciayı tetikledi. Yine, ne Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ne Enerji Bakanlığı ne Çalışma Bakanlığı ne şirket yetkilileri hiçbir sorumluluk almadı; suç birkaç ücretli mühendise kaldı. “İstifa” kavramı, “hesap verme” kavramı yine her facianın arkasında olduğu gibi, yok sayıldı. Asıl sorumlular başsağlığı dileme yarışına girip fotoğraf çektirirken işçiye ölüm, vatandaşa zehir ve doğanın katliamı kaldı.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Karaman...

48.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, fındığın iç piyasada ucuzlatılmasına ilişkin açıklaması

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Fındık ihracatında büyük bir artış yaşanırken üreticimizin alın teri hiçe sayılıyor. Çiftçimizin beklentisi 170-180 TL'yken Toprak Mahsulleri Ofisi, depoladığı fındığı 125-145 TL bandında iç piyasaya sürerek yandaşları kolluyor, fiyatları baskılıyor. Yine üreticinin emeğini yok sayıp zengini daha çok zenginleştiren politikalarınızla karşı karşıyayız. Fındık iç piyasada ucuzlatılmak yerine yurt dışında değerinde satılmalı, çiftçimizin hakkı korunmalıdır. Hükûmet, üreticinin değil büyük ihracatçının yanında duruyor; yine dursun ama emeği ezerek değil herkesin hakkını teslim ederek. Bu adaletsiz düzene karşı hep birlikte sesimizi yükseltmeli, çiftçimizin emeğinin karşılığını almasını sağlamalıyız. Sorumluları dikkate ve gereğini yapmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Cevdet Akay...

49.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük Üniversitesi Yenice Meslek Yüksekokulu Elektrik Bölümüne ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Karabük Üniversitesi Yenice Meslek Yüksekokulunda Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Motorlu Araçlar ve Ulaştırma Teknolojileri Bölümü yer almaktadır. Elektrik Bölümü, öğrenci alımı için YÖK'ten onay almasına rağmen iki yıldır öğrenci almamaktadır. 3 amfisi, 2 laboratuvarı bulunan bin öğrenci kapasiteli, öğrencinin eğitim görebileceği Meslek Yüksekokulunda şu anda sadece 155 öğrenci eğitim almaktadır. Milyonlarca lira harcanarak eğitime hazırlanan Meslek Yüksekokulumuz atıl hâle getirilmiştir. YÖK onaylı Karabük Üniversitesi Yenice Meslek Yüksekokulunda Elektrik Bölümü öğrenci alımını bekliyor. YÖK'e ve ilgililere çağrıda bulunuyorum: Karabük Üniversitesi Yenice Meslek Yüksekokulunda Elektrik Bölümüne öğrenci

alımını yapın, milyonlarca lira yatırımla Yenice'mize yapılan Meslek Yüksekokulunu atıl olmaktan kurtarın.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

3 Meclis araştırması komisyonunun görev sürelerinin uzatılmasına dair tezkereleri vardır, ayrı ayrı okutacağım.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- (10/1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904) esas numaralı Bazı Özel Sağlık Kuruluşlarında Yaşanan Bebek Ölümünün Tümü Yönleriyle Araştırılması, Özel Sağlık Kuruluşlarının Yenidoğan Çocuk, Engelli ve Yaşlılarla İlgili Bakım Servislerindeki Uygulamaların ve Mevzuatın İncelenerek Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1054)

12/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

20/11/2024 tarihinde çalışmalarına başlayan, Bazı Özel Sağlık Kuruluşlarında Yaşanan Bebek Ölümünün Tümü Yönleriyle Araştırılması, Özel Sağlık Kuruluşlarının Yenidoğan, Çocuk, Engelli ve Yaşlılarla İlgili Bakım Servislerindeki Uygulamaların ve Mevzuatın İncelenerek Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 12/2/2025 tarihli toplantısında aldığı karar gereğince çalışma süresinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 20/2/2025 tarihinden geçerli olmak üzere bir ay uzatılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

İshak Şan

Adıyaman

Komisyon Başkanı

2.- (10/1806, 1813, 1827, 1828, 1829, 1830) esas numaralı Çocukların Her Türü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1055)

12/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

20/11/2024 tarihinde çalışmalarına başlayan, Çocukların Her Türü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 12/2/2025 tarihli toplantısında aldığı karar gereğince çalışma süresinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 20/2/2025 tarihinden geçerli olmak üzere bir ay uzatılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Cengiz Aydoğdu

Aksaray

Komisyon Başkanı

3.- (10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835) esas numaralı Kadınların Her Türlü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının görev sürelerinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1056)

12/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

21/11/2024 tarihinde çalışmalarına başlayan, Kadınların Her Türlü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 12/2/2025 tarihli toplantısında aldığı karar gereğince çalışma süresinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 21/2/2025 tarihinden geçerli olmak üzere bir ay uzatılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Hulki Cevizoğlu

İstanbul

Komisyon Başkanı

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 105'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Araştırmasını üç ay içinde bitiremeyen komisyona bir aylık kesin süre verilir.” hükmü gereğince komisyonlara birer aylık ek süre verilmiştir.

Bolu Kartalkaya Mevkiinde Bulunan Bir Otelde Meydana Gelen Yangın Faciasının Tüm Boyutlarıyla Araştırılarak İlgili Kurum ve Kuruluşların Sorumluluklarının Tespit Edilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimlerine dair bir tezkeresi vardır, okutuyorum:

4.- (10/2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267) esas numaralı Bolu Kartalkaya Mevkiinde Bulunan Bir Otelde Meydana Gelen Yangın Faciasının Tüm Boyutlarıyla Araştırılarak, İlgili Kurum ve Kuruluşların Sorumluluklarının Tespit Edilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Geçici Başkanlığının, Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip Üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1057)

13/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuz Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimi için 13/2/2025 Perşembe günü saat 13.00'te toplanmış ve kullanılan (18) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu olarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Tahir Akyürek

Konya

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan: Selami Altınok (Erzurum) (12) oy

Başkan Vekili: Derya Bakbak (Gaziantep) (12) oy

Sözcü: Semih Işıkver (Elâzığ) (12) oy

Kâtip: Nurettin Alan (İstanbul) (12) oy

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

YENİ YOL Partisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi bulunmaktadır, öneriyi okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, İliç maden kazasının ve madencilik faaliyetlerindeki eksikliklerin tüm boyutlarıyla ele alınması, Komisyon raporunun neden geciktiğinin açıklığa kavuşturulması ve böyle felaketlerin bir daha yaşanmaması için gerekli politikaların oluşturulması amacıyla 13/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13/2/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkanı Bülent Kaya tarafından, İliç maden kazasının ve madencilik faaliyetlerindeki eksikliklerin tüm boyutlarıyla ele alınması, Komisyon raporunun neden geciktiğinin açıklığa kavuşturulması ve böyle felaketlerin bir daha yaşanmaması için gerekli politikaların oluşturulması amacıyla 13/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 13/2/2025 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere söz talebi Ankara Milletvekili Mesut Doğan'a aittir.

Buyurun Sayın Doğan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken sizin ve tüm İslam âleminin Berat Gecesi'ni tebrik ediyorum. Rabb'im bu geceyi, herkesin her konuda kendini güvende hissedeceği bir dünyanın oluşmasına vesile kılsın inşallah.

Malumunuz, bundan tam bir yıl önce, 13 Şubat 2024'te, Erzincan İliç'te Çöpler Altın Madeni'nde büyük bir felaket yaşandı ve bu felakette 9 insanımızı kaybettik. Hayatını kaybeden işçilerimize tekraren Allah'tan rahmet, acılı ailelere sabırlar diliyorum.

Bu kaza basit bir iş kazası değil, göz göre göre gelen büyük bir felakettir. Bu felakete rantı önceleyen politikalar, ihmallerle dolu uygulamalar, ciddiyetsizce yapılan denetimler ve tüm bunlara mahal veren eksik yasal düzenlemeler kapı aralamıştır maalesef. Bilim insanları, mühendisler, sendikalar defalarca uyarılarına rağmen ne yazık ki iktidar ve yetkili kurumlar tarafından bütün riskler görmezden gelinmiştir. İktidar, denetim mekanizmalarını çalıştırmak yerine, madeni işleten şirkete kapasite artırım izinleri vermiş, ÇED raporları göstermelik hâle getirilmiş, bilimsel veriler siyasi kararlarla yok sayılmıştır. Peki, kazadan sonra ne oldu? Birkaç yetkili görevden alındı, birkaç göstermelik soruşturma açıldı ama bu faciaya yol açan sistem aynen devam etti. Siyasi sorumluluğu olanlar, bırakın hesap vermeyi, Türkiye’yi depreme hazırlayacaklarını iddia etmektedirler.

Değerli arkadaşlar, bu facia Türkiye’de madencilğin rant düzenine nasıl teslim edildiğinin en acı örneği olmuştur. Denetim raporları kâğıt üzerinde kalmış, iş güvenliği önlemleri maliyet unsuru olarak görülmüş, işçilerin hayatı hiçe sayılmıştır.

İliç, bu düzenin ilk felaketi olmadı; daha önce Soma’da, Ermenek’te, Amasra’da aynı acıları yaşamıştık. Değişen, sadece yerler, şirketler ve hayatını kaybeden emekçilerin isimleri olmuştur. Bu ülkede işçi için kader olan, sermaye için kârlı bir düzen olmuştur. İliç, bu düzenin ilk mağduru olmadı ama istiyoruz ki sonuncusu olsun. Bu düzenin değişmesi için gerçek sorumluların yargılanması, kamu otoritesinin madencilikte rantı değil bilimi ve kamunun çıkarlarını gözetmesi, çevreyi ve insanı öncelemesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, kazanın ardından kurulan İliç Araştırması Komisyonu hâlâ nihai raporunu açıklamadı. Bunun üzerine tartışmalar oldu, bununla ilgili bir şey söylemek istemem, umarım ki Komisyon Başkanımız biraz sonra yapacağı konuşmasında buna ızahatta bulunacaktır. Zaten bizler, biraz sonra basın toplantısında partimiz olarak kendi raporumuzu kamuoyuyla paylaşacağız. Yalnızca kazaya neden olan ihmalleri değil, benzer olayların yaşanmaması için alınması gereken önlemleri de kapsayan bu raporu bütün taraflarla paylaşacağız. Komisyon çalışmalarından çıkardığımız tek somut sonuç var: Madencilik mevzuatının köklü ve radikal bir biçimde revize edilmesi gerekiyor.

Komisyon çalışması demişken birkaç noktaya da dikkatinizi çekmek isterim. Komisyon çalışmasını yürütürken gerçekten şaşkınlık içerisinde kaldığımız bazı hadiseler de şahitlik ettik. Mesela, kazanın olduğu liç yığınının hangi bakanlığın sorumluluğu altında olduğunu maalesef üç aylık çalışmamız neticesinde öğrenemedik. Enerji Bakanlığına sorduk, Enerji Bakanlığı dedi ki: “Biz, maden ocaklarından sorumluyuz, liç alanı bizi ilgilendirmiyor.” Çevre Bakanlığına sorduk, o da dedi ki: “Biz, 250 metre yüksekliğinde olan liç yığınının sadece tabanından ve tepesinden sorumluyuz, arada ne olduğuna biz bakmıyoruz.” Çalışma Bakanlığına sorduk, dediler ki: “O, zaten bizim sorumluluk alanına girmiyor.” Böyle bir şey olması mümkün olabilir mi arkadaşlar? Zaten sadece bu noktaya bile dikkatli baktığımız zaman bu felaketin neden yaşandığını hep beraber görmemiz mümkün olur.

Yine, Komisyon çalışmaları esnasında kurum ve kuruluşların arasında farklı bilgilere sahip olunduğuna dair cümleler duyduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Milletvekili, tamamlayın lütfen.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Örneğin biz, bu çalışmalar yürütülürken Çalışma Bakanlığına dedik ki: “Bu maden ocağında daha öncesinde ölümlü kaza vakası yaşandı mı? Yaşandıysa kaç insanımızı kaybettik?” Kayıtlarda var, verilen rakamı söylüyorum arkadaşlar, Çalışma Bakanlığı dedi ki: “Bu maden ocağında 21 insan hayatını kaybetti.” Sonra şirketi davet ettiğimizde aynı soruyu şirkete sorduk,

şirket dedi ki: “Asla böyle bir şey yok, hiç kimse hayatını kaybetmemiştir.” Çelişkilerle dolu bilgilerin sunulduğu bir Komisyon çalışmasını hep beraber yaşamış olduk.

Biz, hazırladığımız bu raporda inşallah kazaların önlenmesi adına gerekli önerilere yer verdik. Hep beraber yapmamız gereken, iş kazalarının kader kılıfına saklanmadığı bir Türkiye için değişiklikleri ivedilikle, el birliğiyle hayata geçirmektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Aslında Bakanlar doğruyu tarif etmiş, tek yetkili Cumhurbaşkanı Sayın Vekilim.

BAŞKAN - Öneri üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz talebi Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uza ait'tir.

Buyurun Sayın Uz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisinin vermiş olduğu grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Meclisimizi ve yüce milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca kandil, kandilimizi de kutluyorum. Bugün kandil olması hasebiyle de... Bir şehidimiz var, tabii, onun da hem kandile denk gelmesi vesilesiyle de Uzman Çavuş Osman Oktay'a Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum; ailesine ve milletimize başsağlığı diliyorum. Onları unutmayacağız ve unutturmayacağız demek istiyorum.

Evet, bu İliç'in 1'inci yıl dönümü bugün itibarıyla, tam bugün 14.30 civarında gerçekleşti, tam bir yıl oldu. Burada faaliyet gösteren Amerikalı ve Kanadalı bir şirket -yüzde 20 oranlı bir Türk ortağı da var- “Anagold” adı altında bir şirket. Bu şirket faaliyete başlamadan önce “Ekonomik Yer Değiştirme ve Geçim Kaynaklarını Destekleme Protokolü” adı altında bir protokol yapıyor. Yani oradaki vatandaşlara, Sabırlı'da bölgede oturan insanlarımıza, halkımıza “Size 40 bin TL yakacak parası ödüyorum, 50 bin TL hayvancılık, 40 bin TL de yem parası yani 130 bin lira para veriyorum. Bunun karşılığında da siz bu protokole imza atacaksınız. Bu protokole imza attıktan sonra da bizi hiçbir şartta ve şekilde adli makamlara şikâyet etme hakkınız olmayacak.” diyor ve bu parayı bu bedelle veriyor. Peki, o sırada devletimiz, Hükûmetimiz nerede? Yani insanlar zor durumda; hayvancılık bitmiş, ekonomi çökmüş, insanlar büyük sıkıntı yaşarken 130 bin lirayı almak suretiyle orada cereyan eden tüm hadiselerle göz yummak zorunda bırakılıyor. Tabii, bu işin birinci boyutu.

Tabii, ikinci boyut da özellikle 13 Şubatta cereyan ediyor. Meclisimizin tüm partileri hemen bir araya gelerek Mart ayında, 4 Martta da ilk komisyon toplantısını gerçekleştirmek suretiyle bu işe el atıyor ve 4 Haziran itibarıyla da bitiriyor. Yani dört aylık bir süreyi kapsayan süreçte komisyon görevini tamamlamış oluyor ama raporumuz üzerinden tam -hazirandan bu yana- sekiz ay on gün geçmiş olmasına rağmen ortada henüz yok. Tabii, bu doğru bir durum değil çünkü biz bu Komisyonu toplarken buradaki ana amacımız olarak dedik ki: “Öyle bir çalışalım ki bir daha Türkiye’de bu gibi durumlara vesile olacak bütün eksiklikleri gidermek adına adım atalım ve bundan sonra gerekirse bu şekilde kanun çıkarmaya vesile olsun. Türkiye’de bir daha bu gibi olumsuzluklar ve kazalarla karşılaşmayalım.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

RIDVAN UZ (Devamlı) - Peki, aradan bu kadar uzun zaman geçmiş olmasına rağmen biz bunu gerçekleştirmediğimizde de ortaya bir durum çıkıyor, bundan sonra da birçok maden müracaat etmiş faaliyet yapmak adına. Peki, biz bunlara nasıl yol göstereceğiz? Gösteremiyoruz çünkü raporumuz tamam değil ve raporun önemli bir kısmı da... 14 Nisan itibarıyla bilirkişi heyeti rapor hazırlıyor

“Birinci sorumlu, asli kusurlu Çevre Bakanı Murat Kurum ve Çevre Bakanlığı.” diyor. Apar topar, on beş gün sonra bilirkişi heyeti iptal ediyor, yeni bir bilirkişi heyeti tahsis ediyor. Yani Türkiye’de hak güçlüden yana, adalet güçlüden yana. Bunu belirterek saygılarımı sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü’ya aittir.

Buyurun Sayın Hülakü. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve çok kıymetli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

YENİ YOL Grubunun İliç’te geçtiğimiz yıl meydana gelen felaketle ilgili vermiş olduğu önerge üzerinde söz aldım. Bu vesileyle, öncelikle, İliç’te meydana gelen felakette hayatını kaybeden 9 yurttaşımıza Allah’tan rahmet diliyorum, ailelerine de başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’yi yirmi üç yıldır yönetenler burada. Yirmi üç yıldır her yaşadığı felakette suçluyu başka yerde arayanlar ve suçluyu aklamaya çalışanlar da yine burada. Bunu neden söylüyorum? Türkiye Büyük Millet Meclisinin arşivi araştırma komisyonu raporlarıyla dolu. “Deprem Araştırma Komisyonu raporuna riayet edildi mi?” diye soruyorum. Edildiyse Maraş’ta, Adıyaman’da, Hatay’da on binlerce yurttaşımız üç gün, dört gün neden enkaz altında yardım beklediler? Neden iki yıldır konteynerlerde yaşamak zorunda kaldılar?

Yine bir örnek daha: Bu çatı altında bir Darbe Araştırma Komisyonu kuruldu. Bu sıralarda oturup cemaatle iş tutan hangi siyasetçi soruşturmaya dâhil edildi? Yine cevap yok. İliç Araştırma Komisyonunda üç ay maden faaliyeti güzellemesi yapılarak geçirilmiştir. Hiçbir şekilde denetime, sorumlulara ilişkin araştırma yapılmamış, her fırsatta iktidar aklanmaya çalışılmıştır. Bir araştırma komisyonunun üyelerinin salt çoğunluğu iktidar lehine ise o araştırmanın sonucunda iktidar aklanacaktır; çok açık ve net bir şekilde de hakikat budur.

Değerli milletvekilleri, 130 bin kişinin depremde, on binlerce kişinin sel, çığ, heyelan gibi afetlerden dolayı hayatını kaybettiği bu ülkede Çevre Bakanı kolтуğuna yapışmış bir şekilde duruyor. Bebeklerin, çocukların hastanelerde planlı bir şekilde öldürüldüğü bu ülkede Sağlık Bakanı hâlen kolтуğunda oturuyor. 78 kişinin yanarak can verdiği Bolu Kartalkaya’dan sorumlu olan Turizm Bakanı kolтуğuna yapışmış bir durumda hâlen oturuyor. Tarikat ve cemaatlerin yurtlarında çocuklara yönelik istismar ve taciz vakalarında Aile Bakanı burada, halkın gözünün önünde aklanmış ve tebrik edilmişken, bu çatı altında iktidarın yok ettiği denetim ve soruşturma teamülünden bahsetmemiz mümkün değildir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulacak araştırma komisyonlarının oluşturulmasını, karar alma ve çalışma yöntemini değiştirmek zorunludur. Aksi takdirde, İliç Komisyonu, Darbe Komisyonu, Deprem Komisyonu gibi komisyonların araştırma raporları Türkiye Büyük Millet Meclisinin arşivlerinde tozlanmaktan başka hiçbir işe yaramayacaktır.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin’e aittir.

Buyurun Sayın Şevkin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, İliç maden faciası maalesef denetimsizliğin, ihmalin, aşırı üretimin bir tezahürüdür. Acılı ailelere verecek hesabımız var arkadaşlar. 9 madencimiz orada hayatını kaybetti

ve ne yazık ki cenazelerine aylar sonra ulaşılabilirdi. Orada gerçeğe aykırı, ısmarlama ÇED raporları, saha denetiminin yeterince yapılmaması, sahadaki risklerin bütünlüklü bir şekilde ele alınmaması, 2021 yılında kapasite artış onayının verilmesi, 100-150 metre yüksekliğinde olması gereken İliç yığınının aşırı üretim nedeniyle 275 metrelere kadar dayandırılması, aşırı yükleme, patlatmalardaki denetimsizlik, düzenli ve etkili bir şekilde denetimin yapılmaması ve altını zenginleştirmek amacıyla orada kullanılan siyanürlü yoğunluğun maalesef sıvı hâlde olması gibi pek çok etmen bu facianın meydana gelmesine neden oldu. Peki, ne yaptık biz? İki buçuk ay sonra kurulan Komisyon ne yazık ki üzerinden yedi ay geçmesine rağmen -bitti çalışmalar, üç ay geçti- hâlâ raporunu hazırlamadı arkadaşlar. Tam yüz yirmi sekiz gün geçti raporu hazırlamanın son tarihinden hâlâ ortaya bir rapor çıkmadı. Neden arkadaşlar? Neyi gizlemeye çalışıyorsunuz? Gerçekten neyi engellemeye çalışıyorsunuz, çok merak ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Baktığınız zaman önce Murat Kurum'un asli kusurlu olarak bulunduğu bir bilirkişi raporu vardı, ardından hemen bir bilirkişi raporu daha oluşturdunuz ve sonuç olarak Murat Kurum normalde, aslında, istifa etmesi gereken bir ortamda bulunurken âdeta ona ödül gibi yeniden Bakanlığı ihdas ettiniz arkadaşlar ve asli kusurlu olması yok edildi bilirkişi raporundan, herhâlde bundan sonra artık bize raporu gönderirsiniz.

Değerli AK PARTİ milletvekilleri, bu ülkede yirmi üç yıldır insanlar afetlerden bıktı. İnsanlar sizin sorumsuz ve sadece gidip her afetten sonra başsağlığı dilemenizden, orada fotoğraf çekmenizden bıktılar, gerçek anlamda önlem almamız gerekiyor. Bu Komisyonun kurulma amacı her yönüyle araştırılmasıydı. Elbette ki hâkim değiliz, Sayın Özlem Zengin diyor ki: "Hâkim değiliz." Evet, hâkim değiliz ama bunun amacı bu araştırmanın her yönüyle yapılması ve bir daha bu olayların yaşanmamasıydı. Arkadaşlar bakın, bu vahşi madencilik nedeniyle ve uluslararası sermayeye madenlerimizin peşkeş çekilmesi nedeniyle son yirmi üç yılda tam 20 altın madeni faaliyete geçti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şevkin, tamamlayın lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Hemen tamamlıyorum.

Peki, bize ne kadarı kalıyor? Sadece İliç'in bizim ülkemize vergiden kaçırdığı 430 milyon dolar zarar var arkadaşlar. Millî olan bu madenlerimiz, milyonlarca yılda oluşmuş bu madenlerimiz neden ulusal çıkarlarımız için kullanılmıyor? Neden ulusal bir madencilik politikamız yok? (CHP sıralarından alkışlar) Neden böyle bir kanun çıkarmıyoruz ve uluslararası sermayeye milyonlarca yılda oluşmuş madenlerimizi peşkeş çekiyoruz? Ben ulusal madencilik diyorum, denetimli madencilik diyorum. Hiçbir kazanın yaşanmadığı, çevre felaketlerine meydan vermeyen ve İliç'te gerçekten çevre felaketini yaratmış olan olguya artık bir son verilsin diyorum. Bu ölümler son bulsun diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Antalya Milletvekili Atay Uslu'ya aittir.

Buyurun Sayın Uslu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu gece Berat Gecesi, Berat Gecemiz de mübarek olsun.

13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde bulunan altın madeninde bir kaza yaşanmıştır. Tabii, bu kaza sonrası altın madenciliği üretim süreçlerinin yeniden değerlendirilmesi, sektörün çeşitli boyutlarıyla yeniden ele alınması gerekliliği gündeme gelmiştir, bu çerçevede de tabii ki yüce Meclisimiz bir araştırma komisyonu kurmuştur. İş güvenliği, güvenli üretim, çevresel koruma

tedbirlerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır madencilikte. Kazanın sonunda 9 kardeşimiz hayatını kaybetmiştir, hayatını kaybeden işçi kardeşlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı diliyoruz. Bu acı olay bir kez daha madencilikte “Önce insan, önce çevre, sonra güvenli madencilik.” anlayışının ne kadar kritik olduğunu ortaya koymuştur.

Bugün Komisyon raporumuz tamamen hazırlandı ve siyasal parti gruplarına ve üyelerimize biraz önce gönderildi. Dolayısıyla aslında raporun yazımıyla ilgili birinci kısım tamamlanmış oldu arkadaşlar. Artık bundan sonra üyelerimiz ve siyasal parti grupları bu rapor üzerine de değerlendirmelerini yapabilirler.

Komisyonumuz yüz saati aşan bir çalışma takvimi gerçekleştirdi. Kamu kurumlarını, üniversiteleri -14 bin sayfaya ulaşan üniversitelerden gelen raporları- sivil toplum kuruluşlarını, sektörden 100'e yakın uzmanı dinledik. Üyelerimizin dinlenmesini teklif ettiği herkesi belki dinleyemedik ama herkesten bilgi ve belge istedik. Belki raporun birazcık uzun yazılmasının sebebi elimizde çok büyük bir dokümantasyon olmasıdır değerli arkadaşlarım.

Sonuçta da iş güvenliği önlemleri, çevresel etkiler konusu tamamen incelendi. Güvenli bir altın madenciliği mimarisi nasıl olmalıdır, işçi sağlığı, iş güvenliği sistemi nasıl iyileştirilmelidir, çevre sağlığından halk sağlığına kadar olumsuz etkiler nasıl bertaraf edilmelidir, rehabilitasyon, restorasyon, rejenerasyon süreçleri yani maden alanının eski hâline getirilmesiyle ilgili süreçler nasıl olmalıdır, millî altın politikası, millî madencilik politikasıyla ilgili hangi adımlar atılmalıdır? Bu raporumuzun içinde hepsi madde madde sayılmış durumda arkadaşlar.

Tabii, biz bunu, bu raporu hazırlarken değerli arkadaşlar, Anayasa'mızın 138'inci maddesine bağlı kalarak, onu göz önünde bulundurarak hareket ettik çünkü biz bir araştırma komisyonuyuz, bir soruşturma komisyonu değiliz; savcı değiliz, adliye değiliz, mahkeme değiliz, müfettiş değiliz. Bizim buradaki amacımız -evet, konuya bakacağız- suçluları bulmak değil; onu adliye yapacaktır, zaten soruşturma devam ediyor, onunla ilgili idari soruşturmalar yapılıyor, ona devam edilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ATAY USLU (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Uslu, tamamlayın lütfen.

ATAY USLU (Devamla) - Bizim buradaki hedefimiz, bundan sonra güvenli madencilik için hangi adımlar atılmalıdır, bunları belirlemektir. Raporumuzda çok geniş bir şekilde, son kısımda, yaklaşık 100'e yakın maddede bunları tek tek saydık.

Tekrar ifade ediyorum, bu tür komisyonlara bir soruşturma ve yargılama yetkisi veriyor gibi hareket etmek hem Anayasa'ya aykırıdır hem de bizim asli işimizi yapmamıza engeldir.

Şunu da söyleyeyim: Biz tabii ki, siyasal partilerden görüş istedik; CHP 10'uncu ayda, değerli arkadaşlarım, YENİ YOL Partisi, Mesut Bey, 11'inci ayda, DEM PARTİ'si bu ay, İYİ PARTİ de ocak ayında bize görüşlerini gönderdiler. Dolayısıyla hani “Geç kaldı.” anlamında şeyler söylüyorsunuz ama siyasi parti grupları da görüşlerini de geç gönderdiler. Bu önemli değil. Neden?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - 4 defa yazı yazıldı, daha bugün yanıt veriyorsunuz; 4 defa yazı yazıldı, 4 defa.

ATAY USLU (Devamla) - Çünkü bizim sonuca yönelik önemli adımlar atmamız gerekiyor; o önemli.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Sonucu lehinize, sermayeye göre değiştiriyorsunuz.

ATAY USLU (Devamla) - İnşallah, bu rapor hem güvenli madencilik konusunda hem de altın madenciliğinin millileştirilmesi konusunda bir adım olur diyorum.

Saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Bilirkişi niye değişti Sayın Başkan? Niye bilirkişiler değişti?

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Başkanım, karar yeter sayısı...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunmadan önce karar yeter sayısı talep edilmiştir. Karar yeter sayısı isteyeceğimi ifade ediyorum.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.57

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi uyarınca verilmiş bir önerisi bulunmaktadır, öneriyi okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekili tarafından, gençlerin tarım sektöründen uzaklaşmasının sebeplerinin araştırılarak tarımsal nüfusun gençleştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 7/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13//2/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekili tarafından, gençlerin tarım sektöründen uzaklaşmasının sebeplerinin araştırılarak tarımsal nüfusun gençleştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 7/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 13/2/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına söz talebi Muğla Milletvekili Metin Ergun'a aittir.

Buyurun Sayın Ergun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; İYİ Parti grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye'nin yaş ortalaması giderek yükselmekte, nüfusumuz yaşlanmaktadır. Doğurganlık oranı, nüfusun kendini yenileyebilmesi için kritik eşik olan 2,1'in altına düşmüş durumdadır. Dünyanın demografik değişim tarihi incelendiğinde, bu durumun genellikle gelişmiş ülkelerin karşı karşıya kaldığı bir sorun olduğu görülmektedir. Zira gelişmiş ülkeler önce ekonomik refaha kavuşmuş, ardından nüfusun yaşlanmasıyla ilgili sorunlar yaşamaya başlamıştır. Türkiye ise iktidarın yanlış politikaları nedeniyle demografik fırsat penceresini iyi kullanamadığı için nüfusunun zenginleşmeden yaşlanması durumunu yaşamaktadır. Nüfusun yaşlanmasının Türkiye açısından en kritik etkilerinden biri ise ne yazık ki tarımsal üretimde yaşanacak sıkıntılar olacaktır.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin 2023 yılı verilerine göre, ülkemizde kayıtlı olan çiftçi sayısı 5 milyon 162 bindir. Bunun üçte 1'i 50 ile 65 yaş arasında, üçte 1'i ise 65 yaş ve üzerindedir. Yani tarımsal nüfusumuzun yaklaşık yüzde 70'i 50 yaş ve üzerindedir. 18-32 yaş arası çiftçi oranı ise ne yazık ki yüzde 5'in altındadır yani gençler tarımdan uzaklaşmaktadır. Peki, niçin gençler tarımdan uzaklaşmaktadır? Birincisi ve en önemlisi ekonomik sebeplerdir. Kırsalda yaşayan gençler için tarım ekonomik olarak cazip bir sektör olmaktan çıkmıştır. Gelir düzeyinin düşüklüğü ve yüksek girdi maliyetleri gençlerin tarımı sürdürülebilir bir meslek olarak görmesini zorlaştırmış durumdadır. İkinci neden kırsal yaşam koşullarının şehir hayatına kıyasla daha az cazip olmasıdır. Eğitim, sağlık, sosyal imkânlar ve teknolojik altyapı eksiklikleri gençlerin kırsaldan kente göç etmesine neden olmaktadır. Üçüncü önemli sebep ise tarım sektörümüzün gelişen teknolojiye yeterince uyum sağlayamaması ve katma değer üretmekte zorlanmasıdır. 4'üncü neden ise kültürel ve sosyopsikolojik olarak çiftçiliğin muteber görülmemesidir.

Muhterem milletvekilleri, mevcut tabloyu tersine çevirmek ve gençleri yeniden tarıma kazandırmak için acil ve kalıcı çözümler üretmemiz gerekmektedir. Bu doğrultuda öncelikle mali önlemler alınmalı, mevcut destek mekanizmaları güçlendirilmeli, gençlerin tarımsal arazi edinmeleri kolaylaştırılmalı, düşük faizli kredi ve hibe destekleri artırılmalıdır. Ayrıca, kendi işini kurmak isteyen gençler için özel tarımsal girişimcilik fonları oluşturulmalı ve kırsal kalkınma projelerine daha fazla kaynak aktarılmalıdır. Eğitim alanında da tarıma yönelik reformlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda tarım liseleri ve üniversitelere tarım ile teknolojiyi entegre eden yeni programlar geliştirilmelidir. Bunun yanı sıra, kırsal bölgelerde altyapı, eğitim, sağlık ve sosyal imkânlar artırılarak gençlerin burada yaşamaları teşvik edilmelidir. Kırsal alanlarda tarıma dayalı sanayiye yönelik yatırımlar desteklenmelidir. Tarım kooperatifleri desteklenmeli ve gençlerin bu oluşumlar içinde yer almaları teşvik edilmelidir. Unutulmamalıdır ki, tarım sektörü sadece bugünün değil geleceğin de teminatıdır. Eğer bu gidişatı tersine çeviremez isek atalarımızın "Tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmaz." anlayışıyla ifade edebileceğimiz şekilde, ülkemizin gıda güvenliği, gıda arz güvenliği büyük risk altına girecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Ergun, tamamlayın lütfen.

METİN ERGUN (Devamla) - Bu konuda geç olmadan alınacak kararlar yalnızca mevcut neslin değil gelecek kuşakların da kaderini belirleyecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerine YENİ YOL Partisi adına söz talebi Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a aittir.

Buyurun Sayın Kılıç. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İYİ Parti grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum

Aziz milletimizin ve de İslam âleminin Berat Kandili'ni tebrik ediyorum.

Değerli milletvekilleri, tarım ve hayvancılığın gençlerimize aktarılabilmesi ülkemizin hem bugünü hem de geleceği açısından hayati öneme sahiptir. Zira, ülkemiz iklim çeşitliliği ve verimli topraklarıyla yüksek tarım potansiyeline sahiptir. Sadece tarım ve hayvancılık alanında değil, genç nüfus, yer altı kaynakları, tatlı su kaynakları, ormanlar ve coğrafi konumu itibarıyla da yüksek potansiyel barındıran bir ülkemiz var ancak buna karşın bu potansiyel yeterince kullanılamamakta, bunlar vatandaşlarımız

için ne yazık ki zenginliğe dönüşmemektedir. Evet, genç nüfusumuz var ancak çoğu işsiz ev genci veya ataması yapılmamış mezun işsiz durumundadır. Bu gençlerimiz üretimde yoklar, eğitimde yoklar ve üzülmekle ifade ediyorum ki çoğu ekonomik ve psikolojik sorunlarla boğuşmaktadır. Evet, yer altı kaynaklarımız var ancak yabancı firmalar gelip bunları sömürüyorlar. Üstelik, bu faaliyetleri yaparken çevre ve insan sağlığını hiçe sayabiliyorlar. Evet, tatlı su kaynaklarımız ve ormanlarımız var ancak ne yazık ki korunamıyorlar. Birçok konuda potansiyelimiz yüksek ancak mesele bu potansiyeli kullanabilmektir. Fakat baktığınızda, vatandaşlarımızın çoğu ağır koşullarda yaşam mücadelesi veriyor. Gıda fiyatlarının en pahalı olduğu ülkelerden biri hâline geldik, çoğu insanımız açlık sınırının altındaki bir ücret karşılığında çalışıyor. “Ülke olarak bu kadar kaynağımız var. Acaba bu kaynaklar nelere ve kimlere harcanıyor?” diye merak edenler saraya ve semirmiş vasıfsız yandaşlarına baktığında bu sorunun cevabını bulabileceklerdir.

Değerli milletvekilleri, Çiftçi Kayıt Sistemi'nde kayıtlı çiftçilerimizin yaş ortalaması 58'lere ulaşmış, çoğu çiftçimiz 60 yaşın üzerinde bir yaştadır. Tarım ve hayvancılık gençlere aktarılamıyor. Bu durum orta ve uzun vadede üretimin durması manasına gelir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, tamamlayın lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Daha önce de buradaki tehlikeye dikkat çektiğimiz ve bu vesileyle de ifade etmek istiyoruz ki üretimin sürdürülebilmesi için tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin gençlere aktarılması gerekir. Bunun için de sektörler cazip hâle getirilmeli, teşvik edilmeli ve desteklemeler artırılmalıdır. Ancak üzülmekle ifade ediyorum ki bugün tam tersi yapılmaktadır; çiftçi maliyetler altında ezilmektedir, üretici toprağa küstürülmektedir. Artan maliyetler yetmiyor, bir de ithalatla üreticiye darbe üstüne darbe indiriliyor. Bunu yaparak aslında ülkemize en büyük kötülüğü yapmış oluyorsunuz, yapmayın.

Üreticilerimizi destekleyin ki gençlerimiz de tarım ve hayvancılık alanındaki üretim faaliyetlerinde yer alabilsinler diyor, öneriyi benimsediğimizi ve destekleyeceğimizi ifade ediyorum.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerine Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'e aittir.

Buyurun Sayın Bartin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yirmi iki yıllık AKP iktidarında ülkemizin tarımsal üretimi bilinçli politikalarla çökertilmiş, çiftçi âdeta bir avuç sermaye sahibine mahkûm edilmiştir. Bugün ülke tarımında yaşanan kriz tesadüfi bir durum değil doğrudan siyasi tercihlerle şekillendirilmiş bir yıkım sürecidir. Küresel sermayenin çıkarları gözetilmiş, yerli üretim desteklenmek yerine ithalata bağımlı bir ekonomi inşa edilmiştir. Tarım ve hayvancılık sektöründe maliyetler her geçen gün artarken çiftçiye yönelik destekler yetersiz kalmış, hatta bilinçli olarak kesilmiştir. Mazot, gübre, ilaç ve tohum fiyatları sürekli yükselirken çiftçinin ürettiği ürünün değeri düşürülmüş, emeği değersizleştirilmiştir. Ülkemizde tarımda gençleşmeden bahsetmek bir yana, tarımsal üretim tümüyle bitmek üzeredir. Kürt coğrafyasında izlenen politikalar, bölgenin insansızlaştırılması, yayla ve meraların yasaklanması, tarım alanlarının maden sahalarına dönüştürülmesi ve şirketlere peşkeş çekilmesiyle tarım ve hayvancılık engellenmektedir. Başta Hakkâri, Şırnak, Van, Ağrı ve Kars gibi illerde uygulanan güvenlikçi politikalar Kürt meselesini şiddet yoluyla

bastırmayı, tarım ve hayvancılığı bitirmeyi, köylüyü yerinden etmeyi, üretimi engellemeyi ve bölgeyi ekonomik açıdan çökertmeyi amaçlamaktadır.

Bakın, seçim bölgem olan Hakkâri’de yüksek işsizlik oranları ve genç nüfus yoğunluğu dikkat çekmektedir. 2023 verilerine göre işsizlik oranı yüzde 23,3’tür, il nüfusunun yüzde 47,7’si ise 25 yaşın altındadır. Tarımsal üretimdeki düşüş, altyapı eksiklikleri ve özel savaş politikaları bölgenin ekonomik kalkınmasını tehdit etmektedir. Gençler çeteler aracılığıyla uyuşturucuya ve fuhşa sürüklenmekte ve ajanlaştırılmaktadır.

AKP 2002’de iktidara geldiğinde Türkiye tarımda kendine yeten bir ülkeydi. Bugün geldiğimiz noktada ise samanı bile ithal eden bir ülke hâline getirildik. Bu süreçte Tarım ve Orman Bakanlığı bir çiftçi bakanlığı olmaktan çıkarılmış, büyük şirketlerin çıkarlarını koruyan bir kurum hâline getirilmiştir. Çiftçilerin kredi borcu 868 milyar TL’ye yükselmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

Buyurun.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Özellikle Kürt coğrafyasında tarım AKP’nin sistematik politikalarıyla çökertilmiş, DEDAŞ üzerinden uygulanan elektrik kesintileri ve yüksek faturalar çiftçiye nefessiz bırakmıştır. DEDAŞ âdeta bir tahsilat şirketi gibi çalışarak üreticinin aldığı tarımsal desteklemelere bloke koymakta, çiftçiye elektriksiz bırakarak tarımı bitirme politikalarını sürdürmektedir. Kürt coğrafyasında uygulanan bu politikalar halkı açlığa, yoksulluğa ve topraksızlaştırmaya mahkûm etmektedir.

Peki, ne yapmalı? Çiftçiye koruyan ve destekleyen kamucu politikalar uygulanmalıdır. İthalat bağımlılığı sona erdirilmeli, yerli üretim teşvik edilmeli, kooperatifler desteklenmelidir. Mazot, gübre, ilaç ve tohum fiyatları sübvansede edilmeli, çiftçi borçlardan kurtarılmalıdır. DEDAŞ’ın çiftçilere yönelik baskıları son bulmalı, elektrik kesintileri son bulmalı ve tarımsal üretim enerji destekleriyle teşvik edilmelidir. Gençlerin tarıma yönelmesi için teşvikler oluşturulmalı, kırsalda sosyal yaşam olanakları artırılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Son olarak da şunu belirtmek istiyorum: Demokratik, ekolojik ve toplumcu bir tarım politikasının hayata geçirilmesi için Kürt sorunu demokratik bir zeminde ve diyalog yoluyla çözümlenmelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Adana Milletvekili Ayhan Barut’a aittir.

Buyurun Sayın Barut. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım tüm dünyada stratejik bir öneme sahipken maalesef ülkemizde gerekli desteği ve önemi görmüyor. Ülke tarımımızda girdilerin yüksekliğinden ithalata, desteklerin yetersizliğinden arazilerin küçük ve parçalı olmasına kadar çok sayıda sorun varken aslında çok önemli bir başka sorun ise çiftçi nüfusunun hızla yaşlanması ve gençlerin de hızlı bir şekilde tarımdan uzaklaşmasıdır. Neden köyler boşalıyor? Neden çiftçilerimiz hızlı bir şekilde köylerini terk ediyor? Çünkü AKP’nin uyguladığı yanlış tarım politikası köylülerimizi, çiftçilerimizi ve gençlerimizi tarımdan hızlı bir şekilde uzaklaştırıyor, çiftçilerimize ve gençlerimize başka bir çözüm yolu bırakmıyor. Bu acı tablo da tarımda

alarm zillerinin çaldığının göstergesidir. Eğer böyle giderse uzun yıllar neticesinde köylerde çiftçilik yapacak kimse kalmayacak.

2014'ten 2024 yılına kadar geçen zamanda yani on yılda yaklaşık 850 bin köylü, ayrıca genç çiftçilerimizden ise her 100 kişiden 20 kişi tarımı bırakıyor, köylerini terk ediyor ve şehirlere göçüyor. Hâlihazırda ise Türkiye'deki kayıtlı çiftçilerin yaş ortalaması 58'dir; eğer bunun içerisine erkekleri de katarsanız yaş ortalaması çok daha fazla oluyor. Bir başka sorun ise köyleri terk eden genç çiftçilerimiz kentlerde ucuz iş gücü olarak görünüyor; hem kırsalda hem şehirde dengeler bozuluyor. 2007 yılında 35 yaş altındaki nüfus yüzde 60'ken bugün geline oran yüzde 45'lere inmiştir.

Değerli milletvekilleri, çiftçilik eskiden ayrıcalıklı bir meslekti. Çiftçinin kızını almak için, oğluna kız vermek için herkes yarıştı, ayrıcalıklı davranırdı; bugün geline noktada ise çiftçi bile çiftçinin oğluna artık kız vermekten kaçıyor.

“IPARD” denilen bir kurum var, buradan destekler var. Genç ve kadın çiftçileri önceleyen bir destek ve hibe programı merkeze çekilmiş durumda, gençlere ve köylere destekler verilmiyor. Kaynaklar amacına yönelik ve fonksiyonel olarak kullanılmıyor. Son açıklanan hayvancılık desteği ise maalesef çok yetersiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Barut, tamamlayın lütfen.

AYHAN BARUT (Devamla) - Çözüm: Gelin, acil bir eylem planı hazırlayalım. Genç çiftçiler için kırsalda eğitim, sağlık ve sosyal yaşam alanı eksikliğiyle sorunu giderelim. Gençlerimizin köyde kalmasını sağlayacak sosyal donatılara, kültürel ağırlıklı politikalara ağırlık verelim. Ayrıca tarımsal üretimi ve üretici köylüleri, gençleri gözetken, onları köylerinde, yaşam bölgelerinde tutacak politikaları hep birlikte belirleyelim. Bitkisel ve hayvansal üretim teşviklerini artıralım. Tarımdaki üretim maliyetleri, SGK primleri ve mazottaki vergilere kadar her şeyi asgari düzeye indirgeyelim. Üreticilerimize gereken destek verilsin. İnsanlarımız kırsalda, köylerinde rahat yaşasın ki üretsin, mutlu olsun. Gelin, hep birlikte seferber olalım. Yaklaşan her geçen gün büyüyen bu krizi ortak akılda buluşturup çözelim.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'a aittir.

Buyurun Sayın Yıldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP YILDIZ (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başından bizleri takip eden necip milletimiz; İYİ Parti grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Sözlerime başlamadan evvel, milletimizin ve tüm İslam aleminin Berat Gecesi'ni tebrik ediyor ve bu vesileyle yaklaşmakta olan ramazan ayının esenliğiyle hepimizi kuşatmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan çeşitli platformlarda belirli bir hususu defaaten, ısrarla dile getirdi. “Bu husus nedir?” diyecek olursanız “Gıda güvenliği, tarım bizler için bir millî güvenlik meselesidir.” dedi. Dolayısıyla, bizler nasıl savunma sanayisinde üretimimizi tam 23 kat arttırdıysak son yirmi yılda, bu geldiğimiz süreçte tarımı da bir millî güvenlik meselesi kabul ederek aslında çok önemli destekler ortaya koyduk. Şimdi, bunların her biri esas itibarıyla burada matbu; bana gelen kaynakların ötesinde, konuşma metnimin de dışına çıkarak belirli hususları sizlere hatırlatmak isterim.

Ben bir Ankara Milletvekiliyim. Ankara'mız başkent ama Ankara'mız 25 ilçesinin 25'inde de tarımsal üretim yapan bir başkent. Dolayısıyla Ankara önemli bir tarım şehri aynı zamanda. Ben de bu şehrin vekili olarak, henüz daha bu sabah Balâ'dan, Çubuk'tan, Kalecik'ten telefonlar aldım. Arabamın bagajında benim lastiğim hemen hazırdır, tarlaları sürekli olarak ziyaret ederiz. Dolayısıyla çiftçimizin derdi, sıkıntısı nedir, adım adım kaydederek ve bakanlıklarımıza bunları anında iletiriz, bakanlıklarımız da gerekli tedbirleri alırlar.

Zaten şimdi, tarihsel süreç içerisinde baktığımızda tabii ki dünyanın pek çok yerinde üretim trendleri ve sektörel ağırlıklar değişti. Elbette ki Türkiye de bundan etkilendi. Sanayi sektörü, hizmet sektörü bir yanda, Türkiye de bundan etkilendi elbette ki. Peki "Bu etkiyi bizler bütüncül bir kalkınma -ki AK PARTİ'mizin de adında taşıdığımız gibi- hamlesine nasıl dönüştürdük?" diye soracak olursanız bir örnekten hareket etmek istiyorum: 2000'li yılların başında Ankara tiftik keçisinin nesli tükenme tehlikesi altındaydı, popülasyonu 60 binin altına gerilemişti. 2004 yılında başlayan Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi'yle bizim keçilerimiz şu an, artık bir şekilde, tekrar yaşamsal faaliyetlerini sürdürüyorlar ve biz şu an, keçiyi bu riskli alandan kurtarıp gerçekten çok daha yaşayabilir hâle getirdik.

Ben şu an baktığımda, doğrudan çiftçiye gelen desteklerin pek çoğu somut bir şekilde AK PARTİ iktidarları döneminde arttı. Bizim burada tarımsal üretimi korumak adına ne yapmamız gerekiyor diye düşündüğümüzde, girdi maliyetlerini düşürmek önemli bir nokta. Girdi maliyetleri noktasında devletimizin çok ciddi destekleri var. Bunun yanı sıra hatırlarsınız -şimdi yem ciddi bir maliyet- yonca ve fiğ ekimine dahi devletimiz destek verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Yıldız.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Ata tohumuna dönük ciddi destekler var, tarımsal MYO'lar var, tarım liseleri var, ondan sonra tarıma dayalı ihtisas OSB'leri var çünkü insanlara "Hadi köyünüze gidin." demek kolay ama günün sonunda insanların da burada gerçekten artık modern üretim teknikleriyle tarıma devam ediyor olmalarını sağlamak önemli bir mesele.

Bunun yanı sıra, tarımı sürdürebilmek adına köylere doğal gaz götürüyoruz. Bunların ötesinde, bakınız, DSİ en yüksek payı alan bütçelerden birine sahip, DSİ'nin katkısıyla daha önceki dönemlerde yapılanın üstüne çok daha fazlası konularak aslında toplam sulama tesislerinin yüzde 60'ı son yirmi yılda üretildi ve üretilmeye devam ediyor. Bunların hepsi neden önemli? Çünkü insanların tarıma devam edebilmesi için topraktan birkaç sefer mahsul kaldırabilmesi lazım. Bunların her biri milyarlarca liralık DSİ yatırımı gerektiriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEPYILDIZ (Devamla) - Ben şu an bu öneri önümüze geldiğinde şunu bir kere daha hatırladım: Mesela Kızılcahamam'da arıcılık yapan genç arkadaşım, Beypazarı'nda annesinin kooperatifinde üniversitede aldığı işletmecilik eğitimini ekleyen genç arkadaşlarımı üst üste koyduğumda gerçekten genç arkadaşlarımızın bu sektörde var oldukları, ilgisinin daha çok arttığını görüyorum. Buna ilişkin olarak da ekosistemi adım adım inşa etmeyi sürdüreceğiz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi bulunmaktadır, öneriyi okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, tarım ürünlerinde zehirli ilaç kullanımının yol açtığı sorunların araştırılması amacıyla 13/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/02/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13/2/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

13 Şubat 2025 tarihinde Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından (10493 grup numaralı) tarım ürünlerinde zehirli ilaç kullanımının yol açtığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 13 Şubat 2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere söz talebi Ağrı Milletvekili Nejla Demir'e aittir.

Buyurun Sayın Demir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın milletvekilleri, kıymetli halkımız; öncelikle temel gündemimiz olan ve her şartta, her koşulda savunduğumuz, savunmaya da devam edeceğimiz barış ve demokratik cumhuriyetin inşası için söz kuran, çaba gösteren, emek veren toplumun her kesimine buradan selamlarımı ve saygılarımı iletmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, an itibarıyla, iktidarın yirmi iki yıllık yürüttüğü politikalarını bir kelimeyle özetleyecek olsak, o kelime tam anlamıyla “zehirlenmek” olurdu. Evet, arkadaşlar, tam yirmi iki yıldır zehirleniyoruz. Deney laboratuvarı hâline getirilen eğitim sistemiyle denek gibi görülen çocuklar, gençler sürekli değişen müfredatlarla zehirleniyor. Yetersiz doktor, sağlık çalışanı, teknik donanım yönünden tedavi imkânları bulamayan hasta yurttaşlar rant anlayışıyla uygulanan sağlık politikalarıyla zehirleniyor. Diyanet İşleri Başkanlığı ve dinî duyguları sömüren yapılanmaların önünü açan iktidarın politikalarıyla halkın inanç ve güven duyguları zehirleniyor ve araştırma önergemizin de konusu olan, aynı zamanda korkunç da bir hâl almış olan sağlanamayan gıda güvenliğiyle fiziksel ve biyolojik olarak her an hepimiz zehirleniyoruz.

Sayın milletvekilleri, ekonomik kriz halkın yeterli gıdaya ulaşması açısından büyük bir engel iken yanlış politikalar yüzünden ise sağlıklı gıdaya ulaşmak neredeyse imkânsız bir hâle geldi. Avrupa Komisyonu 2024 yılı verilerine göre Türkiye'den ihraç edilen tarım ürünlerinin yüzde 35'i insan sağlığı yönünden ciddi risk taşıdığı gerekçesiyle iade ediliyor. Peki, gümrükten dönen ürünlerin akıbetini kimse biliyor mu? Hayır. Çünkü imhasına dair şeffaf bir süreç yürütülüyor yani şeffaflık yok, denetim yok, hesap vermek yok. Peki, ne var? Tamamen “yaptık oldu” anlayışı var.

Sayın milletvekilleri, tarım il ve ilçe müdürlükleri zirai ilaç bayisi belgesi olan şirketlerin sistemdeki stok durumlarına göre tarım ilaçlarının yıllık tüketim miktarlarını yayınlıyor ancak gelin görün ki işin gerçeği çok farklı çünkü mühendis kontrolünde 1 ton ilaç satılıyorsa en az 2 ton ilaç da kayıtsız bir şekilde satılıyor; rastgele hem de, herhangi bir tüccar tarafından satılıyor. Dolayısıyla,

Bakanlığın son bir yılda 55 bin ton olarak açıkladığı pestisit tüketiminin gerçekte en az 2 katı olduğunu söylüyorum. Peki, bunu neye göre söylüyorum? Bizzat sahada gördüklerime göre söylüyorum, bizzat sahada gözlemlediklerime göre söylüyorum. Gelin, hep birlikte çarşıya, pazara gidelim, çiftçilerin yoğunlukla alışveriş yaptıkları, herhangi bir gıda satılan ya da herhangi bir inşaat malzemesi satılan bir iş yerinde tarım ilaçlarının nasıl rahatlıkla satıldığına hep birlikte şahitlik edelim, edeceğiz de.

Bakın, bu konu gerçekten çok ciddi bir konu, herkesin özellikle üzerinde durması gereken bir konu. Tarım ilaçları mutlaka mühendis kontrolünde, uygun dozajlarda ve doğru yöntemlerde uygulanmalıdır. Israrla üstüne basa basa söylüyorum: Tarım ilaçları öyle rastgele ticareti yapılacak herhangi bir eşya ya da herhangi bir malzeme değildir. On dört yıl saha deneyimi olan bir ziraat mühendisi olarak söylüyorum: Kalıntıdan dolayı sınırlardan dönen gıdalardan çok daha fazla kalıntısı olan tarım ürünleri gerekli analizler ve denetimler yapılmadığı için her an hepimizin sofrasına her gün geliyor. Peki, bu neye sebep oluyor? Bebeklerde gelişim bozukluğuna, çocuklarda hormonal hastalıklara, yetişkinlerde başta kanser riski olmak üzere daha birçok hastalığa sebep oluyor ya da sebeplerin başında geliyor. Bu nedenle, iktidar işin ciddiyetini kavrayarak gerekli politikaları üretmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Demir, tamamlayın lütfen.

NEJLA DEMİR (Devamlı) - Sayın milletvekilleri, bir diğer konu ise sahte içki meselesi. Son rakamlara göre 113 kişi hayatını kaybetti, yüzlerce insan hastanelik oldu. Bu ölümler bir tesadüf müdür? Değildir tabii ki. Bu ölümler halkın boğazına çöken ekonomik politikaların, vergilerle yurttaşları çaresizliğe sürükleyen sistemin sonucudur. Sadece sahte içkiye karşı değil; sahte peynire, sahte yağlara, sahte bala ve daha envaiçeşit ürüne karşı da aynı denetimsizlik, aynı umursamazlık söz konusudur. Halkın ölüme sürüklenmesini izleyen, denetimleri göstermelik yapan iktidara ne yazık ki sağlığımız emanet durumda ve biz bu anlayışa karşı sağlığı, doğayı, ortak geleceğimizi savunmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerine YENİ YOL Partisi Grubu adına söz talebi Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'e aittir.

Buyurun Sayın Ün. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün gerek DEM PARTİ'nin gerekse İYİ Partinin tarım temalı önergeleri, aslında toprağımızın bereketini, çiftçimizin alın terini, daha doğrusu, ülkemizin geleceğini, bağımsızlığını konuştuğumuz önergeler. O ciddiyetle de muamele edilmesini bekliyordur önerge sahipleri.

Yüzü gülmeyen çiftçinin, ekilmeyen tarlanın, yoksullaşan sofranın sebebi, ihmal edilmiş tarım politikaları maalesef. Bazı rakamlarla konuşalım. Bundan on yıl önce tarımsal istihdam oranımız yüzde 20,3 iken bugün yüzde 14,8'e geriledi yani tarlada çalışan 100 kişiden 5'i tarımı terk etti. Buna "dünyanın bir sorunu" deyip boyun mu eğeceğiz, topraktan vaz mı geçeceğiz? Mazotun, gübrenin, tohum fiyatlarının artışına, üretim maliyetlerinin yükselmesine, buna karşın teşviklerin, desteklerin yetersizliğine, çiftçinin emeğinin hakkını alamamasına rıza mı göstereceğiz? Geçtiğimiz yıl bütçeden tarıma ayrılan destek 91 milyar 465 milyon liraydı, bunun yüzde 70'i bitkisel üretime, yüzde 22'si hayvancılığa, yüzde 6'sı kırsal kalkınmaya ayrılmış; peki, araştırma geliştirme için ne kadar ayrılmış? Bütçenin binde 8'i, 752 milyon lira yani 21 milyon dolar. Bakın, sadece Hollanda'nın Wageningen Üniversitesi 2015 yılında tarım AR-GE'si için ayırdığı payı 550 milyon dolar olarak açıkladı; bizim Bakanlıkça ayırdığımız bütçenin 27 katı, bir üniversite tek başına ayırmış bu bütçeyi. Üretime ayırmak,

verimi yükseltmek için AR-GE yatırımı yapmayacaksak bu sektörü nasıl ayakta tutacağız, bu sektör nasıl büyüyecek?

Değerli milletvekilleri, bu kürsüde önerge sahibimizin de belirttiği üzere, pestisitlerle alakalı daha önce önergeler vermiştim, elbette kabul buyrulmamıştı. En fazla kontrolden geçen ürünlerimiz ihracata gidiyor ama o ürünlerde dahi güvenilir limitleri aşan pestisit ve aflatoksin nedeniyle her gün bir başka ülke gümrüğünden iade haberi alıyoruz. Bakanlığın açıklamaları ile odaların, birliklerin açıklamaları asla birbirini tutmuyor, kamuoyu burada tatmin edici bir cevabı alamıyor. İnşallah bugün iktidar vekilimiz buna cevap verir.

Peki, o en fazla denetimi yapılan ihraç ürünlerinde bu sorun yaşanırken üretimin yüzde 90'ının ülkede değerlendirildiği bir sistemde hangi ürünleri yiyoruz, vatandaşlarımıza ne yediriyoruz, sofralarımıza hangi zehirleri koyuyoruz, pestisit denetim raporlarını neden halktan saklıyoruz? Bu pestisitlerin sebep olduğu bir diğer tehlike de tarım arazilerini yok etme tehlikesi. Tarım arazileri zaten imara açılarak, plansız şehirleşmeye kurban edilerek uzun zamandır gözden çıkarılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın Sayın Ün.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - 2004-2024 yılları arasında işlenen tarım arazisi yüzde 9 oranında azalmış. Bir de üzerine vahşi, kontrolsüz zirai ilaç kullanımıyla topraklarımız hızla tarım vasfını kaybediyor. Rehabilit edilmeyen, zehirleşen topraklar hızla betonlaşmaya başlıyor.

Gençler neden tarımla uğraşmak istemiyor? Çünkü bu sektör cazip değil; çünkü emek yüksek, kazanç düşük; çünkü prestijli bir meslek algısı yok. Geleneksel yöntemler yerini hızla modern teknolojilere, yapay zekâ destekli üretim modellerine bırakmadıkça, tarımı taşıyacak, sırtlayacak nüfus bulmak imkânsız hâle gelecek. Bunların efektif şekilde yapılmadığı bir sistemde, kırsaldaki gençlerin bahis sitelerinin ağlarına düşmesinden, sanal kumarın esiri olmalarından yakınmak en hafif tabiriyle sorumlular adına sorumsuzluktur. Bu yanlış politikalar yüzünden tarım sadece tarlada değil, zihinlerde de öldürülüyor maalesef.

Meselenin bir bağımsızlık meselesi olduğunu hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz talebi Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e aittir.

Buyurun Sayın Çömez. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dünyanın en bereketli topraklarında yaşıyoruz, dünyanın en mümbit coğrafyasında yaşıyoruz ama maalesef varlık içerisinde yokluğu yaşıyoruz. İnsanlarımız bu kadar mümbit coğrafyada fakirlik ve sefalet çekiyorlar. Bunun bir tek sebebi var: Kötü yönetim, yanlış yönetim, yanlış politikalar. Neden bu güzel coğrafyada dünyanın en yüksek gıda enflasyonunu yaşıyoruz çünkü yirmi iki yıldan beri yanlış politikalarla tarım çöktü, hayvancılık çöktü ve girdi maliyetleri maalesef büyük ölçüde dışarıya bağımlı hâle geldi. Şu anda tarımda yüzde 60'ın üzerinde, hayvancılıkta yüzde 70'in üzerinde girdi maliyetleri dövize veya yabancı...

(Uğultular)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Arkadaşlar, çok önemli şeyler söylüyorum. İktidar mensubu milletvekili arkadaşlarım, arkasını dönen arkadaşlar; istirham ediyorum. Çok önemli şeyler söylüyorum Osman Bey, hakikaten çok fayda göreceksiniz, lütfen dinleyin, istirham ediyorum.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Tabii ki dinliyoruz efendim.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Teşekkür ederim, sağ olun.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Ben teşekkür ederim.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Yirmi iki yıldan beri yanlış politikalar sebebiyle tarım maalesef büyük ölçüde ithalata bağımlı hâle geldi. Uzun uzun konuşmak mümkün, problemleri tek tek anlatmak mümkün ama bugün temel mesele, temel konuşacağımız konu pestisitler.

Bakın, geçtiğimiz yıl tam 491 parti malımız gümrükten geri dönmüş. Avrupa Birliği Türkiye'ye diyor ki: "Sizin bu gönderdiğiniz ürünler sağlıklı değil, ben bunları kabul etmem. Avrupa'ya yedirmem ben bunları. İçerisinde kanserojen maddeler var, toksik maddeler var, zehirli maddeler var. Ben bunları yedirmem." İçerisindeki maddeleri de tek tek çıkarttım, inanılmaz şeyler var yani aklınıza gelecek veya gelmeyecek her türlü sıkıntılı şeyler var; kanserojen olanlar var, karaciğer kanseri yapanlar var, tüm organlara zehirli toksik etki yapanlar var, bakteriler var, böbrekleri zehirleyenler var, sinir hasarı yapanlar, tansiyon yapanlar, körlük yapanlar var, uykusuzluk yapanlar var, epilepsi yapanlar var, kemik zafiyeti ve böbrek zafiyeti yapanlar var. Şimdi, bunların hepsi Türkiye'den ihraç edilmiş. Avrupa kendi sınırında bunları yakalıyor ve Türkiye'ye diyor ki: "Bunlar zararlıdır. Ben kendi halkıma, kendi milletime yedirmem." Peki, biz niye yediriyoruz? Peki, Türkiye'den ihraç edilen bu ürünler Avrupa'nın sınırlarında, onların sınırlarında yakalanırken bizim sınırlarımızda neden tespit edilmiyor? Bizim sınırlarımızda neden bunların tetkiki yapılmıyor? Bırakın tetkikini, bu ürünlerin birçoğu bizim ülkemizde tüketiliyor. Nedir bu ülkenin insanlarına garazımız?

Bakın, gıda güvenliği bir ulusal güvenlik meselesidir, hepimizin meselesidir ve biz bu gıdaları topyekûn tüketiyoruz; bu gıdaları tüketirken iktidar-muhalefet ayrımı yapmıyoruz, hepimiz tüketiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, tamamlayın lütfen.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Dolayısıyla, bu konuda çok ciddi denetimlerin yapılması şart.

Peki, sebebi ne? Bakın, sebebini söyleyeyim size: Yurt dışından kaçak zirai mücadele ilaçları getiriliyor. Tarım Bakanına sesleniyorum, bakın, nasıl yaptıklarını söyleyeyim: Çin'den bu ürünler getiriliyor, önce Türkiye'den ruhsatları alınıyor, daha sonra ruhsatı alınmış o ürün maalesef içine başka ürünler konularak piyasaya sürülüyor çünkü çok ucuz. Avrupa'dan gelmeyen, Çin'den ithal edilen bu ürünler ruhsatları bozularak ve değiştirilerek satılıyor.

Ben Tarım Bakanına çağrı yapıyorum: Gelin, beraber rastgele zirai mücadele ilaçları satılan yerlere gidelim, denetlemeyi yapalım ve göreceksiniz ki çok vahim tablolarla karşı karşıya kalacağız. Hem bir hekim hem de bir milletvekili olarak bu sorunun hepimizin sorunu olduğunu biliyorum ve Tarım Bakanını görev yapmaya davet ediyorum.

Bugün bu önerge son derece önemli. Biz, İYİ Parti olarak bunu çok ciddiye alıyoruz ve bu araştırma önergesinin kabul edilmesinin çok değerli olduğunu bir kez daha vurguluyoruz.

Saygılarımla. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e aittir.

Buyurun Sayın Güner. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çok önemli bir konuyu tartışıyoruz çünkü dünyada her yıl 385 milyon insan tarım zehirlerinden dolayı hastalanıyor. Ülkemizde tarım zehirleriyle ilgili konuşacağımız konu girişteki denetimsizlik, ruhsat verilirken gerekli incelemenin yapılmaması, Avrupa Birliğinde yasaklananın Türkiye’de satışına göz yumulması. Öyle bir ülkemiz ki Türkiye’nin ihraç ettiği ürünlerde çıkan pestisit ya da aflatoksinle ilgili iadeler Türkiye’ye geliyor ama Türkiye’nin ithal ettiği ürünlerde de başka ülkelere gittiğinde ortaya çıkanlar nedense bizden çıkmıyor.

Bakın değerli arkadaşlar, cevizde yeterliliğimiz yüzde 80. Biz cevizi Amerika Birleşik Devletleri’nden ithal ediyoruz, bu cevizi aynı dönemde ithal eden Almanya ve Slovakya diyor ki: “Bunda aflatoksin çok.” İade ediyor. Türkiye nasılsa gelene de yeşil ışık, geçene de yeşil ışık yakıyor. Bademde yüzde 76,5 yeterliliğimiz var. O da ABD’den, Avustralya’dan, İspanya’dan geliyor ve onlara da Almanya, Hollanda bildirimde bulunuyor, diyor ki: “Bunlarda aflatoksin var.” Bizde gene hiçbir şey yok. Ayçiçeğinde yüzde 51 yeterliliğimiz var. Bunu da Bulgaristan’dan biz ithal ediyoruz ama bizim gibi ithal eden Polonya diyor ki: “Bunda pestisit kalıntısı var.” İade ediyor. Yani biz ithal ettiğimiz ürünleri yeterince denetlemiyoruz, gönderdiğimiz ürünlerde de ortaya çıkan sorunlar denetimsizlikten. İki yılda dünyada 10 bin bildirim olmuş, Avrupa Birliği Gıda ve Yem Hızlı Alarm Sistemi’ne yapılan bu bildirimlerde Türkiye’ye 851 bildirim yer alıyor yani bizim karnemiz bu yönden bozuk. Birincisi, Avrupa’da kullanılan ilaç miktarından daha çok ülkemizde ilaç tüketiyoruz. İkincisi, bununla ilgili eğitim ve denetimler yeterli değil. Üçüncüsü, bu işin sorumlusu çiftçi değil, bununla ilgili ruhsatlandırılar.

Dünyada bu ilaçların yüzde 70’i 5 aile tarafından üretiliyor. Üretilen ilaçların Avrupa Birliğinde kabul bulmaması, Türkiye’nin de sonradan ona yasak koymasına rağmen bu sömürgeci anlayış, Afrika gibi ülkelerde de insanlara bu yasaklanması gereken ilaçları gönderiyor. Bununla ortaya çıkan büyük bir rant var. İşin özü ranta dayanıyor yoksa tarım zehri kullanılmadan artık tarımın sürdürülebilirliği kalmadı ama bunun atılma süreci, kullanılma miktarı, takibi Bakanlığın kontrolünde, denetiminde olmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Güner, tamamlayın lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Nasıl bir laboratuvar anlayışımız var ki Türkiye’den gönderdiğimiz ürün diğer laboratuvarlardan iade olarak geliyor. Hani bazı değerlerde farklılık olabilir ama Avrupa Birliği uyum sürecinde ortaya çıkan veriler var.

Daha önceki Bakanımız Bekir Bey’e ben bir soru önergesi vermiştim. İlaç isimleriyle de var. Soru önergesine verdiği yanıtta diyor ki: “Avrupa Birliğinde yasak olanların bazıları ülkemizde var. Bunlarla ilgili kontroller devam ediyor. Kontrollerin sonunda gerekli yasaklamalara gideceğiz.” Ya, milleti öldürdükten sonra mı yasaklama olacak? Bununla ilgili veriler önemli, kriterler önemli, değerler önemli ve mevsim değişimleriyle ortaya çıkan farklı hastalıkların varlığında ilaçla ilgili yeni arayışlara da ihtiyaç olduğu bir süreçte tarım zehirleriyle ilgili Türkiye’nin adını kirletmeye ne hakkınız var?

Onun için yeterli denetim yapılmalı, kontroller artırılmalı, eğitim dediğimiz olgu yaşama geçirilmeli ve bu soruna köklü çözüm bulunmalı diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerine Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Burdur Milletvekili Adem Korkmaz’a aittir.

Buyurun Sayın Korkmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, tarımsal üretim, bütün dünyada tarihsel süreç içerisinde dünya nüfusu ve artan kentleşmeyle birlikte geleneksel yöntemlerden modern ve kitlesel tarımsal üretim yöntemlerine geçen bir evrimsel tarihî süreci yaşamıştır. Bu dönüşüm sınırlı tarım alanlarından en yüksek verimi elde etme ihtiyacını zorunlu kılmış ve bütün dünyada verimi artırmak için de birtakım kimyasallar ve zararlılarla mücadele sürecinde de birtakım pestisitlerin ya da zehirlerin kullanılmasını doğurmuştur.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Tarım alanlarını inşaat alanlarına çevirdiğiniz için mi sınırlı oluyor?

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Ancak tarımsal üretimde kullanılan kimyasalların insan sağlığı üzerindeki potansiyel riskleri ve etkileri nedeniyle birçok ülke sıkı denetim mekanizmaları oluşturmuş, Türkiye de bu doğrultuda uluslararası standartlarda uyumlu tarım politikalarını inşa etmiş, kapsamlı bir izleme ve denetim sistemini oluşturmuştur. Maalesef, sürekli gündeme geliyor, son günlerde de bu gündeme getiriliyor tekrar, ya bilgi eksikliğinden ya da kasıtlı olarak gündeme getiriliyor. Elbette insan sağlığı bakımından bir konuyu gündeme getirmek çok çok önemli, hepimiz için önemli. Gıda hepimiz için önemli ama olayı gerçekliğinden başka bir boyuta taşıyarak sanki Türkiye’de her yerde zehir var. İddialara bakıyorsunuz, diyor ki: “Arkadaşlar, ya, gidelim markete, ben kendim gördüm.”

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Tamam, gidelim, birlikte gidelim, varsanız birlikte gidelim.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Ya, neyi görüyorsunuz, nasıl görüyorsunuz? Bu, teknik bir konu, izlenmesi gereken bir konu.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Evet.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - İtiraf ettiniz baştan “İzlenmesi gereken.” dediniz.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Laboratuvarların analizlerinde bile yer yer kuşku oluyor.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Gizlemeyin hiçbir şeyi, gizlemeyin, her şeyi açık edin.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Onun için bu milletimizi gereksiz tedirginliğe, tedirginlik oluşturmaya kimsenin hakkı yok.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - “Tüh ya, bu gözden kaçmış.” diyorsunuz yani resmen.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Olayı çarpıtmayın lütfen, gerçekçi bir bakış açısıyla bakın.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - “Tüh ya, bunu gözden kaçırmışız.” muamelesi şu anda.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Şimdi şunu söyleyeyim: “Yani işte, ihraç edilen ürünlerin yüzde 90’ı geri dönüyor.” Şöyle bir rakam vereyim: Türkiye 2023 yılında 4,6 milyon ton yaş sebze ve meyve ihraç etmiş durumda.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Ne kadarı geri döndü?

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Bunlardan dönen toplam miktar 6 bin ton. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Savunmayın ya! Savunmayın ya!

ADEM KORKMAZ (Devamla) - 4,6 milyon tondan binde 1,3 ve dünya standartlarının da altında, kabul edilebilir toleransın altında. Ama bizim verdiğimiz hiçbir rakamı kabul etmiyorsunuz ki. “Birlikler böyle söylüyor...”

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ütopik rakamlar vererseniz kabul etmeyiz.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Ya, birlik nasıl söyler, hangi istatistik var elinde, hangi veri var? Bir birliğin söylediği rakam resmî bir rakam mı?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sen istatistik mi veriyorsun?

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Bunları geçelim.

Sayın milletvekilleri, şimdi, elbette hatalar olabilir mi? Olabilir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - “Hata” dediğin insanların canına mal oluyor!

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Teknik eksiklikler olabilir mi? Olabilir. Denetimde zafiyetler olabilir mi? Olabilir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Yirmi iki yılda ne hazırladınız o zaman?

ADEM KORKMAZ (Devamla) - “Bunlar olmaz.” demiyoruz ama bize düşen, devletimize düşen, Bakanlığımıza düşen, bunları ne yapmak? Daha da artırmak.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Hataları artırmak!

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Nitekim, Bakanlığımız, AB’yle uyumlu bir şekilde 223 maddeyi yasaklamış Türkiye’de kullanılması bakımından.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın Sayın Korkmaz.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Bakanlığımız 223 maddenin yasaklamasını gerçekleştirmiş. Son üç yılda 250 bin pestisit denetimi gerçekleştirilmiş ve bu denetimler daha da devam ediyor.

Şöyle söyleyeyim: Görüldüğü üzere dünya ortalaması dekar başına 2,2-2,3 düzeyinde, Avrupa Birliği ortalaması da -hani diyoruz ya Avrupa Birliği- 3,2’dir 1 dekada kullanılan pestisit miktarı, ortalamadır.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - On yıldır yasaklı olan olan bir etken madde gümrükten nasıl çıkabiliyor?

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Türkiye, dünya ortalaması standardındadır, biraz altındadır.

Gördüğünüz gibi, sevgili milletvekilleri, değerli halkımız; Hükümetimiz, Bakanlıklarımız görevlerini titizlikle yerine getirmekte, denetim sürecini en etkin şekilde yürütmektedir. Milletimizin sağlığı için de gece gündüz çalışan denetim elemanlarımıza, Bakanlığımız yetkililerine teşekkür ediyorum. Milletimizin tedirginliğine hiç bir şekilde mahal vermeyecek çalışmaları yürütüyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz’ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, Sayın Başkan, bu kadar hayati bir mesele, toplum sağlığını, halk sağlığını bu kadar ilgilendiren mesele, böyle “Her şeyi yapıyoruz, her şey kontrolümüzdedir.” diye geçirilebilir mi mesela? Bizim her gün soframıza konan rokanın, maydanozun atılan yabancı ot ilacı nedeniyle ne kadar pestisit taşıdığını bilen var mı? Yok. Bakın, benim eşim ziraatçı, eve yeşillik aldırıyor yabancı ot ilacı nedeniyle. Bunu biliyor musunuz? Hayır. Bu ülkede kaç milyon ton denetimsiz olarak, sadece zirai ilaç bayilerinde değil, denetimsiz merdiven altı satış noktalarında pestisit satıldığını bilen var mı? Yok. Bu ülkede kaç tane pazardan gelişigüzel numune alınıyor meyveden sebzedden ve diğer yeşilliklerden ve hangi laboratuvarda tahlil ediliyor? Var mı? Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Peki, satılan zehirli tarım ilacının bitkinin kendi metabolizmasından atması için gereken hasat süreci bekleniyor mu? Yani, attınız ilacı, on gün sonra, en azından on beş gün sonra hasat yapmanız lazım, 9'uncu günde hasat yaparsanız bitki kendi metabolizmasından atmadığı için bütün o pestisit kendi bünyesinde kalıyor. Bunu denetleyen bir mekanizma var mı, tarladaki hasat süresini? Bu da yok.

Şimdi, deniliyor ki "Yüzde 10." Bakın, bu ülkede 60 milyon ton tarımsal üretim oluyor, bunun da yüzde 10'u dışarıya gidiyor, kalan 54 milyon ton ülke içerisinde kullanılıyor. Dışarıdan yaş sebze dışında iade edilen fındık gibi, ceviz gibi kuru baklagiller iç piyasada yeniden ya eziliyor fındık ezmesi olarak ya da bilmem ne olarak sürülüyor. Bunu denetleyen var mı? Yok.

Bakın, çok katılıyorum, bu bir güvenlik meselesi, gıda güvenliği bir ulusal mesele, herkesi ilgilendiren bir mesele, böyle genelgeçer laflarla geçirilecek bir şey değil. Meclisin bu konuda önlem alması gerekiyor, halkın sağlığını koruması gerekiyor; bu kadar açık ve net, bunu söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Gürer.

51.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Birincisi, Türkiye'de kullanılan tarım zehrinin dekara oranı Avrupa'da 18 kilo iken Türkiye'de 27 kilo, bu da bilinçli yapılmadığı için ama şunu konuşmamız lazım: Mesela bu araştırma önergesi kabul edilirse Türkiye'deki büyük zincir marketlerin hepsi laboratuvar kurmalı, orada satılan ürünler daha rafa girmeden kontrol edilebilmeli. Diyor ki: "6 bin ton geldi." Diyelim 6 bin ton geldi; o seriden Türkiye'de üretilen ürünleri biz tükettik, onlar tüketmedi, onlar iade etti, Türkiye'de tüketildi. Bu sorun, siyasi bir sorun olarak değil insan yaşamını doğrudan ilgilendirdiği için her kesimin birlikte çözüm üretmesi gerektiği bir sorundur. Bunu farklı rakamlarla çarpıtmaya gerek yok. İşin gerçeği, Türkiye'de böyle bir sorun vardır ve çözüm birlikte üretilebilir diyor, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

Buyurun.

52.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, tarım ürünü ithal edilmesine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Amerika'dan buğday, Kanada'dan mercimek, Arjantin'den mısır, Sudan'dan susam, Ukrayna'dan arpa, İtalya'dan bakla, Çin'den sarımsak, Yunanistan'dan pamuk, Şili'den elma, Brezilya'dan portakal, Panama'dan muz, Almanya'dan vişne, İran'dan fasulye, Meksika'dan nohut, Avustralya'dan pirinç ithal ediyoruz.

Hayırdır efendiler, ne oldu bizim mümbit topraklarımıza? Bulduğumuz coğrafya tahıl ambarıyken bizi bu sefil duruma kim düşürdü? Ülkemizin dört bir yanındaki silolarımız vaktinde buğdayla dolup taşarken, tarlalarımızdan hasat mevsimi bereket fişkirirken, çiftçimizin yüzü gülerken, vatandaş yokluk nedir bilmezken kimdir bu musibetin müsebbibi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Coşar...

Buyurun.

53.- *Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Serik ilçesine bağlı Bucakköy ve Belkıs Mahallelerinin kapalı sulama sistemi sorununa ilişkin açıklaması*

ALİYE COŞAR (Antalya) - AKP iktidarı, çiftçiden üretime devam etmesini istiyor ancak diğer yandan sulama yatırımlarını yapmıyor. Antalya'nın Serik ilçemizde, Bucakköy ve Belkıs Mahallelerinde bulunan tarım arazilerinde sulama faaliyeti açık kanallarla yapılmaktadır. Komşu mahallelerde olmasına rağmen Bucakköy Mahallesi'nde kapalı sulama sistemi yoktur. Bucakköy ve Belkıs Mahallelerinde sulama sorunları ve maliyetleri nedeniyle tarımsal üretim gün geçtikçe azalmakta, çiftçiler üretimden uzaklaşmaktadır. Serik'in Bucakköy ve Belkıs Mahallelerine kapalı sulama sistemi bir an önce yapılmalı, çiftçilerimiz daha çok mağdur edilmemelidir.

BAŞKAN - Sayın Akdoğan...

Buyurun.

54.- *Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Çayırhan'dan Ankara'ya yürüten madencilere ilişkin açıklaması*

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - “Kara kuyular derindir,

Burda kalır madenciler,

Ücreti bir aferindir,

Zehir solur madenciler.

Cildi kara yüzleri ak,

Bu yaşamdan hayli uzak,

Kömür gibi kadere bak,

Bilmem nolur madenciler?

Grizu gelir uykuda,

Bu canları yuta yuta,

Sen cennette, o uykuda,

Toplu ölür madenciler.

Der Mahzuni kuyu dardır,

Bize kolay ona zordur,

Bir onurlu teri vardır,

Bunu bilir madenciler.”

Hakkımız yenilmesin diye, millî servet satılmasın diye Çayırhan'dan Ankara'ya yürüten madencilere selamla.

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

55.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gönülüm arzu ederdi ki hiç olmazsa böylesine hepimizi ve hepimizin çocuklarını direkt ilgilendiren bir konuda bir sağduyu oluşturabilelim ve meseleye hep beraber ortak bakabilelim. Ortada bir realite var, ortada bu ülkede gıda güvenliğinin olmadığı gibi bir realite var. Şimdi deniyor ya iktidar mensupları tarafından: “Çok iyi denetim yapıyoruz, standartlarımız iyi.” Peki, madem öyle, Avrupa'nın geçtiğimiz

yıl geri gönderdiği bu kadar ürün, 491 parti ürün nasıl oldu da Türkiye'nin sınırlarından dışarıya çıktı? Madem bu kadar iyi denetliyordunuz, bu ürünler nasıl dışarıya çıktı? Bunun cevabını vermeniz lazım. Allah aşkına, hepimizin çocukları yiyor, hepimiz, biz yiyoruz ve bunların sadece kanserojen değil, insan vücudunda yaptıkları çok daha ciddi tehlikeler ve riskler var. Bu konuyu lütfen ciddiye alalım, önemseyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bir hatırlatma daha yapacağım. Evet, gıdalarda kontrol yapılması, laboratuvarların kurulması, denetimlerin daha sık yapılması son derece önemli ama Tarım Bakanlığına düşen ciddi bir sorumluluk var burada. Bakın, Avrupa'dan ithal edilen zirai mücadele ilaçları pahalı olduğu için, Türkiye, son dönemlerde, son sekiz on yıldır Çin'den zirai mücadele ilaçları ithal ediyor ve ithal edilen bu ürünler Avrupa standartlarında değil, ondan dolayı geri döntüyor ve başka vahim bir durum daha var; firmalar önce bu ithal edilen ürünler üzerinden ruhsat alıyorlar, sonra daha ucuz, daha kalitesiz ve daha toksik ürünleri alıp bunların patentleriyle ürün imal ediyorlar. Son derece ciddi bir durumdan bahsediyorum. Bunun yanında, Irak'tan ve İran'dan kaçak giren ürünler var. Ne olursunuz, bu konuyu ciddiye alalım, hepimizin meselesi ve çoluğumuzu çocuğumuzu ilgilendiriyor.

Teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, tarım ürünlerinde zehirli ilaç kullanımının yol açtığı sorunların araştırılması amacıyla 13/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi bulunmaktadır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve arkadaşları tarafından, vatandaşların sahte alkole yönelme sebeplerinin, alkole getirilen vergilendirme politikalarının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 29/1/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Şubat 2025 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13/2/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve arkadaşları tarafından, vatandaşların sahte alkole yönelme sebepleri, alkole getirilen vergilendirme politikalarının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 29/1/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1018 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 13/2/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere söz talebi Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya aittir.

Buyurun Sayın Ağbaba. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Berat Kandili'nizi de bu arada kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz, başka ülkelerde olmayan ölümlerin ülkesi, ucuz ölümler ülkesi. Bakın, bizdeki ölümleri dünyanın hiçbir ülkesinde göremezsiniz. Mevsimsel ölümler var örneğin, mevsimsel ölümler; kış olur, soba gazından, karbondioksitten insanlarımız ölür. Hatırlarsanız, Türkiye'nin yetiştirmiş olduğu Kazancı Bedih, maalesef, eşiyle birlikte soba gazından zehirlenerek öldü. Bahar olur, mantar zehirlenmesinden insanlarımız ölür. Yaz olur, boğularak ölüyoruz. Yağmur yağar, minibüslerin ve evin içinde boğularak ölüyoruz. Değerli arkadaşlar, aslında, kısacası, yoksulluktan ölüyoruz, yoksulluktan! Maalesef hep geçmişle karşılaştırdınız; insanlar yoksulluktan, çaresizlikten ölmeye devam ediyor. Dügün olur, maç olur, maganda kurşunuyla ölüyoruz. Tatile gidersiniz, yanarak ölüyorsunuz.

Peki, değerli arkadaşlar, bu kadar ölümün olduğu ülkede sorumluluk alan olur mu, bir kişi istifa eder mi? Bakın şuradaki tabloya, TRT göstermiyor, daha doğrusu TRT 3 göstermiyor buradan altı. Bakın, bu ölümlere bakın arkadaşlar, şu ölümlere bakın, maalesef, bir tane istifa yok. Ucuz ölüm çok ama maalesef ülkede utanma yok, utanma! Utanma kalmamış! “Dünya lideriyiz.” diyorsunuz ya değerli arkadaşlar, evet, ucuz ölümlerde dünya lideriyiz, utanmazlıkta dünya lideriyiz.

Değerli arkadaşlar, bakın, son iki haftada sahte alkolden 108 kişi ölmüş, bir tane sorumluluk alan kimse yok. Değerli arkadaşlar, hani bizi kıyasladığımız bazı ülkeler var ya, maalesef bunu başka ülkelerde göremezsiniz. “Hans”ın ve “Maya”nın canı Hasan ve Meryem'den daha kıymetli değerli arkadaşlar. Hasan ölür, bakın, Hans ölmez. Niye? Çünkü o ülkeyi yöneten sorumluluk sahibi insanlar var. Bu, dünyanın herhangi bir ülkesinde olsa, değerli arkadaşlar, bakan istifa eder, hükümet düşer. Bizim canımız elin ülkesindeki canlardan maalesef daha ucuz. Değerli arkadaşlar, memlekette 108 kişi ölmüş, başka ülkelerde savaşa girilir, bu kadar insan savaşlarda ölmez. Japonya'da deprem olur, bu kadar insan ölmez ama bizim ülkemizde son iki haftada, yıl 2025, maalesef sorumsuzluklar yüzünden 108 kişi ölmüş durumda. Bu ölümler maalesef bu yıla mahsus değil değerli arkadaşlar. Ülkeyi yönetiyorsunuz ya, âdeta burayı Dingo'nun ahırına çevirdiniz, bir tedbir alan yok değerli arkadaşlar. İlk 2015'te toplu ölüme İstanbul'da Samatya'da rastlamıştık, ondan beri her yıl yaklaşık 500 kişi, 500 yurttaşımız ölmeye devam ediyor. Allah'tan korkun ya, insan bir şey yapar, bir tedbir alır.

Değerli arkadaşlar, bu ölümlere sebep olanlar en ağır şekilde cezalandırılmalı hatta cinayetten cezalandırılmalı. Bu insanların katilleri belli değerli arkadaşlar. Maalesef, ülkede her yerde çete var, her yerde böyle suç örgütleri var, burada da sayenizde bir suç örgütü oluşmuş durumda.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir şişe rakının içinde yüzde 45 alkol var, şişede yüzde 70 vergi var. Gelişmiş ülkelerde vergi niye alınır? Alkolizmle mücadele etmek için. Değerli arkadaşlar, bizde ne için? Bütçe açığını kapatmak için. Bakın, bir rakam vereceğim: AKP iktidara geldiğinde, 2005'ten sonra

Türkiye’de 776 bin litre viski içilirken şu anda tam 28 milyon litre viski içiliyor. Çin ve Hindistan’dan sonra 3’üncü viski içen ülkemiz. Nüfusa baktığımızda dünyada en çok viski içen ülkemiz. Muhafazakâr iktidarın Türkiye’yi getirdiği duruma bakın, memleketi alkolik yaptınız, memleketi! (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, tamamı ithal, tamamı ithal; ithal içkilerde patlama olurken yerli içkilerde üretim düşüyor. Hani diyor ya, bakın “Sizi gidi viskiciler sizi, sizi gidi İngilizciler sizi!” diye...

Değerli arkadaşlar, maalesef, o kadar çok vergi alınıyor ki 4 bardak rakının 1’ini vatandaş içiyor, 3’ünü devlet içiyor; 20 dal sigaranın 16’sını devlet içiyor, 4’ünü vatandaş içiyor. Maalesef, milleti alkolik yaptınız. Sizin döneminizde -yerli ve millisiniz ya, muhafazakârsınız ya- bakın, uyuşturucu bağımlılık oranları yüzde 700 artmış, alkol tüketimi oldukça artmış ama bir şey daha artmış değerli arkadaşlar, sahte alkol yani merdiven altı alkol üretilmeye ve içilmeye devam ediliyor. Sizler var ya, her evde bir kimyager yarattınız, her evde bir kimyager! Maalesef, insanlar evlerinde sizin sayenizde alkol tüketmeye devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, tamamlayın lütfen.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Değerli arkadaşlar, devletin mücadele etmesi lazım; evet, devlet mutlaka mücadele etmeli, bunu destekliyoruz. 2025 yılında sahte alkolden insanlar ölüyorsa alkolizmle mücadele mutlaka devletin temel görevidir ama sizler alkolizmle mücadele etmiyorsunuz. Devletin sigaradan ve alkolden aldığı verginin ÖTV içindeki oranı yüzde 30. Millet içmese, vallahi, ekonomi çökecek!

Değerli arkadaşlar, bakın, devlet bu insanları öldüren alçaklarla mücadele etmelidir. Katiller bellidir; azmettiricisi de bellidir, azmettiricisi de bu ülkeyi yöneten AKP iktidarıdır. Tabancayla insan öldürmek ne ise sahte alkolden insanları öldürmek de aynı şeydir. Maalesef, sizin döneminizde hem alkolizm patladı hem uyuşturucu patladı hem fuhuş patladı. Niye? Yoksulluktan, kötü yönetimden. Mutlaka bu konuda ciddi şekilde tedbirler alınarak bu iş sonlandırılmalıdır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde YENİ YOL Partisi adına söz talebi Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen’e aittir.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, siyasi partiler araştırma önergelerini kendi gündemleriyle belirliyor olmasına rağmen bugün peş peşe gelen 3 ayrı araştırma komisyonu kurulması önerisi bütünlüklü bir parçanın birer parçası gibi. Birincisi, YENİ YOL Grubu, tabii ki iş kazasıyla ilgili vermişti ama İYİ Parti tarımda hâlipürmelalimizi sorgulayan bir komisyon kurulması yönünde bir öneri vermişti. DEM PARTİ, tarımdaki zehirli vakalar, zehirlenmeler ve kullanılan kimyasalların belirli bir oranın üzerinde olması, bunların ihracattan geri dönerek Türk milleti tarafından tüketilmesi hususunda vermişti. Şimdi de alkolle ilgili...

Aslında alkol meselesine de baktığımızda, üretim, ithalat ve denetim başlığı açısından önceki iki konunun bir parçası olduğunu düşünüyoruz. Tabii, vatandaşımız da canlı yayını izliyor, bizi Sındırıcı’dan canlı yayın esnasında arayan vatandaşımız diyor ki: “Bu bahsedilen tarım zehirleri artık bakkallarda satılıyor.” Yani aslında kullanılması yasak olan ürünler herhangi bir denetime tabi olmadığı

gibi, köy bakkallarında, köylerdeki büfelerde satışa sunulabiliyor. “Artı, tarım geliştirmek istiyorsanız, hiç olmazsa bu zorunlu sigortalılık hususunda köylerde yaşayan gençlerin ve çiftçilerin sıkıntılarını gidermek zorundasınız.” diyor.

Şimdi, alkolle mücadele etmenin yolu vergileri artırmak mıdır? Şunu kabul edelim ki Sayın Cumhurbaşkanının birçok kez, defaatle yerlilik ve millîlik, muhafazakârlık, dindar nesil gibi vurguları nedeniyle, alkol üzerindeki vergi oranının Türkiye’nin genel vergilendirme oranlarının çok üzerinde olması, Avrupa’daki örneklerine göre çok çok daha yüksek olması nedeniyle bunun bir alkolle mücadele aracı olarak kullanıldığı kabul ediliyor. Oysa alkolle mücadele edebilirsiniz, tabii ki alkol tüketimini keyfî olarak yapanlar gibi bir bağımlılığın pençesine düştüğü için yapanlar ve devlet tarafından destek verilmesi ya da bulunulması gereken insanlarımız da var ama sonuçta, siz vergileri artırdığınızda, vergileri artırdıktan sonra da metanol ve metil alkol gibi sahte içki üretiminin en büyük iki kimyasal sağlayıcısının denetimini yapmadığınızda böyle, bir ay içerisinde 100’den fazla ölümle karşılaşsınız.

Arkadaşlar, devletin dini olmaz, devletin dini adalettir; devlet bütün vatandaşlarının her türlü sorunuyla din, dil, ırk vesaire hiçbir ayrımcı yaklaşıma saplanmadan mücadele etmek ve vatandaşlarının sağlığını korumak zorundadır. Bugün eğer...

Tabii ki şu sorulabilir: Denetimsizlik sadece alkol alanında mıdır, özellikle bu sahte içkiler açısından? Hayır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Daha geçen ay Türkiye’nin en büyük zincir marketlerinden birinde Siirt-Pervari gibi çok kıymetli bir bal markasının binlerce ton taklit edilerek satıldığı ortaya çıktı, hem de Ankara’nın göbeğinde. Ankara’nın bir tarım şehri olduğu ifade edildi ama Tarım Bakanlığının verilerine göre Ankara maalesef sahte ürün üretiminde de aynı zamanda bir merkez.

Bir Uyuşturucuyu Mücadele Kurulu var, Sayın Cevdet Yılmaz Başkanlığında. Sadece alkol değil, kumar, yasa dışı bahis, yasal kumar -o Demirören’e devrettiğiniz bir Millî Piyangonun lisans bedelini alıp 100 çeşit “casino”yu devlet desteğiyle bütün cep telefonlarına indirdiğiniz kumar- ve uyuşturucuyu mücadelede maalesef çok yetersiz noktalardayız. Bugün Yeşilay ile İçişleri Bakanlığı arasında bir sözleşme gereği şehirlerin atık sularından alkol ve uyuşturucu bağımlılığı ölçülüyor ama bu ölçüm sonuçları yayınlanmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sorduk, vermediler.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Niçin yayınlanmıyor acaba? Neden çekiniyoruz? Bir şehirdeki bağımlılık belli limitleri geçmişse niçin bu şehirde bunu tartışma konusu yapmıyoruz? Yoksa Veli Bey’in ifade ettiği gibi, 2002’den bu yana dinî değerlerdeki çöküş gibi alkoldeki artışın da sizin tarzısiyasetinizin ve iktidara olan tepkinin bir sonucu olarak sorgulanması gerektiğinden mi çekiniyorsunuz acaba? Bu hususların bir araştırma komisyonu eliyle enine boyuna tartışılması ve Türkiye Cumhuriyeti devleti vatandaşlarının sağlığını esas alarak alkolle mücadele edilmesi gerektiğini ifade ediyor ve oyumuzun renginin “evet” olduğunu ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Ekmen.

Öneri üzerine İYİ Parti Grubu adına söz talebi Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı’ya aittir.

Buyurun Sayın Taşcı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şehidimiz var, demokrasi nutuklarını kimseye bırakmayanların kuryeliğini yaptıkları teröristlerin açtığı ateş sonucu Suriye'nin kuzeyinde bir şehit verdik bugün yine. Piyade Uzman Çavuş Osman Oktay'ı rahmetle anıyorum, başta ailesinin, Türk milletinin başı sağ olsun. Şehitlerimizi unutmadık, unutmayacağız, unutturmayacağız.

İslam âleminin Berat Kandili'ni de kutluyorum, bir niyet ve amel temizliğine vesile olmasını diliyorum herkes için. Kandil günü keşke konuşmak zorunda kalmazaydık; tabii, nasıl bir algı inşa edilecek tahmin etmek zor değil bununla ilgili ama zorunda kaldık çünkü şu anda onlarca vatandaşımız can çekiyor yoğun bakımlarda ve biz tek bir insanımızın bile yaşama hakkını algıya feda edemeyiz. Daha yeni, iki hafta önce bu ülkede kırk sekiz saat içinde 23 insan sahte, kaçak içki yüzünden öldü. Bir toplum bu nevi bir bilançoğu ya bir terör saldırısı sonrası önünde bulur ya Kartalkaya'da yaşadığımız gibi ihmale dayalı facialar sonrası önünde bulur ya deprem gibi oluşu doğal ama sonucu yine ihmale, tedbirsizliğe dayalı bir afet sonrası bulur. Bu sahte içki meselesini de son derece ikiyüzlü bir şekilde yok saymaya devam edersek eğer, insan kaynaklı bir afet olmaya adaydır. 2024 ölümleri ortada; sadece İstanbul'da 110 zehirlenme var, 48'i ölmüş, neredeyse yarı yarıya; Ankara Valisinin son olayla ilgili yaptığı açıklama da doğruluyor bu oranı, 38 ölüm var, 32 kişi yoğun bakımda, yine yarı yarıya. 2024 yılında tam 302 ton sahte içki yakalandı bu ülkede. Düşünebiliyor musunuz neye mal olabiliirdi yakalanmasaydı eğer?

Dünyanın hemen her yerinde alkol vergilendirilmiştir, vergilendirilmelidir ama dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir ülke vatandaşlarını alkolün zararlı etkilerinden korumak bahanesiyle bindirdiği fahiş vergilerle sahte alkolün pençesine itmemiştir. Şimdi, öldüre öldüre mi yaşatacağız biz insanları ya da öldüre öldüre mi ikna edeceğiz bunun kötü bir alışkanlık olduğuna, zararlı olduğuna? Dediğim gibi, alkol elbette vergilendirilir, vergilendirilmelidir. Misal, alkolün içecekteki oranına göre yaparsınız bunu, yerli üretim potansiyelinize göre, ülkenizin coğrafi özelliklerine, iklimine, bunun yarattığı potansiyele göre yaparsınız, ithalata göre yaparsınız yani bir akla göre, mantığa göre, standarda göre yaparsınız ama bizde bunların hiçbirisi yok, emsalsiz bir ikiyüzlülük var az önce söylediğim gibi.

Şimdi, baktığınızda en büyük haram kul hakkı. Hakkına girilmeyen kulu kalmadı Rabb'im in bu ülkede; sınav soruları çalındı, girildi, mülakatta girildi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Taşçı, tamamlayın lütfen.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...asgari ücrette, emekli maaşında girildi, hukuksuz tutuklamalarda girildi. Zulüm haram değil mi? Bu haramları -ki zıkkım da olsun yiyenlere- yiyenlerin tamamını biz ölmeye mi sevk ettik ki bu vergi cinayetiyle bunu yapıyoruz biz şimdi? Bu, içki değil sahtekârlık, denetimsizlik, cana kast meselesidir. Sahte içkinin bu kadar kolay üretilir, bu kadar kolay satılabilir, bu kadar kolay ulaşılabilir olması bir halk sağlığı sorunudur; mutlaka araştırılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerine Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi İstanbul Milletvekili Özgül Saki'ye aittir.

Buyurun Sayın Saki. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, biraz önce söylendiği gibi hem CHP Grubunun verdiği sahte içki önergesi hemen öncesinde grubumun, DEM PARTİ'nin verdiği gıda güvenliği önergesi bize aslında yirmi iki yıllık AKP iktidarı politikalarının her şeyi zehirlediğini gösteriyor. Gıdalar zehirli, toprak zehirli, su zehirli,

toplumsal ilişkilere sürekli zehir zerk ediliyor. Ne yapılıyor? AKP politikalarıyla toplumsal ilişkiler karıştılaştırılarak, düşmanca kamplara ayrılarak insanlar mutsuz, yoksul, gelecekte umutsuz bir vaziyetler. Tüm bunlar olurken emekçilerin, ezilenlerin boğazından geçen her bir lokma zehir zıkkım oldu. İki kadeh rakı içmek için kurulan dost muhabbetleri, sofraları zehir zıkkım oldu. Sınavlardan sonra “İki bira içelim, biraz rahatlayalım.” diyen öğrencilerin sofraları zehir zıkkım oldu. Peki, bu nasıl böyle cereyan etti? Bakın, bu sahte içki nedeniyle kitlesel ölümlerin en yoğun yaşandığı tarih 2020 Ekim ayı, sekiz günde 71 kişi öldü. Sekiz günde 71 kişi öldü ve bu ölümler gündem bile olmadı ve ölenler suçlandı. Peki, tesadüf müydü 2020’de böyle olması? Değil çünkü alkoldeki verginin diğer vergi oranlarından 4 kat fazla arttığı zamandı o zaman dilimi. Yani bu, CHP Grubunun dediği gibi “vergi cinayeti”dir. Evet, aynen öyle; bunları bizzat AKP’nin politikaları nedeniyle işlenmiş cinayetlerdir diye görüyoruz.

Peki, AKP ne yapıyor? İçki içenler ölürse ölsün, önemli olan onlardan alınan vergilerdir! Vergisi onlara helal ama içenlere alkol haram; bu nasıl bir ikiye bölme, bu nasıl bir çelişki? Satışı serbest, satın alana haram. Şimdi, bunlar AKP’nin ikiye bölme politikalarının sadece bir iki tanesi.

Bakın, aslında daha geriye götürebiliriz bunu. Daha geriye götürebiliriz derken neyi söylemek istiyorum? Kamu iktisadi teşekküllerinin özelleştirilmesi, TEKEK’in özelleştirilmesi mesela. TEKEK’in özelleştirilmesiyle tüm kamusal hizmetler diğer kurumlarda olduğu gibi özel şirketlere peşkeş çekildi, artık tüm insan yaşamı şirketlerin CEO’larının insafına bırakıldı, hiçbir denetim yok. İktidarın buradan tek beklentisi neydi? “O şirketler bize ne kadar kazandırıyor?” bu kadar. O şirketlerin madenlerinde işçiler ölmüş, “Önemli değil, kasamıza ne kadar para doluyor?” Sahte içkiyle insanlar ölüyor, “Önemli değil, biz ne kadar vergiye el koyuyoruz?” Bütün politikalar bunun üzerine.

(Mikrofon otomatik cihaza tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Saki, tamamlayın lütfen.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Bizzat ben hem alkol zamlarına ilişkin hem sahte içki ölümlerine ilişkin soru önergeleri verdim. Ne oluyor biliyor musunuz bu soru önergeleri? Bakanlıklar -birbirleri arasında- birbirlerine paslıyor “Yok, benim sorumluluğumda değil, onun sorumluluğunda değil.” diye çünkü bu iktidar sadece ve sadece yandaşlardan kendini sorumlu tutuyor, insan yaşamından sorumlu tutmuyor kendini ve o yüzden de ölümler katbekat artıyor. Şimdi, biz diyoruz ki: Bu önergemizi kabul edin, bu ölümlerin nedenlerine, hangi politikalar buna yol açıyor bunları açığa çıkaralım ve hep birlikte herkesin insanca, mutlu bir şekilde, dost sofralarında da oturabildiği, öğrencilerin sınavlardan sonra rahat rahat birlikte iki bira içebildiği ve aynı zamanda tüm insanların dostça yaşayabildiği bir dünyayı kuralım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Elâzığ Milletvekili Erol Keleş’e aittir.

Buyurun Sayın Keleş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Metil alkol bazı kimyasal ürünlerin üretiminde kullanılan sıvı bir madde ve normalde alkollü içecekler biliyorsunuz etil alkolle üretiliyor. Tabii, maalesef, sahte içkide maliyeti düşürmek amacıyla insan sağlığına zararlı olan metil alkol ekleniyor. Tabii, metil alkol de vücudumuzda formaldehit ve formik aside dönüşüyor, bu da vücutta pH’mızı düşürerek tıbbi olarak “asidoz” dediğimiz bir tablo, daha sonrası bir sinir hasarı, körlük ve “Evre 3” dediğimiz tabloda da hastanın ölümüne kadar giden bir süreç yaşanabiliyor.

Tabii, son günlerde sahte içki nedeniyle yaşanan can kayıpları hepimizi derinden üzmüştü. Sahte içki meselesi yalnızca bir denetim kontrolü değil, toplumun sağlığını, güvenliğini, ekonomik düzenini doğrudan etkileyen çok boyutlu bir sorun. Bu nedenle devletimiz ilgili tüm kurumlarıyla bir mücadele yürütmekte, sahte ve kaçak içki üretimi ile satışının önüne geçmek için kapsamlı operasyonlar gerçekleştirmektedir. Güvenlik birimlerimizce 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren 545 operasyonda 710 şüpheliye işlem yapılmış, 251 bin şişe ve 382 bin litre sahte ve kaçak içkiye el konulmuştur. Bu operasyonlar sahte içki üreten, dağıtan ve satan şebekelerin çökertilmesi açısından son derece önemlidir. Özellikle sahte içkilerin piyasaya sürülmeden önce tespit edilerek toplatılması halk sağlığını koruma adına kritik öneme sahiptir. Bu kapsamda sahte içkilerin üretiminden tüketiciye ulaşımına kadar olan sürecin her aşaması titizlikle takip edilmekte, kargo firmalarıyla iş birliği içerisinde sahte içki sevkiyatını önlemeye yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Yasa dışı yollarla üretilen ve satışa sunulan bu ürünlerin daha geniş kitlelere ulaşmasını engellemek amacıyla sadece denetim mekanizmaları değil, tüm ilgili kurumlar ortak sorumlulukla çalışmaktadır.

Değerli milletvekilleri, halk sağlığını koruma amacıyla yürütülen çalışmalar sadece denetimle sınırlı kalmamaktadır. Sağlık Bakanlığımız sahte içkiden kaynaklanan zehirlenmelerle ilgili gerekli tedbirleri almıştır. Bu kapsamda 7/24 esasına göre faaliyet gösteren Ulusal Zehir Danışma Merkezi hastane hekimlerinin ve vatandaşlarımızın danışmanlık hizmetine sunulmuştur. Sağlık Bakanlığımızın Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eczacılık Fakültesiyle yaptığı protokol çerçevesinde panzehir üretimi için çalışmaları mevcut.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Keles.

EROL KELEŞ (Devamla) - Bu üretim dâhilinde 20 ayrı stok merkezi hazır bulundurulmakta. 2024 yılında 237 vaka için, 2025 yılında ise 167 vaka için toplam 4.190 şişe panzehir tedariki sağlanmış, böylece, hastaların zamanında tedavi edilmesi sağlanmıştır.

Hükümetimiz vatandaşlarımızın sağlığını korumak için tüm kurumlarıyla iş birliği içerisinde hareket etmektedir ancak muhalefetin iddia ettiği gibi bu sorunu sadece vergi politikalarına bağlamak meseleyi basite indirgemek anlamına gelmektedir. Sahte içkinin temel sebebi devletin vergilendirme politikaları değil, yasa dışı üretimi organize eden suç ortaklarıdır. AK PARTİ hükümetleri olarak halk sağlığını tehdit eden her türlü yasa dışı faaliyete karşı mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğimizi bir kez daha vurguluyor, bu vesileyle Berat Kandili'mizin milletimize ve tüm İslam âlemine hayır getirmesini temenni ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Özdemir, söz talebiniz var sanırım.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- *İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, Berat Kandili'ne ve sokak hayvanlarına ilişkin açıklaması*

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Berat Kandili'niz mübarek olsun.

Rahmetin dağıtıldığı bu gecede merhameti hatırlamak zorundayız. Sokaklar anılarımızın, çocukluğumuzun sessiz tanıklarıydı, onları sokak hayvanlarının varlığıyla hatırlıyorduk. Dostlarımız birer birer yok ediliyor. Olmayan barınaklara toplanıyor, öldürülüyorlar. Bu boşluk, vahşi ve hasta

köpeklerin sürüler hâlinde sokaklara gelmesine neden oluyor. Daha çok çocuğumuzu, insanımızı tehlikeye atıyoruz. Sokak hayvanları, sadece çevremizin bir parçası değil insanlığımızın aynasıydı; onlarla büyüyen nesiller empatiyi, sevgiyi, paylaşmayı öğrenirdi. Şimdi sokaklar sessiz ve ruhsuz; toplum olarak sınavı geçemedik, merhameti, sevgiyi kaybettik, onlarla yaşamayı öğrenmek yerine yok olmayı seçtik; bunun bedelini hep birlikte ödeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Sadece bu yasayı getirenler, onaylayanlar değil toplum olarak ödeyeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Yavuzylmaz...

Buyurun.

57.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Antalya Milletvekili Atay Uslu'nun YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, bugün AK PARTİ Milletvekili Atay Uslu, İliç faciasıyla ilgili Meclise iki yanıltıcı bilgi vermiştir. Bunlardan birincisi, Cumhuriyet Halk Partisinin Meclis Araştırması Komisyonu raporuna sunduğu görüşü geç sunduğunu, ekim ayında sunduğunu söylemiştir. Bu bir yalan; bakın, benim imzamlı eylül ayında bu görüşler sunuldu.

İkincisi, “Rapor sunuldu.” dedi ancak raporun son teslim tarihinin üzerinden yüz yirmi yedi gün geçti, bugün kendisi kürsüye çıkmadan beş dakika önce milletvekillerine maille gönderildi. O da bir rapor değil, o da bir taslak. Bu yüz yirmi yedi günlük gecikmenin içinde birliktişinin Murat Kurum’a attığı aslı kusuru değiştirmek için birliktiş heyeti değiştirildi, heyet yeni rapor yaptı, Murat Kurum’un aslı kusuru buharlaştırıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - AK PARTİ’nin kurnazlıkları bitmiyor, biz de onları kovalamaya devam ediyoruz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya...

Buyurun.

58.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, çiftçinin destek ve pazar beklediğine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Bu domatesi Aksu ilçemizdeki bir seradan getirdim. Binbir emekle üretiliyor ama kilosu yarım dolar etmiyor, üreticimiz en para edeceği dönemde maliyetin altında satmak zorunda kalıyor. Aşılı fide 28 TL’den 45 TL’ye, gübre 1.200 TL’den 2.500 TL’ye çıktı; elektrik, ilaç, mazot, her şey katlandı ama satış fiyatları aynı kaldı; çiftçimiz zararına üretiyor.

Antalya’nın yaş sebze ve meyve ihracatı yüzde 7 geriledi. Türkiye’den Rusya’ya domatesin gümrükleme maliyeti ton başına 300 dolar, İran’dan 125 dolar. Üreticimiz bu şartlarda nasıl rekabet etsin? Çiftçimiz üretmek istiyor ama pazar bulamıyor, emeği değer görmüyor.

İktidara sesleniyorum: Diplomasıyı işletin, gümrük engellerini kaldırın, ihracat teşviklerini artırın. Çiftçimiz destek ve pazar bekliyor. Önlem alınmazsa domates ithal eden bir ülke olacağız.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyondan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Ankara Milletvekili Murat Alparslan ve Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt ile 102 milletvekilinin Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Ankara Milletvekili Murat Alparslan ve Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt ile 102 Milletvekilinin Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi (2/2793) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 178)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 178 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde yer alan 17'nci madde kabul edilmiştir.

Teklif görüşmelerine 18'inci madde üzerindeki önerge işlemleriyle devam edeceğiz.

18'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge bulunmaktadır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Şanlıurfa

Bingöl

Mardin

Ayten Kordu

Vezir Coşkun Parlak

Sümeyye Boz

Tunceli

Hakkâri

Muş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Bülent Kaya

Necmettin Çalışkan

Mehmet Emin Ekmen

İstanbul

Hatay

Mersin

Ertuğrul Kaya

Sadullah Kısacık

Gaziantep

Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Muş Milletvekili Sümeyye Boz.

Buyurun Sayın Boz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizi izleyen değerli halklarımızı, tamamen iktidarın talimatıyla hareket eden, bağımsızlığını yitiren bir yargı sisteminin soruşturmaları, onların ısmarlama soruşturmaları neticesinde tutsak edilen cezaevlerindeki bütün siyasi tutsak yoldaşlarımızı buradan saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye'de insan hakları ihlalleri aslında otoriter rejimin baskıcı uygulamalarının bir aracı hâline dönüştürülmüş durumda ve bu, devlet eliyle de bir mekanizma şeklinde yönetilmekte. Hukuk devleti ilkesinin hoyratça çiğnendiği, temel hak ve özgürlüklerin ise neredeyse açık artırmaya çıkarıldığı bu

² 178 S. Sayılı Basmayazı 14/1/2025 tarihli 47'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

distopik ortamda hukuksuzluk artık bir norm hâline gelmiştir. Bu ihlaller, Türkiye'nin hem ulusal hukukuna hem de taraf olduğu uluslararası sözleşmelere elbette ki açıkça bir meydan okumadır. Cezaevleri, bu baskıcı düzenin en çıplak hâliyle görüldüğü yerlerdir. Bakınız, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi işkenceyi ve insanlık dışı muameleleri kesin bir şekilde yasaklar. Peki, Türkiye'ye bakıyoruz, Türkiye ne yapıyor? Cezaevlerinde uyguladığı politikalarla bu yasağın aslında tam da karşı bir yerinde duruyor. Tutsaklar, en temel hakları olan sağlık hizmetine dahi erişemedikleri gibi revire gittiklerinde ilgili cezaevinin yönetiminde bulunan doktorun yani hekimin kendi meslek etiğine bile uymayan saygısız, ciddiyetsiz ve ayrıştıracı muamelelerine maruz kalıyorlar ki Elâzığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan, oranın Hekimi Kubilay Gecekuşu bunlardan sadece birisi. Hasta tutukluların tedaviye erişimlerinin bilinçli bir şekilde engellenmesi, “infaz yakma” adı altında mahkûmiyet sürelerinin keyfi olarak uzatılması ve sürekli sürgünlerle aile bağlarının yok edilmesi, iktidarın cezalandırma, şiddet ve yıldırma mekanizmasını nasıl bir işkence aracına dönüştürdüğünü gözler önüne seriyor.

İç hukuka bakınca da aynı şeyi görüyoruz. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesi, cezaevinde kalamayacak durumda olan mahkûmların tahliyesini düzenlemekte aslında. Buraya baktığımızda da yine tabii ki iktidar bizi şaşırtmıyor, bu düzenlemeyi görmezden gelip siyasi saiklerle keyfi uygulamalar dayatıyor. Anlaşılan o ki hukuk, sadece iktidarın istediği zamanda ortaya çıkarıp kullanabileceği bir süs eşyası.

İnfaz yakma politikasının “hukuk” ve “adalet” kavramlarının keyfi ve pervasız uygulamalarından biri olduğunu söyledik. Mahkûmların iyi hâl indirimlerini, daha doğrusu mahkûmların iyi hâl durumunu bahane ederek infazlarını uzatmak hukuku işlevselliğinden çıkardığı gibi bir güç gösterisi olarak nasıl kullandığını, nasıl dayattığını da aslında ortaya koyuyor. Yargının siyasallaşması ve cezaevlerinin Kürtlere, muhaliflere, sol ve sosyalistlere dönük bir politik hesaplaşma aracı olarak kullanılması Türkiye'de adalet sisteminin çöktüğünün bir simgesidir. Peki, soralım artık burada: Yani bu hâliyle bu yapıya hâlâ “adalet sistemi” demek, kelimenin kendisine dair çok fazla anlam yüklemiş olmak anlamına gelmez mi?

AKP iktidarında sürgün uygulamaları, modern ceza sistemlerinin, modern çağın işkence uygulamalarından biri olarak yerini alıyor. Mahkûmları ailelerinden koparmak, onları yalnızlaştırıp psikolojik olarak çökertmek için kullanılan bu yöntem, sadece Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8'inci maddesiyle güvence altına alınan “aile hayatına saygı” hakkını da ihlal etmekle kalmıyor, aynı zamanda “vicdan” ve “hukuk” kavramlarını da ayaklar altına alıyor. Sürekli cezaevi değiştirmek zorunda bırakılan veya ailelerinden çok uzak cezaevlerinde tutulan mahkûmlar ve ailelerinin yaşadığı maddi, manevi tahribat... Ki burada, savcılığa ifade vermeye giderken yolda trafik kazası geçirerek hayatını kaybeden Barış Anneleri Adalet Safalı'yı ve Perişan Akçelik'i de hatırlatmak istiyorum ki bunlar, devletin insanlık dışı politikalar kataloğundaki en çarpıcı örneklerdendir. Bu uygulamanın bir yönetim stratejisi olarak da kullanılması ve savunulması ise devlet eliyle yürütülen açık bir psikolojik savaştır. Görünen o ki iktidar “aile” kavramını sadece kendi tabanına göz kırpmak için kullanıyor çünkü bir yandan 2025'i “Aile Yılı” ilan ederken öte yandan aileleri parçalayan bu politikalarla da başka bir çelişkiyi, başka bir tutarsızlığı yaratmış oluyor. Burada şunu ifade etmek gerekiyor: Siyasi iktidarın cezaevlerini sindirme, cezalandırma ve tehdit aracı olarak kullanması, rejimin baskıcı ve otoriter karakterini açıkça gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Boz, tamamlayın lütfen.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Türkiye’de, bağımsızlığını yitiren, siyasallaşan, tekelleşen hukuk sistemi karşısında demokratik hukuk devleti, sadece yasaların adil bir şekilde uygulanmasını değil aynı zamanda toplumun tüm kesimlerinin eşit haklara sahip olduğu bir ortam yaratılmasını da gerektirir. Bu, sadece hukukçu ve siyasetçilerin değil tüm toplumun sorumluluğudur. Bu bakımdan, demokratik hukuk devletinin yeniden inşası demokratik topluma da toplumsal barışa da büyük katkı sağlayacaktır diyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerinde söz talebi Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’a aittir.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bir adalet yasa teklifini görüşüyoruz. Konuştuğum madde ücretlendirmeye ilgili. Ne adalet aşkıdır, ne akademi aşkıdır anlamak mümkün değil. Memlekette adaletin esamesinin bile okunmadığı bir dönemde döne döne ısrarla bu yasanın getirilmeye çalışılmasını anlamak mümkün değil. Bu yasa teklifindeki Adalet Akademisinin adalete katkısı belki de Adalet ve Kalkınma Partisinin ismindeki “adalet”in adaleti kadar olsa gerek.

Bugün maalesef ki iktidardaki arkadaşlar kafasını kuma gömmüş, ülkede yaşanan hiçbir sorunla ilgili değil. Daha dün Kamu Başdenetçisi açıkladı, Türkiye’de en güvenilir kurum Adalet Bakanlığı.

Bugün cezaevlerinde işkence, çıplak arama, şiddet iddiaları ayyuka çıkmış durumda. Bugün cezaevlerinde mahkûmlar kan ağlıyor; engelliler, hasta, yaşlı ve kronik hastaların tahliyesine izin verilmiyor; Adli Tıp raporları kale alınmıyor; denetimli serbestlik uygulaması keyfi biçimde, siyasi görüşe göre uygulanıyor. Tabii, ceza almış hükümlüler de kendileriyle beraber bir de ailelerini mahkûm etmek üzere Türkiye’nin bir ucundan başka bir ucuna gönderiliyor ki aile de bu sıkıntıları çeksin. Ceza indirimi, yine, iktidara yandaş; daha doğrusu, kendi tabanı da değil, bir şekilde illegal ilişkileri sürdürenlerin elde ettiği bir uygulama olarak karşımızda maalesef ki.

Cezaevleri böyle, sokaklardaki durum çok daha vahim: Gasp, cinayet, hırsızlık, uyuşturucu; aklınıza ne gelirse. Bütün bunlar niye rahatça işleniyor? Çünkü suçlu biliyor ki suçun karşılığı yok ve mağdur insanlar da haklarını kendi elleriyle aramak durumunda kalıyorlar çünkü adalete güven yok. Ama adalet tamamen de başıboş değil; eğer siz Hükûmetin İsrail’e gönderdiği gemilerin listesini yayınlarsanız, gazeteci de olsanız sizi yakalayamazlarsa hesaplar kapatılıyor. İnsan utanır! İnsan utanır! Eğer sosyal medya hesabında gemi listesi ifşa ediyor diye bir gazetecinin hesabı kapatılıyorsa; bir gece yarısı gazeteciler tutuklanıyor, gözaltına alınıyor, birkaç gün sonra sırf baskı olsun diye, gözdağı vermek üzere tutuklanıyorsa artık ülkede söyleyecek fazla söz kalmamıştır.

Adaletten bahsederken; Covid mağdurları, öğrenci affı, milyonlarca ehliyet mağduru şoför esnafı, hepsi ama hepsi adalet bekliyor. KHK’liler, haksızca ihraç edilenler, mahkemeden beraat alanlar, hiçbirisi umurlarında değil ama bir gazeteci eğer bu ikiyüzlü tavırlarını gün yüzüne çıkarır ise o vatan haini gibi maalesef muamele görüyor ve şunu net söylemek gerekir ki değerli AK PARTİ’li arkadaşlar, bu dönemde insanlar âdeta darbe dönemlerini mumla arar hâle geldi. Kendi iç dünyanızdan, fanusun içerisinden gerçek yaşananları görmüyorsunuz ama bugün, darbecilerin bile uygulamadığı hukuk uygulanıyor; hukuk diye bir şeyin olmadığı bir gündeyiz.

Bir taraftan da net olarak ortada ki bugüne kadar neyi eleştirmişseniz eleştirdiğiniz şeyden daha kötü hâle geldiniz. Çok vahim bir tablo ama öyle bir kısır döngü içerisindeyiz ki sizi hangi odalara, ikna odalarına alıp da bu yaşananları görmenize engel oluyorlar; bunu da şahsen anlayabilmiş değiliz.

Bugün büyük bir vahim tabloyla karşı karşıyayız. Ülkede cezaevlerinin içi de kötü, dışı da kötü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, tamamlayın lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu açıdan da evet, adalete ihtiyacımız var ama adaletin akademisine değil gerçek anlamda adaletin tesisine. Daha az önce bir AK PARTİ’li sayın milletvekili ülkede dev cezaevlerinin yapıldığından övgüyle bahsetti. Ya, insan utanır be, utanır! Siz bu ülkenin geleceğine vizyon olarak cezaevlerini mi görüyorsunuz? Fabrika yapsanız, istihdam alanı, iş alanı oluştursanız anlamı var ama gelecek vaadiniz, gelecek senaryonuz yeni yeni cezaevleri yapmak. İşte onun için de herkes ama herkes büyük mağduriyet içerisinde, yaşananlardan rahatsız ama şu az lafa bile tahammülünüz yok. Sizin karşınızda suspus olan, her şeyi alkışlayan, oldubitti geçen sözlerden başkasını söyleyenin bir anlamı maalesef yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu vesileyle, mübarek Berat Kandili’nin ülkemize, İslam âlemine inşallah hayırlar getirmesini diliyor; aziz milletimizi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi’nin 18’inci maddesinde yer alan “uzmanlık” ibaresinden sonra gelmek üzere “ileri eğitim” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Aliye Coşar

Türkan Elçi

Aydın

Antalya

İstanbul

İsmail Atakan Ünver

Hasan Öztürkmen

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

Karaman

Gaziantep

Diyarbakır

Ayça Taşkent

Elvan Işık Gezmiş

Aliye Timisi Ersever

Sakarya

Giresun

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerine söz talebi Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen’e aittir. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ata binip Üsküdar’ı geçtikten sonra ülkeyi tek başına yönetme hırsına kapıldı. Hırsı boyunu da aştı, “Ekonominin sorumlusu benim, ben.” dedikten sonra ekonomiyi batırdı. Ülkede ekonominin gidişatından şikâyetçi olmayan kimse kalmadı; işçi şikâyetçi, köylü şikâyetçi, patron

şikâyetçi, çalışan şikâyetçi, en sonunda nihayet -yeni açıklandı- TÜSİAD da şikâyetçi. TÜSİAD “Bugünkü endişe ve güvensizlik ortamı ülkenin faydasına değildir .” diyor; o bile şikâyetçi.

Recep Tayyip Erdoğan ekonomiden sonra ülkeyi her alanda tek başına yönetme hırsına kapıldığından, ondan sonra da hukuku bitirdi, hukuku yerle bir etti, ülkede hukuk diye bir şey kalmadı. Yasaları çiğnemek için, Anayasa’yı tanımamak için çıkardığı kararnamelerle ülkeyi yönetmeye niyetlendi ancak 15 üyesinin 13’ünü de kendisinin atadığı Anayasa Mahkemesi bile “Bu kadar da keyfilik olmaz.” dedi, çıkardığı kararnamelerin neredeyse yarısından fazlasını tek tek iptal etti ve “Bu konunun ancak kanunla düzenlenmesi gerekir.” dedi. Yine, önümüzde böyle bir kanun teklifi var. Anayasa Mahkemesi “Hâkim ve savcıların meslek içi eğitimleri ancak kanunla düzenlenir.” diyerek daha önce Sayın Erdoğan’ın çıkardığı bir kararnameyi iptal etti. Şimdi, bu kanun teklifini görüşüyoruz ama bu kanun teklifini görüşsek de dediğimiz gibi Recep Tayyip Erdoğan kanun dinlemiyor ki. Rahmetli Vatan Şairi Namık Kemal bir şiirinde “95’e Doğru” şiirinde, uzun bir şiirde diyor ki: “Kanun diye, kanun diye kanun tepelendi.” Recep Tayyip Erdoğan da “kanun, kanun” diye ülkede ne kanun bıraktı ne Anayasa bıraktı.

Rahmetli Uğur Mumcu bir televizyon programında mizah dergisinden aldığını söyleyerek yaptığı bir alıntıda diyordu ki: “Türk vatandaşı; İsviçre medeni kanununa göre evlenen, İtalyan ceza kanununa göre cezalandırılan, Alman ceza muhakemeleri kanununa göre yargılanan, Fransız idare hukukuna göre idare edilen, İslam hukukuna göre gömülen kişidir.” Ancak şimdi geldiğimiz noktada sadece Recep Tayyip Erdoğan’ın keyfi, yazılı olmayan Anayasa’sına göre yönetilen ve Akın Gürlek’in ceza kanununa göre cezalandırılan bir ülke hâline geldik maalesef.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; gerek Anayasa Mahkemesi gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi diyor ki: “Siyasiler, kamu gücünü kullananlar, kamu adına karar verenler ve kamu sermayesini istediği gibi kullananlar, kamu maliyesini kullananlar eleştiriye en çok açık olanlar olmalıdırlar. Onlar normal bir vatandaşın çok daha fazla, ağır eleştiriye katlanmalıdırlar hatta bu eleştiri ne kadar ağır olursa olsun, incitici bile olsa buna katlanmak zorundadırlar.” Ancak Sayın Erdoğan yönetiminde, ülkede bırakınız eleştiriye, bir siyasinin rahatsızlanması üzerine “Erken seçimi göreceğini sanmıyorum.” diyen bir astrolog bile tutuklandı, içeri atıldı; bırakınız eleştiriye, bir astrolog bile tahmin etti diye, böyle bir söz söyledi diye tutuklandı, içeri atıldı. Sanatçılar tutuklanıyor, profesörler tutuklanıyor, gazeteciler tutuklanıyor. İktidarın hoşuna gelmeyen şeyler aslında haberdir; bu nedenle, vatandaşın haber alma özgürlüğünü de yok sayıyorlar. Ne suçu var gazetecilerin, ne suçu var Suat Toktaş’ın, ne suçu var bir siyasi partinin Genel Başkanı Ümit Özdağ’ın? Siyasetçiler de siyasi görüşlerini dile getiremeyeceklerse bu ülke nasıl bir ülke? Daha geçtiğimiz günlerde CHP’ye katıldığı törende Sayın Cumhurbaşkanını ve bu yönetimi eleştirdi diye bir milletvekili -kürsü dokunulmazlığı bile tanınmaksızın- hakkında soruşturma açıldı, böyle bir ülkeye demokratik diyebilir miyiz? Bu ülkede, maalesef, Sayın Cumhurbaşkanı ne demokrasi bıraktı ne ekonomi bıraktı, ülkeyi yaşanamaz hâle getirdi. Bu nedenle de Sayın Cumhurbaşkanına diyoruz ki: Ancak teğmenlere karşı gücünüz yetiyor; her gün Atatürk’e hakaret eden Fatih Tezcan, Furkan Bölükbaşı, Halil Konakçı gibi insanlara neden bir soruşturma açmıyorsunuz? Yoksa “Düşmanımın düşmanı dostumdur.” anlayışıyla Atatürk’e olan düşmanlığınızı onlar dile getiriyor diye mi onlara sesiniz çıkmıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen, tamamlayın lütfen.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Sayın Başkanım, lütfen, bir dakika daha verin, çok kısa...

Gençler hatırlamayabilirler; 3'üncü Cumhurbaşkanı Celal Bayar -rahmetli, Allah rahmet eylesin- her sene "Bu kış ülkemize komünizm gelecek." derdi. Yaparsa AKP yapar(!) Komünizm gelmedi ama faşizm geldi.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, çoğunluk kabul edenler, bu tarafta; sayın isterseniz.

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Çalışkan, bunun için karar yeter sayısı istemeniz gerekiyordu.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan "hususlara ilişkin" ibaresinin "hususları içeren" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu Yüksel Selçuk Türkoğlu

Şenol Sunat

Balıkesir

Bursa

Manisa

Yavuz Aydın

Hüsmen Kırkpınar

Yasin Öztürk

Trabzon

İzmir

Denizli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi Manisa Milletvekili Şenol Sunat'a aittir.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 178 sıra sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'nin 18'inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi saygıyla selamlarım.

Evet, sözlerime başlamadan önce, Suriye'nin kuzeyinde bir üs bölgesinde 7 Şubatta teröristlerce vurulan Piyade Uzman Çavuş Osman Oktay bugün şehit olmuştur; ailesine ve aziz Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Yine, değerli milletvekilleri, bugün Berat Kandili. İnşallah, bu Berat Kandili'nde milletimizin içinde bulunduğu bu sıkıntılı süreç biter temennisiyle hepimizin Berat Kandili'ni kutluyorum.

Evet, sayın milletvekilleri, Türkiye'de ekonomik çöküş derinleşirken; emekliler, asgari ücretliler fitre sadakası verilebilecek duruma düşürülmüşken, işsizlik giderek artarken ülkeyi yönetenler oldukça mutlu ve memnun hâlimden. Değerli vekiller, iktidar neden bu kadar rahat? İşte, bu sorunun cevabı, mevcut yönetimin halkın sorunlarını görmezden gelme alışkanlığında ve kendi iktidarını koruma stratejilerinde yatıyor. İktidarın ekonomi politikası en çok algı yönetimi üzerine kurulu. TÜİK enflasyon rakamlarını düşük açıklıyor, böylece maaş zamları da düşük tutuluyor. "Ekonomimiz büyüyor." diyorlar ama büyüyen sadece yandaş şirketlerin kârları, halkın geliri değil. "Enflasyonunu kontrol altına aldık." diyorlar ama markette, pazarda fiyatlar sürekli yükseliyor. Halkın yaşadığı sıkıntılar inkâr ediliyor, yerine "Türkiye uçuyor." masalları anlatılıyor. Oysa sokakta herkes gerçekleri görüyor sayın milletvekilleri. Ekonomi yönetimi o kadar başarısız ki her hatanın faturası halka ödetiliyor. Dolar mı yükseliyor? İktidar bunu hemen dış güçlere bağlıyor. Vergiler artırılıyor, maaşlar eriyor; Hükümet

“Bütçeyi dengelemek zorundayız.” diyor. Üretim krizde, işsizlik artıyor; Hükûmet “Herkes kendi işini kursun.” diyor. İktidarın hiçbir zaman “Yanlış yaptık, hatamızı düzelteceğiz.” dediğini duydunuz mu sayın milletvekilleri? Tabii ki hayır. Çünkü yönetim anlayışı, suçu hep başka bir yere atmaktan ibaret.

Cumhurbaşkanı her defasında iktidara yeni gelmiş gibi açıklamalarda bulunuyor. Ekonomi kötüleştikçe siyaset daha fazla gündeme sokuluyor. Halkın asıl derdi geçim sıkıntısı, işsizlik, pahalılık ama medyada sürekli başka şeyler konuşuluyor; muhalefet hedef gösteriliyor, parti içi kavgalar körükleniyor. Ekonomiyi düzeltmeyen bir iktidarın yapabileceği tek şey, ekonomik sorunları unutturmak için gündemi değiştirmeye çalışmak. Bunu da çok iyi başarıyorsunuz maşallah! Türkiye’de medyanın büyük bir kısmı Hükûmetin kontrolünde. Ana akım medya yoksulluğu göstermiyor, halkın çektiği sıkıntıları konuşmuyor. İşsizlik mi var, medyada “Türkiye’de işsizlik azaldı.” haberleri çıkıyor. Emekliler zor durumda mı, “Emekliye büyük müjde.” manşetleri atılıyor yani promosyonları hatırlayın, bayram ikramiyelerini hatırlayın. Halk geçinmiyor mu, televizyonlarda “Vatandaş hâlimden memnun.” haberleri yapılıyor. Medya halkın gözünü boyama aracı hâline geldiği için iktidar rahat çünkü sorunları gündeme getiren medya üzerinde büyük baskı var. İktidar, demokratik denetim mekanizmalarını tamamen işlevsiz hâle getirdi. Muhalefet liderleri, belediye başkanları yargı baskısıyla sindiriliyor, cezaevine atılıyor; ister istemez bütün medyada bu konuşuluyor. Gazeteciler, sanatçılar, sendikalar, sivil toplum örgütleri bastırılıyor, tutuklanıyor, protestolar engelleniyor, sosyal medya kısıtlamaları artırılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sunat, tamamlayın lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Demokratik ülkelerde bir hükûmet başarısız olursa sayın milletvekilleri, halk onu değiştirmeye karar verir; bu, çok normal bir şeydir ama Türkiye’de sistem öyle dizayn edildi ki halkın tepkisini göstereceği her alan kontrol altında tutuluyor. İktidar, halkın sabırlı, kanaatkâr ve zor şartlara alışık olduğu gerçeğini de kullanıyor. “Şükredin.” siyaseti yapılıyor; “Hâlâ ekmek bulabiliyorsunuz, hâlâ elektriğiniz yanıyor; neyin şikâyetini ediyorsunuz?” mantığı pompalanıyor, sadaka gibi sosyal yardımlar yapılarak durum kamufle edilmeye çalışılıyor. Uyarıyorum: Halkın sabrı sonsuz değil sayın milletvekilleri, günü geldiğinde bu rahatlık yerini hesap verme zorunluluğuna bırakacaktır diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18’inci madde kabul edilmiştir.

Geçici 1’inci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge bulunmaktadır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin geçici 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar	Ömer Faruk Hülakü	Salihe Aydeniz
Şanlıurfa	Bingöl	Mardin
Sabahat Erdoğan Sarıtış	Vezir Coşkun Parlak	Ayten Kordu
Siirt	Hakkâri	Tunceli

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mehmet Emin Ekmen

Mustafa Bilici

Cem Aşar

Mersin

İzmir

Tekirdağ

Doğan Demir

Hasan Ekici

İstanbul

Konya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz talebi, Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a aittir.

Buyurun Sayın Sarıtaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizleri izleyen değerli halklarımızı ve cezaevlerindeki siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum. Ayrıca iktidarın çeşitli ayak oyunları ile yargıyı da alet ettiği kumpaslara ve kayımlara karşı iradesine sahip çıkan halkımızın direnişini de selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün, burada Siirt halkının iradesine 3'üncü kez yapılan darbeyi, kayyım rejimini ve Adalet Akademisi Kanunu Teklifi kapsamında yargının içine düştüğü hâli konuşacağız.

29 Ocak 2025 sabahı Siirt halkı bir darbeye daha uyandı. Henüz gün ışımadan belediye binasının etrafını saran kolluk güçleri kayyımın emriyle halkın iradesine el koydu. Seçilmiş Belediye Eş Başkanımız Sofya Alağaç geçmiş mesleki faaliyetleri bahane edilerek hukuksuz bir kararla görevinden alındı ve yerine kayyım atandı, bu kararın hukuki hiçbir dayanağı yoktur. Hukukun en temel ilkelerinden biri, bir kişinin geçmişteki mesleki faaliyetlerinden ötürü gelecekteki demokratik yetkilerine engel olunamayacağıdır ancak burada açıkça görüyoruz ki karar, siyasi bir operasyondan ibarettir. Karar dediğime bakmayın, aslında karar zaten çok önceden alınmıştı. Nereden mi biliyoruz? Kayyımın cebine koyduğu Cumhurbaşkanlığı fotoğrafı ile önceden hazırladığı isimliğinden biliyoruz; utanmadan, sıkılmadan jet hızıyla koltuğa oturup pişkin pişkin medyaya verdiği pozdan hırsızlık, rant, yalan akıyordu.

Değerli arkadaşlar, kayyım uygulamaları demokrasinin ruhuna aykırıdır. Halkın seçimi belirlediği yöneticileri herhangi bir yargı sürecinin tamamlanmasını dahi beklemeden görevden almak halk iradesine darbe vurmaktır. Bu, dünyanın hiçbir ülkesinde kabul edilmeyecek bir uygulamadır. Ancak, bugün ülkemizdeki yargı bağımsızlığı ciddi şekilde zedelendiği için hukuki dayanağı olmayan bu tür kararlar yargı kılıfına sokularak meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır.

Kayyımların atanması sadece halkın iradesini gasbetmekle kalmıyor, aynı zamanda belediyeleri rant kapısı hâline getiriyor. Siirt'e kayyım atandığı ilk günlerde yaşananlar bunun en somut örneğidir. Belediye araçları halkın hizmetinden çekildi, 35 kişi keyfi bir şekilde işten çıkarıldı. Sadece iki gün içinde rantın ve hırsızlığın çarkı o kadar hızlı dönmeye başladı ki inanmayacaksınız. Kayyımların rant sistemi nasıl çalışıyor, Siirt'teki örneğine hep birlikte bakalım: Kayyım belediyeyi işgal ettikten hemen sonra, kendi vali yardımcısını Siirt Belediyesi Personel AŞ'ye atadı başkan olarak, bir de kalkıp Eruh Kaymakamını da ona yardımcı olarak atadı. Yine, Siirt Belediyesi Turizm AŞ'ye de diğer vali yardımcısını başkan olarak atadı. Yani "Ben çift maaş alacağım, aman yardımcılarım bundan eksik kalsın." diyor. İşte, biz de bu kayyım efendinin yaptığına hırsızlık, rant diyoruz.

Bakın değerli arkadaşlar, 3 dönemdir Siirt halkının iradesi gasbediliyor. Tam sekiz yıldır darbeyle belediyeleri gasbeden kayyımlar, Siirt'e halkın kaynaklarını çalmaktan, çırpırmaktan başka, Kürtçe'ye dair tahammülsüzlükten başka ne yaptılar? Onları atayan iktidar bugüne kadar Siirt'te ne yoksulluğa çare buldu ne işsizliğe ne istihdama ne ulaşımına ne tarıma ne eğitime ne sağlığa. Bütün bu başlıklar Siirt halkının yıllardır çözüm beklediği şeyler ancak sizin tek yaptığınız şey, hamaset, rant ve yandaş kayırmak; belediyelere çökme nedeniniz tam olarak da budur.

Değerli arkadaşlar, çok açık bir şekilde görüyoruz ve yaşıyoruz ki bu iktidar halkın iradesini gasbetmeyi, seçimleri ve seçilmişleri yok saymayı, kayyım sistemini kalıcı hâle getirmeyi bir rejim hâline getirme çabasındadır. Şunu çok iyi bilelim ki eğer itiraz etmezsek, eğer direnmezsek bu baskı hâli, bu kayyımcı zihniyet sadece belediyelerle sınırlı kalmayacaktır; toplumun her alanını tecrit eden iktidar aklı, kendine biat etmeyen, rant devşirmedeği her yere kayyım atayacaktır çünkü yıllardır yarattığı hukuksuzluğun bir bumerang gibi dönüp dolaşıp kendisini bulacağını çok iyi biliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, burada, üzerinde konuştuğumuz Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi de ne yazık ki bahsettiğimiz adil olma, tarafsız olma, halkın iradesine saygı duyma gibi konulardan bağımsız değildir. Koca adalet sarayları, adalet akademileri kursanız ne kurmasanız ne; içinde adalet olmadıktan sonra ne yapacaksınız adalet akademilerini, adalet saraylarını? Yargı bu hâldeyken adaletin yürütüldüğü, en temel hakların yok sayıldığı bir iklimde kurduğunuz ve bu teklifle şekil vermeye çalıştığınız akademinin ülkeye hakkaniyetli savcılar, hâkimler yetiştireceğine kimseyi inandıramazsınız. İktidarın bugüne kadar kendi menfaati için araçsallaştırdığı, üzerinde dilediğiniz gibi tepindiğiniz hukuk sistemini bu akademiler düzeltemez; en önce yargıya müdahale etmekten vazgeçmelisiniz. Size karşı ses çıkaran herkese yargı eliyle operasyon yapacaksınız, gözaltına alıp tutuklayacaksınız, sonra da bunu akademilerde adalet diye yutturacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Yok öyle bir dünya! Sizin yaptığınız şey, baskı rejimini hukuk eliyle kalıcılaştırmaktır, sizin bu düzeninizi de halkın vicdanı mahkûm edecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerinde söz talebi Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'a aittir.

Buyurun Sayın Avşar. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Adalet Akademisi daha önce Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulmuş; sonrasında Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 140'ıncı maddesi uyarınca hâkimlik ve savcılık mesleğine gireceklerin adaylığa alınış ve adaylık döneminden başlayarak tüm süreçlerinin ve hâkim, savcılarının meslek içi eğitimlerinin kanunla düzenlenmesi gerektiğini vurgulamış ve bugün bir kanun teklifi olarak tekrardan önümüze gelmiştir. Adında "adalet", gerekçesinde "adalet sistemini güçlendirmek" olan bir akademiden milletimizin en büyük beklentisi, önce siyasi referansla hâkim, savcı, adalet personeli atanmaması gerektiğini, aksi durumda yargıda bağımsızlığın söz konusu olmayacağını öğretmesidir.

Değerli milletvekilleri, ben, bugün, bu hafta -yine geçtiğimiz hafta- az konuşulan 6 Şubat depremleri üzerine depremden ve iki sene sonra ne durumda olduğumuzdan bahsetmek istiyorum. Resmî rakamlara göre ülkemizde tespit edilen 6 milyon riskli bağımsız birim var, bunların 2 milyonu kendiliğinden yıkılabilecek durumda. Bu riskli yapılarda ölümü beklemek kaderimiz mi, değilse ne yapmamız lazım? Mesela başımızı soktuğumuz damı sağlamlaştırmak için deprem riski yüksek Marmara, Ege, Doğu Anadolu Bölgelerinde çok hızlı bir konut inşası atacağına geçmek için planımız var mı, finansımız var mı? Bir, hızlı ve ranta dayanmayan imar esasına uygun arsa üretilmesi lazım. İki, finans kaynağı ve tedariki sağlanmalı. Milyonlarca konutu dönüştürecek bir kaynağımız şu aşamada var mı? Yok. Zaten tasarruf tedbirleri ve ekonomik krizin varlığı bir gerçek. Kaynakların ciddi kısmı, Kahramanmaraş depremlerini yaşayan illerimizin ayağa kalkması için harcanmakta.

Peki, kaynağı nerede yaratacağız? Sizlere çok -komplike- basit bir şekilde anlatarak, Sayın Genel Başkanımızın da üzerinde çalıştığı konut finansman kurumu yani dar ve orta gelirli vatandaş için nasıl, devletten bir kuruluş para almadan kaynak üreteceğiz ve evlerini yenilemelerini sağlayacağız; bundan kısaca bahsetmek istiyorum.

Bu kurumun temel görevi var: Orta ve düşük gelirli vatandaşlarımız için konut finansmanını kolaylaştırmak yani iç ve dış piyasadan büyük miktarda finansman sağlayıp o finansmanı gayrimenkul teminatı karşılığında konut kredileriyle finanse etmek. Üstelik bu kurum bağımsız bir devlet kurumu olarak kurulacak ve hazineden bir nakdi sermayeye de illa ihtiyacı yok. Yani hazine bu kuruma bir hazine arazisi olarak da sermaye koyabilir. Dolayısıyla, konut finansman kurumu hazineden bağımsız bir şekilde kurulduktan sonra temel amacı, dar ve orta gelirliye konut finansmanı sağlamak olan bu kurum, ilk başta içine parayı nasıl alacak? İçine aldığı sermayesiyle bono, hisse senedi, tahvil gibi standartlaştırılmış finansal ürünlerin iç ve dış piyasa ihracını sağlayacak. Bu ihracı sağladıktan sonra içerisinde de hazine arazisi teminatı olduğu için yatırımcılardan nakit girişi oluşturacak. İçinde bulundurduğu bu nakit girişiyle bu kurum bu sefer, bu parayla dönecek bankalara, diyecek ki: “Kardeşim, senin elinde ne kadarlık teminat var? A bankası, senin elinde 50 bin tane daire var, dairelerin üzerinde krediler var; ben, ilk oluşturduğum finansmanla sendeki bütün kredileri satın alıyorum gayrimenkuller karşılığında.” Bu şekilde ne olmuş olacak? Aldığı nakitle, daireleri aldıktan sonra finansman kurumunun içerisine sağlam teminatlar yerleşmiş olacak. Yani şöyle düşünelim: Hazine hisse senedi veya bonosu, tahvili aldığınız zaman aslında siz hazinenin güvenilirliğine yatırım yapıyorsunuz ama burada vatandaşların, iç ve dış sermayenin yatırım yaptığı sağlam gayrimenkuller olacak işin içerisinde. Dolayısıyla gayrimenkulü sağlamlaştırdıkça yatırım artacak. Bu içerisinde büyüttüğü parayla bu konut finansman kurumu daha sonra dönerek bu kredi veren bankalara diyecek ki: “Kardeşim, ben sana sermayemle şu kadar yıllara sâri bu kadar düşük faiz oranında dar ve orta gelirli vatandaşlarımıza vermen için, kredi sağlaman için sana nakit parayı veriyorum.” Bu şekilde vatandaşlarımızın çok kolay bir şekilde krediye ulaşımını ve uzun yıllara sâri mortgage usulü yirmi yıllık, yirmi beş yıllık, düşük faizle ödemekte zorlanmayacakları krediye ulaşımını kolaylaştırmış olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Avşar, tamamlayın lütfen.

CEM AVŞAR (Devamlı) - Hemen toparlıyorum.

Dediğim gibi, değerli milletvekilleri, bu işin detayları var, ilk bakışta biraz karışık gözükebilir ama özetle, kamu finansman kurumu veya Türkiye kamu finansman kurumu hisse senedi, tahvil, bono ihraç ederek kendi kaynağını oluşturacak; kimseden bir kuruluş almadan, yüksek faiz ödmeden vatandaşlarımızın sağlam konut sahibi olmalarını kolaylaştıracak. Kurum hemen hemen bütün gelişmiş ekonomilerde var; Amerika’da 3 tane var bu kurumdan, Japonya’da 1 tane var, Almanya’da 1 tane var. Bizim için de artık geç kaldığımız ve kurmamız gereken bir devlet kurumu bu.

Teklifimizin ve depreme hazırlıkla alakalı bundan önceki yaptığımız somut tekliflerin bir an evvel hayata geçmesi noktasında siz değerli milletvekillerinin desteğini bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Başkanım, “kabul” değil mi?

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Adalet Akademisi Kanunu Teklifi’nin geçici 1’inci maddesinde yer alan “esas alınır” ibaresinin “başlangıç tarihi olarak kabul edilir.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Aliye Coşar

Aydın

Karaman

Antalya

Türkan Elçi

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

Ayça Taşkent

İstanbul

Diyarbakır

Sakarya

Elvan Işık Gezmiş

Aliye Timisi Ersever

Sibel Suiçmez

Giresun

Ankara

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez’e aittir.

Buyurun Sayın Suiçmez. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Yaparsa AKP yapar.” Yapar da nasıl yapar? 1985’te kurulan Hâkim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezini kapatır, yerine 2003’te Türkiye Adalet Akademisini kurar; yetmez, 2018’de bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bunu kapatıp Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezini açar ama bu da yetmez; 2019’da 34 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle Türkiye Adalet Akademisini tekrar kurar. Kurar da ne olur? Partimizin başvurusu üzerine 28 Aralık 2023’te Anayasa Mahkemesi 34 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ni iptal eder. İptal gerekçesi sizce nedir? Münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konuların Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemeyeceğidir. Bu gerekçe size tanıdık gelmiyor mu? Soruyorum: Sizce Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kurulu çıkardıkları Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin Anayasa’ya aykırı olduğunu bilmez mi, iptal edileceğini bilmez mi? Bilir tabii, bilir de o zaman neden yasama yetkisini gasbeden kararnameleri çıkarmaya devam eder? Çünkü bu sistemde yani idare hukukunda tanımlı olmayan “denge denetleme sistemi” bulunmadığı için dünyada eşi benzeri bulunmayan Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bilinçli olarak yasama organı işlevsizleştirilmekte, itibarsızlaştırılmaktadır. Nitekim, Türkiye Cumhuriyeti son yirmi iki yılda hukuk devletinin temelini oluşturan kuvvetler ayrılığı ve denge denetleme ilkesi yerle bir edilerek hukuk devleti olmaktan çıkarılmıştır. Artık “Anayasayı bir kez delmekle bir şey olmaz.” zihniyetinden “Anayasa yok sayılsın.” zihniyetine geçilmiştir. Durum o kadar vahimdir ki Meclis Başkanlığı, Anayasa Mahkemesi kararını uygulamamakta, Can Atalay’ın milletvekili olduğuna ilişkin açıklamayı yapmamakta, bizlerse milletvekili olarak ettiğimiz yemini çiğneyerek Anayasa’yı ihlal etmekteyiz. Ülkemiz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi nedeniyle Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 142 ülke arasında 117’nci sıradadır. Kamu Başdenetçisi 2024 yılında

şikâyet başvurularında yüzde 18,68 oranla Adalet Bakanlığının yarısı 1'inci bitirdiğini söylemiştir. Biliyorum, işinize gelmediğinde bu endekslere kızyorsunuz. O zaman şimdi size söylüyorum: Evinize gittiğinizde eşinize, çocuklarınıza “Ülkemizde adalet var mıdır? Adli sisteme, adalete güveniyor musunuz?” diye sorun. (CHP sıralarından alkışlar) “Hayır, güvenmiyoruz.” diye cevap almazsanız ben tüm söylediklerimi geri alacağım.

On altı yılda 4 tane yargı reformu strateji belgesi, 2 tane insan hakları eylem planı oluşturmanıza rağmen adalet sistemimizin çökmesinin nedeni, iktidarınızın yargıyı siyasallaştırması ve siyaseti dizayn etmek için araçsallaştırmasıdır. Öyle ki Sayın Cumhurbaşkanı “Terazide adalet olacaktır.” diyeceğine, “Turpların büyükleri heybededir.” diyerek adalet terazisi ile pazar terazisini karıştırmakta ve açıkça yargıya müdahale etmektedir. Öyle ki Sayın Adalet Bakanı her açılan soruşturma veya açıklamaya ilişkin konuşarak yargıyı açıkça etkilemektedir. Sayın İmamoğlu’na açılan davalar hakkında, gazetecilere yapılan gözaltılar hakkında ve tutuklanan belediye başkanları hakkında görüş bildirmektedir. Bugün ise TÜSİAD Başkanına “Türkiye artık eski Türkiye değildir!” diyerek fırça atmıştır. Siz kurban olun eski Türkiye’ye; mumla arar hâle getirdiniz, mumla arar hâle getirdiniz!

Adalet Akademisinde yetiştirdiğiniz hâkim ve savcılar, hukukçuların yüzünü kızartacak, utandıracak kararlara imza atmaktadırlar. Acaba niye? Demokrasiyi amaç değil araç olarak gören bir iktidarın, Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımayan bir iktidarın, bağımsız, tarafsız ve nitelikli bir yargı hizmeti verecek adalet sistemini oluşturması mümkün müdür? 24.716 hâkim ve savcıyı Akademi aracılığıyla eğitmişsiniz ancak bu nasıl bir eğitimidir ki hâkim ve savcılar hukukun temel ilkelerine ve evrensel hukuk normlarına aykırı kararları fütursuzca vermektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Suiçmez, tamamlayın lütfen.

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) - CMK ve Ceza Kanunu hükümlerini ters düz etmekte ve hatta çıkarmadığımız kanuna dayanarak gözaltı kararları vermektedirler. Sormamız gereken soru şudur: Bir hukukçu olarak yüzümüzü kızartan, hukuka aykırı gözaltı ve tutuklama kararlarını veren, Türkiye’yi açık cezaevi hâline getiren kararları alan hâkim ve savcılar hangi hukuk fakültelerinden mezun oluyorlar ve Adalet Akademisinde eğitiliyorlar?

İktidarınızın yargı aracılığıyla görmeyen, duymayan, konuşmayan bir toplum yaratma gayretinde olduğunu görüyoruz ama bilin ki korkmayacağız, susmayacağız ve asla size biat etmeyeceğiz.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi’nin geçici 1’inci maddesinin (3)’üncü fıkrasında yer alan “tarihten itibaren” ibaresinin “tarihi itibarıyla” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Yasin Öztürk

Selcan Taşcı

İstanbul

Denizli

Tekirdağ

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Yavuz Aydın

Hüsmen Kırkpınar

Bursa

Trabzon

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılmıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerine söz talebi Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı'ya aittir.

Buyurun Sayın Taşçı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Suriye'nin kuzeyinde bölücü terör örgütünün açtığı ateş sonucu şehit olan Piyade Uzman Çavuş Osman Oktay'ı bir kere daha rahmetle anıyor, başta ailesi olmak üzere, Türk milletine başsağlığı ve sabır diliyorum. Bütün şehitlerimizi unutmadık, unutmayacağız, unutturmayacağız, bir kere daha tekrarlıyorum ve yine, bir kere daha bütün İslam âleminin Berat Kandili'ni de kutluyorum.

Adaletin tecellisi üzerine konuştuğumuz bir kanunun daha görüşmesini bitirirken ne hazin bir denk geliştir ki İliç faciasının da yıl dönümü; İliç madencileri için adalet istemek durumunda kalıyorum, Çayırhan madencileri için adalet istemek durumunda kalıyorum.

Ülkemin dün sabah güne, tam elli iki gün boyunca elektronik kelepçeyle evinde hapis tutulan, Yılın Gazetecisi Ödülü'nü alışı bile televizyon ekranından izlemek durumunda bırakılan, bütün bunlara müstahak görülmesine yol açacak tek satır da suçu olmayan bir gazetecinin "Özgürlük güzel." derken boşalan gözyaşlarıyla başlamasının da sancısını yaşıyorum. Sevgili Özlem'e, Özlem Gürses'e selam olsun, Barış Pehlivan'a, Kürşad Oğuz'a, Seda Selek'e, gazeteciliğin bedelini ödemek üzerine yargısızca infaz edilerek mahkûm edilen Suat Toktaş'a da selam olsun. Hepimiz adına, bütün meslektaşlarım adına şu anda o bedeli ödediğini varsayıyorum.

Bütün meslektaşlarıma, bugüne kadar zulüm gören, haksızlığa, hukuksuzluğa uğrayan ve hâlihazırda da uğramakta olan bütün meslektaşlarıma ben birini hatırlatmak istiyorum bugün, biraz uzaklardan: Joseph McCarthy. 9 Şubat 1950, dönemin Wisconsin Senatörü McCarthy, kürsüye elinde 205 kişilik bir hain listesiyle çıkıyor ve tam altı saat boyunca Amerikan vatandaşlarını sadece tehdit ediyor. 15 Aralık 1950, bu defa daha özel bir liste var elinde; gazeteciler, yazarlar, sanatçılar, aktörler, profesörler... Dönemin en ünlü, en etkili isimlerini hedef gösteriyor, astrolog yok ama içlerinde henüz. O günlerde daha eşelenecek bir sosyal medya geçmişi de yok tabii. Dolayısıyla, yıllar önce katıldıkları bir dernek toplantısı, arkadaşlarının dünya görüşü gibi sebepler yetiyor ünlü isimlerin kendilerini komite önünde bulmalarına. Orson Welles, Charlie Chaplin, Arthur Miller ve Bertolt Brecht... Kimler yok ki aralarında. Özür dileyenler, susanlar, sinenler, o gün muhbirliği kabul edenler kariyerlerinin zirvesine çok hızlı tırmanırken direnenlerse kendilerini hapis veya sürgünde buluyorlar. Üniversiteler rahatsız edici görüş ve yayınları nedeniyle öğretim üyelerini kovuyor. Amerikan kütüphanelerindeki 30 bin kitap sakıncalı bulunarak kaldırılıyor. Alice Harikalar Diyarı'nda gibi, Huckleberry Finn gibi kitaplar yakılıyor. Amaç, sistemi muhalifsizleştirmek. Toplum dayanıksız iddialarla baskı altında tutuluyor. Korku duygusu, her şeyin mübah sayıldığı azgın yöntemlerle sömürülüyor ve korkuya yenilenler arasında kimler, kimler var o günlerde de... Larry Parks, Elia Kazan var. Meslekleri giyotine çevrilen gazeteci arkadaşlarıma bu isimleri hatırlatmamın da bir sebebi var çünkü yaşattıkları ne varsa yaşadılar her biri bu isimlerin. Öyledir çünkü devran mutlaka döner. Cadı avcısı McCarthy'nin usulsüzlükleri bir dönem muhaliflerine zulmetmek için kullandığı kurumlar eliyle ve aynı yöntemlerle ifşa edildi. Tek usulsüzlükleri de değil özel görüşmeleri, ilişkileri, en mahrem yönleri ortalığa döküldü. Yargılandı, önce itibarını, sonra seçimi ve en nihayetinde ibretlik şekilde üstelik de hayatını kaybetti çünkü devran döner dediğim gibi. Keza muhbirlerinin akıbeti de farklı değildi. Viva Zapata, İhtiras Tramvayı... Sonrasındaki hiçbir eseri Elia Kazan'ı yeniden saygın bir sinemacı hâline getiremedi. Yıllar sonra ödül almak üzere katıldığı Oscar töreninde meslektaşlarının protestosuyla karşılaşınca sahnede titreyerek ancak şunu diyebildi: "Utaniyorum." Bugün bu ülkenin zalimdarları da gizli tanıkları

da meçhul ihbarcılar da onların yağdanlıkları da emin olun bir gün utanacaklar. Cadı avı, Marvin Harris'in kitabındaki gibi, kaybolan keçinin, tarlada kalan hasadın, akan damın, ölen çocuğun, vebanın, verginin, istenmeyen her şeyin hesabının yönetenler yerine cadılara yani sanal düşmanlara kesilmesini sağlayarak o cadı avının iktidarının elini rahatlatabilir, ona o gün için konforlu bir alan açabilir ama hepsi, dediğim gibi, devran dönene kadar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Taşcı, tamamlayan lütfen.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bu devran da -özellikle şu anda cezaevinde bulunan Suat Toktaş başta olmak üzere bütün gazeteci meslektaşlarıma söylüyorum- dönecek arkadaşlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Geçici 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Geçici 1'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 4 önerge bulunmaktadır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyazar

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Şanlıurfa

Bingöl

Mardin

Ayten Kordu

Vezir Coşkun Parlak

Adalet Kaya

Tunceli

Hakkâri

Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, kıymetli vekiller ve bizleri ekranları başında izleyen Türkiye halklarını selamlıyorum .

Adalet Akademisi Kanunu düzenlemesinin son maddelerine geldik. Görüşmeler boyunca tüm muhalefet vekilleri ülkedeki adaletsizliği ve yarattığı sonuçları geniş geniş anlattılar. Elbette ki biliyoruz, demokratik bir hukuk düzeni için eşitlerin hukukunu hayata geçirmemiz ve uygulamamız gerekiyor ki ancak bu kronikleşen sorunları çözebilelim ama ben bugün başka bir konuya değinmek istiyorum.

Hepimizin malumu, AKP iktidarı, iktidara gelmek için yolsuzlukla, yoksullukla ve yasakçı politikalarla mücadele etme sözü verdi ve tam yirmi üç yıllık iktidarı boyunca ülkede yoksulluk, yolsuzluk ve yasakçı politikalar azalmak yerine gittikçe derinleşti. Uluslararası Şeffaflık Örgütünün

raporuna göre, Türkiye yolsuzlukta dünya sıralamalarında en kötü ülkeler arasında yer alıyor. 2024 Yolsuzluk Algı Endeksi'ne göre 34 puanla 180 ülke arasında 107'nci sırada yer alıyor.

Şimdi, bu ülkenin kaynakları yolsuzluk düzenine aktarılıyor. Geçtiğimiz haftalarda yapılan uyuşturucu operasyonunda araçlarında uyuşturucu yakalanan 2 kişinin Özel Harekât polisi olduğu ortaya çıkmıştı, bunu konuştuk. Üç ay önce -çok uzak değil- uluslararası altın kaçakçılığı yaptığı ortaya çıkan milletvekillerini konuştuk. Malum, ülke gündemi çok hızlı bir şekilde değişiyor; demokratik bir ülkede aylarca konuşulacak, bakanların istifa etmesini, hükümetin düşmesini gerektirecek skandallar yaşanıyor ama bizde üç dört günde, hızla unutuluyor. Peki, hızla unutilan bu olayların, bu yolsuzlukların bedelini kim ödüyor? Elbette ki Türkiye halkları ödüyor ve bölgesel ayrımcılıktan kaynaklı olarak da en çok Kürt halkı ödüyor. TÜİK verilerine göre, bakınız, en düşük gelire sahip bölge yine Kürt illeri; Van, Muş, Bitlis, Hakkâri halkı İstanbul'dakinin neredeyse üçte 1'i kadar gelirle yaşam mücadelesi veriyor. Kürt halkına... Tam yüz yıldır ayrımcı politikalarla, siyasi baskılarla ve ekonomik kaynakların bilinçli olarak bölgelere eşit dağıtılmaması nedeniyle de bu uçurum gittikçe derinleştiriliyor.

Bu çarpık düzenin en acı örneklerinden biri olan silikozis işçilerinden bahsetmek istiyorum. Bingöl Karlıova'da yaşanıyor, kentlerinde iş bulamadıkları için yani tarımı ve hayvancılığı bitirdiğiniz için İstanbul'daki kot kumlama atölyelerine, merdiven altı işletmelerde çalışmaya giden ve zehirli tozlarla ciğerleri iflas eden silikozis işçileri bir bir yaşamlarını kaybediyor. En son, tedavi gördüğü hastanede vefat eden evli ve 6 çocuk babası İdris Demir'le birlikte tam 31 silikozis işçisi yaşamını kaybetti ve onlarcası oksijen makinesine bağlı yaşam mücadelesi veriyor. Çünkü neden? Çünkü yolsuzluk, çünkü işçiyi koruyacak yasaları yok ettiniz; çünkü yolsuzluk, halkın emeğini çalıp sermayeye sundunuz. Antep'te emeğinin hakkını almak için grev yapan işçilerin "İşten atarız, suç işliyorsunuz." diyen patron tarafından tehdit edilmesini duymuyorsunuz. İşçi "Ben emeğim için buradayım." diyor. Yaşamayı nefes almak sanıyorlar. "Artık çocuğumdan utanıyorum." diyor, "Çocuğuma harçlık veremiyorum." diyor ve biz bunları izlerken öfkeden gözümüz doluyor, siz buna nasıl kulak tıkıyorsunuz, nasıl görmüyorsunuz, vicdanınız yok mu diye soruyorum.

Biz bugün "onurlu bir barış" derken bu çarpık düzeni, bütün bu olan biteni de değiştirmek istiyoruz. Onun için, geçtiğimiz hafta 2 Şubatta İstanbul'da, 8 Şubatta Diyarbakır'da, 9 Şubatta Mersin'de, 10 Şubatta Van'da barış için mitingler yaptık ve yurttaşlarımız meydanları doldurdu, akın akın geldiler. İki gündür Van'da eksi 8 derecede, belediye başkanlarına verilen hukuksuz bir ceza nedeniyle Vanlılar bu cezayı protesto etmek için belediyenin önünden ayrılmıyorlar, nöbetteler. Ben o nöbet tutan halkın iradesini selamlıyorum. Yurttaşlar artık barış istiyor, yurttaşlar artık demokrasi istiyor, yurttaşlar artık haklarını özgürce savunabilmek istiyor, şeffaflık istiyor, ülkenin kaynaklarının savaşa, yolsuzluğa, yandaş sermayeye değil, okula aç giden çocuklara, şiddetten korunmak isteyen kadınlara, sosyal hayata erişimin kolaylaşmasını isteyen engellilere, rahat bir yaşlılık sürmek isteyen emekliye, kısacası toplumun refahına harcansın istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Milletvekili.

ADALET KAYA (Devamla) - Bakın, 218 binden fazla depremzedenin kış şartlarında çözülmemiş pek çok sorunu var, konteyner kentlerde, barakalarda yaşamlarını sürdürüyorlar; Hatay Büyükşehir Belediyesi 3 bakan ve milletvekilinin katıldığı anma programına 17,5 milyon lira harcamış. Birkaç gün önce burada övünüyordunuz "Biz de gittik." diye; gitmeniz bile zarar vermiş. İki yıldır yapılmayan ve araçların sık sık suya gömüldüğü bir yol var; iki yıldır yapılmamış, bakanlar gidiyor diye asfalt dökülmüş. İki yıldır neden yapmıyorsunuz?

Vitrinde göz boyarken arka planda ranta, yolsuzluğa, hileye hurdaya yaslanmış bu düzeni, yoksulluğa mahkûm edilenler, emeği sömürülenler, hakkı gasbedilenler, bizler bir araya gelerek değiştirebiliriz. Ben bunun için de buradan tüm demokrasi güçlerini, kriminalize etmeye çalıştığınız Halkların Demokratik Kongresi altında birleşmeye ve mücadele etmeye çağırıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 19- Bu Kanun Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.”

Bülent Kaya

Necmettin Çalışkan

Ertuğrul Kaya

İstanbul

Hatay

Gaziantep

Sadullah Kısacık

İdris Şahin

Adana

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerine söz talebi Ankara Milletvekili İdris Şahin'e aittir.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Oldukça önemli bir kanun teklifini Genel Kurulda görüşüyoruz; Adalet Akademisi. Adı üstünde adalet kurumunun en çatı eğitim kurumu olarak değerlendirilecek olan Adalet Akademisini bugün Meclis Genel Kurulunda görüşüyoruz ancak şöyle geriye doğru bir baktığımızda, 2018'den 2024'e kadar, altı yıl gibi bir süre Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle işlev görmüş, hâkim, savcı eğitmiş bir kurumdan bahsedeceğiz.

Bu hâkim ve savcıların öncelikle kaynağının nereden geldiğine bir bakmak lazım. Bir çatı eğitim kurumu, Akademi, elbette ki bir sınav sonucunda kendisine tevdi edilmiş olan hâkim ve savcı adaylarını eğitecek ama bu hâkim ve savcıların yetiştiği okulların eğitimine bir bakmak lazım. Bugün iktidar, 100 binin altındakileri artık hukuk fakültelerine alacağını ifade ediyor. Öncelikle hukuk fakültelerindeki eğitimi bir ıslah etmek lazım. Eğitimi ıslah ettikten sonraki aşamada da Akademiye alınacak hâkim ve savcılarının mülakatlarında çok titiz davranılması gerekiyor. Özü itibarıyla, biz mülakatın temeline karşıyız. Mülakat bir ayırıştırma aracı olarak son dönemde kullanılıyor. Dolayısıyla, güvenlik soruşturmasında bir problem olmayan, yazılı sınavda başarılı olmuş tüm hukuk fakültesi mezunlarının hâkimlik, savcılık mesleğine girişinin önünde bariyer olarak kullanılan bu mülakat sisteminin de mutlak surette kaldırılması gerekir. O yüzden kime sesleniyoruz? Şu anki iktidar sahiplerine.

AK PARTİ yola çıkarken “insanı yaşat ki devlet yaşasın.” düsturuyla yola çıkmıştı ve hukukun üstünlüğünü esas almıştı, kuvvetler ayrılığını, yargı bağımsızlığını, insan haklarına saygıyı esas almıştı. Bunlarla birlikte adalet, özgürlük, eşitlik temelinde kalkınmanın yolunu açacağını, sürekli refahı önceleyen bir kalkınma modelini inşa edeceğini ifade etmişti ancak “Az gitti, uz gitti, dere tepe düz gitti.” diye bir söz, tekerleme vardır, bu süreç içerisinde adım adım inşa ettiği bu hukukun üstünlüğünü tamamen bertaraf edecek uygulamaları şu an itibarıyla sergiliyor. “Hukukun üstünlüğünü esas alan devlet, vatandaşlarının özgürlük ve haklarının teminatıdır.” diyordu parti programında AK PARTİ.

“Dolayısıyla hukuk devleti olmayan ve hukukun hâkim olmadığı bir toplumda demokratik bir rejimden bahsedilemez.” diyordu. Bugün adalete olan güven endeksinin nerelerde olduğunu gayet iyi görüyoruz. Adalette ve hukukta arzu edilen adımları atmadığımız müddetçe ekonomide asla ve asla istediğimiz noktaya gelemeyeceğimizi biz gayet iyi görüyoruz ve son sekiz yıldır patinaj yapan bir iktidardan bahsediyorum ve size, şu an itibarıyla, ortaklarınızdan Galip Erdem’in bir sözüyle hitap etmek isterim; iktidar ortağınızdan: “Bizler davayı Ağrı Dağı’nın zirvesine çıkartacaktık. Yola koyulduk, bin zahmet, emekler, acılar çekerek tırmandık, Ağrı Dağı’nın zirvesine vardık. Zirveye vardığımızda sevincimiz sonsuzdu ama küçük bir noksanımız olduğunu fark ettik, davayı dağın eteklerinde unutmuştuk. Meğer biz davayı değil, kendimizi zirveye çıkarmıştık.” (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) İşte, bahsettiğiniz hukukun üstünlüğü, kuvvetler ayrılığı, yargı bağımsızlığı, insan haklarına saygılı bir devlet anlayışı, Avrupa Birliği perspektifinde Türkiye’yi yaşanabilir, kalkınmış bir ülke yapma idealinizle yola çıktınız ama -üzülerek ifade ediyorum- bu söylediğiniz kriterlerin tamamını unuttunuz. Bugün Adalet Akademisinde mülakatla göreve başlattığınız hâkim ve savcılar eğiteceğiniz diyorsunuz ama yargı sisteminiz iflas etmiş durumda. Emin olun, kimse şu an itibarıyla size güvenmiyor. Niçin güvenmiyor, biliyor musunuz? Değerli dostlar, dost acı söyler; bakın, bugün Akademinin başına atadığınız isim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, tamamlayın lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - İsmi Genel Kurulda zikretmek istemiyorum, bir yargı mensubu, benim aldığım terbiye bir yargı mensubunun ismini burada zikrederek hedefe koymak değil ama bir meslektaşının hakkında neler söylemişti? Şimdi, eğer o meslektaşının hakkında olumsuz şeyler söyleyen arkadaşımız yanlış söylüyor idiyse onun Yargıtay üyeliğinde işi ne; eğer doğru söylüyor ve bu Akademinin Başkanı olarak atadığınız isim gerçekten sıkıntılı bir isimse Akademinin başında, eğitim alacak hâkim ve savcılara ne öğretebilir? Allah aşkına, elinizi vicdanınıza koyun ve bir muhasebe yapın. Bunların eğitmiş olduğu hâkim ve savcılar bu ülkede adalet dağıtacak. O yüzden, bugün geç olmadan, vermiş olduğunuz kararları bir kez daha gözden geçirin. Her halükârda ve şartta bu Akademiye ihtiyaç var mı? Evet, var. Akademi inşallah hayırlı olur ama Akademinin başına getirdikleriniz lütfen ehliyetli, liyakatli isimler olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi’nin 19’uncu maddesinde yer alan “tarihinde” ibaresinin “tarihinden itibaren” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Aliye Coşar

Aydın

Karaman

Antalya

Türkan Elçi

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

Ayça Taşkent

İstanbul

Diyarbakır

Sakarya

Elvan Işık Gezmiş

Aliye Timisi Ersever

Tahsin Ocaklı

Giresun

Ankara

Rize

Sibel Suiçmez

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerine söz talebi Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'ya aittir.

Buyurun Sayın Ocaklı. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ekranları başında bizi izleyen izleyicilerimizin Berat Kandili'ni tebrik ediyorum, duaları kabul olsun.

Aynı zamanda bugün, İliç'te yaşanan kazada kaybettiğimiz 9 işçinin, onların anıları önünde saygıyla eğiliyorum. Bir daha yaşanmaması temennisiyle, şimdiye kadar ne yazık ki daha Komisyon raporunun dahi oluşturulmamış olması da üzüntülü bir durumdur, onu da takdirlerinize sunuyorum.

Türkiye Adalet Akademisi Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerine söz aldım. Bir bakalım şu Türkiye Adalet Akademisi niye gelmiş diye biraz da benim gözümden, dilimden vatandaşlarımız dinlesin isterim.

2019 yılında çıkarılan 34 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Hakim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi kapatılıyor bildiğiniz gibi, yerine Adalet Akademisi kuruluyor. Tabii, zamanında FETÖ'ye teslim ettiğiniz -gözünüze bakarak söyleyeyim- adalet mekanizmasının başka bir paralel yapılanmalara teslim edilmesine de şimdi seyirci kalmaya başladınız; hiç akıllanmamışsınız. Yargı erkinin siyasi iktidarın kontrolüne girmesi ve HSK üzerindeki mutlak hâkimiyet sağlanması için attığınız bu adım, yargının siyasallaşması, Türkiye'nin biraz daha demokrasiden uzaklaşması sonucundan başka bir şey değildir. Anayasa Mahkemesi kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleme yapılamayacağı gerekçesiyle kararnameyi iptal edince kanun çıkarmak için şimdi bu kanun teklifini getirdiniz. Anayasa Mahkemesi Anayasa'ya uygunluk denetimi yapıyor diye rahatsız olduk. "Anayasa Mahkemesi kararlarına saygı duymuyorum, bu kararlara da uymuyorum." diyeniniz oldu, işi daha da ileriye götürüp Anayasa Mahkemesinin kapatılmasını önerenler de aranızdan çıktı. Kendi istekleriniz doğrultusunda defalarca değiştirilen Anayasa'yı kendi çıkardığınız yasalara dahi uymayarak ihlal ediyorsunuz. Ülkeyi kural tanımadan, hukuksuzca yönetmek istiyorsunuz. Yargıyı baskı altına alıp siyasi ihtiraslarınıza kurban ettiniz, Türkiye bu duruma geldi. Vatandaşlarımızın yargıya olan güveni azaldı. Seçmen iradesini yok sayıyorsunuz, belediyelere kayyum atıyorsunuz, seçilmiş başkanlarını, meclis üyelerini fütursuzca ve insafsızca gözaltına aldırıyor, tutuklatıyorsunuz. Bu şekilde yerel seçimlerde uğradığınız yenilginin intikamını almaya çalışıyorsunuz aslında.

İthalat lobilerinin temsilcisisiniz. Yanlış ekonomi ve tarım politikalarınız yüzünden çiftçiler topraktan uzaklaşıyor, ekemiyor, biçemiyor, ürettiğini satıp elde ettiğiyle ne yazık ki geçinemiyor ve kredi borçlarını ödeyemez duruma geldi. Ülke, her alanda berbat oldu. Ya, bir örnek vereyim: 675 liraya gümrüğe gelen akıllı kanser ilaçlarını 25 bin TL'nin üzerinde eczanelerde, raflarda görmüş olmak sizi üzmüyor mu ya, Allah aşkına, nasıl bir vicdan var sizde! Patates depolarda 1-2 lira civarlarında bekliyor, pazardaki fiyatı 15-20 TL. Bu her şeyde böyle; sağlıkta, eğitimde, adalette fiyatlar küçücük, minicik ama son tüketiciye gittiğinde 10-15 katına çıkıyor.

Fındık, buğday, narenciye ve zeytin üreticileri gerçekten perişan durumda, çay üreticileri çok perişan durumda. Sayın vekilim burada, beni dinliyor. Şimdi, muhtemelen hiçbirinizin haberi yoktur, saraydan talimatla yeni bir çay kanunu teklifi hazırlanıyor, muhtemelen hiçbirinizin haberi yoktur, milletvekili olarak bunların sizin haberiniz olmadan hazırlanması aslında acı verici bir durum. Üretim, gübreleme, toplama ve taşıma maliyeti 25 TL'yi bulan çayın kilogramını 17 TL ilan ettiniz

ama 12 TL'den özel sektör aldı, mahkûm ettiniz. Bu arada, bu yıl GÜBRETÂŞ da yine 17.500 lira olarak açıklamış sayın vekil, gübrenin fiyatını ama kısıtlı olarak sadece Tarım Kredi Kooperatiflerine verebiliyorsunuz ve bu durumda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ocaklı, tamamlayın lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

...elbette yine gübre üretimini de kısıtlı yaptığınız için, yine çay üretiminde olduğu gibi, gübreyi alan çiftçiye de özel sektöre mahkûm edeceksiniz. Bununla ilgili herhangi bir düzenlemeniz yok.

Vahşi madencilik çok önemli, amacınız belli ki tarımı bitirmek ve buradan çok uluslu şirketlere vahşi madencilik alanını açmak. Bunu biliyoruz ama Avrupa'da, Amerika'da, Asya, hatta Afrika'da bile izin verilmeyen şekilde vahşi madencilığe tanık oluyoruz. Maden Tetkik Arama Enstitüsünde, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünde verdiğiniz izinlerin farkındayız. Bunların hiçbirine geçit vermeyeceğiz, Türkiye'yi üçüncü sınıf vatandaş ülkesi yapmayacağız, buna emin olun. Seçim geliyor, yakındır; dersinizi Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşları verecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'nin 19'uncu maddesinde yer alan "tarihinde" ibaresinin "tarihi itibarıyla" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu Yüksel Selçuk Türkoğlu

Adnan Şefik Çirkin

İstanbul

Bursa

Hatay

Yavuz Aydın

Hüsmen Kırkpınar

Yasin Öztürk

Trabzon

İzmir

Denizli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN KIRCALI (Samsun) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerine söz talebi Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'e aittir.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sayın milletvekilleri, Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi üzerine İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Şimdi, bu üzerinde söz aldığımız madde yürürlük maddesi, öyle ya da böyle bu kanun teklifi yürürlüğe gireceği için yüksek müsaadelerinizle ben ilim Hatay'ın depremle ilgili sorunları hakkında Genel Kurulu bilgilendirmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, bilindiği üzere 6 Şubat depreminin en büyük hasarını ve en ağır darbesini yiyen il Hatay'dır. Zaman zaman bu kürsüye çıktığımızda, Hatay'ın aynı zamanda stratejik ve millî sebeplerden dolayı özel olarak değerlendirilmesini -biraz sonra geçerez buna- ve ayrıcalıklı bir statüye sahip olması gerektiğini ifade ediyorduk ki gerek bina gerek iş yeri kayıpları gerek can kayıpları gerek bu depremde yaralananların sayısı itibarıyla zaten bir özellik tanınması gereken Hatay, ne kadar gayret etsek de arzu ettiğimiz ayrıcalığa depremden beri de bir türlü sahip olamamıştır.

Örneğin, sanayi sitelerine bir bakmak lazım. Hükûmetimiz, Çevre Bakanlığı vasıtasıyla Hatay'daki konutları imar etmek adına elinden geleni yapıyor fakat bu yeterli değil yani henüz daha binaların yüzde 30'u bile teslim edilmiş değil; bu gerçeğin de unutulmaması gerektiği kanaatindeyiz.

Her zaman şunu ifade ediyoruz: Demir ile çimentoyla bir şehir kalkınmaz; sanayi lazımdır, ekmek kapısı lazımdır ve bunun için de sanayi siteleri en önde gelen yatırım yapılması gereken alanlardır. Örneğin, Hatay'ın Şenköy Sanayi Sitesi Defne ilçesine, Yayladağı ilçesine, Samandağ ilçesine ve Altınözü ilçesine hitap eden, Suriye'de savaşın bitmesiyle yeni kalkınma hamlelerinde, ham madde ve mamul üretiminde motor olabilecek bir bölge; 10-15-20 bin kişiye iş verebilecek bir yer burası. Kazma vurulmamış. Sayın Cumhurbaşkanı bunu onaylamış, bu iş bitmiş ama hâlâ kazma vurulmamış. Neden? Efendim, yeri kayalıklmış. İnsaf ya! Sağlam yer arıyorsunuz Hatay'da, fore kazığa ihtiyacı olmayan bir yer burası. Hâlâ bir kazma vurulmamış, bir kuruş buraya para ayrılmamış. Mobilyacılar Sanayi Sitesi doğru düzgün gidiyor; bu konuda da Hükûmete teşekkür ediyoruz. Metal Sanayi Sitesi doğru düzgün, yerinde gidiyor; bu konuda Hükûmete teşekkür ediyoruz. Küçük Sanayi Sitesi, 194 dükkânın ihalesi yapılmış, iki yıl geçmiş, daha bugün bir tek dükkân dahi teslim edilmemiş. Dükkân bu, dükkân! Yani buna bir anlam verebilmek mümkün değil.

Ayrıca, bu dükkânlardan otopark ücreti isteniyor sayın milletvekilleri. Bu adamın dükkânını deprem yıkmış, kendi yıkmamış, bu adam o dükkânı yaparken otopark ücretini zaten ödemiş, bu harcı. Bunlar küçük rakamlar gibi görünüyor ama yaralı Hatay'a büyük gelen rakamlar. 60 metrekare bir dükkâna 157 milyar otopark harcı konuyor, söylendiği zaman da "Efendim, bu bir kanun, bir yönetmelik; Hatay'ı bundan ayıramayız, ayrıcalık tanıyamayız." Nasıl tanıyamazsın, niye tanımayacaksın? Yıkılmış bir şehir. Yani bürokrasi biraz insaf, biraz vicdan olmalı.

Sayın milletvekilleri, Hatay ana vatana katılımını kutlar, diğer birçok şehrimizde olduğu gibi kurtuluşunu değil; arada çok önemli bir fark var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hatay, rahmetli Atatürk'ün büyük gayretleriyle önce demografik yapısıyla devlet olmuş, bir devlet kurmuş referandumla, ondan sonra bu devletin 40 kişilik meclisinin kararıyla ana vatana ilhak etmiştir. Dikkatinizi çekerim, bir devlet bir devlete ilhak ediyor, bir il değil ve bu dünyada tek ve Batı bunu kabullenmedi, hâlâ da kabullenmiş değil. İşte, o yüzden Hatay'a her alanda, her konuda özellik tanınmalı; Hataylılar olarak bunu talep ediyoruz. Hatay ana vataniyle tekrar buluşmalı. Daha evvel rahmetli Atatürk'le ana vataniyle buluşan Hatay bu defa da Sayın Cumhurbaşkanı eliyle ana vatanla buluşmalı ve Sayın Cumhurbaşkanına buradan bu noktada sesleniyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.47

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.15****BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar Biçer KARACA****KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Mustafa BİLİCİ (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

1.- *Danışma Kurulunun, 81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ve Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışmasına karar verilen 14/2/2025 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN - Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

No: 51

13/2/2025

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 13/2/2025 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Özlem Zengin
Adalet ve Kalkınma Partisi
Grubu Başkan Vekili
Erkan Akçay
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Ali Mahir Başarır
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkan Vekili
Turhan Çömez
İYİ Parti Grubu
Başkan Vekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Halkların Eşitlik ve Demokrasi
Partisi Grubu Başkan Vekili
Mehmet Emin Ekmen
YENİ YOL Partisi
Grubu Başkan Vekili

Öneriler:

81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılması ve Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışmasına karar verilen 14/2/2025 Cuma günü toplanmaması önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- *Ankara Milletvekili Murat Alparslan ve Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt ile 102 Milletvekilinin Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi (2/2793) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 178) (Devam)*

BAŞKAN - 178 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

20'nci madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge bulunmaktadır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 178 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 20- Bu kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür.”

Bülent Kaya	Necmettin Çalışkan	Ertuğrul Kaya
İstanbul	Hatay	Gaziantep
Sadullah Kısacık	Mehmet Emin Ekmen	Sema Silkin Ün
Adana	Mersin	Denizli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Yavuz Aydın	Hüsmen Kırkpınar
İstanbul	Trabzon	İzmir
Yasin Öztürk		Yüksel Selçuk Türkoğlu
Denizli		Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül	İsmail Atakan Ünver	Aliye Çoşar
Aydın	Karaman	Antalya
Türkan Elçi	Elvan Işık Gezmiş	Aliye Timisi Ersever
İstanbul	Giresun	Ankara
Sibel Suiçmez	Aykut Kaya	Ayça Taşkent
Trabzon	Antalya	Sakarya

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

Diyarbakır

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ferit Şenyaşar	Ömer Faruk Hülakü	Salihe Aydeniz
Şanlıurfa	Bingöl	Mardin
Ayten Kordu	Özgül Saki	Vezir Coşkun Parlak
Tunceli	İstanbul	Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerine ilk konuşmacı Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün.

Buyurun Sayın Ün.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet Bakanlığı yetkililerimiz de buradayken adli kurumlarımızı ve gençlerimizi ilgilendiren bir konuyu bir kez de

Meclisin gündemine getirmek istiyorum. Nedir bu meselemiz? Banka hesabı kiralama sorunu. Ne anlama geldiğini izah edeceğim müsaadenizle.

Son birkaç yıldır sıkça karşılaşılan bir yöntemle genellikle 18 yaşına basmış, maddi zorluklar içerisindeki gençlerin dolandırıcıların hedefi hâline geldiğine şahit oluyoruz. Gençleri tuzağa düşüren bu ağların denedikleri birkaç yöntem var: Yöntemlerden biri, gençlere sözde yasal bir şirket adına banka hesapları açmaları karşılığında para kazanabilecekleri söyleniyor. İşlemlerin tamamen yasal olduğu, hiçbir hukuki sorumluluk taşımayacakları ve bu işten gelir elde edebilecekleri ifade ediliyor. Adlarına GSM hatları ve banka hesapları açılıyor. Ancak bu hesaplar sahiplerinin bilgisi dışında dolandırıcılık faaliyetleri için kullanılıyor. Sistemin profesyonelleri teknolojik olarak donanımlı, sahte kredi yöntemleri, mobil bankacılık “hack”lemeleri, sahte sigorta ve kasko dolandırıcılığı gibi yollarla sürekli yeni mağdurlar yaratıyor.

Bir diğer yöntem yine 18 yaşına yeni basmış gençler, üniversiteye yeni başlamışlar, hatta belki de işsizler; kendi adlarına çeşitli bankalarda hesap açmaları sağlanıyor. Bunun karşılığında ise harçlıklarını çıkarabilecekleri bir para veriliyor kendilerine. Oysa farkında olmadan yasa dışı bahis ve kara para aklama sistemine alet ediliyorlar. Bu gençler birden fazla bankadan hesap açarak kimlik ve mobil bankacılık bilgilerini bu para aklayıcılarına teslim ediyorlar. Hesaplarına yüksek meblağlarda paralar yatırılıyor. Yatırılır yatırılmaz ise sistemi kuranlar tarafından çekilerek Kıbrıs gibi, Gürcistan gibi ülkelere bu paralar taşınıyor. Beş altı yıl öncesinde başlayan bu yöntem yıllar içerisinde insan bulma gücüyle şehir merkezlerinden taşraya doğru yayılmış bir yöntem. Gençler bu şekilde kullanılarak devasa kirli para akışına alet ediliyorlar. Bankaların istihbarat birimleri bu gençlerin hesaplarındaki tuhaflığı hesaplara gelen yüklü miktardaki para girişi olduğunda fark ediyor, bir sorun olduğunu anlıyorlar ancak bu hesapların kim tarafından kontrol edildiği incelenmeden hesap sahibi gençler kırmızı listeye alınıyor. Gençlerin tüm bu konulardan haberdar olmaları ise yaptıkları hatanın farkına varmaları, adli makamlara yapılan suç duyurularıyla haklarında soruşturma açıldığında ancak mümkün oluyor. Kurulan bu dolandırıcılık sistemlerinde genellikle Anadolu’nun ücra köşelerinde ya da üniversiteye yeni başlamış, ailesinden maddi destek alamayan gençler hedef alınıyor. Gençler savunmalarında dolandırıcıların kurduğu bu sistemin mağduru olduğunu anlatmaya çalışıyorlar ama genellikle suçlu bulunuyorlar ve dolandırıcılık suçunun nitelikli hâli kapsamında yargılanıp ağır cezalar alıyorlar. Adalet mekanizması bu gençlerin işlevinin kullanılmak olduğu gerçeğini göz ardı ediyor, oysa bu sistemin asıl suçluları yani bu düzeni organize edenler kimi zaman bahis baronları, kara para aklayıcıları kimi zaman ticari dolandırıcılar; elini kolunu sallayarak dışarıda dolaşıyorlar.

Elbette yasalarımıza göre 18 yaş reşitlik yaşıdır, cezai ehliyet için yeterlidir denilebilir ancak hayat tecrübesi sınırlı bu gençlerin kullanılma hikâyeleri, adalet mekanizmasının asıl suçluları hiçbir şekilde hedeflemediğini, yargılamaya yeltenmediğini gösteriyor. Buralara dokunulmamasının özel sebepleri olabileceği hemen hepimizin de aklına geliyor. Bu sorunu konu eden on binlerce dava dosyası var mahkemelerimizde ve otomatik kararlarla bu on binlerce gencin hayatı kararıyor; gençlere nitelikli dolandırıcılık suçundan altı-yedi yıl hapis cezası veriliyor. Bu, görmezden gelinecek bir sorun değildir, aksine, görünür kılınıp, daha fazla gencin bu suç çetelerinin mağduru olmaması sağlanmalıdır.

Bugün birçok büyük şehrimizde bu yasa dışı bahis baronları faaliyet göstermeye, yurt dışına para kaçırarak bu sistemi işletmeye devam ediyorlar. Sürekli yeni hesap ihtiyacıyla yeni kurbanlar seçiyorlar. Büyük meblağlar bahis sitelerinde döndürülüyor, kara para aklanıyor ve devletin denetim mekanizmaları devreye girmeden yurt dışına çıkarılıyor. İşte, tam da bu yüzden Türk Ceza Kanunu’nun 158’inci maddesi büyük bir adalet sorunu yaratıyor. Bu madde, dolandırıcılık suçlarında mağdur olan

gençleri esas suçlu gibi cezalandırırken sistemin asıl faillerini yakalamayı hiç ama hiç düşünmüyor. Oysa dosyalardan anlaşılan, gençlerin suça bilerek ve isteyerek katılmadıkları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ün, toparlayın lütfen.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, TCK 158'in uzlaşma kapsamına alınmasını, gençlerimiz için bir zarar giderme düzenlemesi yapılmasını, daha fazla gencimizin mağdur edilmemesi için harekete geçilmesini Yüce Meclisimizin takdirlerine sunuyorum.

Sözlerime de son verirken yılıımızın, ömrümüzün hesabını verebileceğimiz, beratımızı elimize alabileceğimiz bir kandil gecesini diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki diğer önergeler üzerinde sıradaki söz talebi Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'e aittir.

Buyurun Sayın Öztürk.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 178 sıra sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, ülke olarak çok zor günler yaşıyor. Hukukun, adaletin, demokrasinin, milletin refahının hiçe sayıldığı, yolsuzluğun, kayırmacılığın ve nepotizmin zirve yaptığı bir dönemdeyiz. Yaşanan tüm bu olumsuzlukların başsorumlusu ülkeyi yıllardır tek başına yöneten AK PARTİ'si iktidardır. Milletin iradesini yok sayan, ülkemizi kendi çıkarları uğruna uçuruma sürükleyen bu düzen artık sürdürülemez bir noktaya gelmiştir. Bugün, ülkemizin içinde bulunduğu bu durumu sadece ekonomik krize bağlamak hem yetersiz hem de yanlış olacaktır. Yaşadıklarımız her yönüyle büyük bir çöküşün işaretidir. Bu çöküş toplumsal ahlakın erozyona uğramasıyla, kültürün sistemli bir şekilde dönüştürülmesiyle, hukukun yok edilmesiyle, yargının tamamen siyasallaştırılmasıyla, devletin bir parti devleti hâline getirilmesiyle ve milletin bilinçli olarak fakirleştirilmesiyle daha da derinleşmektedir.

Peki, bu noktaya nasıl geldik? AK PARTİ'si, yirmi üç yıl önce 3Y'yle yani yolsuzlukla, yasaklarla ve yoksullukla etkin bir şekilde mücadele edeceğini söyleyerek yola çıkmış, iktidara talip olmuştu ancak iktidar olmanın getirdiği büyük güç, zamanla partinin tüm eylemlerinde bir çürüme yarattı. İktidar, devleti adil bir şekilde yönetmek yerine kendi çıkarlarını koruma refleksiyle hareket etti, bunun sonucunda da ülkemiz geldikleri günden daha beter bir 3Y'yle karşı karşıya kaldı ve yolsuzluk batağına saplandı; yasaklarla adalet rafa kaldırıldı, milletimiz daha da yoksullaştı. Bugün, geldiğimiz noktada, ülkemiz her alanda bir çöküş yaşıyor.

Değerli milletvekilleri, adalet bir devletin temel taşıdır ancak ülkemizde artık adaletten ve bağımsız bir yargıdan bahsetmek mümkün değildir. Mahkemeler AK PARTİ'si iktidarının çıkarlarına göre karar veren muhalif sesleri susturmak için kullanılan bir araç hâline getirilmiştir. Adaletin terazisi sadece sarayın emirleri ve çıkarları doğrultusunda işlemektedir. Bugün yargı gerçek suçlulara karşı değil iktidarın hoşuna gitmeyen, doğruları söyleyen, milletin yanında olan insanlara karşı bir sopa olarak kullanılmaktadır. Hukuksuzluk öylesine yaygın hâle getirilmiştir ki insanlar artık mahkemelerden adalet bekleyememektedir. Bugün Türkiye'de yolsuzluk artık istisnai bir olay değil, sistemin kendisi hâline gelmiştir. Devlet ihaleleri belirli kişilere peşkeş çekilmekte, kamu kaynakları belirli zümrelerin

kasasına aktarılmaktadır. Yandaş müteahhitler milletin vergileriyle finanse edilen projeler üzerinden servetlerine servet katmaktadır. Türkiye'nin dört bir yanında her gün yeni bir skandal ortaya çıkmaktadır. Fakat yargı ve medya iktidarın kontrolü altında olduğu için bu skandallar ya yayın yasağı getirilerek izlenmekte ya da gündemden düşürülerek örtbas edilmektedir.

Tüm bunlar olurken milletimiz daha derin bir yoksulluk içine sürükleniyor. Gençler geleceksizliğe mahkûm ediliyor; emekli, asgari ücretli, çiftçi, esnaf her geçen gün daha da fakirleşirken iktidar ve yandaşları lüks içinde yaşamaya devam ediyor. Saraylar, uçaklar, özel harcamalar milyonları bulurken millet kuru ekmeğe muhtaç ediliyor. Millet ekonomik sıkıntılarla boğuşurken, adalet ve hukuk her geçen gün daha da erozyona uğrarken, iktidarın birincil hedefi ülkenin gerçek sorunlarını çözmek değil kendisine karşı olan herkesi susturmak. Muhalif partiler, gazeteciler, akademisyenler ve sivil toplum kuruluşları ağır bir baskı altındadır. İnsanlar fikirlerini özgürce ifade etmekten korkar hâle getirilmiştir. İktidar, sansür ve baskıyla gerçeği gizlemeye, toplumu susturmaya çalışıyor ama nafile. Türkiye'nin dört bir yanında insanlar seslerini yükseltmeye başladı, korku duvarları yıkılıyor. Herkes biliyor ki bu baskı ve istibdat rejimi sonsuza kadar süremez. Buradan AK PARTİ'si iktidarına seslenmek istiyorum: Bu milletin size verdiği yetkiyi kötüye kullanıyorsunuz. Milletin sesine kulak tıkamakla kalmayıp milleti hiçe sayıyorsunuz. Türk milleti sizden sadece iki şey istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Öztürk.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Bir, adalet bekliyor. İki “vatan” ve “millet” kavramlarından başka hiçbir şeye öncelik vermeyin. Ancak üzülerek görüyoruz ki iktidarın tek derdi sadece koltuklarını korumak.

Değerli milletvekilleri, ülke olarak yaşadığımız sorunlar sadece yolsuzluk ve yoksullukla sınırlı değil. AK PARTİ'si iktidarı bir yandan milliyetçi söylemlerle oy toplarken diğer yandan teröristlerle pazarlık masalarında bebek katili teröristbaşından dört gözle haber bekleyerek medet ummaktadır. Bu çok büyük bir çelişkidir. Unutulmamalıdır ki Türk milleti şehitlerinin kanını asla yerde bırakmaz. Bu millet, vatani uğruna can veren yiğitlerini yok sayanları asla affetmez.

Sonuç olarak, Türk milleti, tarihî boyunca nice zorluklar aşmış, nice mücadeleler vermiştir. Bugün de bu kara tabloyu değiştirecek güce ve iradeye sahiptir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerindeki konuşmacı Antalya Milletvekili Aykut Kaya'dır.

Buyurun Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Mübarek Berat Kandili'nin ülkemize, milletimize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyorum.

Türkiye Adalet Akademisi Kanun Teklifi'yle karşımıza yine “adalet” kavramının altını oymaya yönelik bir girişim getirilmektedir. Sanki bu ülkede yaşadığımız adaletsizliklerin tek sebebi hâkim ve savcıların yetersiz yetiştirilmesinden ibaretmiş gibi bir izlem yaratılıyor. Oysa herkes görüyor ki sorun, sadece yeni hukukçular yetiştirmek meselesi değildir. Asıl mesele, iktidar partisinin adı “Adalet ve Kalkınma Partisi” olmasına rağmen adalete zincir vurmasıdır. Yargıyı bağımsızlığını neredeyse

tamamen yitirmiş bir araca dönüştürmüş durumdasınız. Bu yüzden, “AKP’nin adaleti” ifadesi artık birçok kişinin dilindedir. Kuvvetler ayrılığının yok edildiği, yargının yürütmenin emrine girdiği, “hukukun üstünlüğü” kavramının ayaklar altına alındığı bir ortamda akademi kurup hâkim ve savcı yetiştireniz ne yetiştirmesiniz ne? Dünya Bankasının Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde Türkiye’nin 2004’te 81’inci, 2014’te 86’ncı, 2023’te ise 132’nci sıraya gerilemesi hepimizin yüzüne bir tokat gibi çarpmaktadır. Ülkemizi 2014 yılından 2023’e hukukun üstünlüğü sıralamasında tam 46 sıra gerileterek adalet sistemini en çok bozan ülke olmayı başardınız. Bu düşünüş doğrudan doğruya siyasi müdahale ve baskılarla yargı kurumlarının zayıflatılması sonucu yaşanmıştır. Ayrıca, V-Dem verileri hukukun üstünlüğü açısından, 80 darbesi döneminde, hatta 1900’lerin başındaki istibdat döneminden bile daha kötü bir durumda olduğumuzu gösteriyor yani sorun birkaç iyi hâkim ya da savcı yetiştirmekle çözülecek boyutu çoktan aşmıştır. Şimdi, siz bir istibdat rejiminde iktidarmış havalarında olup hukuku ayaklar altına almışken Adalet Akademisi kurulsa ne olacak, kurulmasa ne olacak?

Gözümüzün önünde yaşananlara bir bakalım: CHP’li belediye başkanlarına açılan davalar, somut delillere dayanmadan tutuklanan gazeteciler, keyfi gözaltılar, iktidarın muhalefete ve basın özgürlüğüne karşı bu kadar hoyratça tutum sergilediği bir ülkede Adalet Akademisi üzerinde konuşuyor olmamız ne yazık ki trajikomik bir duruma işaret ediyor. Siz “Bizim yandaşları nasıl yerleştiririz?” hesabını yaparken adaletin kılıcı çoktan körleşmiş durumda. Bu ülkede kendi siyasi çıkarlarınız dışında kalan herkes yargının hedefi hâline gelebiliyor. Adaletin böylesine tek sesli bir aparata dönüştüğü yerde hangi akademi hangi ideal hukukçuyu yetiştirebilir?

Hukukun siyasallaşmasının demokrasiyi derinden yaraladığını da unutmayın. Birincisi, seçme ve seçilme hakkı yara almaktadır. Vatandaşların oy vererek seçtiği belediye başkanları keyfi görünen gerekçelerle makamlarından indirilebiliyorlarsa seçimlerin anlamı sorgulanır hâle gelir. İkincisi, korku iklimi yaratılarak muhalefetin ve eleştirisel seslerin susturulması tek sesli bir toplum dayatır, gerçekler karanlıkta kalır. Üçüncüsü, adaletle güvenin sarsılması toplumsal sözleşmeyi tehlikeye atar. Bugün gelinen noktada özellikle muhalefet yanlısı geniş bir kitle nezdinde mahkemelerin telefon talimatıyla karar verdiği yönünde yaygın bir inanç vardır. Böyle bir algı hâkimlerin verdiği meşru kararları bile tartışmalı hâle getirmektedir. Artık öyle bir noktaya geldik ki AKP sebep, adaletsizlik netice ilişkisinden kurtulmanın yolu bellidir. Adaleti yeniden tesis etmek, hukuku bağımsız kılmak için önce bu iktidarın değişmesi gerekmektedir, yoksa her çıkardığınız kanun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, tamamlayın lütfen.

AYKUT KAYA (Devamla) - ...her kurduğunuz akademi siyasetin güdümündeki bir yargı mekanizmasının parçası olmaktan öteye gidemez. Adalet ancak herkes içindir, kimsenin siyasi emellerine alet edilemez. Yapılan keyfi tutuklamalara, sindirme çabalarına ve hukukun ayaklar altına alınmasına karşı burada veryansın ediyorsak sebebi ülkenin geleceğine duyduğumuz endişedir. Unutmayın ki bir gün adalet size de lazım olacaktır.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerinde söz talebi İstanbul Milletvekili Özgül Saki’ye aittir.

Buyurun Sayın Saki. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Genel Kurulu adaletle selamlamak isterdim ama ne yazık ki “adalet” diye bir şey kalmadı. Bugün Adalet Akademisi üzerine konuşuyoruz. “Adalet” kavramı ta Antik Çağ’dan beri filozofların,

düşünürlerin en çok üzerinde söz söylediği, yazdığı bir kavram ve bakın, bu kavram nerede tartışılıyor? Yine “Adalet Akademisi” diyoruz, “akademi” de nereden geliyor? Ege’de bir zeytinlikte Platon’un okulu var “Akademia” diye, akademi de oradan geliyor yani kökleri çok eskiye dayanan iki kavramın birleştirilmesini konuşuyoruz.

Peki, nedir bu kavramlar? Adalet, doğruluk, dürüstlük, hakkaniyetle bağlantılı bir kavram. Şimdi, bunlara AKP politikasını uyguladığımızda hiçbirinin kalmadığını görüyoruz. Şimdi, ta o dönemden bugüne aslında toplumsal yaşamın inşası konusunda dört temel erdemden söz ediliyor. Bilgelik... Akademi bilgelik kazanılan yerdir, sadece bilgi doldurulan değil. Cesaret yani güce boyun eğmemek, kendi kaderini tayin hakkını eline alma meselesi. Ölçülülük en önemli kavramlardan bir tanesi ve bunları birbirine bağlayan en temel kavram, adalet. Aynı zamanda adalet hukukla bağlantılı bir kavram. Bakın, bu adalet ve hukukun birbirine bağlı olması konusunda -ülkemizin en değerli filozoflarından diyeceğim ben- Türkiye Felsefe Kurumu Başkanı İoanna Kuçuradi bu hukuk ile adaleti birbirine bağlarken diyor ki: “Hukukun üstünlüğü kavramı herkesçe kabul ediliyormuş gibi görünüyor. Oysa, bu ilkenin hepimiz tarafından benimsenmesi için adaletle dayanan hukukun üstünlüğü kavramını, ilkesini ele almalıyız.” Buradan da diyor ki: “Adaletin olmadığı bir hukukun üstünlüğü kavramının kendisi bizzat adaletsizlik sonucu doğurur.” AKP’nin politikalarından bunu görüyoruz. Bu adalet kavramını ve hukuk kavramını, yargı kavramını o kadar araçsallaştırdı ki talimatlı İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı kent uzlaşısına saldırdı, Halkların Demokratik Kongresini kriminalize etmek üzerine hedef tahtasına koydu.

Peki, hem AKP’nin hem bu başsavcının bu kadar korktuğu Halkların Demokratik Kongresi ne acaba? 2011 yılından beri ben Halkların Demokratik Kongresinin bir parçasıyım, bir üyesiyim ve bu “Halkların Demokratik Kongresi” dediğimiz şey işte şu demek: Bizim yaşamlarımızı, emekçilerin, ezilenlerin yaşamını, farklılıkları nedeniyle egemenler tarafından ezilenlerin karşısında kendi yaşamımızı elimize almamız ve emek, demokrasi, özgürlük, eşitlik, barış meselesini iktidarın iki dudağı arasına bırakmadan tüm toplumsal kesimlerle siyasetin toplumsallaşması bağlamında bir zemin olarak kurmaktır.

Şimdi, ben bunları söylüyorum, soyut kalıyor olabilir. Halkların Demokratik Kongresinin -her yerde bulabilirsiniz- bizim program tüzüğümüz ve bakın, orada ne diyor? “Neden bir aradayız? Bizler halklarımıza ve ezilenlere yöneltilmiş tüm baskı ve haksızlıkları ortadan kaldırmak, barış içinde ve insanca yaşayabileceğimiz bir Türkiye’yi kurmak üzere bir araya geldik. Bunun neresi suç? Sonra, halktan, ezilenden, yok sayılardan, doğadan, emekten, özgürlükten, eşitlikten, barıştan, adaletten ve demokrasiden yana olanların yeni bir toplum, insanca bir yaşam için ortak mücadeleyi örgütlenme zeminimizdir.” diyor. Tabii ki iktidar bundan korkuyor. En çok korktuğu şey, tam anlamıyla “Başka bir yaşam mümkün.” diyenler; emeğin sömürsünün olmadığı, kadınların her gün erkekler tarafından öldürülmediği, kadınların ücretli emeğine el konulmadığı; çocukların özgürce, güvenli bir şekilde parklarda, bahçelerde, sokaklarda yaşayabildiği; eğitimin, sağlığın herkes için ücretsiz, erişilebilir olduğu bir toplum ve dayanışmanın hüküm sürdüğü bir toplum inşa etme meselesi ve bir de sanki bu Halkların Demokratik Kongresi ya da kongre tipi meclisleşme meselesini bu topraklarda sadece biz yapıyormuşuz gibi bir algı var. Ben orayı da hemen açayım. Kongre tipi örgütlenme meselesinin kökleri de çok eskilere dayanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Ve bugün de emekçilerin, ezilenlerin, Latin Amerika’da yerli halkların her birinin “Yerli Halklar Kongresi” diye mesela kongreleri var ve orada bütün yaşamlarının her bir anında, kendi yaşamlarında karar, söz sahibi olmak istiyorlar.

Halkların Demokratik Kongresi şu demek mesela: Bir yerde maden inşaatı mı yapılıyor, oradaki köylülerin, yerli halkın hiçbir isteğine kulak asılmıyor mu, Halkların Demokratik Kongresi orada; bir yerde kadınların hakları mı gasbediliyor, Halkların Demokratik Kongresi orada; işçiler mi iş cinayetlerine kurban ediliyor, Halkların Demokratik Kongresi işte orada. Yani bizim kendi yaşamımızı, kaderimizi kendi elimize almamızı hiç kimse suç hâline getiremez. Ben, bugün, Halkların Demokratik Kongresinin Genel Meclisi üyesiyim ve bununla büyük bir gurur duyuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, teklifin ikinci bölümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin tümü üzerindeki oylamaya geçmeden önce, İç Tüzük 86'ncı maddeye göre 2 milletvekiline oyunun rengini belli etmek üzere söz vereceğim.

İlk söz lehte olmak üzere Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı'ya aittir.

Buyurun Sayın Kırçalı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken Suriye'nin kuzeyinde yaralanan ve kaldırıldığı hastanede şehit olan kahraman Mehmetçik'imiz, Piyade Uzman Çavuşumuz Osman Oktay'a Allah'ımdan rahmet diliyorum, ailesine başsağlığı diliyorum; aziz milletimizin başı sağ olsun.

Değerli milletvekilleri, adalet dağıtmak devletin en önemli fonksiyonlarından biridir ve meşruiyetin de temelidir. Adalet alanındaki hizmetlerin modern kamu yönetimi anlayışı çerçevesinde adil, güvenilir, etkili ve makul bir sürede sunulması önemli ölçüde başta hâkim ve savcılarımız olmak üzere tüm yargı çalışanlarının mesleki yetkinliğiyle de doğru orantılıdır. Günümüz dünyasında meydana gelen olağanüstü gelişmelerle doğru orantılı olarak hukuki sorunlar ve uyuşmazlıklar da nitelik, nicelik yönünden farklılıklar göstermiş ve gittikçe de karmaşık bir hâl almıştır. Bu gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda yargının görevini etkin biçimde yerine getirebilmesi için yargı mensuplarının gerek meslek öncesi ve gerekse meslek içi eğitimi de büyük önem arz etmektedir.

Türkiye Adalet Akademisi, toplumumuzun adalet beklentisini karşılayacak yetkinlikte, hukuka ve insan haklarına bağlı, bağımsız, tarafsız, Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlere göre hüküm veren, mesleki etik ilkeleri benimseyen hâkim ve savcılar yetiştirmek amacıyla ülkemizde ve uluslararası alanda meydana gelen güncel hukuki gelişmeleri de izleyerek meslek öncesi ve meslek içi eğitimleri planlanmakta, uygulamanın içinden gelen öğretim görevlileriyle bu eğitimi de sağlamaktadır. Akademide verilen eğitimlerde çağın gereklerine uygun, etkin ve verimli öğretim metotları kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra eğitim müfredatının geliştirilmesi için uzmanlarla çalışılmakta, projeler geliştirilmekte ve yeni eğitim modülleri hazırlanmaktadır. Hâkim ve savcı yardımcıları ile meslekteki yargı mensuplarının yüksek lisans ve doktora yapma kapasitesinin artırılması çalışmaları kapsamında birçok üniversiteyle yüksek lisans protokolleri imzalanmaktadır. Türkiye Adalet Akademisinde eğitim faaliyetlerinin yanında adayların sosyal, kültürel ve kişisel gelişimini destekleyecek çalışmalar da yapılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Adalet Akademisi, uluslararası ilişkiler kapsamında Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi başta olmak üzere hukuk ve adalet alanındaki birçok uluslararası kurum ve kuruluşla da iş birliği yapmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Adalet Akademisinin teşkilat yapısını, görevlerini ve faaliyetlerini düzenleyen kanun teklifinde, Akademinin kamu tüzel kişiliğini haiz, bilimsel, idari ve mali özerkliği olan, özel bütçeli ve Adalet Bakanlığıyla ilgili olması öngörülmektedir. Adalet Akademisinin mevcut teşkilat yapısı gözetilerek idari kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik ve önemli düzenlemelere yer verilmektedir.

Akademi, Başkanlık ve Eğitim Kurulu olmak üzere 2 organdan teşekkül edecektir. Başkanlık, başkan ve daire başkanlığı şeklinde teşkilatlanılan hizmet birimleri ile Hukuk Araştırmaları Merkezinden oluşacaktır. Eğitim ve öğretim faaliyetleriyle ilgili kararları almak üzere Eğitim Kurulu oluşturulmaktadır. Eğitim Kurulunun katılımcı ve çoğulcu bir yapıda olması amacıyla üyelerinin hukuk ve adalet alanında hizmet veren farklı birimlerin temsilcilerinden seçilmesi öngörülmektedir. Yargı Reformu Strateji Belgesi ve İnsan Hakları Eylem Planı'nda belirtilen amaç ve hedefler doğrultusunda Akademi bünyesinde Hukuk Araştırmaları Merkezi kurulmaktadır. Meslekte fiilen sekiz yılını tamamlamış hâkim ve savcılar ile üniversite öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlilerinin Akademiye öğretim elemanı olarak atanması veya görevlendirilmesi de hüküm altına alınmaktadır. Mesleki kıdem ve liyakatin önemi dikkate alınarak Akademiye görev yapacak daire başkanı, Hukuk Araştırmaları Merkezi Müdürü ve Eğitim Merkezi Müdürü kadrolarına birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından atama yapılması da öngörülmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kırcalı, tamamlayın lütfen.

ORHAN KIRCALI (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Akademinin hâkim ve savcılarının meslek öncesi ve meslek içi eğitimlerinin yanında, talepleri hâlinde, avukatlar ve noterler ile hukuk ve adalet alanında görev yapan diğer kişilere yönelik de eğitim programları düzenlemesi öngörülmektedir.

Bu düşüncelerle, Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'nin hayırlı olmasını diliyorum. Tüm milletvekillerimizin ve aziz milletimizin de Berat Gecesi'ni tebrik ediyorum. Ailelerimizle birlikte sağlıklı, huzurla nice Berat gecelerine erişmek temennisiyle yüce Meclisi ve siz değerli milletvekillerimizi tekrar muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İkinci söz, aleyhte olmak üzere Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'e aittir.

Buyurun Sayın Timisi Ersever. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; selam olsun Mustafa Kemal'in askerlerine diyerek sözlerime başlamak istiyorum, selam olsun.

Görüşmekte olduğumuz teklif üzerine aleyhte söz almış bulunuyorum. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Anayasa'ya aykırı olan bu teklife “ret” oyu vereceğiz.

Bugün İliç katliamının yıl dönümü. Yitirdiğimiz canları rahmetle anıyorum.

Adaletin zedelendiği, hukukun, iktidarın tahakkümüne mahkûm edildiği bir dönemde adaletle ilgili düzenlemeyi konuşuyoruz. “Adalet ve kalkınma” diyerek iktidara geldiniz, ülkenin kaynakları gibi “adalet” kavramının da içini boşalttınız, yargıyı siyasetin sopsaı hâline getirdiniz, kalkınma ise sizlere ömür. Diğer taraftan, vatandaşın devlete olan güvenini sıfırladınız.

Ünlü düşünür Pascal'ın tam da bugünleri anlatan bir sözü var: “Adalete dayanmayan kuvvet zalimdir.” Artık bu milletin kibrinize de zulmünüze de dayanacak gücü kalmadı. Gazeteci, sanatçı,

bilim insanı, belediye başkanı, kim iktidarı eleştirirse daha sözünü tamamlamadan hakkında soruşturma açıyorsunuz. Bu mudur adalet, bu mudur hukuk devleti? Hukuk devleti bu kadar zedelenmişken şimdi de getirilen bu teklifle yargının en önemli yapı taşlarından biri olan hâkim ve savcı eğitim sistemi tamamen iktidarın insafına bırakılıyor.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede insan hayatının ne kadar ucuz olduğunu, adaletin çürüdüğünü geçtiğimiz günlerde acı bir şekilde yaşadık. Denetimsiz bir otelde 78 vatandaşımız yanarak can verdi; tıpkı Soma’da, tıpkı 6 Şubat depreminde, tıpkı İliç’te olduğu gibi ve yine iktidar sorumluluğu üzerine almadı. Deprem oluyor, binalarda kolon yok; maden çöküyor, yaşam odası yok; yangın çıkıyor, merdiven yok. Siz, bu ülkeyi yönetenler, her felaketten sonra çıkıp diyorsunuz ki: “Bizim suçumuz yok.” Sorumlu yok, istifa eden yok, görevden alınan yok ama en kötüsü ne biliyor musunuz? Sizde vicdan yok, vicdan! Tekrar soruyorum: Bu mudur adalet, bu mudur hukuk devleti?

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ’nin bir yöntemi var; tükettiği, yok ettiği her değer için bir akademi kurmak. Diyanete güven bitti, Diyanet Akademisi kurdunuz; eğitim sistemi çöktü, Eğitim Akademisi kurdunuz; adalet yerlerde sürünüyor, olmayan adaletin akademisini kurdunuz; şimdi, kafanıza göre güncelliyorsunuz.

Ülkede adaletin yok edildiğini sadece biz söylemiyoruz, uluslararası raporlarda da gösteriyor. 2024 Dünya Hukukun Üstünlüğü Endeksi’ne göre, Türkiye 142 ülke arasında 117’nci sırada, Nijer 114, Angola 115’inci sırada; durum bu kadar vahim. Vatandaşın adalete güveni ise yüzde 20’lerde; tablo bu kadar kara.

Yüksek yargı organları arasındaki derin savaşı unutmadık. Cübbelerinde düğme arayan hâkimler bu iktidarın eseri. AKP üyesi avukatları hâkim ve savcı olarak Adalet Bakanlığına doldurdunuz. Doğrusu merak ediyoruz, bu Akademi ne öğreteceksiniz; belediyelere nasıl kayyum atanacağını mı, hukuk dışı yollarla belediye başkanlarının ve belediye meclis üyelerinin nasıl görevden alınacağını mı, yoksa Hükûmeti eleştiren gazetecilerin, sanatçıların nasıl gözaltına alınacağını mı öğreteceksiniz?

Değerli milletvekilleri, Hükûmet gerçekten iyi niyetliyse ve adalet istiyorsa göstermelik akademilerle uğraşmayı bıraksın, önce halk için adaleti sağlasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ersever, tamamlayın lütfen.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Devamla) - Teşekkür ederim.

Yoksul ile zengin arasındaki gelir farkı 8 kat; gelir dağılımında adaleti sağlasın. Açlık sınırı 22 bin lira, en düşük emekli maaşı 14.469 lira; emekliler için adaleti sağlasın. KPSS’de yüksek puan alan binlerce genç mülakatla eleniyor. Adalet mi istiyorsunuz? Mülakatı kaldırın, liyakati getirin.

Bu kanuna “ret” oyu vereceğimizi tekrarlıyor, adaletin siyasete değil, vicdana ve hukuka dayanması gerektiğini hatırlatarak yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Komisyon Başkanı Sayın Cüneyt Yüksel’in kısa bir açıklaması olacak.

Buyurun Sayın Yüksel.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

59.- Adalet Komisyonu Başkanı Cüneyt Yüksel’in, şehit olan Uzman Çavuş Osman Oktay’a, Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi’ne ve Berat Kandili’ne ilişkin açıklaması

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Suriye'nin kuzeyinde yaralanan Uzman Çavuş Osman Oktay'ın tedavi gördüğü hastanede bugün şehit olduğu haberini büyük bir üzüntüyle öğrendik. Şehidimize Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, biraz sonra oylayacağımız Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'mizin Genel Kuruldaki görüşmelerini tamamlamış bulunuyoruz. Kıymetli görüş ve düşünceleriyle teklif görüşmelerine katkı sunan tüm Komisyon üyelerimize, milletvekillerimize ve siyasi parti gruplarımıza teşekkür ediyorum. Yine, teklifin hazırlanmasında emeği geçen ilk imza sahipleri Ankara Milletvekilimiz Sayın Murat Alparşan ve Zonguldak Milletvekilimiz Sayın Saffet Bozkurt'a, hem Komisyon hem de Genel Kurul aşamasında bizlerle birlikte olan ve çalışmalara katkı sunan başta Adalet Bakanlığı ve Türkiye Adalet Akademisi bürokratları olmak üzere tüm katılımcılara ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Eminim ki kabul edeceğimiz bu kanunla adalet teşkilatımız daha da güçlenecek, adil ve hakkaniyetli karar verecek hâkim ve savcılarımızın daha iyi yetişmesine vesile olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yüksel, lütfen tamamlayın.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Biraz sonra Genel Kurulumuz tarafından kabul edileceğine inandığım teklifimizin ülkemiz, milletimiz ve yargı camiamız için hayırlara vesile olmasını diliyor, Berat Kandili'nizi kutluyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Ankara Milletvekili Murat Alparşan ve Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt ile 102 Milletvekilinin Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi (2/2793) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 178) (Devam)

BAŞKAN - Teklifin tümü açık oylamaya tabidir. Açık oylamanın ve bugün yapılacak diğer açık oylamaların elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen sayın milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmasını rica ediyorum. Bu açıklama, bugün yapılacak tüm açık oylamalar için geçerlidir.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Açık oylama sonucu gelmiştir, okuyorum:

“Oy sayısı : 325

Kabul : 239

Ret : 86 ³

Kâtip Üye
Mustafa Bilici
İzmir

Kâtip Üye
Yasin Öztürk
Denizli”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Sayın milletvekilleri, 2'nci sırada yer alan, 179 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

³ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2845) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 179)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Şimdi, kısa bir söz talebinde bulunan sayın milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Adıgüzel...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, MAPEG'in Fatsa'daki siyanür havuzuyla ilgili verdiği cevaba ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, Fatsa'da siyanürle işletilen bir altın madeni vardı, Fatsa halkı ve çevre derneğiyle birlikte büyük bir mücadele verip bu siyanür çöplüğünü kapattırdık ama Fatsa'nın tepesinde bir siyanür havuzu öylece duruyor; büyük risk taşıyordu, buranın rehabilite edilmesini istedik. MAPEG geçtiğimiz günlerde kendi sitesinden yaptığı paylaşımda şirketin alanda rehabilitasyon yaptığını, bunun için 15 hektar alana 200 bin ağaç diktiğini açıkladı. 75 santime bir ağaç düşüyor, gidip bakalım dedik, doğru mu? Maalesef böyle bir ağaçlandırma görmedik. "Bu nasıl iş?" diye MAPEG'e sorduk, MAPEG'den gelen cevap içler acısı, diyor ki: "Bu alanda dikilen ağaç sayısı ruhsat sahibi şirketin verdiği bilgiler üzerinden saptanmaktadır. Biz ayrıca bakmıyoruz." İnanılır gibi değil! Devletin kurumuna siyanür çetesinin yalanlarını yayınlamak ve dahi sözcülük yapmak yakışıyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

61.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Gazze halkının yanında olduğuna dair Hükümetin ve Meclisin bir duruş beyan etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Amerika Başkanı Trump haydut bir tavırla bütün dünyayı tehdit etmektedir, bu tavrıyla hem dünyaya meydan okumakta hem de dünya hukuk sistemine meydan okumaktadır. Bu tavra asla seyirci kalınamaz, Hükümetin acilen tepki vermesi gerekir. Bu tepkisizlik katilleri şımartmaktadır.

Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak da bu konuda bir tavır almalı, bu haydutluğa karşı adaletin yanında olduğumuzu belirtmeliyiz çünkü katil, siyonist İsrail ateşkesi ihlal etmiş, bunun sonucunda da dünya büyük bir tehditte karşı karşıya kalmıştır. Bugün itibarıyla üç maymunu oynamak bu Meclise, Hükûmete asla yakışmaz. Bu açıdan, derhâl bir bildiri yayınlayarak Gazze halkının yanında olduğumuzu, bu katil tavra karşı duruş beyan etmemiz gerektiğini belirtiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

62.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Birleşmiş Milletlerin Akın Öztürk kararına ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Birleşmiş Milletler, cumhur zulüm ittifakının yalanlarını, hukuksuzluklarını ortaya çıkardı. Birleşmiş Milletler Haksız Tutukluluk Grubu darbe

girişiminin bir numarası gösterilen Akın Öztürk'ün haksız tutuklandığını, hukuksuz yargılandığını ifade ederek derhâl serbest bırakılması ve tazminat ödenmesi gerektiğine karar verdi. Birleşmiş Milletleri meşru bir karar mercisi olarak tanıyan Türkiye'nin yargısı bu kararı tanımalıdır. Bu Mecliste defalarca Sayın Hulusi Akar'a bu hukuksuz kararı sormuştum, sessiz kalmıştı. Onun ve iktidarın örtmek istediği gerçeğin yankısı Birleşmiş Milletlerden geldi. Birleşmiş Milletlere zayıf cevap veren, işkenceyle alınan ifadeler için hukuki gerekçe gösteremeyen iktidar ve Cumhuriyet İttifakı'nın güdümündeki yargı bu kararı tanımalıdır, Akın Öztürk serbest bırakılmalıdır. Keyfi tutukluluk kararı verenlerin de soruşturulmasını isteyen Birleşmiş Milletler kararı uygulanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mehmet Baykan...

63.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, TÜSİAD'a ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkanım...

Çoktandır sesiniz çıkmıyordu ama biz bunu hayra yormuyorduk, yanılmadık. “Boğaz sermayesi” olarak bilinen TÜSİAD yine siyasete müdahale girişimlerinin aparatı oldu; haddinizi aşmayın, işinizi yapın, üretim, istihdam, ihracat yapın. Karadeniz’de doğal gaz bulduk, Gabar’da petrol çıkardık, sizden hiçbir açıklama gelmedi; savunma sanayisinde harika işler yapıyoruz, sesiniz çıkmıyor. Varlıklarınızın temeli ithal ikamesi olduğundan mı bilmiyoruz, zenginlikleriniz teşviklere, ucuz kredilere dayalı olduğundan mıdır bir şey diyemiyoruz ama bir ortak yanınız var, biliyoruz; aslan dışarıdayken gevezelik yapan kurnaz tilki gibisiniz! Öyle, Cumhurbaşkanı yurt dışı ziyaretindeyken açıklama yapmayı başka nasıl izah edeceksiniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

64.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Beşikdüzü ilçesindeki Fatih Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Trabzon'un Beşikdüzü ilçesinde yıllardır eğitim veren Fatih Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin öğrenci azlığı gerekçesiyle kapatılması bölge halkının eğitim hakkına açık bir darbedir. Bu karar bölge gençlerinin mesleki eğitim imkânlarını ellerinden almak, onları başka ilçelere gitmeye veya eğitimden vazgeçmeye zorlamak anlamına gelmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde eğitim kurumlarının kapatılması gençlerin geleceğini doğrudan etkilemekte, sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri daha da derinleştirmektedir. Mesleki eğitimin giderek önem kazandığı, sanayi ve teknolojiye dayalı istihdam politikalarının önceliklendirildiği bir dönemde bir okulun kapatılması değil güçlendirilmesi gerekmektedir. Eğitim, tasarruf değil yatırım alanıdır. Beşikdüzü halkının ve öğrencilerin mağdur edilmesine asla izin vermeyiz, bu hatadan bir an önce dönün.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

65.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, kamuda psikolog istihdamına ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Ruh sağlığı bireyin ve toplumun iyiliği için esastır, yaşanan ruhsal sorunlar yalnızca kişisel değil toplumsal bir meseledir. Bu nedenle, koruyucu ve rehabilite edici ruh sağlığı hizmetleri için kamuda psikolog istihdamının artırılması artık bir zorunluluktur. Son on yılda 49 bin psikoloji mezunu verilmesine rağmen cezaevlerinde yalnızca 1.391 psikolog görev yapmakta, her 251 mahkûma 1 psikolog düşmektedir. 2023'te 171 bin çift boşanmış, madde bağımlılığıyla mücadele harcamaları 6,9 milyar TL'ye ulaşmıştır; depresyon, anksiyete ve intihar vakaları ise her yıl artmaktadır. Birçok intihar önlenabilir olmasına rağmen gerekli destek sağlanamamaktadır. Psikologlar adliyelerden okullara, belediyelerden kriz merkezlerine kadar kritik roller üstlenmelidir. Ruh sağlığı hizmetlerine

erişim bir lüks değil, temel bir ihtiyaçtır. Yetkilileri psikolog istihdamını artırmaya ve gerekli adımları atmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öneş Derici...

66.- *Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla Büyükşehir Belediye Meclisinin çimento fabrikası yapılmak istenen alanla ilgili kararına ilişkin açıklaması*

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Muğla için tarihî bir gün. Bugün Muğla Büyükşehir Belediye Meclisimiz bir karar aldı ve çimento fabrikası yapılmak istenen alanın imar planını iptal etti. (CHP sıralarından alkışlar) Mahkeme kararlarına rağmen yıllardır Deştin'de yapılmak istenen çimento fabrikasına karşı mücadele eden tüm köylülerimize, sivil toplum örgütlerine ve Muğla'mıza hayırlı olsun diyorum, gözümüz aydın.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1645) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 81)⁴*

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 3'üncü sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ile Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 81 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sözlerime başlarken Berat Kandili'nin yüce milletimiz ve İslam âlemi için hayırlara vesile olmasını diliyor, Berat Kandili'nden ziyadesiyle istifade edenlerden olmayı niyaz ederek sözlerime başlıyorum.

21 Ocak tarihinde Bolu Kartalkaya'da çok acı ve elim verici bir yangın yaşandı. Bu yangında 78 vatandaşımız hayatını kaybetti, 51 kişi de yaralandı. İçişleri Bakanımızın "Sadece on gün müsaade edin, on gün içerisinde sorumluların kim olduğuna dair, yetki karmaşasına dair açık ve net bir şekilde açıklama yapacağım." demesinin üzerinden yirmi iki gün geçti ama maalesef henüz sorumluların kim olduğunu bilebilecek durumda değiliz. Bizler Türkiye Büyük Millet Meclisinde vicdan sahibi milletvekilleri olarak bir inisiyatif başlattık. Anayasa gereği bir bakan hakkında Meclis soruşturması açılabilmesi için 301 imzaya ihtiyaç vardı. Milletvekilleri olarak bir araya geldik, parti gruplarından bağımsız bir şekilde 255 milletvekilinin imzasıyla Turizm Bakanı hakkında bir Meclis soruşturması açılmasına dair önergeyi imzaya açtık. Bugüne kadar 255 milletvekili bu önergeye imza attı dolayısıyla 46 milletvekili daha bu soruşturma önergesine imza attığı takdirde bu Mecliste Turizm Bakanının gelip en azından hem kendisini savunabilmesi hem de hakkındaki iddiaların araştırılabilmesi ve komisyon

⁴ 81 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

açılıp açılmayacağına dair bir oylama yapılabilmesi imkânı söz konusu olacak. Yani 255 imza ne demek? Bu Meclisin yüzde 42,5'unun güvenmediği bir Turizm Bakanı aradan geçen yirmi iki güne rağmen hâlâ işbaşında ve hâlâ bir şey olmamış gibi görevine devam etmekte. İmza vermeyip “Bu Turizm Bakanı mutlaka hesap vermeli.” diyenleri de hesaba kattığımız zaman, emin olun, toplum vicdanının kahir ekseriyeti bu Turizm Bakanının mutlaka ve mutlaka hesap vermesi, hiç olmazsa siyasi etik açısından, ahlak açısından, vicdan açısından -cezaî sorumluluğu vardır, yoktur, elbette mahkeme yani Yüce Divan karar verecektir- siyasi sorumluluk üstlenip o koltukta bir dakika dahi oturmaması gerektiğini düşünüyor. Sayın Cumhurbaşkanımızdan beklentimiz, milletimizin kahir ekseriyetinin Turizm Bakanıyla ilgili bu açıklamasına... Hatta, iktidarın müttefiki olan Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Genel Başkanının -ki geçirmiş olduğu rahatsızlıktan dolayı ben de acil şifalar diliyorum- “Ucu kime dokunursa dokunsun bakanlar dahi hesap vermeli.” şeklindeki çağrısı da dikkate alınarak o koltukta bir dakika dahi tutulmaması gerekirken Sayın Cumhurbaşkanı ne yaptı? Köyüne kadar gitti, kendisiyle fotoğraf vererek âdeta sahip çıktı. Bizim Sayın Cumhurbaşkanımızdan beklentimiz şudur: Bu Meclisteki 255 milletvekili Sayın Bakana güvensizlik duymaktadır imza atarak. Emin olun, imza atamayan çok sayıda milletvekili olduğunu da en azından biliyoruz. Toplumda da oluşan bu kanaati dikkate alarak Sayın Cumhurbaşkanının derhâl Turizm Bakanını görevden azletmesi, affını talep etmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtik 2017'den bu yana; evet, parlamenter sistemin bir özelliği idi gensoru, dolayısıyla 20 milletvekili herhangi bir bakana karşı bir güvensizlik duyuyorsa, cezaî bir sorumluluğu olmasa dahi siyaseten sorumlu olduğunu düşünüyorsa ilgili bakan hakkında bir gensoru talep edebiliyordu. İşte, deve mi, kuş mu olduğu belli olmayan yani parlamenter sistem mi, başkanlık sistemi mi, yarı başkanlık sistemi mi belli olmayan “Türk tipi başkanlık sistemi” dediğiniz Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle zaten bu gensoru müessesesini komple ortadan kaldırdınız.

Gelelim, Meclis soruşturmasına.... Daha önceki anayasal düzenlemelerde milletvekillerinin 1/10 yani 600 milletvekilinden 60 milletvekilinin talebiyle Meclis soruşturması açılabilmesine dair önerge verilebiliyorken her ne hikmetse, bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle bakanları yargıdan kaçırmak adına Meclis soruşturması açılabilmesini teklif edebilmeyi dahi 301 milletvekilinin imzasına bağladınız. Bu da yetmez, 301 milletvekili imza verdi, konu burada görüldü, 301 milletvekili salt çoğunlukla Yüce Divana gönderebilir mi bakanı? Hayır, komisyon kurulabilmesi için 360 milletvekilinin imzasına ihtiyaç var. 360 milletvekili oy verdi, ilgili bakan hakkında bir soruşturma komisyonu kuruldu, rapor Meclisin önüne geldi, ilgili bakanın cezaî bir suç işlediğine dair kuvvetli şüpheleri ortaya koyan delillerle bir komisyon raporu Genel Kurula geldi. Yüce Divana gitmesi için kaç oy gerekiyor? Tam 400 milletvekilinin “evet” oyu vermesi gerekiyor. Eski sistemde salt çoğunlukla ki yarıdan 1 fazla üyenin Yüce Divana bir bakanı gönderebilmesine imkân varken siz ne yaptınız? “Yasama kendi işini yapacak, bakan kendi işini yapacak.” dediğiniz bir sistemde bakanları layüsel hâle getirdiniz. 201 milletvekili direndiği zaman 399 milletvekilinin bakanı Yüce Divana dahi göndermekten âciz olduğu bir sistemi bize “Türkiye’yi uçuracak bir sistem.” diye yutturmaya çalışıyorsunuz. Dolayısıyla biz de bu uluslararası sözleşmede, yasama organının özellikle denetleme fonksiyonu olan gensoruyu tamamen ortadan kaldıran, Meclis soruşturmasını mucizelere bırakan, hele hele sözlü soru önergesini tamamen iptal eden, geriye sadece Cumhurbaşkanı Yardımcısının -çünkü Cumhurbaşkanına soru bile soramıyorsunuz- ya da bakanların lütfedip cevapladığı yazılı soru önergeleri dışında bu Meclisin denetleme fonksiyonuna dair hiçbir şey bırakmadığımız için biz de bütün muhalefet partileri olarak bu uluslararası sözleşmedeki yirmi dakikalık süremizi tıpkı bir Meclis soruşturması gibi Turizm Bakanının eksikliklerini, hatalarını, kusurlarını, siyasi ve cezaî sorumluluğunu doğurabilecek belgeleri, bilgileri burada yüce milletimizin huzurunda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde paylaşmak üzere bir karar aldık.

Bu karar çerçevesinde de uluslararası sözleşmeye dair konuşmalarımızın ilk yirmi dakikalık kısmı, Turizm Bakanı için vermiş olduğumuz bu 255 imzaya sahip çıkarak niçin yargılanması gerektiğine dair açıklamalarımızı teşkil edecektir.

İlgili Turizm Bakanı Türkiye'nin en büyük oteller zincirinin sahibi, ETS Turizm diye en fazla turizm acentesine sahip olan kişi. Yani kuzuyu kurda teslim etmişiz, ciğeri kediye teslim etmişiz, ondan sonra da Turizm Bakanının otelleri denetlemesini bekliyoruz. Daha önceki konuşmamda da söylemiştim, tilkiye sormuşlar “Seni tavuk kümesine bekçi yaparsak ne dersin?” diye “Vallahi, gülmekten cevap veremiyorum.” demiş. Herhâlde sizin yaptığınız şey de tavuk kümesine Turizm Bakanını bekçi olarak tayin edip o tavukların bir bir ortadan kaldırılmasına sevk edecek bir atama yapmış olmak. Daha önce de yine, Türkiye'nin en büyük hastaneler zincirinin sahibini Sağlık Bakanı, özel okulları olanı da Millî Eğitim Bakanı yapmıştınız. İktidara geldiğinizde “Devleti şirketler gibi yönetmemiz lazım.” diyordunuz, buna dair itirazlarımızı net bir şekilde ortaya koymuştuk. Geldiğimiz noktada devleti şirket gibi idare etmenize razıyız ama şirketlerin devleti yönettiği bir düzenle bizi karşı karşıya bıraktınız. Müteahhitlerin yönettiği bir Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, otel sahiplerinin yönettiği bir Turizm Bakanlığı, hastane sahiplerinin yönettiği bir Sağlık Bakanlığında kamu yararı ortaya çıkmaz; ancak ve ancak patronların menfaatleri ortaya çıkar, başka da hiçbir şey olmaz.

Burada üzerinde durmak istediğim bir diğer husus da şu: Bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini behemehâl elden ve gözden geçirmemiz lazım. Israrla, üzerine basa basa söylüyorum: Her ne kadar “Bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi Türkiye'yi uçuracak bir sistem.” diye bize ve kamuoyuna yutturmaya çalışıyorsanız da bu sistem, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a göre dikilmiş bir cekettir. Kendisi Cumhurbaşkanı adayı olamayacaksa emin olun, ilk önce Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından tartışmaya açılacak bir sistemdir. Sistem gereği de Sayın Erdoğan 2028'de aday bile olamazken kongrelerde hâlâ “2028'de Sayın Cumhurbaşkanı aday olacak.” diyerek buradaki 360 milletvekilinin iradesine âdeta peşinen ipotek koyucu konuşmalar yapıyorsunuz. Muhalefet istemediği müddetçe Sayın Erdoğan Cumhurbaşkanı adayı olamaz; bu kadar net ve açık. Dolayısıyla bu açık ve netken hâlâ 2028'de kimin aday olabileceğine dair bir isim dahi ortaya koyamıyorsunuz. Muhalefet partileri olarak bizim bir iddiamız var; her Genel Başkan, tabii Cumhurbaşkanı adaydır. Sizin Genel Başkanınızın 2028'de Cumhurbaşkanı adayı olma şansı yok. Peki, kimi aday olarak koymayı düşünüyorsunuz? Var mı bir adayınız yoksa hâlâ Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın eteğinin altında onun gücüyle siyaset yapma hevesini devam mı ettireceksiniz? Bunu net bir şekilde ortaya koymamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Sen önce kendi adayına bak! Kendi adayını çıkar da ondan sonra konuş!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu alın terini sömürmeye hiçbir milletvekilinin hakkı yok.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Hem aday olacak...

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Daha kendi adayını çıkaramadın sen!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Adayımız belli, Genel Başkanımız aday. Sizin adayınız kim?

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Kim, adayın kim, kim?

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Genel Başkanımız aday.

(AK PARTİ ve YENİ YOL sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci söz talebi Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen'e aittir.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası sözleşme üzerine söz almış olmakla birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığının çalışmaları hakkında Meclisin denetim mekanizmalarının işletilmesine fırsat vermeyen iktidar partisi milletvekillerinin vicdanına seslenmek üzere kürsüdeyiz.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, hep turizm ve turizmdeki rant iddialarıyla gündeme geliyor olsa da aslında cumhuriyet tarihinin en kapsamlı, en yetenekli, en geniş imkânlara sahip Bakanlığı olarak bugün deruhte edilmektedir. Evet, biz Kültür ve Turizm Bakanlığının başına sadece plaj turizmi ve plaj turizmini pazarlamayı bilen ve bu sektörden gelen, Bakanlık boyunca yaptığı faaliyetleri de hep bu yönüyle tartışılan bir bakan koyduk. Ama aslında AK PARTİ'nin yıllar boyunca gerek kültürel iktidar tartışmalarıyla gerek değerler ve millî eğitimde bir gençlik yetiştirme tartışmaları itibarıyla sıkı bir Kültür Bakanlığı muhasebesine ihtiyacı var arkadaşlar.

(Uğultular)

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Başkanım, ayaktaki arkadaşları acaba uyarabilir misiniz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Genel Kurulda hatibin insicamı bozuluyor, lütfen sessiz olalım.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Kültür Bakanlığına bağlı kuruluşlara şöyle bir bakalım: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Çanakkale Tarihi Alan Başkanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, Devlet Opera ve Balesi, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı yani TİKA, Uludağ Alan Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Millî Kütüphane, Türkiye Yazma Eserler Kurumu, halk kütüphaneleri, Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu ve Turizm Geliştirme Ajansı ile müzeler.

Ben soruyorum: Sayın Bakanın görevinde yedi yılı doldurmak üzereyiz, bu yedi yıl boyunca Kültür Bakanlığının AK PARTİ'nin iddia ettiği kültürel politikalarla iddialı ve uyumlu hangi sürdürülebilir politikasını ortaya koyabildiniz? Vakıflar ve vakıfların ihyası açısından, vakıf mallarının amacına uygun kullanımı açısından, gençliğin geleneksel kültürümüzle ilişkili olması açısından, “geleneksel sanatlar” olarak ifade edebileceğimiz Türk sanatlarının yaşatılması ve bu alandaki sanatçıların tarihe miras kalacak işler ortaya koyması açısından, yine yurt dışında çalınmış eserlerimizin iadesi açısından ve birçok kültürel başlık açısından bu yedi yıl içerisinde aklımızda kalan hangi eser var?

Biz, Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? Ayasofya'yı önce “Cami yaptık.” diye açıp daha sonra bir kısmını tekrar müzeye çevirmekten, müzeye çevirirken de Bakanlığa tek bir kuruluş gelir aktarmadan kendi eniştesine ait bir şirket olan Dem Müzecilik aracılığıyla yılda 50 milyonluk bir rant aktarımıyla hatırlayacağız.

Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? Giriş ücreti 40 euro olan, Efes'te açılmış olan yeni müzeyi kendi yakınlarına peşkeş çekmiş olmasıyla hatırlayacağız.

Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? Formula 1 pistinin ilgili ihalesinde sahte kefalet belgesinin düzenlenmiş ve kabul edilmiş olmasıyla hatırlayacağız ki bu konularda Sayın Oğuz Kaan Salıcı'nın ısrarlı takipleri ve paylaşımları da kamuoyunca malumdur.

Yine, Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? İBB’yi baypas ederek Formula 1 pisti üzerinde yeni bir arazi rantının oluşturulmasıyla -bu rantın yaklaşık 20 milyar liralık bir ranta tekabül ettiği iddia edilmektedir- yani her zaman olduğu gibi yine bir rant ve peşkeş iddiasıyla Sayın Bakanı hatırlayacağız.

Şu konuyu hatırlatmak isterim ki yakın zamanda Singapur Ulaştırma Bakanı sadece Formula 1 organizasyonunda usule aykırı bilet temin ettiği için istifa etmek zorunda kaldı. AK PARTİ’li arkadaşlar, size garip geliyor değil mi? Bir bakan, bir organizasyonda usule aykırı bilet temin ettiği için istifa ediyor ama burada sahte kefalet belgesiyle yapılmış ihalelere ilişkin bütün belgeler çarşaf çarşaf yayımlanıyorken Sayın Bakan ne istifasını ne de affını aklından geçirmediği gibi Sayın Cumhurbaşkanının da neyin hatırına kendisini tolere ettiğini ve bu görevde tutmaya devam ve ısrar ettiğini biz de doğrusu anlamakta zorlanıyoruz.

Sayın Bakanı başka neyle hatırlayacağız? Etstur’un yani şahsına ait bir firmanın turizm sektörünün tamamını domine etmek, baskı altına almak, Kartalkaya olayında olduğu gibi sahte belgelerle tüketiciyi yanıltmak ve turizme dair güven unsurunun çökmesinde oynadığı rolle hatırlayacağız.

Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? Sayın Turhan Çömez’in defalarca kez ifade ettiği ve hiçbir AK PARTİ’li arkadaşın cevap veremediği, Kartalkaya yangınının sabahında özel antrenörüyle spor yapma keyfinden vazgeçmemesiyle hatırlayacağız.

Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? 2024 yılında Muğla’nın sadece Bodrum değil Menteşe, Ula, Datça, Marmaris, Köyceğiz, Ortaca, Dalaman, Seydikemer ve Fethiye ilçelerini kapsayan bütünlük kırı planındaki rant iddialarıyla hatırlayacağız.

Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? Bir şekilde yanan orman arazilerinin yerine daha üç beş yıl geçmeden kondurulan beş yıldızlı ve 100 milyonlarca dolarlık rant iddialarıyla hatırlayacağız.

Sayın Bakanı TÜR SAB’la yaşamış olduğu, sektör üzerindeki rant ve sektörü şekillendirme tartışmalarıyla hatırlayacağız.

Sayın Bakanı bu kürsüden defalarca kez ifade edildiği gibi ve Kartalkaya yangınında da sorumluluk sahibi olduğu tespit edilen kendi Genel Müdürü Neşe Çıldık Hanım’ı Genel Müdür yapmasıyla ve onun üzerinden yönettiği rant ilişkileriyle hatırlayacağız.

Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? İzmir Büyükşehir Belediye Başkanının feryatlarını dinlemeden İzmir Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi içerisindeki ranta dayalı dağıtımlarıyla ve işleriyle hatırlayacağız.

Sayın Bakanı neyle hatırlayacağız? Hasankeyf Ilısu Barajı’nın yapılması esnasında ortaya çıkan kültürel değerlerin âdeta yağmalanması ve Antalya’daki Phaselis Antik Kenti’ndeki tartışmalarla hatırlayacağız.

Sayın Bakanı başka neyle hatırlayacağız? Yunus Emre Kültür Vakfının peşkeş çekilen yüz milyonlarca lirası ve muhalif bir gazeteci yaptığı bir paylaşımın sabahında, bir astrolog attığı ironik bir “tweet”in gecesinde gözaltına alınıyor, tutuklanıyor, kelepçeyle ev hapsine alınıyorken Yunus Emre Vakfı Başkanının Türkiye’yi elini kolunu sallayarak terk etmesine göz yummasıyla hatırlayacağız. Bakınız, bir teftiş süreci işletiliyor, bu teftiş sürecinde her zaman olduğu gibi insanlar görevden uzaklaştırılıyor ancak yargı devreye alınmıyor ve teftiş süreci devam ettiriliyor Şeref Ateş’in bu ülkeyi terk etmesine göz yumuluyor. Bu şahsın ismi “Şeref” ama kendinde bir vakfın malını yemeyecek kadar haysiyet ve şeref yok. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Peki, bu şeref ve haysiyet yoksunu Şeref’in yaptığı bu şerefsizlikleri AK PARTİ niye sineye çekiyor? AK PARTİ neye mahkûm? AK PARTİ neye mecbur? Arka planda bizim bilmediğimiz hangi ilişkiler var da tek biri, eski usulle Yüce Divanda bakanı, eski usulle bu yüce Mecliste iktidarı düşürecek bu iddiaların tek biri bile

burada bir soruşturma, bir araştırma, bir genel görüşme konusu yapılmıyor acaba? Gerçekten bunu bize izah edebilir misiniz?

Zaten biz, AK PARTİ'nin kültür politikalarına olan duyarsızlığını Sayın Mahir Ünal'ı sadece yedi ay Bakan yapmasından biliyoruz. AK PARTİ'nin süre içerisinde yani bu yirmi iki yıl içerisinde, bir bakın, nerede bir ekonomik ilişki ağı varsa orada uzun süreli bakanlar göreceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Bu Kültür Bakanlığına henüz turizmci gelmemişken, yani plaj turizmi üzerinden rant ilişkileri egemen değilken ilk on yılda Kültür Bakanı iki yılda bir değişmiş. Sonra dönüp bir kadıncağızı yani “Ayşe Barım” isimli kadını, Acun Medya, Demirören, Turkuvaz Medya, Şahenk medya yani İletişim Başkanlığının emri ve talimatı altında çalışan televizyonlara satmış olduğu dizilerden dolayı önce bir sektörel hegemonya, ardından da on üç yıl öncesinden akla ziyan bir darbe iddiasıyla tutuklayacaksınız. Bu, AK PARTİ'nin yirmi iki yıllık kültür politikalarının iflasının da ilanındır aynı zamanda arkadaşlar. Siz eğer bu yirmi iki yıl içerisinde kamu kaynaklarından milyarlarca dolar sömürerek 100 televizyon kurmuş ama bunun karşısında bir Ayşe Barım kalitesinde iş koyacak bir insan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - ...koyamamışsanız bu aynı zamanda meşhur kültürel iktidar tartışmalarının da geldiği noktadır.

Siz AK PARTİ'li arkadaşları kendi iddialarına sahip çıkmaya ve bu Sayın Bakan hakkındaki bu rant, kirli, kokuşmuş, çirkef ve hegemonik sektörü dizayn etme gibi hegemonik iddiaları soruşturmaları konusunda ellerini vicdanlarına koyarak hesap almaya davet ediyoruz.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e aittir.

Buyurun Sayın Çömez.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

260 civarında milletvekili “Kartalkaya'daki yangından sonra Sayın Bakan sorumluluğu üstlensin, ihmallerinin faturasını ödesin ve hesap versin.” dedi ve Meclise bir soruşturma önergesi hazırladı. Bazı imzalar eksik fakat bu akşam bir fırsatı var iktidar cephesinin. “Muhalefetin ortaya koymuş olduğu iddialar, ortaya koymuş olduğu tezler ve belgeler yalandır ve yanlışır; doğru söylemiyorsunuz. Hodri meydan! Bizim Bakanımız ahlaklıdır, çalışkandır, dürüsttür. Bu iddiaların hepsi yalandır.” demek için bir fırsat sunuyoruz size. Gelin, bunu imzalayın, imzalayın ki bütün gerçekler tek tek ortaya çıksın.

Bakın, biz sadece Türkiye'yi konuşuyoruz. Yurt dışında birçok ülkenin içişleri bakanlığı resmî sitelerinde ne yazıyor biliyor musunuz? Kendi vatandaşları için “Bakın, eğer Türkiye'ye gideceksiniz dikkat edin, orada otel yangınları oluyor. Türkiye'ye gideceksiniz dikkat edin, orada sahte alkoller var, insanlar ölüyor bunlardan dolayı.” diyorlar. Hani itibardan tasarruf yoktu? Bu değil mi itibarsızlık? İşte, bütün bunların içeride ve dışarıda bize vermiş olduğu zararların önüne geçmek için buyurun size bir fırsat: Gelin, imzalayın bütün bunları ve bütün gerçekler tek tek ortaya çıksın.

Şimdi, otelin sahibi ne dedi? İfadesinde dedi ki: “15 Aralık 2024'te Bakanlık yetkilileri geldi, bizim otelimizi denetledi.” Defalarca çağrı yaptık, bu denetleme belgesini çıkarın dedik. Turizm Bakanlığı burayı denetlemiş ama gizliyorlar, saklıyorlar öğrenmeyelim diye çünkü burada yangınla

ilgili bir dünya tedbirin alınmadığının çok net kanıtı var, belgesi var ama Bakanlık, 15 Aralıkta ziyaret ettiği ve denetlediği otelle ilgili bu belgeyi bize sunmuyor. Peki, Bakan Bey ne dedi kendisi açıkça televizyonların karşısında? Dedi ki: “2021’de ve 2024’te biz burayı denetledik.” Sayın Bakan, bu denetleme raporları nerede, neler yazdın bu raporlarda? Bu otelin yangın tertibatıyla ilgili eksiklikleri tespit ettin mi, etmedin mi? Bununla ilgili bu raporları çıkar, bütün milletle paylaş, Parlamentoyla paylaş. İşte diyoruz ki gelin, bu soruşturma önergesine “evet” deyin, Bakan Bey’imiz de bütün bu belgeleri sunsun bu heyete ve “Ben pırıl pırıl, tertemizim; Bakanlığı çok iyi idare ettim, ülkeyi çok iyi idare ettim, turizmi çok iyi idare ettim.” desin, biz de ikna olalım. Ha, bizim ikna olmamak için çok önemli belgeler var elimizde, çok önemli kanıtlar var. O zaman Bakan Bey çıksın ekranlara, bunların hepsine tek tek cevap versin.

İlk sorum: Yangını gece saat 03.40’ta öğrendi Sayın Bakan. Sayın Ekmen de az önce söyledi. Bu işi öğrenen Bakan ne yapar? Doğru otelin olduğu yere gider. Sayın Bakanımız spor kıyafetlerini giydi ve sabah relaks bir şekilde Marriott Otel’e gitti, sabah saat yediden sekiz buçuğa kadar bir eğitmen tarafından spor yaptırıldı kendisine ve o eğitimin, o sporun ardından, “gym”in ardından kendisi “smoothie”lerini içti, kahvelerini içti, keyif yaptı.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Allah’tan korkmaz, kuldan utanmaz!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - O saatte ne oluyordu peki? Tam o saatte, o otelde yananların cesetleri, küçücük kalmış cesetleri orada bir piliç firmasının tırının dorsesine istifleniyordu. Böyle bir bakan, bu olayı görüp de bilip de haber alıp da gidip otellerde keyif yapan bir bakan bu ülkede bakanlık yapamaz. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Haftalardır söylüyorum, hesap ver Sayın Bakan diyorum; “Hayır.” diyor, hesap vermiyor.

Bakın, diğer belgeleri paylaşacağım hızla ve ondan sonra Sayın Bakanın bu ülkede neden bakanlık yapamayacağını yangın dışındaki belgelerle sizlere ifade edeceğim.

Bakın, 22 Kasım 2007: Otel gitmiş, 22 Kasım 2007’de bir yangın belgesi almış. Nereden almış? Bolu Belediye Başkanlığı İtfaiye Müdürlüğünden almış, o dönemde Belediye Başkanı AK PARTİ’li. Bakın, 22 Kasım 2007’de müracaat ediyor; arada 40-50 kilometrelik mesafe var, aradan bir iki saat geçmiş, yangınla ilgili belge verilmiş. Belgeyi okuduğunuz zaman hiçbir şey olmadığını anlıyorsunuz. Diyor ki: “Yangın tüplerini gördüm, burası güvenlidir.” Bunu Bolu Belediye Başkanlığı vermiş. Ne zaman? 2007’de, AK PARTİ’li Belediye Başkanı zamanında. İddia ediyorum, bu belge o otele gidilmeden verildi.

Şimdi geleceğim diğerlerine: Yine, aynı şekilde, Bolu Valiliği İl Özel İdaresi buraya bir rapor vermiş, bir belge vermiş ve demiş ki: “Buraya ben çalışma ruhsatı veriyorum.” Peki, bu otelin denetlendiği sırada hakikaten bu denetleme sağlıklı yapılmış mı? Bakın, yangının olduğu gün çekilmiş bir fotoğraf: “Turizm Bakanlığı denetimindedir.” diyor bu fotoğraf. Hâlbuki, Turizm Bakanlığının kimliği, ismi 2003 yılında değişti, “Kültür ve Turizm Bakanlığı” oldu. Belli ki Bakanlık o tarihten itibaren bu otelde doğru düzgün denetleme dahi yapmamış.

Bir başka belge daha; bakın, burada ne diyor? “Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı -konaklama tesisleriyle ilgili belge- Güvenli Turizm Sertifikası” diyor. Kim vermiş bu sertifikayı? Kültür ve Turizm Bakanlığı vermiş. Bakın, burada diyor: “Güvenli Turizm Sertifikası” Açıyorsunuz burayı, Bolu’daki Kartalkaya Grand Kartal Oteli’ne güvenli turizm sertifikası vermiş Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Peki, bir başka belge daha; bakın, burada bir imza var: “Mehmet Nuri Ersoy, Etstur Yönetim Kurulu Başkanı” Sayın Bakanımız şahsına ait Etstur’dan bu otele bir belge vermiş. Ne diyor bu belgede biliyor

musunuz? “Mutlu Misafir Otel” Çünkü Sayın Bakan Etstur’dan bu oteli pazarlıyor ya, bu otelden para kazanıyor ya, orada hayatını kaybetmiş insanlar yine Sayın Bakanın Etstur’u üzerinden rezervasyon yaptı ya Bakanımız “Gidin buraya.” diyor, “Mutlu olursunuz, keyif alırsınız, huzur bulursunuz.” diyor ve bunun altında koskocaman imzası var Sayın Bakanın. Bu imza bile, sadece bu bahsettiğim imza bile bir bakanın bu ülkede bir saat dahi bakanlık yapamayacağını net bir kanıttır.

Bir başka belge: Bakın, otelin sigortası... Otel sigorta almak için değişik firmalara müracaat etmiş, 3 ayrı firma otele “Ben sana sigorta vermem, senin otelin güvenli değil, senin otelin yangına dayanıklı değil, vermem.” demiş. Sonra da otel kalkmış, parasal ilişkileri olan, kredi aldığı bir bankanın sigorta şirketinden sigorta belgesi almış, sigortalanmış. Ve bütün bu belgeler Bakanlıkta var. O zaman, Bakan Bey, acaba 3 tane sigorta firmasının neden buna itiraz ettiğini, neden buna bu raporu, bu belgeyi vermediğini hiç araştırmadı mı?

Başka bir belge daha, bir tane daha sunuyorum size: Turizmi Teşvik Kanunu’nun 30’uncu maddesine göre “Bizim teşvik verdiğimiz otellerin denetlemesini biz yaparız.” diyor Turizm Bakanlığı, “Bizdedir bu iş, biz denetleriz. Ha, biz denetleyemsek o zaman valiliğe talimat veririz, valilik denetler.” diyor. Nedir bu, nerede bu? Turizmi Teşvik Kanunu’nun 30’uncu maddesi. Peki, bu otele, Grand Kartal Otel’e teşvik verilmiş mi? Evet, verilmiş, milyonlarca liralık teşvik verilmiş ve bu teşvik verildikten sonra Bakanlık burayı denetlemiş mi? Hayır, böyle bir denetim raporu yok. Peki, bu turizm teşvikini veren Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında, Bakanlığın hüviyetindeki, Bakanlığın altındaki bu Ajansta yönetici kim? Buyurun; yönetici Halit Ergül. Yani adam, otelin sahibi, Bakanlık Ajansında üye ve Ajansa üyeysen kendi oteline devletten para veriyor. Aynı zamanda devletin bu oteli denetlemesi gerekirken bu otel denetlenmiyor. Tabiatıyla burada inanılmaz bir ihmal var, inanılmaz bir eksiklik var, yetersizlik var.

Şimdi, çok daha önemli, çok daha ciddi bir belge paylaşacağım sizinle; bakın, devletin nasıl yönetildiğinin, kurumların nasıl çürüdüğünün, nasıl kokuştuğunun, insanların hayatının nasıl tarumar edildiğinin belgesi. Devlet diyor ki: “Biz denetlemeyelim, gerek yok, kalsın.” Bakın, 1/6/2019’da bir yönetmelik çıkıyor, Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik. Girdiğinizde bunu göreceksiniz; bu, yönetmelik. Peki, bu yönetmelikte ne diyor? Bu yönetmelikte, bakın, 2019’dan 2023’e kadar süre verilmiş; “Bu dört yıl içerisinde Türkiye’deki bütün oteller, istisnasız bütün oteller yangın belgesini almak zorunda.” denilmiş. Demek ki 2019’a kadar bu ülkedeki otellerde yangın belgesi yok, yönetmelik 2019’da “Dört yıl içerisinde bütün oteller bir yangın belgesi almak zorunda.” diyor. Peki, 31/12/2023’e gelince ne oluyor? Eminim, Sayın Cumhurbaşkanının bundan haberi yoktur, Sayın Cumhurbaşkanının önüne bir belge getiriyorlar, diyorlar ki: “Şunu imzala.” Her şeye nerede yetişsin? O da imzalıyor. Nedir bu imza? “Yangın yönetmeliğiyle ilgili elinde belgesi olmayan otellere dört ay daha şans tanıdık.” diyor, “Dört ay daha yangın belgesi olmadan iş görebilir.” diyor; altında Sayın Erdoğan’ın imzası var. 31/4/2024’e geliyor, bakıyorlar oteller yine almamışlar yangın belgesini, bir kere daha yeni bir belge çıkarıyorlar ve diyorlar ki: “Bu işi bir dört ay daha uzatalım, ağustosa kadar uzatalım.”

Peki “bunu uzatalım” diyen bu belgenin altında kimin imzası var? Neşe Çıldık’ın imzası var. Kimdir Neşe Çıldık? Neşe Çıldık, Sayın Bakan’ın Etstur’dan alıp getirdiği eski danışmanı, çalışma arkadaşı, Bakanlığa getirdiği kişi. Allah aşkına, böyle devlet yönetilir mi? Siz “Yangın yönetmeliğiyle ilgili bütün belgeleri, güvenlik belgelerini dört yıl içinde hazırlayın.” demişsiniz, hazırlamamışlar; dört ay daha süre vermişsiniz, dört ay daha süre vermişsiniz, bir dört ay daha süre vermişsiniz; ondan sonra yapmayan otellerin hâlini de görüyorsunuz.

Şimdi, bunlar son derece vahim belgeler, ki bunların altında imzası olan hiç kimsenin bu ülkede bir dakika dahi görev yapmaması lazım.

Şimdi, çok daha vahim bir şey paylaşacağım sizinle; bakın, yine, Sayın Bakanın gözdesi Neşe Çıldık imzasıyla bir belge. Bu belgede “Turizmi Teşvik Kanunu’na göre olması gereken belgeleri tamamlamayan otellerin kapatılması lazım, bu otelleri kapatın.” diyor. Kim yazmış bunu? Neşe Çıldık, beyefendinin Etstur’dan getirdiği Neşe Çıldık demiş ve tam 2.426 tane otelin adı var burada. Bakın, Neşe Çıldık, Bakan adına imzalamış “2.426 otel kapatılsın.” diyor; işte, belge burada ve bu oteller kapatılmamış. Kim bilir hangisinin ne ihmali var? Hiçbiri kapatılmamış. Kapalı kapılar ardında acaba ne tür kirli ilişkiler var, hiçbiri bilinmiyor.

Ama çok vahim bir şey paylaşacağım şimdi. Sayın Bakanın bu gece uyumaması gereken, hatta şu programdan ya da Meclisteki toplantıdan sonra “Ben hakikaten bu görevi hak etmiyorum, istifa ediyorum ve hesap vermeye hazırım.” diyerek kendini yargıya teslim etmesi gereken bir belge paylaşacağım. Bakın, bu belgede, Neşe Çıldık’ın imzaladığı belgede diyor ki: “Bu 2.426 otelin kapatılması lazım; aynı zamanda bu otellerin tanıtım, rezervasyon işlerini yapan firmaların da asla ve asla bunların reklamını, tanıtımını yapmaması lazım.” Bir tanesini söyleyeceğim: Kartal Otel. Bakın, 529’uncu sırada. Şimdi, gelelim Kartal Otel’e. Sayın Bakan kapatılması gereken otelin, Kartal Otel’in reklamlarını yapıyor; Etstur, harıl harıl her oraya giden kişiden yüzde 35 para alıyor, cebine indiriyor. Peki, Sayın Bakanın Genel Müdürü ne demiş? “Kapatın bu otelleri, bunların reklamlarını yapmayın.” demiş.

Peki, Bakan Bey’imiz o cebini doldurduğu Etstur üzerinden ne yapmış? Bakın, Sayın Bakan Kartal Otel’in reklamlarını yapmaya devam ediyor ve -Sayın Bakan beni duyuyorsa buna cevap versin- buraya sahte belge koyuyor, Antalya’daki bir pansiyonun belgesini götürüp buraya koyuyor. Genel Müdürü diyor ki: “Kapatın bu oteli, hiçbir şekilde tanıtım yapmayın.” Bakan Bey’imiz de “Kapatın.” denilen otele sahte belgeyle müşteri topluyor.

Allah aşkına dünyanın neresinde böyle bir rezalet görülebilir! Böyle bir ülke yönetimi olur mu, böyle bir devlet yönetimi olur mu? Allah aşkına, böyle ülke yönetilir mi? Ben inanıyorum ki iktidar sıralarında olan arkadaşlarımız da bana hak veriyorlar. Bizim çoluğumuz çocuğumuz kalıyor o otellerde, akrabalarımız, dostlarımız kalıyor. Benim de çok sevdiğim, bir zamanlar beraber siyaset yaptığım bir dostumun ailesinden 4 kişi hayatını kaybetti; bir MHP’li milletvekili arkadaşımızın ailesi aynı şekilde. Allah aşkına, devlet böyle yönetilmez, hesap sormamız lazım, faturasını ödemeleri lazım! Bu ülkedeki bir bakan kendi şirketinin reklamını yaptığı otele sahte belge koyuyor, aynı zamanda Bakanlığındaki Genel Müdür diyor ki: “Buraları kapatın.” Böyle bir ülke yönetimi olur mu, böyle bir devlet yönetimi olur mu?

Yine, Etstur’a bakıyorsunuz, Gazelle Resort’un son ana kadar reklamlarını yapmış ama Gazelle Resort’ta yangından sonra hemen denetim yapılıyor, denetim yapıldığında Gazelle Resort’ta da bir sürü usulsüzlükler, yetersizlikler görülüyor ve Bakan apar topar burayı kaldırıyor. Böyle bir devlet yönetimi olmaz, böyle bir ülke yönetimi olmaz!

Şimdi yangından başka konulara geçeceğim. Bakın, Bodrum Kissebükü Adalıyalı mevkisi -şu gördüğünüz yer- dünyanın en güzel koyu; burası Halikarnas Balıkcısı’nın mavi turu başlattığı yer, dünyanın en güzel koyu burası. Bakın, bu koyda tam 95 bin metrekaare arazi yer alıyor. Sayın Bakan satın almıyor ha, satın almıyor, Tarım ve Orman Bakanlığından tahsis ediliyor; sonra hemen bitişğinde 4 dönümlük bir araziye satın alıyor, ondan sonra da müracaat ediyor otel açmak için. Fakat diyorlar ki: “Buraya ÇED raporu lazım.” ÇED raporu hazırlanıyor, inanılmaz sahte bilgilerle dolu; bölge halkı itiraz ediyor, “Bu ÇED raporu olmaz.” diyor, mahkemeye veriyor. Mahkemeye verdikten sonra halk, sivil toplum örgütleri kazanıyor. Ve Sayın Bakan ne yapıyor biliyor musunuz? Bu sefer Tarım ve Orman

Bakanlığından 25 bin metrekaare araziyi alıyor, Turizm Bakanlığına tahsis ediyor, Turizm Bakanlığından alıyor, kendi şirketine tahsis ediyor. Allah aşkına, böyle bir rezalet olabilir mi? Kendi Bakanlığından kendi şirketine dünyanın en güzel koylarını tahsis eden bir bakan bu ülkede görev yapabilir mi, bu ülkede bakanlık yapabilir mi? Peki, bu tahsisin altında kimin imzası var biliyor musunuz? Neşe Çıldık'ın imzası var; Neşe Çıldık'ın, Etstur'dan getirdiği bu kişinin bu tahsislerin altında imzası var, imzası; bu tahsislerin altına imza atıyor. Allah aşkına, aşiret bile böyle yönetilmez, kabile bile böyle yönetilmez! Biz nereye gidiyoruz Allah'ınızı severseniz? Böyle bir devlet anlayışı olur mu? (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Devleti kendine peşkeş çeken bir anlayış bu ülkede iktidar kalabilir mi?

Başka belgeler de paylaşacağım. Yine konuşuldu, Sayın Ekmen bahsetti. Tam bir yıl önce soru önergesi vermiştim Sayın Bakana.

Ha, bunların hepsiyle ilgili soru önergeleri verdim, onu da söyleyeyim; hepsinin kayıtları var Parlamentoda, bir yıldır cevap vermiyor. Ne diyecek Sayın Bakan? “Aldım, kendime peşkeş çektim.” mi diyecek? İlgi duyan AK PARTİ’li arkadaşlar varsa daha inanılmaz belgeler paylaşacağım bu olaylarla ilgili, ilgi duyan kim varsa paylaşacağım; zamanım yok.

Başka bir konu: Sayın Bakan’a yine soru önergesi verdim; Sayın Bakan, sen eniştene, Dem Turizme Ayasofya’nın işletmesini vermişsin; Kariye Müzesinin, Karaya Camisi’nin işletmesini vermişsin, Efes’in işletmesini vermişsin, Kapadokya’nın işletmesini vermişsin hatta orada yıllık 50-60 milyon euro para kazanıyormuş senin eniştene dedim. Doğru mu, yanlış mı? Bakın, on ay olmuş soru soralı. Sayın Bakan diyecek ki: “Hayır, ben bunları vermedim. O da benim eniştene değildir. Faturası da buradadır, belgesi de buradadır, vergisi de buradadır.” Cevap yok. Sayın Bakan sen kime güveniyorsun? Allah aşkına şu yüce Meclisi, şu yüce çatıyı sen nasıl kale alıyorsun?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Saraya, saraya!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Anladım saraydan talimat alıyorsun ama bu milletin iradesinin tecelligâhı burası, nasıl böyle bir rantı kendi akrabalarına peşkeş çeker, ondan sonra kafanı kuma sokarsın?

Tabii, asıl mesele, Bakanlıktaki Yunus Emre Vakfı. Maalesef, Allah’la kandırıp Yunus Emre’yle çalan bir güruhla karşı karşıyayız. Yunus Emre Vakfıyla ilgili elimde inanılmaz belgeler var. Yüz milyonlarca liralık para, sahte fatura karşılığında yandaşlara peşkeş çekilmiş. Hepsinin isimleri burada, sayamayacağım tek tek; ilgi duyan varsa belgeleri vermeye hazırım, hepsinin isimleri burada. Öyle şeyler yapmışlar ki Yunus Emre Vakfının su tesisatçısını alıp satın alma müdürü yapmışlar. Satın alma müdürü de 270 bin euro parayla Almanya sokaklarında yakalanmış. Ya, bu kadar mı pespaye olur bu iş, bu kadar mı ayağa düşer? Bakın, Vakıf yöneticileri 1.458 tane hesap açmışlar, bu paraları oluk oluk o hesaplara akıtmışlar, 1.458 hesaba yüz milyonlarca lira para aktarmışlar. Peki, bu Vakfın başında grantuvalet gezen, Allah’la kandırıp Yunus Emre’yle çalan zat nerede şu anda? Almanya’da. Peki, geriye ne bıraktı kendisi? Geriye Bodrum’daki bu muhteşem villaları bıraktı. İşte, bu milletin alın terinin, bu milletin emeğinin soyulup nerelere gittiğini görün. Belgrad’da yemek kitabının reklamını yapacaksınız, on milyonlarca para harcayacaksınız. Efendim, dünyanın her yerinde “Okçuluk Vakfından eğitim yapıyoruz.” diyeceksiniz, “Malezya’da okçuluk talimi yapıyoruz.” diyeceksiniz, yüz milyonlarca lira para aktaracaksınız bir yerlere ve ondan sonra -hizmeti ödenmemiş- bütün bunların karşılığında yüz milyonlarca lira parayı cebinize indireceksiniz. Bu villa gibi 7 tane villası var, o şerefsiz ve o ahlaksız adamın, 7 tane villası var Bodrum’da! Siz nasıl insansınız? Siz nasıl insansınız, nasıl vicdanınız sızlamadı bu ülkeyi soyarken, nasıl içiniz acımadı? Bu ülkenin çocuklarının 4’ünden 1’i akşam yatağa aç giriyor. Emekliler akşam saat beşte, altıda gidiyorlar çarşıya pazara; gittikleri yerlerde

ezilmiş, çürümüş ürünleri alıyorlar. Siz bütün bunlar olurken nasıl vicdanınız sızlamadan bu ülkeyi çatır çatır soydunuz? Bu ülkeyi nasıl soydunuz Allah aşkına, elinizi vicdanınıza nasıl koyuyorsunuz siz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Çömez.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Akşam çocuğunuzun, çocuğunuzun yüzüne nasıl bakıyorsunuz? Bu devasa koyları, bu muhteşem koyları, çocuğunun çocuğunun hakkını, bu gariban Türk milletinin hakkını nasıl kendinize boca ediyorsunuz; nasıl yapıyorsunuz bunu?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yağmacı bunlar, yağmacı!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Nasıl yapıyorsunuz bunları? Bunların hepsinin bilgisi ve belgesi var.

Ha, kendinize çok güveniyorsanız önce benim soru önergelerime cevap verin, ondan sonra da deyin ki: “Sayın Çömez, sayın muhalif milletvekilleri, sayın muhalefet partilerinin Grup Başkan Vekilleri; dediklerinizin hiçbirisi doğru değil, biz kendimize güveniyoruz. Enişteme vermedim bu yüz milyonlarca euroluk yerleri. Efendim, buradaki çalışan, çırpılan yerler doğru değil. Ben kendimi adalete teslim ediyorum.” Gelin, imzalayın şu eksik olan imzaları, tamamlayın ve deyin ki: “Siz doğru söylemiyorsunuz.” İşte size bütün bunları kanıtlamak için bir fırsat.

Çok teşekkür ederim. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili İlyas Topsakal’a aittir.

Buyurun Sayın Topsakal. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İLYAS TOPSAKAL (Samsun) - Sayın Başkan, aziz milletimizin kıymetli vekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Pakistan ve Türkiye arasındaki ilişkiler tarihsel olarak derin köklere sahip, çok boyutlu ve güçlü bir dostluk ilişkisi olarak şekillenir. 20’nci yüzyılın başından günümüze kadar her iki ülke de birbirinin kültürel ve siyasi gelişiminde önemli rol oynamıştır. Soğuk savaş dönemi, Sovyetler Birliği’ne karşı ortak tutumlar ve Afganistan’a yönelik iş birlikleri gibi stratejik adımlar iki ülke arasında siyasi ve diplomatik ilişkilerin pekişmesine de imkân vermiştir. Tarihî süreç içerisinde özellikle bin yıllık Babür Türk Devleti’nin kalıntıları üzerinde yükselen ve 1947 yılında bağımsızlığına kavuşan Pakistan Cumhuriyeti’yle inşa ettiğimiz samimi ve stratejik geleceğimize dönük ilişkilerimiz, 2009 yılında Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyiyle tesis edilmiş, daha sonra Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi kurularak en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın son Pakistan ziyareti çerçevesinde stratejik ortaklığın derinleştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve kurumsallaştırılması başlığı altında birbirinden farklı 24 değerli anlaşma imzalanmıştır. Bu kapsamda, elektronik harp, askerî ve sivil personelin eğitilmesi, enerji ve diğer malların ticareti, tarım ve hayvancılık, banka mevzuatları ve din hizmeti gibi daha birçok alanda kurumsallaşmanın da önü açılmıştır. Aynı zamanda, Pakistan-Türkiye ilişkileri sadece ikili düzeyde değil bölgesel ve küresel meseleler boyutuyla da ele alınmıştır.

Biliyorsunuz, 19'uncu yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu İslam dünyasının lideri olarak kabul görüyordu. Tabii olarak Hint Yarımadası'nda yaşayan Müslüman nüfus ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki bağ kültürel ve ruhani olarak çok güçlüydü. Bu bağ Pakistan'ın kurulduğu yıllara kadar devam etti. Osmanlı İmparatorluğu'nun düşüşü bölge Müslümanları için de bir dönemin sonunu işaret etti ama halkların karşılıklı kültürel bağları, yaşanmışlıkları, kurdukları binlerce yıllara matuf devlet müesseselerindeki akılları elbette devletlerin de ömürlerini aşan bir cihette yol aldı ve günümüze kadar da bu bağlar güçlü sevgiyle devam etti.

Bizim ülkemizde kıymeti çok bilinmese de daha iki yüz yıl evvel Hindistan ve dolayısıyla Pakistan coğrafyasında yabancılar yoktu. Ta Ak Hunlar döneminden kalan ve Gazneli Mahmut'la zirveye ulaşan Türk varlığı Gurlular, Kölemenler, Kalaçlar, Tuğluklar, Seyyidler, Ludiler ve Babür Devleti'yle sürüp gitti ve en muhteşemi Tac Mahal'iyle meşhur Delhi Sultanlığı'yla biz bu güzelliği yaşadık. Yani bugün o dönemin yadigarı Pakistan, bizim aslında geçmişimizden bir parça ve kalbimizin atan bir kısmını teşkil eder. Dolayısıyla Pakistan-Türkiye iş birliği aynı zamanda kardeşlik ve geleceği birlikte paylaşma arzusunu da içerisinde barındırır. Destansı Kurtuluş Savaşı'mızda Pakistanlı kardeşlerimizin verdiği destek hâlâ hafızamızın en berrak köşelerinde saklanmaktadır. İstiklal Savaşı'nı verdiğimiz o karanlık günlerde Türk milletinin yanında gönüllü savaşçılar olarak gelen Pakistanlı kardeşlerimiz vardı. Dahası, öğünlerinden artırdıklarını, birikimlerini eşlerinin ziynetlerini dualarla bizlere göndermişlerdi. Öyle ki Pakistan'ın millî şairi ve büyük İslam düşünürü Muhammed İkbal'in Lahor'da toplanan kalabalığa karşı okuduğu şiir hâlâ gönülleri titretir. Rivayet odur ki Muhammed İkbal, Hazreti Peygamber'imizi rüyasında görür ve aşağıdaki dizeleri kaleme alır:

“Dedi Hazreti Peygamber

Cihan bahçesinden bana bir koku gibi yaklaştın

Söyle bana ne gibi bir hediye getirdin?

Dedim ya Resulullah, dünyada yok rahatlık

Bütün özlemlerimden umudu kestim artık

Varlık bahçesinde binlerce gül, lale var

Ama ne renk ne koku... Hepsi de vefasızdır

Yalnız bir şey getirdim, kutlanmıştır tekbirlerle

Bir şişe kan ki eşi yoktur, namusudur, vicdanıdır

Buyurun, bu Çanakkale şehidinin kanıdır.”

Oradaki kardeşlerimizin Çanakkale ve İstiklal Harbi'mize verdikleri destekle yanan ateş, Pakistan'ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah'ın cumhuriyetimizden ilham alan uygulamalarıyla alevlenmiş ve müstesna ilişkilerimizin en çarpıcı örneklerini vermiştir.

Geçtiğimiz günlerde 2'nci yılını dolduran asrın felaketi 6 Şubat depremlerinin hemen akabinde Başbakan Şahbaz Şerif deprem bölgesini ziyaret eden ilk lider olmuştur. Başbakanından sokaktaki vatandaşa kadar her düzeyde sunulan taziye ve her türlü destek, Pakistanlı kardeşlerimizin milletimizle olan gönül bağının en halisane yansımasıdır.

Sayın milletvekilleri, ilişkilerimizin insani boyutu, dayanışma ikliminin devamlılığı elbette mühimdir ancak aynı zamanda Pakistan-Türkiye ilişkilerinin hem bölgesel hem de uluslararası sistem düzeyinde ele alınması, yorumlanması da ayrıca bir zarurettir. Biliyorsunuz, Pakistan'ın Asya'daki jeopolitik önemi hem bölgesel hem de küresel düzeyde belirleyici bir faktördür. Ülkenin stratejik konumu, büyük güçlerle olan ilişkileri, enerji koridorlarındaki rolü ve bölgesel güvenlikteki etkisi

Pakistan'ı Asya'nın temel jeopolitik oyuncularından biri hâline getirmektedir. Bunun nedeni, aslında dünyanın en büyük yer altı enerji kaynaklarının yer aldığı Orta Asya ve Orta Doğu'nun tam merkezinde ve geçiş yollarının üzerinde bulunmasıdır. Bu husus, Pakistan-Türk dünyası ilişkileri için önem arz etmektedir çünkü özellikle Türkmenistan, Kazakistan ve Özbekistan devletleriyle yapılan ikili ve çok boyutlu ekonomik anlaşmalar Orta Asya Türk Cumhuriyetlerini limanlar aracılığıyla açık denizlere taşıırken Pakistan da bu ticaretten ekonomik kazançlar elde etmektedir. Bu çerçevede, Azerbaycan'ın Karabağ zaferinde Pakistan'ın şeksiz ve şüphesiz Türkiye'yle beraber Azerbaycan'ın yanında yer almasındaki kritik rolünü de unutmamak gerekir.

Yine, 22 Nisan 2024 tarihinde Türkiye, Irak, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri arasında imzalanan "Kalkınma Yolu Projesi Hakkında Ortak İş Birliği Mutabakat Zaptı" çerçevesinde yapılan anlaşmalar sadece Basra Körfezi ve çevresini değil çok katmanlı bir şekilde Pakistan'ı da ilgilendirmektedir. Bunu anlamak için küresel bir gözlem yapmak ve bölgesel geçiş rotalarını gözlemek gerekmektedir. Hepimizin bildiği gibi, son on beş yılda uluslararası sistemde ağırlığını iyiden iyiye hissettiren Çin'in mallarının arz edildiği bir merkez olarak yükselmesiyle Kuşak-Yol Projesi'nin hayata geçirilmesi, üçlü koridor yani kuzey, orta ve güney üzerinden ilerlemektedir. Bu projenin güney kolu ise Kalkınma Yolu Projesi'yle stratejik açıdan kesişmektedir. Bu hat, Çin'in Şian kentinden başlayarak Urumçi-Doğu Türkistan üzerinden Pakistan'da Karaçi ve Gwadar Limanlarından Umman Denizi'ne uzanmaktadır. Kalkınma Yolu Projesi'yle birlikte bahsi geçen hat Basra Körfezi'ne kadar uzanarak önce Türkiye, sonra Avrupa'ya kadar genişleyecektir. Bu hat, aynı zamanda Kuşak-Yol Projesi'nin Çin, Hindistan limanlarından hareketle deniz yoluyla Süveyş Kanalı'nı kullanarak Akdeniz'den Avrupa'ya uzanan alternatif bir yol olabilecektir.

Pakistan'ın bölgesel düzeydeki diğer önemi ise terörizme karşı verdiği mücadeledir. Terörizm, Pakistan'ı uzun yıllardır ciddi bir tehdit altında bırakmış ve durum hem ülke içindeki siyasi, sosyal ve ekonomik istikrarı hem de Güney Asya'daki genel güvenlik ortamını etkilemiştir. Pakistan terörle mücadele politikalarında çeşitli stratejiler geliştirmiş ve birçok uluslararası iş birliğine girmiştir.

Türkiye'ye yönelik faaliyet gösteren FETÖ'nün Pakistan'daki varlığına ket vurulması yine terörizmle mücadele konusunda iş birliğini ortaya koyarken ikili ilişkilerin güven ortamında tesis edilmesini sağlamıştır. 2016'dan sonra Pakistan'da FETÖ okulları Türk Maarif Vakfı tarafından devralınmış, bu okulların eğitim sistemini ve yönetimini değiştirmeye yönelik adımlar atılmıştır. Bu süreç Pakistan Hükûmetinin tam onayıyla gerçekleşmiştir. Aynı zamanda Pakistan, FETÖ'nün etkisini kırmak amacıyla okulların kapatılmasını kabul ederken daha sonra yerel okullarla iş birliği yaparak eğitim sistemini Türkiye'nin önerdiği şekilde düzenlemeye başlamıştır.

Sayın Başkan, Meclisimizin aziz milletvekilleri; gönül coğrafyamızın naçizane bir parçası olan kardeş ülke Pakistan'ı ve ilişkilerimizi tarihsel arka planıyla ve günümüz jeopolitik etkileriyle sizlere aktarmaya çalıştım. Şimdi konuşmanın ana teması olan, Pakistan-Türkiye arasında imzalanan hükümlülerin iadesi anlaşmasının daha iyi tahlil edilmesini, uluslararası hukukta bu sürecin neden ve nasıl işletildiğini irdelemenin faydalı olacağına inanıyorum.

Pakistan ve Türkiye arasındaki suçluların iadesi anlaşması, her iki ülkenin kendi iç hukuk sistemlerinde suç işleyen ve diğer ülkede bulunan kişileri iade etmeleri için karşılıklı olarak bir çerçeve oluşturur. Bu tür anlaşmalar, uluslararası ilişkilerde suçluların adalet önüne çıkarılması, adaletin sağlanması ve suçluların kaçmalarının engellenmesi amacıyla yapılır.

Pakistan ve Türkiye'nin suçluların iadesi konusunda belirli bir anlaşmaya sahip olması, iki ülke arasında güvenlik iş birliğini ve adli yardımlaşmayı pekiştiren bir unsurdur. Dolayısıyla, bu anlaşmaların

tamamlayıcı kısmı olan hükümlülerin cezalarını kendi ülkelerinde çekebilme imkânını da sağlamak önemlidir.

Suçluların adalet önüne çıkarılması, suçluların suç işledikleri ülkenin yasalarına göre yargılanmaları önemlidir. Eğer bir kişi Türkiye’de suç işlemişse ve Pakistan’da bulunuyorsa bu kişi Türkiye’ye iade edilerek adalet önüne çıkarılmalıdır. Aynı şekilde, bir kişi Pakistan’da suç işlemişse ve Türkiye’de bulunuyorsa suçlunun Türkiye tarafından Pakistan’a iade edilmesi gerekir.

Uluslararası iş birliği ve güvenlik açısından bu tür anlaşmalar iki ülke arasındaki güvenlik iş birliğini artırır. Özellikle terörizm, organize suçlar, uyuşturucu kaçakçılığı ve insan ticareti gibi uluslararası suçlarla mücadele açısından büyük bir öneme sahiptir. Pakistan ve Türkiye bu gibi suçları önlemek için birlikte çalışmalıdır.

Suçluların iade edilmesi, bir kişinin suç işledikten sonra başka bir ülkeye kaçmasını engelleyen bir mekanizma sağlar. Türkiye ve Pakistan arasındaki suçluların iadesi anlaşması, bu tür kaçakların takip edilmesi ve bulunmasını kolaylaştırır. Anlaşma, hangi suçluların iade için uygun olduğunu belirler. Genellikle cinayet, uyuşturucu kaçakçılığı, dolandırıcılık, terörizm, rüşvet, insan ticareti gibi suçlar iade kapsamına alınır. Ancak bazı ülkeler siyasi suçlar ve askerî suçlar gibi belirli suçların iadesini kabul etmeyebilir. Her iki ülke karşılıklı olarak suçluların iadesini sağlamak için hukuki prosedürleri takip eder. Bu prosedürler, başvuruların doğru ve hızlı bir şekilde yapılması, gerekli belgelerin sağlanması ve iade sürecinin her iki ülkenin yasalarına uygun olması şartlarını içerir. Çoğu zaman suçluların iadesi anlaşmalarında siyasi suçlar, savaş suçları ve benzeri suçlar kapsam dışı bırakılır. Bu nedenle, bir suçlunun iadesi için suçun siyasi bir içerik taşıması gerekebilir. Örneğin, bir kişinin sadece siyasi görüşleri veya hükûmete karşı eylemleri nedeniyle iadesi istenemez.

Suçlunun iadesi talep edilen ülkeye adli makamlar tarafından yapılacak bir başvuru üzerine suçlunun yerel, yasal süreçlere göre yargılanması veya iade edilmesi sağlanır. Bu süreç genellikle bir dizi yasal inceleme ve diplomatik yazışmalar gerektirir ancak her iki ülkenin yasal sistemleri suçluluk hissi için adalet sağlama sorumluluğunu da beraberinde taşıyor.

Türkiye, PKK ve FETÖ gibi terör örgütlerine karşı sert bir duruş sergilemektedir. Eğer Pakistan’da bulunan bir terörist Türkiye’nin talebi üzerine iade edilirse bu kişi Türkiye’de yargılanabilir. Bu tür anlaşmalar özellikle terörizmle mücadelede önemli bir rol oynar. Hem Türkiye hem de Pakistan uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele etmektedir. Eğer bir uyuşturucu kaçakçısı Pakistan’da yakalanmış ve Türkiye’ye kaçmışsa Türkiye’nin Pakistan’a “suçlunun iadesi” talebinde bulunması mümkündür.

Suçluların iade edilmesi sürecinde her iki ülke de iade edilen kişinin adil bir yargılamayla karşı karşıya kalmasını sağlamak zorundadır. İnsan hakları ihlallerinin önüne geçmek her iki ülkenin de sorumluluğudur; bu yüzden bazı durumlarda suçluların işledikleri suçlar nedeniyle yargılanmalarının ülkelerinin hukuk sisteminde adil olacağına dair garantiler istenebilir.

İade talepleri bazen diplomatik gerginliklere yol açabilir. Özellikle yüksek profilli suçlular söz konusu olduğunda iki ülke arasında yoğun diplomatik görüşmeler yapılması gerekebilir. İade talebinin reddedilmesi veya gecikmesi iki ülke arasındaki ilişkileri etkileyebilir, bu da dikkat edilmesi gereken, uyarı verilmesi gereken bir alandır.

Pakistan ve Türkiye arasındaki suçluların iadesi anlaşması, her iki ülke için de önemli bir güvenlik ve adalet aracı olmuştur. Bu tür anlaşmalar suçluların uluslararası sınırlar arasında kaçmalarını engellemeyi ve adaletin sağlanmasını temin etmeyi amaçlar. Ayrıca, Pakistan ve Türkiye arasındaki güvenlik iş birliğini pekiştirirken özellikle terörizm, organize suçlar ve diğer ciddi suçlarla mücadelede

önemli bir rol oynar. Anlaşmanın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için her iki ülkenin hukuk sistemlerinin uyumlu çalışması ve insan hakları standartlarının gözetilmesi önemlidir.

Bu vesileyle Berat Kandili'nizi tebrik ediyor, her alanda ortak strateji, iş birliği yaptığımız Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti'yle imzalanan hükümlülerin nakli anlaşmasını MHP Grubu olarak destekliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz talebi Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e aittir.

Buyurun Sayın Koçyiğit. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, Bolu'daki, Kartalkaya'daki yangını konuşuyoruz; bizim de Grup Başkan Vekilleri olarak aslında bu anlaşma üzerine söz alma gerekçemiz tam da bu.

Tabii, AKP iktidarı aslında bir felaketler iktidarı. Ne olursa olsun hiçbir şekilde sorumluluk almayan ama günün sonuna gelindiğinde de kendi icraatlarını parlatan, algı yaratarak bir şekilde kamuoyunu manipüle eden ama gerçek anlamda "Ne oldu?" sorusuna da yanıt üretmeyen bir iktidar gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Bir otel düşünün, aslında Turizm Bakanlığına bağlı ama aynı Turizm Bakanlığı o oteli pazarlıyor, odalarını satıyor ama aynı Turizm Bakanı o oteli denetlemekle de görevli, aynı Turizm Bakanı otelde yangın çıktıktan sonra o soruşturma sürecinde birinci derecede aslında fail pozisyonunda ama bütün bunlar hiç ortada yokmuş gibi, bütün bu gerçekler sanki gerçek değilmiş gibi bir meseleyi konuşuyoruz.

78 insan yaşamını yitirmiş, bu aynı zamanda bir çocuk katliamı, onu söyleyelim çünkü ölenlerin 36'sı çocuktu ve bu 36 çocuk karne tatilinde, hasbelkader, ailelerinin onları götürdüğü bir kar tatilinde çok kötü bir ölümle yanarak can vermek zorunda kaldılar. O otelin pencerelerinden sarkıtılan çarşafılar bu sistemin nasıl çürümüş olduğunu, hayatlarımızın aslında bir çarşafa nasıl bağlı olduğunu çok açık ve net gösterdi ama görüyoruz, hiçbir şekilde sorumluluk alınmıyor. Yarın öbür gün de... Bugün İliç'i konuştuk, İliç'in üzerinden bir yıl geçmişti, 9 işçi orada yaşamını yitirdi, yüz on üç gün sonra 1 işçinin bedenine ulaşıldı ama bu ülkede kıyamet kopmadı. Depremde resmî rakamlara göre 54 binden fazla insanımızı yitirdik, resmî olmayan rakamlara göre 130 bin insanımızı yitirdik, 650 bin insan konteynerde yaşıyor ama bu ülkede hâlâ kıyamet kopmuyor. Bu ülkede çocuklar istismar ediliyor, üstelik yurtlarda, devletin denetimi altında; bu ülkede cezaevinde tabutlar çıkıyor, üstelik devletin gözetimi altında; bu ülkede gözümüzün içine baka baka hukuk katlediliyor, Anayasa çiğneniyor ama bütün bunlardan sorumluluk duyan, gerçekten bunlardan üzüntü duyan hiç kimseyi göremiyoruz; varsa yoksa hamaset, varsa yoksa hamaset.

Şimdi, aslında çok konuştuk biz Bolu Kartalkaya'yı; ihmaller zincirini çok konuştuk; nasıl çürümüş, baştan aşağı kokuşmuş bir sistemin içerisinde yaşamaya tutunduğumuzu çok anlattık burada. Burada meselenin sistem sorunu olduğunu söylüyoruz. Bir oteller zinciri patronunu Turizm Bakanı, hastaneler zinciri patronunu Sağlık Bakanı, özel okul zinciri patronunu da Millî Eğitim Bakanı yaparsanız siz orada hangi kamu hizmetini, hangi kamu yararını, hangi toplum sağlığını, hangi toplum yararını konuşabilirsiniz ki? Mesele sistemsel ve çok köklü bir mesele, bugünün meselesi değil ama artık bugünden yarına da çözülmesi gereken bir mesele. Şimdi, uzun uzun anlatabiliriz bunu ama şunu söyleyelim: Bütün bu meselenin özünde ne var? Örneğin, niye bir başka ülkede olduğunda kıyamet kopuyor da Türkiye'de olduğunda niye hiçbir şey olmuyor? Niye insan hayatı bu kadar ucuz? Ölülerin üzerine basa basa yükselen bir sistem var; ölümlerden acı duymayan, gerçek anlamda onu anlamayan

bir sistem var. Ölenin öldüğüyle kaldığı, kalanın yaşamaya utandığı ama bir şekilde aşamadığımız bir düzeni bize dayatıyorsunuz, dayatılıyor bize. Ve hepimizi bu düzenin bir parçası kılmaya çalışıyorsunuz, bütün kötülüklerinize ortak etmeye çalışıyorsunuz, sistemsizliğinize rıza göstermemizi istiyorsunuz, bu çürümüşlüğe sessiz kalmamızı istiyorsunuz. Peki, bunları gerçekten yapabilir miyiz?

Örneğin, gerçekten o Bolu Kartalkaya yangınından sonra eve gittiğinizde ya da sokakta bir çocukla karşılaştığınızda ya da bir insanın gözüne baktığınızda ne hissettiniz? Örneğin, bir siyasetçi olarak, bir milletvekili olarak burada iktidarıyla, muhalefetiyle “Bu insanları yaşatmak için ben az çabalıyorum.” duygusu yaşamadınız mı? Ben bir muhalefet milletvekili olarak evet, bundan sorumluluk duydum hiçbir payım olmamasına rağmen belki de çünkü bu Meclisin, en nihayetinde bu toplumun sorunlarını düzeltmek, sorunlarını çözmek gibi bir sorumluluğu var ama yapmıyorsunuz.

Peki, sadece bu meselede mi? Bolu Kartalkaya, deprem, sel, yangın meselesi mi? Hayır. Bakın, bu ülkede yüz yıllık bir Kürt sorunu var. Bugün konuştuğumuz bütün sorunların en başında gelen kök sorunlardan biri. Çözmek için adım atılıyor mu? Hayır. Bugün bir beyan var, bugün bir niyet var, uzun bir aradan sonra siyaset paradigmasını değiştirmeye çalışıyor, siyaset yeni bir kulvar kurmaya çalışıyor ama bütün bunun önüne de pusu kuran, barışa pusu kuran, çözüme pusu kuran, çözümsüzlüğü dayatan, kör bir savaşı devam ettirmeye çalışan da bir akıl var. Tarihsel bir başlangıç yapabiliriz, bugünden başlayarak yarına yeni bir geleceğin inşası için adımlar atabiliriz. Nasıl yaparız bunu? En başta dilimizi dönüştürerek, gerçek anlamda bir barış dilini hâkim kılarak, bir çözüm aklını hâkim kılarak bunu yapabiliriz. Peki, gerçekten bu yapılıyor mu? Hayır, yapılmıyor. Kör bir hamaset, varsa yoksa tehdit, varsa yoksa şantaj, varsa yoksa had bildirme, varsa yoksa “Hamisiyiz.” “Efendisiyiz.” diyen telkinler dışında gerçek anlamda çözüm adına bir şey duyamıyoruz. Şimdi -demin 60 konuşmasında da ifade ettim- 15 Şubatın arifesindeyiz, büyük bir çağrı bekleniyor, yeni bir başlangıç için tarihî bir çağrı bekleniyor; tamam, eyvallah. Peki, bu çağrıya hazır mı bu ülke? Bu Meclis bu çağrının gereğini yaptı mı? Nasıl bir hazırlığı var bu Meclisin? Gerçek anlamda Kürt sorununun şiddet ve çatışma zemininden çıkması, demokratik ve hukuki zemine çekilmesine yönelik İmralı’dan bir çağrı geldiğinde bu Meclis ne yapacak? Şimdiye kadar olduğu gibi kafasını kuma mı gömecek? Bu sorun hiç yokmuş gibi davranacak mı? Meseleyi sadece terör parantezine alıp, meseleyi sadece güvenlik parantezine alıp geçiştirecek mi? “Benim de Kürt komşularım var, iyidirler.” deyip sırtını dönüp gidecek mi? Ne olacak? Gerçekten Kürt’ün onurunu, Türk’ün gururunu incitmeyecek, tarihsel Kürt ve Türk ittifakını güncelleyecek ve gerçek bir çözüm aklını, Türkiye’yi içine alıp buradan bölgeye yayılacak bir demokratikleşmeyi, bir demokratik dönüşümü başlatabilecek mi? Bunun öncülüğünü yapabilecek mi bu Meclis? Bu inisiyatifi var mı? Bu inisiyatifi alacak mı? Bizler burada, 28’inci Dönemin milletvekilleri olarak bütün bu olupbitenin içerisinde tarihsel sorumluluğumuza denk bu ülkenin yurttaşlarına olan borcumuzu, bu ülkenin yurttaşlarına olan sorumluluğumuzu yerine getirebilecek miyiz? Getirmenin yolu nereden başlar? Konuşmaktan, anlamaktan, empati yapmaktan, ön yargı duvarlarını aşmaktan, acıları anlamaktan; acıları yarıştırmaktan değil, karşı karşıya koyan değil, kamplaştıran değil, çatıştıran değil buluşturan, birleştiren, yan yana getiren, ortaklaştıran ve geleceğe ortak bir yaşam perspektifiyle bakan bir bakış açısının hâkim kılınmasıyla olur. Peki, bunu yapabiliyor muyuz gerçekten? Bunun için hazır mıyız? Bu ülkeyi demokratikleştirmeden Kürt sorunu çözülür mü? Hayır. Kürt sorunu çözülmeden bu ülke demokratikleşir mi? Barış kalıcı hâle gelir mi? Hayır. Bugün Kürt sorununu bir öncelik sorunu olarak görmeyen her çevreye sesleniyorum: Kürt’ün başında şiddet olduğu sürece, Kürt’ün hakkı teslim edilmediği sürece, Kürt’ün her şeyi inkâr edildiği sürece, her haklı talebi terör ve güvenlik parantezine alındığı sürece bu ülkede hukukun üstünlüğü olur mu, adalet olur mu, asgari ücret açlık sınırının, yoksulluk sınırının üzerine çıkar mı? Bütün o yerle bir olan endekslerde yukarıya doğru bir çıkış mümkün olur mu? Bu sorularla gerçek anlamda samimi bir yüzleşmeye ihtiyacımız yok

mu? Hepimiz seçildik, bize oy veren binlerce insan var. İçinden tek birisinin hakkı yeniyorsa, tek birisi bu ülkede kendini inancından, kimliğinden dolayı, cinsiyetinden dolayı ya da başka bir nedenle eşit ve özgür hissetmiyorsa bu ülkede gerçek bir özgürlükten bahsedebilir miyiz, gerçek bir demokrasiden bahsedebilir miyiz? Bence bahsedemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Toparlayın Sayın Koçyiğit.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - O zaman her birimizin gerçek anlamda, bu tarihi eşikte, her bir soruna en başta ciddiyetle, en başta büyük bir sorumlulukla, bu ülkenin yurttaşı olmaktan ve bu ülkedeki her bir yurttaşa karşı sorumlu olmaktan kaynaklı hassasiyetle yaklaşmamız gerekir. Bu Meclis en başta haması dilini terk etmelidir, bu Meclis en başta sorumluluğunu hatırlamalıdır. Daha fazla kaybedecek zamanımız yok. Yeterince zaman kaybedildi, yeterince acı çekildi; bundan sonra gerçek anlamda barışa, çözüme, birlikte yaşamaya dair söz kurmalı ve fikirlerimizi konuşturmalıyız. Fikrin olmadığı yerde hamaset olur. Biz fikri bir zenginliğe ihtiyaç duyuyoruz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz talebi Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HALİDE TÜRKOĞLU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, nerede olursa olsun erkek devlet şiddetine karşı mücadele eden tüm kadınları selamlıyorum.

Bu ülkenin en yakıcı meselelerin başında gelen konulardan biri de kadına yönelik şiddet sorunudur, bir cins kırımına dönüşmüş kadın cinayetleridir. Bakın, sadece, bugün bizler bu kürsüden konuşurken bu ülkede 2 kadın katledildi. Nevşehir'de fail Emre boşandığı Servet Nur Şahin'i ateşli silahla vurarak katletti. Elâzığ'da üç gündür kendisinden haber alınamayan Ezgi Nur Bağca kaldığı yerde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiş hâlde bulundu. Sadece bir gün içerisinde 2 kadının ölüm haberini alırken bu katliamların, bu şiddetin neden engellenmediği sorusunun muhatabı bu iktidardır, Bu Meclistir, bu Genel Kuruldur. Gelin görün ki geldiğimiz aşamada hâl ortadayken bu ülkede kadınların yaşadığı sorunlara yaklaşım da kadın cinayetlerinin nasıl meşru hâle getirildiğinin göstergesidir. Kadına yönelik şiddeti ve ayrımcılığı araştırma komisyonu bu Mecliste kuruldu. Komisyonun başına bir erkek vekilin getirilmesi daha ilk günden bu meseleye yaklaşımı göstermiştir. Erkek aklıyla kadın sorununun, kadına yönelik şiddetin çözülemeyeceğini kadına karşı işlenen suçların artışında da çok iyi görüyoruz. Soruyoruz: Şiddeti teşvik eden, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren gündüz kuşağı programlarını sunanları Komisyona çağırarak ne demektir? Komisyon üyesi muhalefet partilerinin kadın milletvekillerinin sözlerinin sürekli kesilmesi ne demektir? Bu Komisyon ilgili Başkanın kurallarının, kararlarının geçtiği bir komisyon mudur, bu kişinin şahsi komisyonu mudur? Bunun adı kadına yönelik şiddet ve katliamlara yaklaşımdaki ciddiyetsizliktir. Bu ciddiyetsizlikte ısrar etmek kadın cinayetlerini meşrulaştırmaktan başka bir şey değildir. Meclis çatısı altında kurulan bu Komisyonun asıl sorumluluğunu yerine getirebilmesi için bu yaklaşımlara derhâl son verilmesi gerektiğini belirtiyoruz, sorumluluklarını da buradan hatırlatıyoruz; Komisyon üyesi muhalefet partilerinin kadın milletvekillerinin sözlerine kulak verilmelidir. Sorumluluğunuz kadına yönelik şiddetle mücadelede etkin yöntemlerin hayata geçirilmesi için iktidarın var olan politikalarına müdahale etmek, kadınlar lehine politikaların oluşturulmasına

bu iktidarı yönlendirmektedir; bunun aksi mümkün değildir. Bizler de bu Komisyonun erkek egemen yaklaşımlarını, politikalarını kabul edecek bir yerde hiçbir zaman olmadık, olmayacağız da.

Değerli arkadaşlar, iktidarın kadına yönelik şiddetle mücadele yaklaşımının neresinden tutsak elimizde kalıyor. Bakın, bu ülkenin yargısı eliyle kadına karşı suç işleyen failler aklanıyor. Daha dün bunun bir örneği daha yaşandı, 22 Şubat 2024'te, evli olduğu kişi tarafından katledilen ve hakkında müebbet hapis cezası istenen Pınar Bulunmaz'ın davasında hâlâ bir tutuklama yok. Pınar Bulunmaz katliamına ilişkin iddianame on bir ay sonra hazırlanıyor. İktidarınıza muhalif olanlara karşı keyfî tutuklamalarla hukuksal kılıf uydurmak için bir günde aleracele iddianame hazırlayabilen bu iktidarın yargısı, Pınar Bulunmaz davasında iddianame hazırlamak için on bir ay bekliyor. İlk duruşma günü ise dün gerçekleştirildi. Fail Rıdvan Bulunmaz hakkında müebbet hapis cezası isteyen yargı ne hikmetse faili tutuklamıyor; doğru duydunuz, fail elini kolunu sallayarak bu toplumun içerisinde dolaşmaya devam ediyor. Alanya ilçesinde, dört yıl önce, oturduğu 6'ncı kattaki evinin balkonundan şüpheli bir şekilde düşen Gamze Yağlıoğlu'nun ölümüne neden olan Alper Yağlıoğlu'na verilen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının bozulması yine bu yargı eliyle oluştu. Bilirkişi raporu Gamze'nin itilerek aşağıya atıldığına kanaat getirmesine rağmen bu karar verildi. İşte, erkek egemen yargının kadına yönelik şiddeti nasıl beslediğini bu iki karardan da bir kez daha görüyoruz. Bu kararları veren yargı da bu kararlara sessiz kalanlar da bu cinayetlerden sorumludur ve yine, iyi bilinsin ki bizler var olduğumuz sürece katledilen kadınların sesi olmaya, hesap sormaya devam edeceğiz, adalet mücadelemizden asla ama asla vazgeçmeyeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu yargının kararları kadın özgürlük mücadelemizi büyütmemizin gereğesidir.

Bakın, geçen yılı “Emekliler Yılı” ilan eden ve bu yıl boyunca emeklileri sefaletle mahkûm eden bu iktidar 2025 yılını “Aile Yılı” olarak ilan etti. “Aileyi koruma, güçlendirme” diyerek 2025 yılında giriş yapıldı, aileyi korumak ve güçlendirmek için Aile Enstitüsü kuruldu. Yine, doğurganlık oranının azalmasına neden olan faktörleri inceleyip tedbir alınacağı bir Nüfus Politikaları Kurulu hızlıca oluşturuldu. İçerisinden “kadın”ın adının çıkarıldığı Bakanlık bünyesinde bu 2 kurul faaliyet yürütecek. Gerçekten şunu sormak istiyorum: Siz bu kurulları oluştururken kime, hangi kadına, hangi kadın örgütüne sordunuz? Siz kadınlar hakkında karar alma cüretini nereden alıyorsunuz? Kadınların içerisinde katledildiği aileyi korumak, güçlendirmek kadın cinayetlerinin yolunu açmaktır. Kadınların ihtiyacı olan şey bu aileler içerisinde katledilmemektir. Kadına yönelik şiddetle mücadelede esas olan, kadınların güçlendirilmesidir. Kadınların kaç çocuk doğuracağına karar verecek bir nüfus politikasına değil kadınların, çocukların yaşamlarının garanti altına alınacağı politikalara ihtiyacı vardır. Kadınların kaç çocuk doğuracağını ne sizin erkek aklınız ne de erkek egemen cinsiyetçi politikalarınız belirleyemez, buna ancak kadınlar karar verir.

Bu iktidar, kadına yönelik şiddetle mücadelede kadınlar nezdinde defalarca sınıfta kalmıştır. Biz kadınların, nafaka hakkına göz diken bu iktidara güveni yoktur. Ev içi şiddeti meşrulaştırmak, boşanma davalarını zorlaştırmak için elinden geleni ardına koymayan bu iktidara güvenimiz yoktur. Bakın, nafaka hakkını gasbetme, kısma girişimlerinden vazgeçmiyorlar. Şimdi de “sürelî nafaka” diye bir şey gündeme getirdiler. Ben buradan kadınlar adına uyarıyorum: Kadınların kazanılmış haklarına saldırmaktan vazgeçin. Bu yılı “Aile Yılı” değil “kadınların eşitlik ve özgürlük yılı” ilan edeceğimizden kimsenin şüphesi olmasın. Daha çok mücadeleyi yükselteceğiz, daha çok örgütleneceğiz.

Bir kez daha, kurulan Aile Enstitüsü ve Nüfus Politikaları Kuruluna dair özellikle şunları belirtmek istiyorum: Bu konuda iktidarın yapması gereken, anne çocuk sağlığını, kadın sağlığını en güçlü şekilde korumaktır. Çocuk sahibi olduğu için iş yaşamından çekilmek durumunda bırakılan kadınların yaşamlarını iyileştirmektedir; ücretsiz kreş hizmetinin verilmesi, ebeveyn izninin eşit bir

şekilde uygulanacağı politikaları uygulamaktır; kadınların güvenceli işlerde çalışmasının sağlanacağı politikaları hayata geçirmektir. Doğurganlık tablosunu bir varoluşsal tehdit olarak görmekten önce kadınların yaşamlarının nasıl tehdit altında olduğu görülmelidir. Doğurganlığı artırma politikaları yerine, acil, erkek devlet şiddetine karşı önleyici, koruyucu politikalar geliştirilmelidir. Derinleşen kadın yoksulluğunu giderecek politikalar hayata geçirilmelidir. Bakın, hâlihazırdaki pahalılıkta asgari ücret yaşamsal ihtiyaçların karşılanmasına dahi yetmezken binlerce kadın bu ücretin altında çalışmak zorunda kalıyor. Sadece 2024 yılında 12 milyon kadın, ev işleri, çocuk, yaşlı, engelli, hasta bakımı omuzlarına yüklediği için çalışma yaşamında yer alamıyor. İşte, ülkede kadınların yaşadığı şiddet, yoksulluk tablosu aynı zamanda bu iktidarın utanç tablosudur. Kadınların kazanılmış haklarına göz dikmek bu iktidarın karakterini de ideolojisini de ortaya koymaktadır.

Bakın, kayyum gaspları da bundan bağımsız değildir. Bir yandan “kardeşlik” diyorlar, “halkın iradesi” diyorlar, diğer yandan Kürt halkının iradesine kayyum atamayı hak görüyorlar, “Kadınlar da Kürtler de kendi kendini yönetemez.” diyorlar. Bakın, kayyumlar geldikleri andan itibaren kadın kazanımlarını hedef alıyor. Kadına yönelik şiddetle mücadele komisyonunun başına erkek atayan iktidar, kayyum siyasetiyle bunun yerel ayağını örmekten de vazgeçmiyor. İktidarın yerel iş birlikçisi olan kayyumlar, eş başkanlık ve eşit temsiliyet ilkesiyle yönettiğimiz belediyelerin kadın müdürlüklerine erkek memurlar atıyorlar. Kadınların yol ücretlerini karşılayan Jin Kart uygulamasını askıya alan bu iktidarın kayyumlarıdır. Şimdi de Van Büyükşehir Belediyemize kayyum atamanın resmî kılıfını uydurmaya çalışıyorlar. Van halkı, Vanlı kadınlar, gençler üç gündür belediyelerinin önünde “İrademizin gasbedilmesine izin vermeyeceğiz.” diyerek nöbet tutuyorlar. Ben buradan, iradesine sahip çıkmaktan vazgeçmeyen Van halkını, Vanlı kadınları selamlıyorum. Bu irade karşısında defalarca yenildiniz, bu politikalarda ısrar ederseniz bir kez daha yenilmeye mahkûm olacaksınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Türkoğlu.

HALİDE TÜRKOĞLU (Devamla) - Bir kez daha hatırlatmak istiyorum: Barışın yolu özgürlüklerin ve eşitliğin sağlanmasından geçer. Bizler bu yolu örmekten vazgeçmeyeceğiz, vazgeçmeyeceğimiz gibi de hiç kimsenin savaş politikalarıyla engellemesine izin vermeyeceğiz, kayyum siyasetiyle bu yolu engellenize izin vermeyeceğiz. Ne pahasına olursa olsun, biz kadınlar onurlu barışın inşasını bu topraklarda gerçekleştireceğiz. Biliyoruz ki onurlu barış mücadelesinde kazanan halklar olacak, emekçiler olacak, yoksullar olacaktır. Tüm farklılıklarımızla birlikte biz kadınlar özgür ve eşit yaşamı birlikte inşa edeceğiz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

67.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bingöl-Diyarbakır arasında bir yolcu otobüsünün yaptığı kazaya ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi aldığımız bir habere göre Bingöl-Diyarbakır arasında bir yolcu otobüsü devrilmiş, 4 yurttaşımız bu kaza sonucunda yaşamını yitirmiş. Ben öncelikle, yaşamını yitiren yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dileklerini buradan iletmek istiyorum. 23 yurttaşımızın da yaralı olduğu bilgisi geldi, çeşitli hastanelere kaldırılmışlar, onlara da acil şifa dileklerini iletmek

istiyorum. Kış günü ve bildiğimiz kadarıyla Bingöl'de de yoğun bir kar yağışı var, bu anlamıyla, Karayollarını ve yetkilileri de bu kazaları engellemek için bir an önce harekete geçmeye çağırıyorum.

Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1645) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 81) (Devam)*

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz talebi Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a aittir.

Buyurun Sayın Başarır. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada Bolu'da yaşadığımız felaketin sonuçlarının değerlendirilmesi, sorumlu olan bakanın yargılanmasının yolunun açılması için muhalefet partisi milletvekilleri, grubu olan, grubu olmayan milletvekilleri aslında Meclise bir şans verdi. Günden güne Meclisin yasa yapma kalitesi de karar alma kalitesi de çoğunluğu da kötüye gidiyor, demokrasiden uzaklaşıyoruz. Aslında demokrasi en kısa tanımla; hesap sorarsın, hesap verirler. Hesabı yargıyla sorarsın, Meclisle sorarsın ama maalesef ülkemizde uzun süreden beri yürütmeyi denetleyebilecek bir yargı, Meclis sistemi yok. Bu sistem, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi gelmeden önce bakanlar çok rahat bir şekilde soruşturulabiliyordu, gensoru vardı, yüzde 10; 55 milletvekilinin imzasıyla soruşturma açılabilirdi. Meclis soruşturması, grubu olan partilerin imzasıyla, 20 milletvekiliyle açılabilirdi. Basit çoğunluk, 276 milletvekilinin oyu yetiyordu ama bugün bir bakan hakkında Meclis soruşturması açılabilmesi için 301 oya ihtiyaç var, görüşülebilmesi için 360 milletvekilinin oyuna ihtiyaç var, bakanı Yüce Divana yollayabilmek için 400 milletvekilinin oyunu ihtiyaç var. Neden arkadaşlar? İçimizden herhangi bir arkadaşımızın dokunulmazlığı bu Meclise geldiği zaman 301 yetiyor -siz seçilmişsiniz ama- ama atanmış bir bakan hakkında 400 oy gerekiyor. Bu olacak şey mi?

Şimdi, 78 insanımız ölmüş, 36 çocuk ölmüş, aileler ölmüş ve en son mülkiye müfettişlerinin, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin raporunda net bir şekilde belediyenin sorumluluğunun olmadığı, Bakanlığın ve İl Özel İdaresinin sorumluluğunun olduğu tespit edildi. Ruhsatı veren Bakan, denetimi yapmayan Bakan. Bu olacak şey mi? Gece 03.40'ta oluyor olay. Bakın, Cumhurbaşkanı 3 tane özel uçakla Malezya'ya gitti. Bakan, özel uçaklardan 1 tanesiyle 05.00 sıralarında olay yerine gelmedi ve insanlar öldü. Bugün bu Meclis bir karar verecek. Bakın, burada Meclisin yüzde 45'i; birçok parti, bağımsız milletvekilleri, gruplar 260'ın üzerinde oy verdi bu Bakan hakkında Meclis soruşturması açılsın diye. Milliyetçi Hareket Partisinin milletvekillerine sesleniyorum, DSP vermedi, DSP Genel Başkanına sesleniyorum, Adalet ve Kalkınma Partisinin milletvekillerine sesleniyorum: Burada, gelin, biriniz imza verin.

Şimdi, sormak isterim, gerçekten çok üzücü; AKP, MHP Ordu Milletvekillerine seslenmek isterim: Türkmen ailesi 2 genç evladını, ailesini kaybetti; Ordu'ya gidiyorsunuz. Bursa vekili, Bursa milletvekilleri; Tüzgiray ailesi, çocuklarıyla, eşiyle kayboldu; Bursa'ya gideceksiniz. Adana milletvekilleri, Doğan ailesi, 2 küçük çocuklu aile öldü. Ankara milletvekilleri, Doğan ailesi, bir aileyi yitirdik. Manisa milletvekilleri, Altın ailesi artık yok. Sadece ölen insanlarımızın illerindeki milletvekilleri imza atsa o Bakan soruştururuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Niye bağırıyorsunuz ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - “Niye bağılıyor bu!” diyor. 78 insan öldüğü için bağılıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) 78 insan öldüğü için üzülüyorum, kahroluyorum! “Niye bağılıyor bu!” Bağırmanın, susun çünkü bu bakanlar hepimizden güçlü!

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Bağırtırmayın, verin imzaları, sussun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Evet, ver imzayı, bağırmayayım kardeşim!

Değerli arkadaşlar, bakın, bu kazada -üzülerek söylüyorum- bir tıp öğrencisi, bir mühendis kazadan kurtuldu, aşağı indi; çığlık seslerini, çocukların çığlıklarını duyduktan sonra geri döndü. Niye döndü? Birini kurtarabilir miyim diye. Bakın, Mühendis Alp Mercan, Doktor Yiğit Gençbay geri döndü ve insanları kurtarıırken öldü. Siz böyle bir nesli yaratıyorsunuz arkadaşlar, siz böyle bir neslin vekillerisiniz. Utanmaz Bakan, senin bu çocuklar kadar yüreğin yok mu? (CHP sıralarından alkışlar) Senin bu çocuklar kadar cesaretin yok mu? Ben o 2 çocuk için kahroluyorum, çok rahat bavullarını alıp Bakan gibi seyahate çıkıp otellerini gezebilirdi ama o çocuklar aşağı indi, o sesleri duydu ve tekrar yukarı çıktı. Niye çıktı? Bir çocuğu kurtarabilir miyim diye.

Şimdi soruyorum size: Bu Bakan yargılanmasın mı arkadaşlar? Allah aşkına söyleyin, yargılanmasın mı? Belediye Başkan Yardımcısı, İtfaiye Müdürü tutuklandı; raporda sorumluluğu olmadığı ortaya çıktı, gerçek sorumluları Bakanlığın müfettişleri yazdı. Onlar suçsuzsa suçlu kim? Dünyanın hiçbir yerinde tarihte bir otel faciasında bu kadar insan ölmemiş arkadaşlar. Ama soruyor: “Niye bağılıyorsun?” Ne yapayım? Ne yapalım? Soma’da insanlar ölür, İliç’te insanlar ölür, tren kazasında insanlar ölür, otel yanar insanlar ölür; sorumluluk alan hiç kimse yok. Niye bir bakanı yargılamıyoruz? Yok mu 40 milletvekili? Manisa’dan, Ankara’dan, İstanbul’dan, İzmir’den seçmenleriniz öldü, cenazelerine gittiniz, yakınlarına sarıldınız; bunun sorumlusu Bakan. O Bakan, utanmadan sıkılmadan olay günü ETS şirketinden bu oteli “güvenilir, iyi, gidebilirsiniz” diye paylaştı. Her şeyden geçiyorum, bundan da mı utanmıyoruz arkadaşlar? Sigorta şirketleri “Burası güvensizdir, ben burayı sigorta etmem, burada yangın tertibatı yok.” dedi ama Bakan “Burada yatılabilir.” dedi. Bir sigorta şirketi kadar denetimi, vicdanı, aklı, onuru olmayan bir Bakan niye o koltukta oturuyor arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) “Niye bağılıyor bu?” Çıldırdı bu çünkü. Bu kadar ölümü, bu kadar acıyı kaldıramıyor bu ülke.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Yine de çıldırma Başkan! Yine de çıldırma!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Yani sizlere söylüyorum çok değerli vekillerim, AKP Grubuna söylüyorum: Ya, soruşturalım Bakanı, ne olur? Neyi eksilir arkadaşlar, neyi eksilir? 40 kişi lazım; işte, gelip burada imza atabilirsiniz. Mecliste bir oda belirleyebiliriz ama çıkın biriniz, evet, şunu söyleyin: “Artık birileri yargılanmalı. Yirmi üç yılda bu kadar ölüm varken bu kadar ihmal varken bu kadar yanlış varken yolsuzluk varken biz niye bir bakan hakkında bu Mecliste soruşturma yapamadık?” Hiç düşünmüyor musunuz niye 301’den 400’e çıktı? Hatta, bırakın görevdeyken görevi bittikten sonra bu bakanları yargılayabilmek için 400’e ihtiyacımız var ama herkesi yargılıyor; İstanbul Belediye Başkanını yargılıyor, milletvekillerini yargılıyor, gazetecileri yargılıyor, bakanları yargılayamıyoruz. Türkiye’nin en güzel koylarını kapatmış, Tarım Bakanlığında arazilerini almış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bitiriyorum.

HALUK İPEK (Amasya) - Uluslararası sözleşme görüşüyoruz değil mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Evet.

HALUK İPEK (Amasya) - Yani şu an bununla onun ne alakası var?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bak, sana ben bir şey söylüyorum, Pakistan'la suçluların...

HALUK İPEK (Amasya) - Uluslararası sözleşme görüşüyoruz değil mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Çok doğru söylüyor, uluslararası sözleşmeleri görüşüyoruz, Pakistan'la suçluların iadesini görüşüyoruz ama suçlu bir bakanı konuşamıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

HALUK İPEK (Amasya) - İç Tüzük'ü uygula Başkan, İç Tüzük'ü!

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Ne alakası var ya?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Çok alakası var, çok alakası var.

HALUK İPEK (Amasya) - Uluslararası sözleşme görüşüyoruz.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Yirmi dakika rüşvet konuşuyor ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bakın, bugün, bu konuda, 78 insanın ölümüyle ilgili her şeyi yapın, laf atmayın! Bari bugün susun! Bari bugün susun...

HALUK İPEK (Amasya) - Ne alakası var, İç Tüzük'ü uygulayın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - ...bari bugün önünüze bakın, bari bugün utanın, bari bugün konuşmayın! Bugün konuşmayın!

HALUK İPEK (Amasya) - İç Tüzük'ü uygulayın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bu nasıl bir yüzüzlük, ben anlamıyorum. Gerçekten, bakın, artık vicdanınızı yitirmişsiniz, ferasetinizi yitirmişsiniz...

HALUK İPEK (Amasya) - Uluslararası sözleşmeyle ilgili söz aldın, onunla ilgili...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ya, hâlâ laf atıyor! Senin yüzün keçe gibi olmuş, sana yazıklar olsun be!

HALUK İPEK (Amasya) - Hadi be! Hadi be!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Utanıyorum senden! (CHP sıralarından alkışlar)

HALUK İPEK (Amasya) - Sana yazıklar olsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Terbiyesiz! Yazıklar olsun!

HALUK İPEK (Amasya) - Ağzından çıkanı kulağın duymuyor!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu kadar sefil olmayın ya!

HALUK İPEK (Amasya) - Konuşma!

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz talebi Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'a aittir.

Buyurun Sayın Öztrak. (CHP sıralarından alkışlar)

HALUK İPEK (Amasya) - Sözleşmeyle ilgili söz alıyorsun, gidip başka bir şey konuşuyorsun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yazıklar olsun! Bak, gerçekten tarihe geçtin sen.

HALUK İPEK (Amasya) - Burada İç Tüzük'ü sabahtan akşama kadar ihlal ediyorsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen şu tutanaklarla tarihe geçtin!

HALUK İPEK (Amasya) - Olur mu öyle şey! İç Tüzük'ü uygulayın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Torunların sana dua etmeyecek.

HALUK İPEK (Amasya) - Bu İç Tüzük boşuna mı? Yemin ettiniz İç Tüzük'e.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Torunların sana dua etmeyecek.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, sayın milletvekilleri...

HALUK İPEK (Amasya) - İç Tüzük diyor ki: “Hangi konuda söz aldıysan onunla ilgili konuşabilirsin.” İç Tüzük’le ilgili konuş.

BAŞKAN - Konuşmacı kürsüde.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Böyle hayati konularda iç tüzük miç tüzük olmaz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Torunların sana hakkını helal etmeyecek! Torunların sana hakkını helal etmeyecek!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, sayın milletvekilleri...

Buyurun Sayın Öztrak.

HALUK İPEK (Amasya) - Dilekçe veriyorsun “Şununla ilgili konuşacağım.” o-diye, çıkıyorsun, başka! İç Tüzük’e aykırı, İç Tüzük’ü uygulayın. (CHP sıralarından gürültüler)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, ona da müdahale ediyorsunuz ya! Size mi soracağız ya! Onu da size mi soracağız?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, ne konuşacağını size mi soracak?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sana mı soracaktım, sana mı soracaktım!

HALUK İPEK (Amasya) - Ya, kime soracaksın? İç Tüzük’e sorsana!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Allah Allah! Orada Divan var, gerekeni yapar.

HALUK İPEK (Amasya) - Hayır!

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Niye rahatsız oldun?

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Niye rahatsız oluyorsun? Türkiye gerçeği!

HALUK İPEK (Amasya) - Hiç rahatsız olmuyorum.

OKAN KONURALP (Ankara) - Çocuklar ölmüş, neyin muhabbetini yapıyorsun?

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Hayır, niye bu gerçekleri gizliyorsunuz ya!

HALUK İPEK (Amasya) - Kardeşim, İç Tüzük ne diyor? “Dilekçe veriyorsun, şununla ilgili konuşacaksın.” diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Acıya bari saygınız olsun ya! Ayıp ya!

HALUK İPEK (Amasya) - Bu İç Tüzük’ü çıkaranlar boşuna çıkarmamış, İç Tüzük’ü çıkaranlar buna uysun diye çıkarmış. (CHP sıralarından “Ne İç Tüzük’ü ya!” sesleri, gürültüler)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bırakın da ona biz karar verelim ya!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, kürsüde hatip arkadaşımız, milletvekili arkadaşımız konuşmasını yapmak için bekliyor. O nedenle, lütfen sessiz olalım ve hatibimizi dinleyelim.

Buyurun Sayın Öztrak.

CHP GRUBU ADINA FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlayarak ve bizleri izleyen milletimizin Berat Gecesi’ni kutlayarak konuşmama başlamak istiyorum.

Tabii, tüzük çerçevesinde de milletvekillerinin bu kürsüde milletin bütün sorunlarını, sıkıntılarını dile getirme hakkı vardır.

Bakın, bugün öğleden sonra haberlere bakıyorum, AK PARTİ Sözcüsü Sayın Ömer Çelik “AK PARTİ olarak, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da kendisini siyasetin üzerinde gören hiçbir girişime izin vermez.” diyor. “Siyasetin demokratik alanını korumak için eskisinden daha kararlıyız.” diyor. Adalet Bakanı “Türkiye eski Türkiye değildir. Hiç kimse veya hiçbir kuruluş kendisini milletin iradesinin ve hukukun üstünde göremez. AK PARTİ olarak, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da kendisini siyasetin üzerinde gören hiçbir girişime izin vermez.” diyor. Tabii, buradaki “siyaset”le aslında kendisini AK PARTİ’nin üzerinde görenlere izin vermez diyor.

Şimdi, ben bunları görünce “Acaba ülkede darbe mi oldu? dedim “Bir darbe girişimi mi var?” dedim. Meğer söz konusu olan TÜSİAD’ın Genel Kurulunda yöneticilerin yapmış oldukları konuşmalarmış. Tabii, bu konuşmaların tamamına katılmak falan mümkün değil ama ne demişler diye, bu kadar tepki çeken ne demişler diye bir bakmak istedim.

TÜSİAD’ın üst düzey yöneticileri şunu söylüyorlar: “Ülke olarak moralimiz bozuk, güven bunalımı yaşıyoruz.” dedikten sonra, biraz önce burada arkadaşlarımızın değindiği, ülkede tedbir alınmadığı için, yeterince denetim yapılmadığı için, kurallara uyulmadığı için meydana gelen ölümlerin sorumlusunun altını çiziyor “Bu işlerin sorumlusu, maliyeti güvenliğin önüne koyan iş sahipleri, hak etmediği koltuğa oturan özel sektör iş insanları ve kamu yöneticileridir.” diyor yani kendi kendini eleştiriyor. “Bu sistemin nasıl düzeleceği çok net bellidir: Sorumlular görevden ayrılmalı, hesap vermeli ve yerlerine yetkin kişiler gelmelidir. Daha iyi bir geleceği hukuka güven olmadan kuramayız.” diyor. E, güzel, burada bunun nesi siyasete müdahale oluyor? Yani TÜSİAD’ın üst düzey yöneticisi bunları söyleyemiyor ama ülkenin Kamu Başdenetçisi Akarca “En çok şikâyet Adalet Bakanlığından.” diyebiliyor. Durum ortada. İş insanları enflasyondan şikâyet ediyorlar.

Şimdi, değerli milletvekilleri, geçtiğimiz yaz aylarından bu yana mevsim etkisinden arındırılmış enflasyon hep yüzde 3’ün altındaydı, ocak ayından itibaren yine bunun üstüne çıktı. Ocak ayında zaten Merkez Bankası faiz kararını açıklarken, artık -aylık enflasyon değil- aylık enflasyonu izlemekten vazgeçtiğini açıkladı. Bundan önceki açıklamalarında “Aylık enflasyona göre ben kararımı vereceğim.” diyordu, faizi indirdi, aynı zamanda aylık enflasyonu izlemekten de vazgeçtiğini açıkladı. Yani burada, baktığımız zaman, faiz kararındaki bu buharlaşan ifade, artık Merkez Bankasının da işte “Enflasyonu yıllık olarak izlerim, on iki ayda kim öle, kim kala!” dediğini ortaya koyuyor.

Şimdi, yine iş insanları çıkmışlar, demişler ki: “Enflasyonla mücadelenin maliyetine katlanmak zorlaşıyor hem girişimciler için hem çalışanlar için; hem sanayici mutsuz hem çalışanlar, sanayici çok zorlanıyor, ihracatçı kan ağlıyor, ithalatın cazibesi artıyor.” Şimdi, bunu söylemek ne zamandan beri siyasetin alanına müdahale etmek oluyor?

Baştan itibaren ifade ediyorum, şunu söyledim: Bugün dezenflasyon stratejisi aşırı kura yaslanan bir dezenflasyon stratejisidir, bunun sürdürülebilir olmadığı açıktır ve bunun sonunda Türk lirası aşırı değerlenmiştir. Şu anda reel kur elli sekiz ayın rekorunu kırmıştır, bunun neticesinde de tabii ki sanayici çok zorlanacaktır, tabii ki ihracatçı kan ağlayacaktır, ithalatın da cazibesi artacaktır ama bütün bunlara rağmen enflasyonun düşmemesi... O zaman iş insanı kalkıp diyor ki: “Bu sizin izlediğiniz dezenflasyon stratejisinin maliyeti benim canımı yakıyor.” Bunu deme hakkı yok mu? Tabii ki bunu deme hakkı var. Onlar bunu deyince ekonomi yönetimine dönüp bakıyorsunuz, rezervlerle övünüyorlar, “Tarihî rekorlar kırdı rezervlerimiz.” diyorlar ama rezervlerin yeterli olup olmadığından kimse söz etmiyor. Yani bugün bir yılda ödeyeceğiniz toplam borcu karşılayacak rezervimiz hâlâ yok.

Bakın, arkadaşlar, ben sorunu şöyle anlatayım: Son yerel seçimlerde partisi 2’nci parti konumuna düşünce, Erdoğan rekabetçi bir seçimi kazanma umudunu giderek yitirdi, otoriterleşti, despotlaştı. Önce muhalefet partilerinden seçilmiş belediye başkanlarının yönettiği belediyelere operasyonlara

başladı, daha sonra bir muhalefet partisinin genel başkanını “Cumhurbaşkanına hakaret ettin.” diyerek yemek yediği lokantada gözaltına aldı, İstanbul’a götürdü, “Halkı tahrik ettin.” diyerek tutukladı. Partimizin Gençlik Kolları Genel Başkanını, yaptığı sosyal medya paylaşımı nedeniyle adliyyede ifade vermeye polis eşliğinde götürdü, yurt dışına çıkış yasağı ve adli kontrole serbest bıraktı. Büyük maddi olanakları olduğunu düşündükleri bir sanat sektöründe önde gelen bir menajer, önce “Tekelleşme ve manipülasyon yaptı.” denilerek gözaltına alındı, bir şey bulunamayınca da iş on iki yıl önceki Gezi Parkı protestosuna bağlandı, o da tutuklandı. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız bir hukuk skandalını ihbar etti; skandal hakkında değil, açıklaması hakkında, kürsüden inmeden kendisine soruşturma açıldı. İktidarın yanlışlarını millete duyuran, gerçeğin peşinde koşan gazeteciler yaka paça gözaltına alınıyor.

Şimdi, bu süreç normal değil. Normal olmayan bu süreç iş insanlarının tepki göstermesi normal, muhalefetin tepki göstermesi normal, sanatçıların tepki göstermesi normal, sosyal medyada insanların tepki göstermesi normal.

Unutmayalım, 2021 yılında “Faiz sebep.” deyip ülkeyi derin bir ekonomik bataklığa sokan saray şimdi buradan çıkamıyor. Aslında ülkede kural çok ama denetleyen yok. Sağlık Bakanlığının denetlediği ticarethaneye dönmüş hastanelerde yenidoğan bebeklerimizi, Kültür ve Turizm Bakanlığının denetlediği otellerde gece yarısı çoğu çocuk olan 78 canımızı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının denetlediği iş yerlerinde tespit edilebilen iş cinayetlerinde 1.897 emekçimizi yitirdik. Aile içi şiddeti önlemekle görevlendirilmiş bir bakanlık olmasına rağmen, aile içi şiddet olaylarında kadınlarımızı, evlatlarımızı kaybettik. Sokaklarda gencecik çocuklar hasta ruhlu insanların saldırılarına uğruyor. Kötülüğün sıradanlaştığı bu ortamda bataklık gün geçtikçe derinleşiyor. Can ve mal güvenliğinin olmadığı yerde vatandaşın yaşadığı gerçek enflasyon bir türlü yeterince düşmüyor. Yeni iş olanakları yaratacak yatırımlar beklemeye alınıyor. İnsanlar hayat pahalılığı ve işsizlik karşısında duramıyorlar, eziliyorlar. Tüm bu sorunların sebebi olan saray rejimi ise yargı sopasını sallayarak muhalefeti sindirmenin, Putin’vari yöntemlerle muhalefeti iç tartışmalara sürükleyerek, bölerek etkisizleştirmenin peşinde.

Bütün bunlar yaşanırken insanlara, sivil toplum kuruluşlarına “Siz hukuktan konuşamazsınız, siz ekonomiden sorumlu iş insanlarının kuruluşunuz, hukuktan konuşursanız bunu ben demokrasiye saldırı olarak görürüm.” demek abesle iştir. Bertolt Brecht’in şu sözlerini hiç unutmayalım: “Halkın ekmeğidir adalet, ekmek az olunca açlık hüküm sürer, ekmek kötü olunca mutsuzluk.”

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Karar yeter sayısı istiyoruz.

İç Tüzük’ten bahsedildi sıklıkla.

BAŞKAN - Efendim?

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - İç Tüzük nedeniyle karar yeter sayısı talep ediyoruz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ama bunu konuştuğumuzu zannediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, maddelere geçilmesini oylarınıza sunarken karar yeter sayısı talep edildi, karar yeter sayısı arayacağım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Başkanım, anlaşma yok muydu?

BAŞKAN - Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Başkanım, sözünde durmak diye bir şey var ya! Bilemiyorum yani sözünde durmak diye bir şey vardı.

BAŞKAN - Kâtip Üyeler arasında Divanda bir uyumsuzluk çıkmıştır, o yüzden elektronik yöntemle oylamaya tabi tutacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Kapanacak, kapansın. Ben bilemiyorum artık!

HALUK İPEK (Amasya) - Doğru, bir de şu 66'ncı maddeyi uygulasanız. Herkes söz aldığı konuyla ilgili konuşur diyor 66'ncı madde, açın.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ya, değerli arkadaşlarım, biz neden sözümüzde duramıyoruz?

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Siz yoktunuz burada Başkanım...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ama nasıl bir şey, ben anlamıyorum ya! Söz meselesini bu Mecliste ben anladım. Bir daha asla ve kata muhalefetin bir sözüne inanılmayacaktır, buradan ilan ediyorum yani.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Herhangi bir sözleşme İç Tüzük'e aykırılık içermez.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Böyle bir şey olamaz ya! İnsanların böyle önemli bir gecede gününü suistimal ediyorsunuz ya! Hakikaten! Bir daha asla anlaşma olmayacak! Gece, sabah üçse üç, beşse beş, neyse yapacağız! Bundan sonra sözünde durmayan insanlarla iş yapılamaz!

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.59

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 23.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA****KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Sibel SUIÇMEZ (Trabzon)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57'nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin maddelerine geçilmesi oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA HÜKÜMLÜLERİN NAKLİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 17 Eylül 2013 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde ilk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'e aittir.

Buyurun Sayın Ün. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kısa bir süre önce Gazzeli çocukların sevinç çılgınlıklarına, Filistin halkının zılgıtlı halaylarına şahit olduk hep beraber. Haklıydılar zira sadece "İsrail" denen çeteye değil, ona her türlü desteği sunan küresel terörizme de bir buçuk yıl boyunca kök söktürdü Gazzeliler. Soykırımcılar tarihlerinde görülmemiş kayıpların altında ezildiler. Sadece savaş ve kandan beslenen şahinlerin hesapları intifadanın, direnişin inanç yüklü kalelerine tosladı. Esir takaslarında bile bir yanda erimiş bitmiş vücutlar, diğer yanda gülen yüzler gördük. Medenilik ile barbarlığın, insan onuruna saygı ile soysuzluğun arasındaki farka şahit olduk. Gazzelilerin hakkıyla verdikleri imtihanı ne bizler ne dünya verebildi. Hitler'in gaz odalarında milyonlarca masum insanı yok ederken ellerini kıpırdatmayanlar için İsrail, Orta Doğu'nun en medeni, en çağdaş, en demokratik ülkesiydi. İnsan hakkına, yaşam hakkına, kadın hakkına, çocuk hakkına değer verirdi o medeni Batı. İfade özgürlüğünde mangalda kül bırakmazlardı; sanatı, sanatçıyı baş tacı ederlerdi ama hastaneleri, ibadethaneleri, okulları gözünü kırpmadan içinde insanlarla beraber katledenleri eleştiren sanatçıyı, gazeteciyi, öğretim üyesini susturarak, görevden alarak, soykırıma "soykırım" diyebilenleri cezalandırarak tüm iddialarından vuruldular. Parlamentolarında elleri şişercesine bir katili, çağın Hitler'ini alkışladılar. O çok övündükleri uluslararası hukuk, evrensel normlar İsrail için geçerli olmadı. İsrail'e kendi çıkarlarını zedelediği müddetçe, gittiği yere kadar gidebilme hakkı bahşedildi. "Vadedilmiş topraklar" adı altında ülkelerin egemenlik alanları yok edilmek istendiği hâlde, bütün bir Orta Doğu buna göz yummaya mecbur edildi.

İsrail'in güvenliğini, hedeflerini garantileme palavrasıyla, sadece bir toprak parçası üzerinde hür ve onurlu şekilde yaşamaktan başka arzusu olmayan insanları değil bütün bir insanlığı ateşe attılar. Bu yangının isi de alevi de gün gelip herkesi saracak.

Evet, Gazze hepimizin imtihanı oldu, biz de ellere söyleyecek kadar sağlam duramadık. Maalesef, Hamas'ın direnişi ile soykırımcı İsrail'in zulümlerini terör potasında eritenler oldu. Batı başkentlerinde insanlık "Gazze için ne yapabilirim?" sorusuna cevap ararken, harekete geçerken Gazze temalı açılış dersini hedefe koyup tarihe, bilime yapılmış ihanet olduğunu söyleyenler oldu. Hamas'ın İŞİD'den farkı olmadığı hezeyanlarını savuranlar oldu. Direnişin şehit edilen liderlerinin asparagas haberler üzerinden özel hayatlarını deşmeye çalışan medya fareleri oldu. Bunlar olurken sabrettik ve Çad'dan "Bizler dünyanın en fakir ülkesinin çocuklarıyız." diye konuşmasına başlayan Çadlı küçük kızın Gazze'ye verdiği destek mesajlarıyla moral bulduk. Futbolu sevmeyenlere bile açtıkları pankartlarla tribünleri sevdiren Celtic taraftarlarının desteğiyle insanlık adına umutlandık. İsrail askerî kurmaylarının İsrail ordusunun yenilmezlik efsanesinin son bulduğu itiraflarına şahit olduk, gurur duyduk. Bu gururları yaşarken iktidarımızın eksikleriyle de mahcup olduk. Hiçbir şey yapılmadı dersek haksızlık olur elbette; bir STK gibi, bir yardım kuruluşu gibi hareket eden bir devlet yapısına şahit olduk. Verdiği diplomatik desteklerin, BM nezdinde yapılan konuşmaların değerini asla küçümsemiyoruz. Peki, ya somut icraat olarak ne kaldı akıllarda dersiniz? Güney Afrika gibi ülkelerin üstlendiği sorumluluğun riskini paylaşmayan, İsrail'le ticareti boykot eden gençleri karga tulumba gözaltına alan, altına imza attığı uluslararası ticari anlaşmalarda insan hakları istisnası olduğu hâlde, bu imtiyazını kamusal ticaret noktasında bile kullanmaktan çekinen bir iktidar kaldı akıllarda.

Gelin, Sayın Cumhurbaşkanının boykot çağrısına ilişkin duygusal sözlerini hatırlayalım: "İsrail bir bomba bırakacak özgürce, soğuk bir kola içeceksin, serinletecek ama bir bebek ölecek iz bırakmadan derin bir acıyla. Bu acıyı dindirmek için harekete geçmeliyiz." En üst perdeden halkına boykot çağrısı yapan "O gazlı içeceği içmeyin" "Bu çamaşır suyunu kullanmayın." dendiği hâlde çeliğin, petrolün ihracatından vazgeçmeyen, aylarca gerçekleşen inkârdan sonra "O iş bitti." denildiği hâlde o işin maalesef bitmediği bir iktidar kaldı akıllarda.

Belize, Bolivya, Kolombiya, Küba, Honduras, Malezya, Namibya, Senegal ve Güney Afrika ülkelerinin ayağa kalkarak İsrail'e yakıt ve silah taşıyan gemilerin kendi kara sularında demirlenmesini yasakladıkları Lahey grubu ülkelerin safına katılmaktan imtina eden, 79 ülke Netenyahu'yu mahkûm eden Uluslararası Ceza Mahkemesini destekleyen bildiriye yayınlarken destek imzası atmayan bir iktidar kaldı akıllarda. Brezilya kökenli, İsrail'de savaş suçuna karışmış vatandaşları yakalatma ve yargılatma konusunda sonuç alan The Hind Rajab Vakfı kadar olamayan "Savaş suçu işleyen Türkiye-İsrail çifte vatandaşları hiçbir şey olmamış gibi aramızda dolaşmasınlar, vatandaşlıktan çıkarılsınlar." diye yaptığımız çağrılara kayıtsız kalan bir iktidar kaldı akıllarda.

Roma Statüsü 8'inci maddesinde sayılan yasakları ve Cenevre Sözleşmesi'ni hiçe sayarak yaşam hakkını soykırım ve insanlığa karşı suçlar gibi en ağır şekilde ihlal ettiği ve yaptığı eylemlerle bir terör devleti olduğunu dünyaya ilan ettiği hâlde, TCK madde 13/1'in açık hükmü gereği Adalet Bakanı izniyle soykırım ve insanlığa karşı suçlarda Türkiye'nin bu suç nerede, kim tarafından işlenirse işlensin yargılama yapma yetkisi bulunduğu hâlde soruşturma izni vermeyen bir iktidar kaldı akıllarda. Ülkemiz, maalesef, attığı taşla kurbagayı ürkütemeyen bir imaj bıraktı.

Şimdi bunlar geride kaldı. Dünyaya şahsi hezeyanlarıyla nizamât vermeye çalışan bir ABD Başkanı var artık. "Ateşkes" denilen umudun Filistin halkı lehine sonuçlar üretmemesi için elinden geleni yapmaya niyetli, içimizde kimi gafillerin ise umut bağladığı o başkan var. Evet, ABD Başkanının hezeyanlarına karşı milletimiz sizden bundan sonrası için en azından cesur ve somut

adımlar bekliyor. Bizler yaptığınız doğru işlerde size destek olma konusunda hiç cimri değiliz ama sizden Filistin konusundaki sorularınızı fetva mercilerine değil kalplerinize ve vicdanlarınıza sormanızı istiyoruz. Filistinli kadının “Bizi bombaların patlaması değil sessizlik korkutuyor.” sözünü hatırlınızdan çıkarmamanızı istiyoruz. Trump’ın uluslararası hukuku, Birleşmiş Milletleri tanımayan tavrını, Amerika’nın tek taraflı emperyal bir düzene geçiş sürecini başlattığını görmezden gelmeyin istiyoruz. Trump ihanet planlarını tehditlerle devreye sokarken biz ne yapıyoruz? Dün Sayın Genel Başkanımız Ahmet Davutoğlu bir teklifte bulundu öz güvensiz eleştirilere aldırış etmeden. “Amerika binlerce kilometre öteden gelip Gazze’ye el koymayı planlarken, son meşru devletleri Osmanlı olan Filistinlilere devletlerini kurana kadar yapacakları bir referandumla Türkiye’ye otonom bir bölge olarak bağlanmaları teklif edilmelidir.” dedi. Filistin konusunda ister “eksiklik” deyin, ister “acziyet” deyin, “Sebebi kırılgan ekonomi.” diyorsunuz. Peki, Türkiye öz güvenini sadece ekonomiden alan bir devlet mi? Türkiye’ye bu muameleyi yapmaktan hicap duymuyor musunuz? Türkiye tarihsel mirası, kültürel gücü, jeopolitik derinliğiyle coğrafyamızın otel lobilerinin olmasa da sokaklarının, vicdanlarının dönüp baktığı adrestir. Ankara, Merkez Bankasının döviz rezervlerinden aldığı güçle değil, Topkapı Sarayı’nın Adalet Kulesi’nden aldığı güçle Mogadişu’dan İslamabad’a, Kahire’den Sumatra Adası’na kadar tüm İslam coğrafyasını harekete geçirebilecek bir güce sahiptir. İçinde bulunduğumuz bu yüce Meclis insanlık onurunun modern dünyanın tüm silah teknolojilerinden daha güçlü olduğunu 20’nci yüzyılın başında kazandığı destansı bir zaferle dosta düşmana ilan eden Meclistir. Bugün İslam âlemi yine yeniden “One minute!” diyebilecek bir sesi beklemektedir. Bugün İslam âlemi yine yeniden bu kürsüden olanca gücüyle “Bana ne Amerika’dan?” diyen o sese muhtaçtır. Bugün kendi haysiyetini kazanmanın yolunun siyonizme kulluktan geçtiğini zanneden Trump Gazze’yi Amerika toprağı ilan etme cürretini gösterirken bizler Sultan Fatih’in torunları olarak bu haddini bilmez kovboy bozuntusuna “Gazzelilerin son meşru devleti Osmanlı Devleti’dir; biz, o kutlu devletin mirasçıları olarak ilan ediyoruz: Gazze Türkiye’nindir, Gazze Türkiye’dir, Gazzeliler de...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ün, tamamlayın lütfen.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - “...Türkiye Cumhuriyeti devletin onurlu vatandaşlarıdır.” diyebilmeliyiz. Bunu söyleme öz güveninde olmayan bir iktidar için üzülmek söylemek istiyorum: Bölgesel güç olmak, küresel aktör olmak bir rüyadan başkası olmayacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

68.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, İstanbul’da Cumhuriyet Halk Partili bazı belediyelere yapılan operasyonlara ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Evet, günlerdir burada konuştuğumuz, aslında İstanbul merkezli yürüten ve Cumhuriyet Halk Partisinin 9 belediyesinde yapılan operasyon sonucu gözaltına alınan 10 kişi tutuklandı bugün. Tutuklanma gerekçesi aslında savcılığın kamuoyuna yaptığı açıklamada açık ve netti. Bugün yine gözaltından çıkarılıp savcılığa, adliyeye çıkarıldıklarında kamuoyuna servis edilen görüntülerden aslında minareyi çalıp kılıfına uydurmaya çalıştıklarını çok iyi biliyorduk. Bu ülkede çok açık ve net demokratik siyaset zeminini ortadan kaldırmaya çalışan, hukuku askıya alan, adaleti yok eden bir rejim adım adım İstanbul merkezli inşa edilmeye çalışılıyor. İstanbul merkezli Akın Gürlek’in başında olduğu bir darbe mekanığı, bir yargı darbe mekanığı devreye girmiş durumda. Bu

ülkede demokrasiye, bu ülkede seçilmişlere, bu ülkedeki herkese kumpas kuruluyor ve bu kumpaslar eliyle de büyük bir istibdat rejimi hâkim kılınmaya çalışılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bunu asla ama asla kabul etmiyoruz. Belediyeleri böyle yıldırma çalışmak, böyle ortaklaşma zeminlerini ortadan kaldırmaya çalışmak, demokratik muhalefetin, siyasi muhalefetin yan yana gelmesini kriminalize etmeye çalışmak... Buradan kendilerine göre bir algı operasyonu Türkiye'nin 2028 seçimlerini adım adım örmeye çalışan anlayışın karşındayız, karşında olmaya devam ediyoruz. Kamuoyuna deklare edilen, gizlisi saklısı olmayan işler. Yapılan siyasi tutumların kendisini mahkûm etmeye çalışan, kriminalize etmeye çalışan, terörize etmeye çalışan bu anlayışın karşısında duracağız. Bugün tekrar söylüyoruz: İstanbul merkezli savcılık eliyle bu ülkenin demokrasisine darbe yapılmaya çalışılıyor -tutanaklara geçsin- yarın "Bilmiyorduk." "Biz duymadık." "Biz görmedik." "Allah bizi affetsin." diye kimse söylemesin. Çok açık ve net söylüyoruz: Bu ülkede istibdat rejimi bugün Akın Gürlek eliyle yerleştirilmeye çalışılıyor.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

69.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, tutuklanan belediye meclis üyelerine ve başkan yardımcılara ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet, dört gün önce gözaltına alınan meclis üyeleri, belediye başkan yardımcılarımız tutuklandı. Aslında neden mahkemeye çıktıklarını da bilmiyorum, gerek de yok çünkü Akın Gürlek bir gün savcılık yapmamış ama başsavcılık koltuğunda oturan, iktidarın kılıcını sallayan, hak ve özgürlükleri askıya almış bir kişi, kararı zaten veriyor; mahkemeye ne gerek var ki bu ülkede. O sulh ceza mahkemeleri tutuklama taleplerini değerlendiriyor mu sanıyoruz? Buradan gelen siparişler önce İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı tarafından kaleme alınıyor. Ondan sonra o senaryoyu polisler toplayarak nezarete atıyor, mahkemeler sadece bir prosedürü uyguluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, tamamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hukuk düzeni artık askıya alınmıştır, Türkiye başka bir noktaya gelmiştir. Sandıkta toplayamadığı oyları, Meclis üyelerini bir savcı eliyle azaltarak çoğunluğu elde etmek istiyorlar. Her gün bir soruşturma, her gün bir tutuklama... Şimdi, geldiğimiz nokta gerçekten konuşulmalı. Burada 78 insan ölmüş, az önce Bakan hakkında tüm Grup Başkan Vekilleri konuştu. Türkiye'de demokrasi, üzülererek söylüyorum ki askıya alınmıştır, Türkiye başka bir noktadadır. Daha öğle saatlerinde Grup Başkan Vekili Cumhurbaşkanının bir şiir okuması sebebiyle siyasi yasaklı olduğunu söyledi.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ben öyle bir şey söylemedim, başkasına atıf yaptım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bugün Cumhurbaşkanının yarattığı bu düzen, bu kara düzen siyasetçileri, belediye başkanlarını, Meclis üyelerini, gazetecileri, sanatçıları, hepsini tutuklayarak, susturarak baskı altına almak istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim.

BAŞKAN - Son cümlelerinizi alıyorum Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır, direneceğiz, hep beraber direneceğiz. Bu artık hukuk falan değil, o kararları tanımıyoruz. Ne mahkeme, mahkeme ne savcı, savcı ne düzen, düzen.

Teşekkür ediyorum.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Konuşmalarına bakabilirsiniz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1645) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 81) (Devam)*

BAŞKAN - 1'nci madde üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz talebi Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bu ülkede 78 vatandaşın göz göre göre yanarak ölmesinin hesabını Bakandan sormaz, tam tersine, koruyup kollarsanız, önünüze geleni gözaltına alır, içeriye tıkmaya çalışırsanız, vatandaşa sürekli gözdağı verirsiniz; hasılı, bu ülkede Ali kıran baş kesenlik yaparsanız, istibdat yönetimini kurmaya özenir, insanlara korku salmayı alışkanlık hâline getirirseniz, Gaziantep'te 2 bin işçinin grev kararı aldığı "Canan Tekstil" adlı fabrikanın "Ömer Karaca" adında işletme şefi de çıkar, patron temsilcisi olarak çalışanına densiz densiz "Sen bir yevmiyenin peşinde koşan adamsın." diye parmak sallayıp aşağılar. İnsanlara zulmeden, hor gören; işçisini, emekçisini, emeklisini, esnafını, memurunu ezim ezim ezen bir iktidar olmakla övünürseniz sizin zihniyetinize özenen patronlar da iş insanları da patron temsilcileri de çıkar, size özenip işte böyle, aslında o fabrikayı var eden emekçilere, alınlarının teriyle çalışan insanlara hakaret eder, tehdit eder, haklarını aramalarına engel olur.

Bir tarafta, kapıların arkasında konuşurken "er-rızkuallellah" diyorsunuz "Rızkı veren Allah." diyorsunuz ama bir de yetkiyi, gücü, parayı, iktidarı ele geçirince Allah'ın en hoşnut olmadığı şirk olan rızık verici gibi davranıyorsunuz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu 2025 yılı ramazan ayı için fitre miktarını 180 lira olarak açıkladı. Açıklamasında da şöyle dedi: "Ülkemizde bir kişinin günde iki öğün yemek için fitre miktarı 180 TL olarak belirlenmiştir." 180 liraya dışarıda iki öğün yemek yenir mi, karın doyar mı; bu ayrı bir tartışma ama özetle, bununla doyabileceğini söyledi Diyanet.

Milletimiz ne yapmıştı? Sayın Cumhurbaşkanının da tavsiyesine uyarak 3 çocuklu olduğunu hesap edip bu fitreyle 5 kişilik bir aile için günde karınlarını doyurabilmek için kaç lira lazım? Bu hesaba göre 900 lira lazım. Yani 5 kişilik bir ailenin günde 900 liraya ihtiyacı var. Otuz günde ne yapar? 27 bin lira yapar. Asgari ücret ne kadar bu memlekette? 22.104 lira. En düşük emekli maaşı ne kadar? 14.469 lira. Yahu, siz vatandaşa sadakayıfıtrı bile veremez hâlde gelmişsiniz. Bu anlamda vicdanları sorgulamak gerekir. Bu ülkede çalışanların yüzde 60'a yakını asgari ücret ve bir tık üstü ücretle çalışmakta. 5 kişiye bakan bir asgari ücretli ailede bir kişiye düşen rakam günde sadece 147 lira. Fitre? Fitre, 180 lira. Nasıl çıkacak vatandaş bu işin içinden? Özetle, asgari ücretliyi de emekliyi de sadakayıfıtra yani fitreye yani sadakaya yirmi üç yıllık iktidarınız mahkûm ve mecbur etmiştir. Efendim, Diyanetin açıkladığı rakam size aslında başka bir şey daha diyor: "Ey iktidar, hiç olmazsa emekline, asgari ücretline bir aylık sadakayıfıtrı miktarı olan 27 bin lirayı bari verseydin!" Biz dedik, inanmadınız; Diyanet diyor, bari ona inanın. Yani vereceğiniz bir fitre, titre Allah'ım, titre! Aynı Diyanet geçtiğimiz günlerde başka bir şey

daha söyledi, dedi ki: “Emekli ve asgari ücretliye de fitre verilebilir.” Hadi gelin şimdi bunu da buradan yakın. Fitre neydi? İki günlük iâşe bedeli, Diyanet de buna “180 lira.” dedi. Yalancı TÜİK rakamlarına göre asgari ücretli sayısı ülkemizde 17 milyon 433 bin, emekli sayısı da 15 milyon 851 bin 244. Ne etti? 34 milyon. Memlekette asgari ücretin altında maaş alan bir kesim de var mı? O da var. Asgari ücretin hemen bir tık üzerinde yani 22.104 lira değil de 23-24 bin bandında alanları da kabul ettiğinizde yani 50 milyonun üzerinde, 60 milyona yakın insan bu ülkede fitreye, sadakaya; ülkenin dörtte 3’ü dilenci durumuna sayenizde düşmüş oldu. Efendim, işte, o sürekli hakaret ettiğiniz, gözünü sevdiğimin eski Türkiye’sinde, bu memleketin işçileri, emeklileri gönül rahatlığıyla fitrelerini verebiliyorlardı. Yarattığınız bu kara tabloyla övünebilirsiniz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bugün, bu kürsüden, ülkemizin içinde bulunduğu bir karanlık tabloyu daha gözler önüne sermek zorundayım. Son zamanlarda yaşanan gözaltılar, tutuklamalar ve baskılar Türkiye’yi âdeta bir toplama kampına dönüştürdü. Ülkemizde insan hakları, hukukun üstünlüğü ve demokrasi bu iktidarın elinde birer kâğıttan kale gibi paramparça ediliyor. Her gün yeni bir gözaltı haberiyle uyanılıyor. Gazeteciler, akademisyenler, siyasetçiler, hatta sıradan vatandaşlar sırf düşünceleri ve eleştirileri nedeniyle gözaltına alınıyor, tutuklanıyor. Bu neyin adaletidir, bu neyin hukukudur? İnsanlar düşündükleri ve söyledikleri için cezalandırılıyorsa bu ülkede artık özgürlük kalmamıştır. Halk TV Genel Yayın Yönetmeni Suat Toktaş’ın tutuklanması, Barış Pehlivan ve program koordinatörü Kürşad Oğuz’un adli kontrol şartına tabi tutulmaları, daha geçen gün BirGün gazetesi yönetici ve muhabirlerinin gözaltına alınmaları, bütün bunlar iktidarın basını terbiye etme konusundaki ısrarlı stratejisinin bir parçası olmuştur. Halk TV programcısı Seda Selek ve Serhan Asker’in de yurt dışı çıkış yasağı ve haftada bir gün imza atmak şartıyla adli kontrolle serbest bırakılma kararları da aynı şekilde, zaten baskı altındaki muhalif medyayı tamamen teslim alma amaçlıdır. Bilinmelidir ki iktidarın basın ve medyayı pasivize etme hedefi, aslında her geçen gün güvenini kaybettiğini gördüğü milleti topyekûn sindirip susturma çalışmasıdır; muhalif belediyelerde sallandırılan Demokles’in kılıcının amacı da budur. Bu ülkede “adalet” diye bir şey bırakmadınız, ortada “yargı bağımsızlığı” diye de bir şey kalmadı. İnsanlar sabah evlerinden çıkıp akşam geri döneceklerinden emin değiller. Çocuklar anne-babalarının gözaltına alınması korkusuyla yaşıyor; bu, bir hukuk devletinde olması gereken tablo değildir; bu, ancak ve ancak bir dikta tablosudur. İktidar kendi çıkarları doğrultusunda yasaları çiğniyor, Anayasa’yı yok sayıyor; gözaltılar ve tutuklamalar artık suçla mücadele aracı değil muhalif sesleri susturma aracı hâline açılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım lütfen.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, tamamlayın lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Her eleştiri bir terör eylemi gibi gösteriliyor, her muhalif bir hain ilan ediliyor. Bilin ki bu zihniyetiniz bu ülkeyi bir korku cumhuriyetine dönüştürüyor. Bu tablo karşısında sessiz kalmak, aslında suça ortak olmaktır. Bu zulme göz yummak, geleceğimizi karartmaktır. Bugün bir başkasının hakkı gasbediliyor diye sessiz kalırsak yarın sıra, emin olun, hepimize gelecektir. Bu ülke bir toplama kampı değildir, bu ülke milyonlarca insanın özgürce yaşamak için can verdiği bir vatandır. Kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet!

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talebi Erzurum Milletvekili Kamil Aydın’a aittir.

Buyurun Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu saatinde, tabii, hazırladığım konuşmadan önce bir iki kelam etmek istiyorum bugün tanıklık ettiğimiz, konuşulan şeyler ışığında.

Şimdi, demokrasinin birçok tanım var ama bilim insanlarınca, benim en çok hoşuma gideni; demokrasi, kurallı yaşama rejimidir. Yani hayatın her aşamasındaki, her evresindeki, her faaliyetimizde bir kurala atfen bir arada olma, hayatı idame ettirme rejimi adıdır. Dolayısıyla bir şarkıyı, çok sevdiğimiz bir şarkıyı ilk dinlediğimizdeki haz ile peş peşe, 50 defa dinlemek arasında çok büyük bir nüans vardır. Sevdiğimiz bir yemeği üç öğün yediğimizde, beklediğimiz hazı bulamadığımız aşikârdır ya da seyrettiğimiz bir filmde, çok sevdiğimiz bir filmde ilk seyrettiğimizdeki duyduğumuz heyecan, şevk, memnuniyet 50'nci seyrettiğimizde pek fazla hükmünü gösteremez. Dolayısıyla gerçekten çok içselleştirip örneklemeye çalıştığımız gelişmiş Batı demokrasilerinde de parlamentolar belirli kurallar muvacehesinde işlevini görür. Yani nedir? Bir gündem ışığında çalışır. Ben de gündemi elime aldığımda bugün, ya, Sayın Başkanım bana böyle bir görev verdi dedim, Pakistan-Türkiye ikili anlaşmayla ilgili bir konuşma ama konuşulanlara baktım ki hiç de Pakistan'la ilgili değil, tamamen gündem dışı, farklı bir konuda odaklanmış durumda. Ama ben affınıza sığınarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine bağlı kalarak, inşallah bu ikili anlaşma konusunda gecenin bu saatinde bir şeyler söylemeye çalışacağım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Efendim, 81 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi en kalbî duygularıyla saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın hemen başında, bugünün ulvi manasının hilafına bir iki cümle ifade etmek isterim. Malumunuz bugün rahmet ve mağfiret kapılarının açılıp her türlü salih duaların kabul edildiği ve mübarek Ramazan ayının habercisi Berat Kandili'ni idrak etmekteyiz. Dolayısıyla bu gecenin, emrolunduğu gibi, ellerimizi semaya kaldırıp insanlığın, hassaten Gazze'deki Filistinlilerin içinde bulunduğu şerhlerin define ve hayırların fethine vesile olmasını Yüce Mevla'mdan niyaz ediyorum.

Sayın milletvekilleri, aslında Türkiye ile Pakistan arasındaki güçlü ve dostane ilişkiler ağı Pakistan'ın 1947'deki bağımsızlığından sonra başlamadı. Geçmiş çok eskilere dayanan bir süreçten bahsediyoruz. İki ülke arasındaki sevgi, saygı ve muhabbet temelli dostluk ve kardeşlik hukuku köklü temellere dayalı, yüzyılları aşan bir süreci kapsamaktadır. Bu köklü ilişkinin en yakın ve en somut örneklerini bir çırpıda sıralamak gerekirse hafızalarımızda kalıcı bir etki bırakan Pakistan halkının Türk İstiklal Harbi'nde sağladığı her türlü destekle kendini göstermektedir. Bunu bir arkadaşımız da çok sarıh bir şekilde ifade ettiler. Gerçekten, o yedi düvele karşı mücadele verdiğimiz Kurtuluş Savaşı yıllarında çok açık ve net bir şekilde tavır koyup yanımızda olan ki o zaman daha henüz devlet olmamış, bağımsızlığını ilan etmemiş ama bir ümmet düşüncesinden hareketle, bir Müslüman kardeş ülkenin sıkıntılarını kendi sıkıntısı kabul edip elinde avucunda ne varsa yüce milletimizle paylaşma şerefine nail olmuşlardır. Buna mukabil, bugünkü Türkiye-Pakistan yüksek düzeyli stratejik iş birliği çerçevesinde yapılan anlaşmalar sırasında, ilginçtir, naklen izledim, Pakistan Başbakanı Şahbaz Şerif'in ifadelerinde de yer alan, 2010 yılında Pencap eyaletinde vuku bulan sel felaketinde de biz aynı kadirşinaslığı göstermişiz. İnanın, en yüksek makamdan oralara kadar gidilmiş, hatta hanımefendi köy köy dolaşmış, oradaki yaraların sarılmasında Türkiye'nin ne yapabileceğini, hangi yardımları nereye nasıl götürebileceğimiz konusunda bilgiler alınmıştır. Bu, tabii ki takdire şayan bir dostluk ifadesidir aynı zamanda.

Şimdi, tabii, öte yandan, Pakistan bir bağımsızlık sonrası ayakları üstünde durmaya çalıştığında, aynen bugün Suriye’de yaşadıklarımıza benzer bir şekilde bağımsızlığını elde eden Pakistan, devlet olma, millet olma, kendi kendini idare etme gereğinin çok önemli bir şartı olan bir “rupee” dediğimiz parasını basma ihtiyacı duymuştur. Onu da biz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak deruhte etmiş ve İslamabad’a göndermişizdir. Yine bu da ayrı bir karşılıklı, ikili dostane ilişkilerin bir göstergesidir. Karşılıklı dostluğun iyi günde kötü günde ete kemiğe bürünmesinin çok açık ve sarıh bir diğer örneği de bizim 6 Şubatta gerçekten “asrın felaketi” dediğimiz, yaşadığımız depremdeki yine Pakistanlı kardeşlerimizin bize yönelik tavırlarıdır. İnanın deprem sonrası üst düzey ziyaretlerin en ilkinin Pakistan Başbakanı yapmıştır deprem bölgesine. Bu da yine hafızalarımızda yer eden çok önemli bir gerçektir.

Öte yandan, Türkiye Cumhuriyeti devletini bir rol model olarak ele alıp içselleştirerek kendi yönetimlerine bir örnek oluşturmaya çalışması da Pakistan’ın Türkiye’ye olan içten dostluk ve kardeşlik hukukunun bir ifadesidir. Bu bağlamda çok açık örnekler, şahsiyetler söyleyebiliriz ama aklımızda yegâne kalan iki önemli isim var; biri devlet adamı Muhammed Ali Cinnah, ötekisi ise kimdir? Pakistan’ın çok ünlü şairi, düşünürü, yazarı, filozofu ve onların ifadesiyle “allamesi” Muhammed İkbal’dir. Muhammed İkbal birçok eserinde, birçok şiirinde gerçekten bu bağımsızlık mücadelesini çok harika bir şekilde kelimelere dökmüş ve bunun da bir rol modeli olarak, ilham verici bir yapı olarak Pakistan halkına sirayet ettiğini ifade etmiştir. Buna mukabil bizim Millî Şair’imiz Mehmet Akif de aynı övgüyle mukabelede bulunmuşlardır zatıalilerine.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devleti ise Pakistan’ın bağımsızlığından bugüne kadar yaşadığı her türlü felakette hep yanında ve desteğinde olmuş, dahası kangrene dönüşen ve yetmiş altı yıllık çözümsüzlük süreci içerisinde cebelleşen Keşmir sorununun çözümüne de net tavrını koymuştur. Bunu daha da açmak gerekirse özellikle yaklaşık iki yüz yıldır Keşmir’de yaşayan Müslümanların hiçbir Müslüman yönetim tarafından idare edilmemesi bir tarafa, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin aldığı karar gereğince Keşmir’in geleceğinin ancak Keşmir halkının oylamasıyla belirlenmesi konusundaki tavrı Türkiye tarafından da kabul edilmiş ve mütemadiyen o günden bugüne kadar her türlü uluslararası platformlarda dile getirilmiştir. Her iki ülkenin diğer önemli bir ortak mutabakatı da her iki ülkedeki her türlü terörle mücadelede birbirlerine sağlanan açık ve net destektir.

Sayın milletvekilleri, ne güzel bir tevafuktur ki beş yıl aradan sonra bugün Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı başkanlığında güçlü bir yürütme heyetiyle Malezya ve Endonezya sonrası Pakistan’a geçilmiş ve orada kültür, sağlık, enerji, ticaret, tarım, savunma, gıda, teknoloji başta olmak üzere birçok alanda 24 ikili anlaşma imzalanarak köklü dostluk ve kardeşlik temelli ilişkiler bir kez daha güçlendirilmiştir. Dolayısıyla, bunlara somut örnek vermek gerekirse 2018’de çok küçük çaplı bir ticari ilişki var iken özellikle savunma sanayisi ağırlıklı ama 2018’de bu bir anda MİLGEM Projesi kapsamında 4 savaş gemisi yapımı ihalesi anlaşması -ki bunun mali karşılığı 1 milyar dolar civarında- ve çok geçmeden akabinde bizim 30 ATAK helikopter anlaşmamız gerçekleşti ki bu da 1,5 milyar dolar çerçevesinde bir ticari anlaşmaydı. Allah’a şükür, o güne kadar Pakistan’ın Türkiye’yle olan savunma sanayisi bağlantılı anlaşmaları devede kulakken artık bugün ilk 4, ilk 5 ülke arasında yer almaktayız.

Dolayısıyla, ben bu gecenin ulviyeti muvacehesinde hepinize en kalbî duygularıyla saygılarımı sunarken bu anlaşmaya da Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına destek verdiğimizizi belirtir, hayırlı geceler dilerim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk’e aittir.

Buyurun Sayın Çelenk. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sevgili yurttaşlar; uluslararası sözleşmeler madde 1 kapsamında söz almış bulunuyorum.

Yaklaşık on saattir buradayız, konuşuyoruz ve söz çokluğu içindeyiz ama söz giderek hükmünü, ağırlığını kaybediyor; sanırım hepimizin hissiyatı bu ve söze ağırlık kazandırmamız gereken bir konjonktürdeyiz. Uluslararası konjonktür de böyle, ulusal konjonktür de böyle. Söze ağırlık kazandırmanın bir yolu da yaşamakta olduğumuz şeyleri, savaşları, çatışmaları kendi sıradan hayatlarımızla, kendi hâlindeki yurttaşın sıradan hayatıyla ilişkilendirmekten geçiyor. Bu ilişkiyi kurmadığımız sürece söze bir ağırlık kazandıramıyoruz. Bugün biz böyle dört tarafımız Suriye’den Gazze’ye, İran’dan Ukrayna’ya çatışmalarla çevrili bir biçimde yaşıyoruz ve sanki bu savaş ve çatışmaların hayatlarımızda hiçbir etkisi yokmuş gibi konuşuluyor. Bunlar devletler arasında, örgütler arasında, hatta şirketler arasında geçiyor ama bir türlü insanların hayatına ne yaptığına dair bir bilgimiz olamıyor. İnsanlar hayatını nasıl sürdürüyor, evlerine düşen ateşle nasıl başa çıkıyor, bir sonraki günkü mutfak meselesini, hayatı sürdürme, beslenme, barınma meselesini nasıl dehşetengiz zorluklarla yerine getiriyor; bunları çok bilmiyoruz çünkü bize bunu söyleyen bir konjonktür değil. İnsanlar bu çatışmaların ortasında ancak kitlesel ölümlerle, ölümler ve yaralılar olarak gündem olabiliyor, başka türlü bir hayat orada yok. Büyük rakamlar ve büyük sayılarla ölürseniz bir yeriniz oluyor. Bu çekilen fotoğraflarda halkların, yurttaşların bir resmi yok, bir karesi yok. Uluslararası ilişkileri de dış politikayı da bizimle ilişkili bir perspektiften kavramadığımız sürece bunlarla başa çıkma yolu yok ve bunu kavramak da bir zihniyet dönüşümü gerektiriyor. Bu zihniyet dönüşümü olmadan da bu kayıplardan kurtulamıyoruz, acılardan kurtulamıyoruz.

Bugün bu konuşma üzerine düşünürken bir yerde karşıma sanırım geçen hafta olan bir olayla ilgili bir haber geldi, olay değil de bir karşılaşma diyelim. Meclis Başkan Vekili Sayın Celal Adan, Batmanlı Kürt sanatçı Ahmet Güneştekin’in “Kayıp hayatları hatırlıyorum.” diyerek açtığı Kayıp Alfabe sergisini gezmiş, sanatçı onu gezdirmiş. Bu, sembolik bir şey aslında, çok sembolik bir şey ve bir jest; bunun bir önemi var. Keşke hayatın olağan akışı içinde böyle bir siyasi strateji olarak değil de gerçekten de vuku bulsaydı bu jestler, gerçekten kendiliğinden de olabilseydi ama bunun da bir kıymeti var yani gerektiğinde bir strateji olarak da bu jestlerden, bu karşılaşmalardan yararlanılabilir çünkü bunların hepsi barışa hizmet eden şeyler.

Barış, ahlaki bir mesele ve ünlü Macar filozofu Agnes Heller’in dediği gibi, ahlak karşılıksız bir jestle başlar, karşılık beklemeyen bir jest ama bir karşılık bekleyen, bir strateji içine oturmuş jestlerin de değeri yok anlamına gelmez bu. Zihniyet dönüşümü ancak bu karşılaşmalarla, sanat ile siyaseti, hayat ile edebiyatı buluşturarak mümkün.

“Kayıp Alfabe” demiştim bir sergiden yola çıkarak. Buradan da yine böyle aslında dünya ölçeğinde ünlü bir roman aklıma geldi; bir Fransız yazarın, Georges Perec’in “Kayboluş” adlı romanı. Bu, enteresan bir romandır. 300 sayfalık bu romanda Fransızcada en çok kullanıldığı söylenen bir sesli harf “e” harfi hiç kullanılmamıştır. Ben bunu derslerde de çok örnek verirdim öğrencilere. Hiç kullanmadan yazmayı denemiştir Georges Perec Kayboluş’ta. Neden böyle bir şey yapmıştır? Çünkü ebeveynlerini, ailesinin çoğunu toplama kamplarında kaybeden bir yazardır ve hayata eksik başlamayı bir harf eksikliği gibi anlatır bu romanda.

Şimdi, biz buradan bakarsak, aslında, bu harf eksikliğini, bu dil eksikliğini görmeden, hissetmeden, birbirimizin diliyle yakınlık kurmadan bir barış olmayacağını da anlarız. Dilsiz bırakanın kendisinin de dili olmaz. Bunu gerçekten kavramak gerekir. Dilleri, hikâyeleri yaklaştırmak, ortaklaştırmak gerekir. Maalesef bugün siyaset bu işi yapamıyor, bunu yapabilecek mecralar bu işi yapamıyor. Tam tersi, mütemadiyen bugüne kadar hiçbir sonuç vermemiş, vermeyecek olan bir hamaset diliyle...

Bugün belki de Türkiye’yi düze çıkaracak bir konjonktürde, barış perspektifini güçlendirecek bir konjonktürde bu dil bir türlü harekete geçemiyor. Ötekinin hikâyesini anlamaya, ötekinin anlatisıyla kendininkini birlikte düşünmeye izin veren bir dil. Bunu siyaset yapamıyor, medya da yapamıyor çünkü bunu yapacak olanlardan biri de medyadır. Medya ancak bir barış gazeteciliğine, barış diline hizmet etmeyi iş edindiğinde, bunu kendine ahlaki bir sorumluluk olarak tanımladığında bu süreçler içinde bir işlev kazanır, öteki türlü gerçekten çatışmaları derinleştirmekten başka bir işe yaramaz. Medya bunu yapamıyor çünkü aslında dünyanın her yerinde, çatışma bölgelerinde, bilhassa savaş bölgelerinde, sorunlu ülkelerde, otoriter rejimlerde medya büyük bir baskı altında. Bu, Gazze’den Türkiye’ye böyle, kuzey ve doğu Suriye’de de böyle. Bir yandan hakikate ilişkin bir habere erişme şansımız yok, bir yandan bunu bize erişirmek isteyen gazetecilerin can güvenliği yok. Gazze’de yakın tarihin en yüksek sayıda gazeteci kaybı yaşandı, üç yüz seksen gün gibi bir sürede 180 gazeteci hayatını kaybetti. Rojava’daki kayıpları biliyoruz, bu kayıpların inkârı da her yerde aynı. Gazeteciler öldürülüyor, Ukrayna’da, Rusya’da, kuzey ve doğu Suriye’de ve Gazze’de, egemen devletler ve hükûmetler bize onların aslında gazeteci olmadığını söylüyor, siviller ölüyor, bize onların aslında sivil olmadığını söylüyor ve giderek herkes, gazeteciden akademisyene, sıradan yurttaşta, herkes “terörist” olarak tanımlanıyor, toplumlar “terörist” ilan ediliyor ve bunun gerçekten bir sonu yok, bunun dönüştürülmesi gerekiyor.

Bugün nerede barış adına bir şey yapılabilmişse, tarihten bugüne bir adım atılabilmişse, bunun içinde hep bu gerçekliği kavramış bir medya vardır. Başarılı barış örneklerine bakın, Güney Afrika Cumhuriyeti’nde de böyledir, Kuzey İrlanda’da da böyledir. Medya ne zaman çatışan tarafları barışa hizmet eder bir biçimde hikâyeye konu etmeye karar verdiyse orada barış kazanmıştır. Özellikle Kuzey İrlanda’da basın bu noktadaki rolü 80 sonrası gerçekten çok önemlidir. Hikâyelere yer açarak toplumların karşılıklı acı hikâyeleri birbirlerini anlamalarına imkân tanımıştır ve sürmekte olan barış süreçlerini... Biz her ne kadar Türkiye’de şu anda yaşanmakta olan yeni gelişmelere bir ad koyamıyorsak da bunu damgalamak isteyenler çok kolay isim koyuyorlar. Oysa burada da herkesin üzerine düşen görev; buradaki bütün niyetleri okuyabiliriz, konjonktür mü bunu gerektiriyor, gerçek bir şey mi var, bunu görebiliriz ama hazır böyle bir fırsat doğmuşken bu fırsatı işlevselleştirebiliriz. Bunu siyasetçiler olarak yapabiliriz, medya olarak yapabiliriz ve güçsüz bütün bu siyasetin nesneleri gibi olmaktan kendimizi çekip çıkarabiliriz ve bu zihniyet dönüşümünü birlikte gerçekleştirebiliriz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Belki de işte gecenin bu saatinde illaki sözümün tümünü de tüketmem gerekmiyor. Bu, gerçekten, hepimizin üzerinde düşünmesi gereken bir konu; yıllardır böyle devam ettik, böyle devam etmemeliyiz. Barış gazeteciliğine imkân tanıyan bir dile siyasetimizde yer açmalıyız ve bunun haber kaynaklarını çeşitlendirmekten geçtiğini de görmeliyiz. Buradan da belki gazeteci arkadaşlarımıza, gazetecilere de sesleniyorum: Kaynaklar sadece hükûmetler ve askerî yetkililer olmamalıdır barış gazeteciliğinde, sadece çatışmalar değil aynı zamanda sosyal dinamikler olmalıdır. Bu sorumlulukla herkes üstüne düşeni yaptığında kimin niyetinin ne olduğunun hiçbir önemi yok ve o zaman barış kazanır, o zaman hepimiz kazanırız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, değerli yurttaşlarımızın kandidateyi kutluyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer’e aittir.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, milletimizin ve tüm İslam âleminin Berat Kandili’ni kutlar, başta Gazze’deki mazlum Filistinli kardeşlerimiz olmak üzere tüm insanlığa barış ve huzur getirmesini temenni ederim.

Sözlerime başlamadan önce, ülkede artık hukukun askıya alındığını bir kez daha gördüğümüz bir gecedeyiz. Mahkeme salonları adalet dağıtmak için değil muhalefeti susturmak için kullanılıyor. İşte, bu gece de belediye başkan yardımcılarımızın da aralarında bulunduğu 10 kişi tutuklandı ama yargı eliyle kurduğunuz kumpaslarınızla, operasyonlarınızla ne biz Cumhuriyet Halk Partilileri ne de bu milleti susturabileceksiniz. Bu hukuksuzluklarınıza, adaletsizliklerinize, zulmünüze asla ama asla boyun eğmeyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, önümüzde dost ve kardeş Pakistan’la hükümlülerin nakli anlaşması bulunmakta. Tarih boyunca Türk milletiyle yakın ilişki içinde olan Pakistan halkı Kurtuluş Savaşı’mıza en büyük desteği veren ulusların başındadır. Türkiye ile Pakistan’ın köklü dostluğu tarih içinde hep ileri gitmiştir. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Pakistan’ın her alanda ilerlemesini, iş birliğimizin her alanda güçlenmesini arzu ederiz, destekleriz. Dolayısıyla, bugünkü anlaşma hususunda bizim “Aman, dikkat edelim.” diyebileceğimiz tek konu Pakistan’a da özel olmayan genel bir ilkedir; o da idam cezası yürürlükte bulunan ülkelere yapılan bu tür nakil veya iade anlaşmalarında evrensel insan haklarının gözetilmesi konusudur. Ayrıca, anlaşma metninde hükümlü ile talep eden devlet arasında çıkabilecek uzlaşmazlıkların nasıl çözülebileceğine dair açık hükümler konulmamış olması ve yine, hangi suç kategorilerinden hüküm giymiş insanların diğer devlete nakledilebileceğinin belirtilmemiş olması belirsizlik ve kaygıları artırıcı bir başka etmendir. O nedenle, anlaşmanın uygulanması sırasında bu konulara ilgili bakanlık ve kurumlarımızın en yüksek dikkat göstermesinde fayda mülahaza etmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz burada Pakistan’la bu anlaşmayı görüşürken AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Pakistan’ı da kapsayan bir yurt dışı ziyaret gerçekleştirmekte. Bu ziyaretlerin ulusal çıkarlarımız açısından yarar sağlaması ortak temennimiz ancak sayın milletvekilleri, bakıyoruz, 3 dev uçakla çıkılmış sefere “Amerika’ya da 5 uçakla gittik, ne var bunda?” diyebilirsiniz ama bu olmaz. O ülkelerle imzalanan anlaşmaları küçümsüyor asla değiliz ama soruyorum: Tek uçakla gidildiğinde tüm bu iş birliği sağlanamaz mıydı? Değerli arkadaşlarım, bir yandan halkımız hayat pahalılığı altında inim inim inleyecek, “Emekliye, asgari ücretliye para yok.” diyeceksiniz “Emekliye, asgari ücretliye fitre verin.” diyeceksiniz, bir yandan ise havada saltanat konvoyları kuracaksınız. Millete “Tasarruf et.” diyenlerin bunu yapmaya hakkı yoktur.

Sayın milletvekilleri, biliyorum, bu sözlerime yine “İtibardan tasarruf olmaz.” diye kulak tıkayacaksınız ama değerli arkadaşlarım, bir ülkenin, bir liderin itibarı havada kurduğu uçak konvoyuyla ölçülemez. Neyle ölçülür? O ülkenin yurttaşlarının mutluluğu, huzuru ve refahıyla ölçülür. Ekonomide yarattığınız çöküş, demokraside, hukukta, adalette yarattığınız çürüme hangi itibar bıraktı ki siz onu yükselteceksiniz? Siz saltanat filolarıyla oraya buraya uçuyorsunuz ama millet Kapıkule’nin dışına çıkamıyor. Akademisyenlerden iş insanlarına, öğrencilerden tır şoförlerine, sanatçılardan millî sporculara, herkes mağdurdur. Yüz binlerce vize mağduru var, “İtibar.” diyorsunuz ya, işte, o yüz binlerce vize mağdurunun seyahat özgürlüğünü sağladığınızda ülkemiz itibar sahibi olur, siz de saygınlık kazanırsınız. Hani 2016’da vizesiz Avrupa olacaktı, nerede? Milyonlarca Suriyeliyi burada tutunuz, yetmezmiş gibi kendi insanımızı da ülkeye hapsedtiniz. Türk vatandaşlarına bırakın vizeyi, artık vize randevusu dahi verilmiyor. Amerika Birleşik Devletleri vize başvurusu için iki yıl sonrasına tarih veriyor. İşiniz var, derdiniz var, sağlık, eğitim için, ticaret için gideceksiniz başvuru dahi yapamıyorsunuz. Bu yıl binlerce öğrenci İtalya’da ve diğer Avrupa ülkelerinde eğitim hakkı elde etmelerine rağmen vize alamadıkları için gidemedi. En zor olanı yani okul kazanma kısmını geçtiler ama vize engelini geçemediler. Hayalleri vardı, sizlere haykırdılar maalesef kulak tıkadınız. Bu evlatlarımıza reddedilme

gerekçesi olarak ne söyleniyor, hiç merak ettiniz mi? Ben söyleyeyim: Bir, maddi kaynaklarının yetersiz olması; iki, iltica etme riski. Peki, kim bunların sorumlusu? Bu ülkeyi bu hâle kim getirdi? Neden yoksul bu aileler ve neden on binlerce gencimiz geleceklerini Türkiye dışında arıyor? Sorumlusu belli. Sorumlusu Türkiye bu hâldeyken kendileri uçan saraylardan inmeyenlerdir. Bakın, Avrupa'ya gidiş yani Schengen vizesi başvurularında ret oranı yüzde 20'lere yükseldi. İnternette en çok şikâyet vize için. Sadece bir yılda 17.592 şikâyet yorumu yapılmış. Peki, sormak hakkımız değil mi? Hani Avrupa'yla anlaşmışsınız? Ne yaptınız vizesiz seyahat başlasın diye? Niye sonuçlandıramadınız? Sizin iş bilmezliğinizin, beceriksizliğinizin bedelini neden öğrencimiz, iş insanımız, akademisyenimiz, sporcumuz, sanatçımız, neden milletimiz ödüyor? Bakın, Dışişleri Bakanı çıkmış hâlâ demeç veriyor, "Vize serbestisi çok rahat hayata geçebilir, teknik bir mesele." diyor. Madem teknik mesele, çözün o zaman. Neden insanımızın ve ay yıldızlı pasaportumuzun değerinin ayaklar altına alınmasına göz yumuyorsunuz? Çıkın, anlatın.

Değerli milletvekilleri, bu kürsüden size en son şu çağrıda bulunmuştuk: Gelin, bir Meclis komisyonu kurup bu meseleyi çözelim. "Hayır." dediniz ama kendiniz de çözemezsiniz ve çözemezsiniz de çünkü Türkiye'yi insanların "Nefes alamıyorum." diyerek kaçmak istediği bir karabasan değil, huzur içinde, refah içinde, barış içinde yaşadıkları vatanları yapmadan bu meseleyi çözemezsiniz. İşte, onun yolu da demokrasiden ve hukuk devletinden geçer. İtibarın sembolü saltanat filoları değil, vatandaşınızın cebindeki pasaportun gücündedir, demokrasi ligindeki yerimizdedir.

Sayın milletvekilleri, bu iktidar, sadece Türkiye'de yaşayan yurttaşlarımızın huzurunu kaçırmıyor, yurt dışında yaşayan milyonlarca kardeşimizi ve soydaşımızı da mağdur ediyor, mutsuz ediyor, huzursuz ediyor. Oysa, o insanlar kendileri binlerce kilometre uzakta olsalar da benim, sizin, ülkemizin, hepimizin ayrılmaz parçası onlar. İşte Almanya'sı, Hollanda'sı, Fransa'sı, bulundukları tüm ülkelerin kalkınmasına en büyük katkıyı onlar sağlıyor, hem de ay yıldızlı bayrağımızı o ülkelerde heyecanla, gururla temsil ediyorlar ama bu AK PARTİ iktidarı, yurt dışında yaşayan Türkleri, Avrupalı Türkleri görmezden geliyor, üvey evlat muamelesi yapıyor. Seçim zamanı oylarını almak için bol keseden vaatler ama seçimden sonra ara ki bulasın. Bakın, son seçimde neydi vaatleriniz: Emeklilik meselesini çözecektiniz. Avrupa'da otuz yıl, kırk yıl çalışmış, Türkiye'den SGK'ye prim ödeyip emekli olmuş on binlerce yurttaşımız, kardeşimiz var. İşte, onların emekli maaşını kesiyor bu AKP. Neymiş efendim, yurt dışında tam zamanlı çalışamamış, sadece on saat, yirmi saat çalışmalıymış yoksa maaşını kesermiş. Size ne? Soruyorum: Size ne? İster part-time çalışır, ister tam zamanlı. Kazandığı parayı zaten ille de vatanım diye buraya getiriyor. Teşekkür edeceğinize, ayağına kırmızı halı sereceğinize on binlerce kardeşimizi mağdur etmenin âlemi var mı? Sözde yurt dışındaki vatandaşlarımızın taleplerini Türkiye Büyük Millet Meclisinde daha güçlü şekilde temsil edecektik. Hani nerede? Hepsini bir alt komisyon kurabildiniz, onu da zaten toplamiyorsunuz. O insanlar varını yoğunu bu memlekete adanmış, peki soruyorum: Onlar için kalıcı bir ihtisas komisyonu kurmak çok mu zor? Bakın, ne diyorlar: "Derdimiz var." Almanya çifte vatandaşlık yasası çıkardı ama bizim yüz binlerce insanımız Türk vatandaşlığına geçmiyor, geçemiyor. Niye diye düşündünüz mü? Çünkü askerlik meselesini çözmüyorsunuz, çözemezsiniz. "Yurt dışında yaşadıkları ülkelerde askerlik yapanların ikili anlaşmalar çerçevesinde askerliklerinin Türkiye'de tanınmasını sağlayacağız." diye söz verdiniz, hâlâ yapmadınız. Ayrıca, çifte vatandaşlık meselesi biz insanımızı çifte vatandaş yapamadan Almanya'da yeniden tartışmaya açıldı. İktidara gelme olasılığı bulunan Hristiyan Demokratlar "Biz bu kanunu bir kez daha gözden geçireceğiz." diyor. Siz bu konuda ne diyorsunuz, ne yapıyorsunuz? Seçimden bu yana koskoca yirmi bir ay geçti, hangi vaadinizi yerine getirdiniz? "Araçlar için müjde verdik." diyorsunuz, onu da eksik yaptınız, kimsenin işine yaramıyor; sadece emekli olana, o da sınırlı koşullarla. Oysa yurt dışında çalışan milyonlar var, oradan emekli olmayanların günahı ne?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çakırözer, tamamlayın lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Sayın Başkan, bitiriyorum.

Avrupalı Türkler bir arabasını, bir telefonunu istediği kadar Türkiye’de neden bulunduramıyor, zor mu bunları çözmek? Hayır, asla değil, yeter ki niyet olsun, istek olsun.

Değerli milletvekilleri, son söz olarak, bizim millet olarak o yurt dışında yaşayan 7 milyon insanımıza borcumuz var. En ağır şartlarda çalışıp üç beş kuruş birikimlerini on yıllardır hep Türkiye’de değerlendiren kardeşlerimize minnet borcumuz, gönül borcumuz var. Gelin, bu yükselen ırkçılık, İslamofobi karşısında dil, din, kültür hayatımızın geleceği ve milyonlarca insanımızın kendi öz vataniyle aidiyet bağlarının korunması hususunda ivedilikle millî politikaları geliştirelim, bu Meclisten geçirelim; bir kez de parmaklarımız, ellerimiz yurt dışında yaşayan Türkler için kalksın diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2’nci madde üzerine ilk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Hasan Karal’a aittir.

Buyurun Sayın Karal. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA HASAN KARAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında İslam dünyası için önemli kabul edilen mübarek üç ayların ortası olarak idrak ettiğimiz Berat Kandili’nin özelde ülkemize, genelde İslam dünyasına hayırlar getirmesini diliyorum.

İslam âlemi açısından mübarek bir gün demişken arzu ederseniz uluslararası bir araştırma kuruluşunun İslam ülkeleriyle ilgili yaptığı “İslamilik Endeksi” adlı araştırmayı dikkatlerinize sunmak istiyorum. Kısa bir süre önce yapılan bu araştırmanın verilerine göre İslam dininin üzerine bina edildiği temel ilkeleri uygulayan ülkeler sıralamasında çok ilginç ve bir o kadar da düşündürücü sonuçlara tanıklık ediyoruz. Takdir edersiniz ki dünya ülkeleri içerisinde böyle bir araştırmanın ön sıralarında doğal olarak İslam ülkeleri yer almalı, gayrimüslim ülkeler ise bu sıralamanın alt kısımlarında kendilerine yer bulmalıydı ama heyhat, amacı ülkeleri İslam’ın temel öğretilerini dikkate alıp almama yönünden değerlendirerek puanlayıp sıralamak olan İslamilik Endeksi Projesi, Amerika Birleşik Devletleri’nde faaliyet gösteren İslamiCity Vakfı tarafından George Washington Üniversitesi mezunu Müslüman akademisyenler önderliğinde yapıldı.

Bu araştırma İslam dininin evrensel bakış açısına yönelik olarak kişisel özgürlük, insani eşitsizlik, eğitime erişim, sağlık hizmetlerine erişim, insani gelişmişlik, medeni ve siyasi haklar, sosyal sermaye, demokrasi ve yaşam koşullarından oluşan alt ölçütlerle insani ve siyasi haklar boyutu; ekonomik fırsat ve ekonomik özgürlük, ekonomik refah, ekonomik adalet, yoksulluğun ortadan kaldırılmasına yönelik hükümler ve yardımla refahın sağlanması, destekleyici finansal sistem, İslami finans uyum, iş yaratma ve istihdama eşit erişim ve mülkiyet hakkı ve sözleşmenin kutsallığı alt ölçütleriyle ekonomik boyutu; devlet yönetimi, hukuki bütünlük yönetim endeksi, yolsuzluğun önlenmesi, emniyet ve güvenlik endeksi alt ölçütleriyle hukuk ve yönetim boyutu ve askerî durum ve savaş hâli ile huzur durumu alt ölçütleriyle uluslararası ilişkiler boyutu olmak üzere 4 ana daldan oluşturuldu. Araştırma sonucunda verilen puanlamalara göre İslam’ın bu temel ilkelerine en yakın ülkeler 10 üzerinden değerlendirilirken

sıfır puana yaklaşan ülkeler ise İslam öğretilerine en uzak ülkeler olarak tespit edildi. Bu ölçütlere göre yapılan değerlendirmelerde hepimiz için düşündürücü, uyarıcı ve çarpıcı bir liste ortaya çıktı. Buna göre, Danimarka hayat şartlarıyla 10 üzerinden 8,87 puanla 1'inci sıraya yerleşerek İslami yaşama en yakın ülke oldu. Bu İskandinav ülkesini, sırasıyla, İrlanda, Hollanda, İsveç ve İzlanda takip etti. İlk 5 sıra bu ülkelerden oluşurken İsviçre, Norveç, Finlandiya, Yeni Zelanda ve Almanya ilk 10 sıralamadaki diğer ülkeler oldu. Bu tablo Millî Şair'imiz merhum Mehmet Akif Ersoy'un şu veciz ifadesini doğrular nitelikte: "İşleri var, dinimiz gibi; dinleri var, işimiz gibi." Ne hazindir ki ilk 10'da bir tane Müslüman ülke bile yer bulmazken ilk 20'de de ilk 30'da da ilk 40'ta da yine bir Müslüman ülke bu sıralamada yer alamadı. Malezya bir İslam ülkesi olarak ancak 43'üncü sırada kendisine yer bulabilirken ekonomik gücün etkisiyle Birleşik Arap Emirlikleri 48'inci, benzer şekilde Katar 56'ncı sırada yer aldı. Müslüman ülkelerin ortalama sıralaması 76 olarak belirlenirken ortalama puanı ise 10 üzerinden sadece 4,63 oldu.

Genel ortalamada 100'üncü sırada yer alan ülkemiz Türkiye'ye gelecek olursak ülkemiz ekonomi alanında 71'inci sırada, hukuk ve yönetim alanında 112'nci sırada, insani ve siyasi haklar alanında 97'nci sırada, uluslararası ilişkiler alanında ise 124'üncü sırada yer aldı. Bir ülkenin İslam'ın evrensel ölçütlerine ne kadar yakın yaşadığını kişisel özgürlükler, hukuk, yönetişim, ekonomi, sosyal adalet gibi alanlarda ölçmeye çalışan bu endeks şunu açıkça gösteriyor ki sadece dinî ritüelleri sürdürmekle yetinen İslam dünyası İslam'ın özünü oluşturan adalet, hukuk, özgürlük, emaneti ehline verme, yolsuzluktan kaçınma, istişare yani ortak aklı kullanma gibi, kutsal kitabımızda 600'e yakın yerde geçen "Aklınızı kullanın." prensibi gibi temel ilkelerini ihmal ediyor, aklı kullanmak yerine başkalarına kiraya verme kolaycılığına kaçıyor. O zaman şu soruyu sormadan edemiyorum: İslam dünyası ne kadar Müslüman? Bazılarına göre, söyleyeceğim bu cümle iddialı bir cümle olarak algılanabilir ama yaşadıklarımız, gördüklerimiz, okuduklarımız ve tecrübelerimiz şunu gösteriyor ki İslam dünyasının inandığı din ile yaşadığı din aynı değildir.

Değerli milletvekilleri, bu araştırmada görülüyor ki listenin üst sıralarındaki ülkeler İslam'a iman etmeseler de onun özündeki ahlak ve erdemi bizden daha iyi benimsemişlerdir. Böylelikle, inancımızla yeşermesi gereken güller elimizde solup başkalarının bahçelerinde açmış, biz ise hakikatin gölgesinde yitip gitmişiz.

Değerli milletvekilleri, İslam ülkelerinin adalet, dürüstlük, evrensel ahlak, liyakat, kul hakkı yememe, çevreye saygı, inanç özgürlüğünü savunma gibi İslam'ın evrensel ilkelerine uymayarak bu ilkeleri uygulayan Müslüman olmayan ülkelerden geri kalması İslam dünyası açısından kahredici bir durumdur.

İslam dünyasının ve Müslümanların yaşadığı bu özden kopuş savrulmaları kendi içindeki birlik ve beraberliğini de bozmuş, uluslararası alanda da haysiyetli bir duruş ortaya koyamamalarına zemin hazırlamıştır. Bunun en can alıcı örneği son günlerde yaşadığımız Gazze olayıdır. Şu mübarek günde bu kürsüden haykırıyorum ki İslam dünyası Gazze konusunda tarihinin en dibe vuruş sefilliğini yaşamaktadır. Gazze'deki kardeşlerimizin ifadesiyle, onları öldüren katillerin silahları değil, Müslümanların veya "Müslüman" olarak kendisini ifade edenlerin sessizliği ve vurdumduymazlığıdır. Hiç kimse kusura bakmasın, İslam dünyasının yöneticilerinin kahir ekseriyeti kendi halklarına karşı gösterdikleri sözüm ona -tırnak içinde- horozvari duruşlarını emperyalistler önünde sergileme delikanlılığını gösterememektedir. Bunun en canlı örneğini iki gün önce Beyaz Saray'da bizzat gözlemledik. Şunu içim kan ağlayarak ifade ediyorum ki Müslümanları idare etme sorumluluğuna talip olmuş birçok yöneticinin makam, dünya ve şöhret inancı Allah ve ahiret inancının önüne geçmiştir.

Sayın milletvekilleri, İslam, bir ahlak, adalet ve dürüstlük dinidir ancak ne hazindir ki İslam dünyasında Kur'an'ı okuyup anlayanların oranı yüzde 5 bile değilken rüşveti, torpili, kayırmacılığı

kader gibi sunan bir anlayış toplumlarımızı zehirlemeye devam etmektedir. Hâlbuki Allah'ın Resulü Medine'de yönetimi kurarken sadece inananların değil, inanmayanların da hakkını koruyacak bir düzen inşa etmiştir. Bugün ise İslam ülkelerinde inandığını iddia eden yöneticilerin kahir ekseriyeti halkının hakkını gasbetmekte, adaleti rafa kaldırmakta, liyakati hiçe saymaktadır.

Yine, bugün İslam ülkelerinin kaderlerine yön veren yöneticilerin kahir ekseriyeti İslam'ı dilinden düşürmezken uygulamada adalet, özgürlük ve eşitlikten fersah fersah uzaklaşmışlardır. Bana göre Müslümanların dünyada en geri sıralarda yer almasının en önemli nedeni, Kur'an'da ifade edildiği üzere "İnsan için çalıştığından başkası yoktur." ilahi hükmünü terk ederek "Bugün Allah kerim, yarın hayrola!" kolaycılığına tercih etmesidir.

Değerli milletvekilleri, eğer İslam dünyası içerisinde bulunduğu bu girdaptan çıkmak istiyorsa, o ancak adaleti önceleyen, emaneti ehline teslim eden, ahlak ve duruşuyla halkına rol model olan kutlu yöneticiler ve o yöneticilerin yoldan çıkmasına müsaade etmeyecek toplumlarla mümkün olabilecektir. İslam'ı sadece seremoni ve sloganlara indirgeyen anlayışın inancımıza da insanlığa da bir katkısı bugüne kadar olmadı, bundan sonra da olmayacaktır. Peygamberimizin ifadesiyle: "Din samimiyettir." Bu vesileyle, tüm vicdan sahiplerini bu tabloyu değiştirmek için sorumluluk almaya davet ediyorum.

Hepinizi bu mübarek gecede tekrar saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Madde üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz talebi Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a aittir.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Heyetinizi saygıyla selamlarım.

İlk olarak, beraatimize vesile olması dileklerimle, Berat Gecesi'nin tüm insanlık için hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum.

Büyük Türk milleti, tarihin her döneminde adaletiyle ve merhametiyle bilinen bir millet olmuştur. Tarihin sayfalarına kazınan yardımlaşma ruhu bizleri insanlık vicdanının sesi yapmıştır ancak bu köklü değerlerimiz günümüzde büyük bir sınavdan geçmektedir. 2011 yılında başlayan ve yıllardır süregelen kontrolsüz göç dalgası artık ekonomik, sosyal ve demografik olarak ülkemizin menfaatlerini tehdit eder bir hâle gelmiştir. Bu sürecin Anadolu topraklarının kültürel dokusuna ve millî birliğimize zarar vermemesi için etkin politikalar geliştirilmesi kaçınılmazdır. Türk milleti kendi vatanında huzur ve refah içinde yaşamalıdır. Ülkemizin istikbali ve milletimizin bekası için bu durumu köklü çözümlerle ele almak mecburiyetindeyiz.

Türkiye, 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü kapsamında coğrafi çekinceyle sınırlı kalmış ancak insani sorumluluklarının ötesinde bir fedakârlık göstererek milyonlarca yabancı uyrukluya kucak açmıştır. Suriyelilere geçici koruma statüsü vererek onların barınma, eğitim ve sağlık gibi temel haklardan yararlanmalarını sağlamıştır fakat bu yardımlar yalnızca Suriyelilerle sınırlı kalmamış, Afganistan, Pakistan ve Irak gibi farklı ülkelerden gelen yabancı uyruklular ve yasa dışı yollarla ülkemize sızan yabancılar da toplumsal yapımızı tehdit eder hâle gelmiştir.

Bugüne kadar uluslararası toplumdan beklediğimiz destek maalesef yeterli seviyeye ulaşmamıştır. Türkiye, yıllardır Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletlerden çözüm üretmesini beklemiş ancak yalnız bırakılmıştır. Şimdi ise ülkemiz bu ağır yükü tek başına taşıyamaz hâle gelmiştir. 2014 tarihli Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 45'inci maddesi, bu korumanın sona erdirilebileceğini ve bireysel veya kitlesel geri dönüşlerinin sağlanabileceğini açıkça belirtmektedir. Türkiye insani yardımlar konusunda

üzerine düşeni fazlasıyla yapmış ancak bu yükün sürdürülemez olduğu açıkça görülmüştür. Türkiye, bir sığınmacı cenneti değil vatandaşının huzurunu ve güvenliğini sağlayan bir devlet olmalıdır. Millî menfaatlerimizi korumak adına göç politikalarında sert ve kararlı adımlar atılmalıdır. Suriyeli, Afgan, Pakistanlı ve Iraklı mültecilerin sayısının artması Türkiye'nin ekonomik dengelerini derinden sarsmaktadır. Devletin millî gelir kaynakları öncelikle Türk vatandaşlarının refahı için harcanmalıdır ancak ne yazık ki yıllardır milyonlarca yabancıya eğitim, sağlık, konut ve sosyal yardım hizmetleri sağlanmaktadır. Bu durum, hem ekonomik krizleri derinleştirmekte hem de vatandaşlarımızın refah seviyesini düşürmektedir.

Bugün ülkemizde Türk vatandaşlarının doğum oranı yüzde 1,4 iken Suriyeli sığınmacıların doğum oranı yüzde 5,3'tür. Bu durum kontrol altına alınmazsa ülkemizin kimliğini tehdit eden bir durum ortaya çıkabilecektir. Ayrıca, iktidarın göz ardı ettiği bu vahim tablo mevcut sorunların çözümsüzlüğünü de beraberinde getirebilecektir.

Değerli milletvekilleri, işsizlik rakamları hızla yükselmekte, gençlerimiz iş bulmakta zorlanmaktadır. Esnafından çiftçisine her kesim büyük mağduriyetler yaşamaktadır. Öte yandan, büyükşehirlerimizde yaşanan barınma krizi, kira fiyatlarının artışı vatandaşlarımızın daha zor şartlarda yaşamasına sebep olmaktadır.

Türk milleti binlerce yıl boyunca kendi kültürünü, örf ve adetlerini koruyarak ayakta kalmıştır ancak kontrolsüz göç bu köklü yapıyı temelden sarsmaktadır. Sığınmacıların yoğunlaştığı şehirlerde mahallelerin yapısı değişmekte, yabancı topluluklar kendi kültürlerini dayatarak Türk kültürünü gölgelemektedir. Artan suç oranları toplumsal huzuru ve güvenliği tehdit eder hâle gelmiştir. Yabancı uyruklu bireyler arasında yaşanan şiddet olayları, yasa dışı faaliyetler ve organize suç çeteleri kamu düzenini tehlikeye sokmaktadır. Birçok bölgede vatandaşlarımız tedirgin şekilde yaşamaktadır.

Bakın, değerli milletvekilleri, Türkiye bir sığınmacı kampı değildir, millî kimliğimizin korunması için köklü tedbirler almak artık bir zorunluluktur. Artık gönüllü dönüş gibi belirsiz ve sonuçsuz yaklaşımlar yerine net bir göç politikası benimsenmelidir. Şimdi sıralayacağım adımlar hızla hayata geçirilmelidir. Birincisi, zorunlu geri gönderme programları başlatılmalıdır; Türkiye, belirlenen güvenli bölgelere sığınmacıların dönüşünü hızlandırmalı ve fiilî olarak bu süreci uygulamalıdır. İkincisi, sınır güvenliği en üst seviyeye çıkarılmalıdır; sınırlarımızdaki yasa dışı girişler kesinlikle engellenmeli, sınırlarımız askerî ve teknolojik tedbirlerle korunmalıdır. Üçüncüsü, vatandaşlık dağıtımına son verilmelidir; Türk vatandaşlığı millî değerlerimizin korunması adına önemlidir, yabancılara verilen vatandaşın vatandaşlık hakları gözden geçirilmelidir. Dördüncüsü, uluslararası kuruluşlar ve devletler destek ve iş birliğine zorlanmalıdır; Avrupa Birliği ve diğer uluslararası kuruluşlar, Türkiye'nin göç krizini tek başına çözmesine seyirci kalmaz, külfetin paylaşılması için diplomatik baskı artırılmalıdır. Beşincisi, sığınmacı ve düzensiz göçmen politikaları merkezileştirilmelidir; göç yönetiminde yerel yönetimler ve merkezî Hükümet bu süreci birlikte ve koordineli şekilde yürütmelidir.

Değerli milletvekilleri, Türk milletinin sabrı tükenmektedir. Ekonomik, sosyal ve kültürel yapımızın korunması için göç yönetiminde radikal adımlar atma zamanı gelmiştir. Türkiye; kimliğini, ekonomisini ve toplumsal yapısını muhafaza etmek için acilen harekete geçmelidir. Devletimiz, halkımızın menfaatlerini ön planda tutarak göç yönetimini sıkılaştırılmalı ve kontrolsüz göçmen akımına son verilmelidir. Büyük Türk milleti kendi vatanında ikinci sınıf vatandaş olmamalıdır. Ülkemizin geleceği için geri dönüş süreçleri hızlandırılmalı, sınırlarımız sıkı bir şekilde korunmalı ve toplum düzenimizi tehdit eden unsurlar bertaraf edilmelidir. Türkiye Cumhuriyeti güçlü bir devlettir ve bu sorunu aşabilecek iradeye sahiptir.

Şimdi millî çıkarlarımız için cesur ve kararlı adımlar atma vaktidir diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 2'nci madde üzerinde Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'ya aittir.

Buyurun Sayın Cupolo. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum.

Ekranları başında uyanık kalarak Genel Kurulu takip eden bütün halkları saygıyla selamlıyorum ama en çok da bugün Antep'te, Başpınar'da organize sanayi bölgesinde Yalçın Kardeşler Halı Fabrikası önünde işçi grevine katılan bir işçiyi selamlıyorum. O işçi bugün demişti ki: “Yaşamayı nefes almak zannediyorlar, biz sadece nefes almak değil insanca yaşamak istiyoruz.” Antep'teki bu işçi direnişini herkesin gündemine bırakmak istiyorum burada.

Aynı zamanda, Antep'te bu işçi direnişi devam ederken Cumhurbaşkanı da Pakistan'daydı; zaten sanıyoruz ki bu yüzden bugün sabah gündem bu şekilde belirlendi. İşte “Hükümlü transferi, esir transferi yapalım kendi aramızda.” diye bir fikir geldi herhâlde aklınıza. Cumhurbaşkanı'nın önünde bir kırmızı halı vardı. O kırmızı halının hemen diğer ucunda, karşısında ordu komutanları, emlak zenginleri, savaş tüccarlığı, lortluğu yapan tipler ve siyasi olarak kendi rakiplerini cezaevine atan bir Başbakan, bir de Cumhurbaşkanı vardı. Zaten 1947'den beri süregelen bir dostluk var ve bu dostluğun temelinde de karşılıklı askerî anlaşmalar, askerî işbirlikleri, “Askerî olarak birbirimizi nasıl yükseltiriz?” diye devam eden bir dostluk var. Zaten yine bu dosyaya yani Dışişleri Komisyonundan çıkan bu dosyaya da küçük bir beyan eklenmiş, “Pakistan ile Türkiye'nin arası o kadar muhteşem ki bu muhteşemliği taçlandırmak için -bu kelime kullanılıyor- esir takası anlaşması yapmalıyız.” deniliyor ve biz de bugün bu tacı aldık, Genel Kurulun kafasına takmış olduk. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Heyetten, Cumhurbaşkanı'nı karşılayan heyetten bahsettim; az önce bahsettiğim iki ülke arasındaki bu iş birliğini de nasıl devam ettirdiğini de zaten gösteriyorum.

Pakistan'ı heyecanlandıran bir gündem daha var bu aralar. Pakistan'da bir kriket turnuvası yapılacak, 8 tane ülkeden kriket takımları gelecek; Hindistan'la araları bozuk diye çoktandır olmuyordu ama kriketin Pakistan için başka bir önemi daha var. Şu an cezaevinde olan bir önceki dönemin Başbakanı Imran Khan'ın partisinin, PTI'nin sembolü de kriket sopası. Pakistan'daki bir mahkeme “Sen bayrağında, parti ambleminde kriket sopası kullanamazsın.” dedi, sopayı çıkardı, onu sopayla bir dövdü, sonra “Ben bu sopayı çıkardığım için sen de artık parti olarak seçime giremezsin, bağımsız adaylarla girebilirsin” dedi. Bunlar bağımsız adaylarla girdiği için birçok kimliğin temsili Pakistan'daki Parlamentoda ne yazık ki sağlanamadı. Şimdi, bu hikâyeden herkes kendine bir not, bir ders çıkarıyor mu bilmiyorum. “Kızım Pakistan, sana diyorum; Türkiye, sen anla.” diye bir not düşeyim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Imran Khan, işte, geçen dönemki seçimde, Şubat 2024'teki seçimde cezaevindeydi. Oradan sıklıkla taraftarlarına çağrı yapıyor, çağrı yaptığı için de sokaklarda sürekli eylemler var, sürekli protestolar devam ediyor. On yıl ceza aldı; işte, yolsuzluktan, yabancı devletlere bilgi sızdırmaktan çeşitli cezalar aldı. Bu arada, tabii, Pakistan halkının, bu az önce bahsettiğim kırmızı halının ucunda bekleyen elitlerin sebep olduğu 130 milyar dolarlık bir borcu var, bu borcu çıkarmaya çalışıyor halk ama Pakistan Hükûmeti bu borcu karşılayacağına 17 milyar dolar alıp Pakistan'daki elitlere dağıtıyor; bu, BM raporuna da yansımış bir bilgidir. Yani Pakistan'da yoksul halklara “Size tasarruf.” deniyor, zenginlere “Size tam sosyalizm.” deniyor.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ne kadar tanıdık.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Tabii, Pakistan'da aynı zamanda bir sürü Afgan mülteci var; yine Türkiye'ye durumu çok benziyor, insan okuyunca diyor ki iki kardeş gerçekten. Orada da bir sürü mülteci var, Afganistan'dan gelen mülteci var ve bu mültecilerin seri bir şekilde sınır dışı edilmesi devam ediyor. Taliban'ın olduğu bölgelere sınır dışı ediliyorlar ki Taliban'ın şu anda rejimin başına geçmesinin sebebi olan yapı da Pakistan, savaşın başlamasında bir payı olmuş olan da Pakistan; Pakistan da Pakistan...

Ama ben Pakistan'dan değil biraz Beluç halkından bahsetmek istiyorum. Beluç halkı, 3 tane devletin arasında sıkışıp kalmış, etnik olarak da dil olarak da Pakistan'ın ana akım kimliğinden farklı bir halktır; farklı halklardır. 16 milyon nüfusu vardır ve Pakistan'ın, Afganistan'ın ve İran'ın arasındaki o bölgedeki en zengin topraklarda yaşarlar; altın madenleri oradadır, bakır madenleri oradadır ve Pakistan'ın aslında elektriğini, her şeyini sağlayan gaz da tam o bölgeden çıkar. 1950'de gaz çıkarılmıştı oradan ama o bölgeye, gazın çıkarıldığı bölgeye gazın temini tam kırk yıl sonra yapılmıştır. Bütün çevresine gazı verdiler ama gazın çıktığı yer o gazdan gazını alamadı ne yazık ki. Parlamentoda yüzde 6'lık bir temsilleri var ama o temsilin bile karşılığı doğru düzgün verilmiyor. 770 kilometre sınırdaki deniz hatları var, suya komşulukları var ama bundan faydalanamıyorlar. Beluç halkı yoksul ve Beluç halkı sistematik bir şekilde kaybediliyor; gözaltında kaybediliyor, öldürülüyor, katlediliyor ve 5 defadır baş kaldırıyor, diyor ki: "Ben bu katliama, bu kaynaklarımın sömürüsüne, temsil edilmeme, politik olarak yok görülmeye karşı çıkıyorum ve buna ses çıkarıyorum." Aslında, Beluç halkıyla dayanışmak için bu Parlamentodan bir gündem beklerdik. İşte, ne yazık ki bu olmadı, bu sömürülen halkın haklarını burada konuşamadık.

Beluç halkına da bolca terör safsatası yapıyor. "Terörist" deniyor onlara. Niye terörist? Gözaltına alınıyor, yok ediliyor, kızı çıkıyor sokağa... İşte, bir örnekten bahsedeyim: Ghaffar Baloch, Aralık 2009 yılında bir anda ortadan kayboluyor. Kızı o zaman öğrenci, tıp fakültesi öğrencisi; çıkıyor, sokakta protestolara katılıyor, iki yıl sonra babasının işkence edilmiş cesedi sokakta ortaya çıkıyor ve bu kız bir süre diyor ki: "Tamam, ben sokaklara çıkmayayım." 2017'ye kadar çıkmıyor. Erkek kardeşi alınıyor bu defa. Erkek kardeşi gözaltında yok edilir diye tekrar sokağa çıkıyor ve diyor ki: "Bu rejimin bir sonu yoktur, bu rejimin yok edemeyeceği insan yoktur ve bu rejim, insanları cezaevlerinde, sokaklarda bir şekilde yok etmektedir. Bu rejimle iş birliği yapılmamalıdır." Biz de zaten Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi olarak işte bu ezilen halkın yanında olmamız gerektiğini söylüyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu terör safsatasına, bu sürdürülen savaş sistemine bu Parlamentonun destek vermemesi gerektiğini ve hâlâ binlerce, sayısı 5 binden fazla olan bu kayıpların bulunması için Pakistan'a biraz cesaret verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Ne yazık ki Türkiye, az önce bahsettiğim, işte, insanları, 5 binden fazla insanı kaybeden, paramiliter güçleri sokağa salan bu yapıya polis eğitimi veriyor, gözetleme eğitimi veriyor, mobese yapıları veriyor, bu insanların fişlenmesi için bütün sistemi veriyor ve tatbikatlar yapıyor. Buna ortak olmak istediğimize emin miyiz? 5 bin insanı yok eden bu sistemin bir parçası olmak istediğimize emin miyiz? Hiç mi kriterimiz yok? Bir defa bu Parlamentoda bir konuşma yapılmıştı "Dış politikada insan haklarına daha duyarlı bir perspektif belirlenmeli" diye. O zaman iktidar blokundan birisi çıkıp demişti ki: "Böyle saçmalık mı olur, dış politikada insan haklarına duyarlılık mı olur?" Eğer öyleyse odalarımıza neden sürekli Gazze'yle ilgili dosyalar gönderiyorsunuz? Eğer insan hakları dış politikada önemli değilse o hâlde neden Gazze'nin savunuculuğunu yapıyorsunuz? İşte, Beluç halkları da Pakistan'ın Gazzelileridir. Onlara da yapılan muamele tam olarak budur ve şu anda, kendi topraklarımızda benzer bir sorun üzerinden barış ihtimallerini konuşuyorken, barışabilme ihtimalini konuşuyorken Beluçlara da Pakistanlılara da aynı öneriyi yapamaz mıyız? "Gelin, birlikte bu süreci götürelim." diyemez miyiz? "Aynı, benzer deneyimlerimiz var. Benzer şekilde, aynı topraklar içinde yaşıyoruz. Aynı topraklarda yaşayan, bir arada yaşamayı isteyen halklarız biz. O hâlde, bir arada

savaşıysak bir arada var olmanın yolunu da bir arada bulamaz mıyız?” diyemez miyiz? Esir takası mı yapacağız? Buna karşıyız ve bunu kabul etmeyeceğiz.

Çok uzatmayacağım, gece bitiyor ama ufak bir anekdotu söylemek istiyorum: Essa Moosa, Nelson Mandela’nın avukatlığını yapan, daha sonra Güney Afrika’da hukuk mekanizmaları içinde yargıçlık yapmış olan bir avukat. Kendisiyle İstanbul’da, 2017 yılında tanışma şerefine nail olmuşum ve orada demişti ki: “Ben çok gençken, üniversiteye gittiğimde, üniversite kampüsüne girdiğimde protestoları görüyordum ve o protestolarda bütün arkadaşlarım, benim gibi arkadaşlarım ‘Barışı şimdi, hayattayken görmek istiyoruz.’ diyorlardı.” Benim saçlarım beyazladı, arkadaşlarımın saçları beyazladı. Biz barışı hemen, şimdi, bu hayat içinde görmek istiyoruz. Şu anda toplumsal yaramız, hepimizin kalbinde olan o savaşın açtığı yara; biz doğmadan önce o yara açılmıştı. Annemizin, babamızın, dedemizin, hepsinin kalbinde bu yara biz doğmadan çok önce açılmıştı ama bu yarayı dikmek, iyileştirmek için irade alabiliriz. Bu iradeyi hem Beluç halkları hem de Türkiye’deki ve Ortadoğu’daki bütün halklar için diliyorum ve bir daha Cinnah Caddesi’nden geçtiğinizde, Pakistan’ın kurucu babası olan kişinin soyadından ismi verilen Cinnah Caddesi’nden geçtiğinizde Beluç halkını düşünmenizi rica ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 2’nci madde üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Adana Milletvekili Bilal Bilici’ye aittir.

Buyurun Sayın Bilici. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum. Bu vesileyle, Berat Kandili de mübarek olsun diyorum.

“Söylenen sözlerden çok, davranışlar niyetleri belli eder.” diye bir söz vardır. 2000’lerle beraber globalleşmenin ve küresel siyasetin hâkimiyet kurmaktaki temel anlayışı da ekonomiktir. Ekonomik çıkarların devamına ideolojik, kültürel ve sosyal dinamikler de sıralanabilir. Türkiye Avrupa’ya, Asya’ya, Orta Doğu’ya komşu bir coğrafyaya sahip olmakla beraber yüzyıllardır konumunu da korumaktadır. Orta Doğu’da, Balkanlarda ve Kafkaslarda kalıcı, kapsamlı bir barışın tesisi için doğru adres ülkemiz Türkiye’dir. Çok taraflı, çok boyutlu, proaktif, yapıcı, tarihsel bağlardan kopmadan ve geleceğe dönük bir dış politika inşası, bölgemizde kalıcı barışın, refahın ve istikrarın hâkim olması anlamına da gelir. Bu, şu demek olmamalıdır: Avrupa vizyonu ve Avrupa Birliği iddiasından feragat eden ve yönünü Avrupa’dan değiştiren bir ülke olmamız lazım. Ayrıca Türkiye tarihî, kültürel ve soydaşlık ilişkilerinin olduğu bölge ve ülkelere de sırtını dönmemelidir. Türkiye için vizyon istikrarlı, insan haklarına saygılı, demokratik yöntemlerin inşası üstüne olmalıdır. Demokratik değerler olmazsa olmazdır.

Orta Doğu’da ekonomi ve refah açısından başarılı bir örnek verecek olacaksak bu da Birleşik Arap Emirlikleri’dir. Birleşik Arap Emirlikleri’nin kurucusu ve Dubai Şeyhi Raşid bin Said el-Maktum Arap dünyasının bitmek bilmeyen siyasi tartışmalarından uzak durup ekonomik kalkınma ve ülkenin refah seviyesinin artırılmasına odaklanmış ve haleflerine de bu tavsiyeleri vermiştir; bu da Orta Doğu’daki karışıklıkları ve bu denklemleri kısaca bize özetlemektedir. Bugün Dubai ve Birleşik Arap Emirlikleri başarılı bir ekonomik performans göstermiş, gelir kaynaklarını çeşitlendirmiş ve dünyanın önde gelen önemli ticaret merkezlerinden biri olmuştur.

Zamanın gerisinde kalmak, coğrafi hâkimiyetin de yani coğrafi gücün de kaybedileceği anlamına gelecektir. 21’inci yüzyılda zamanın ruhunun ve dönemin şartlarının demokratik siyaset pratiklerini, insan haklarını, serbest ticaretleri ve özgürlükleri temel alan bir anlayışı temsil ettiğine de dikkatinizi

çekmek istiyorum. Dolayısıyla antidemokratik yönetim şekilleri, kendi sınırlarına hapsedilen ticari hayat, yoksulluğa mahkûm edilen halkların durumu hep iç acısı olmuş ve kötü sonuçlar doğurmuştur.

Değerli milletvekilleri, son otuz yılda “medeniyetler çatışması” “medeniyetler ittifakı” “tarihin sonu” gibi tartışmalar yaşandı. Merceğimizi küresel siyasetten uzaklaştırıp bölgesel siyasete yakınlaştırdığımızda tablo şudur: Bitmek bilmeyen kaos ve savaşlar. Orta Doğu coğrafyasında gücü elde edenin anında dikta yönetimine geçtiği de acı bir gerçektir.

Şimdi ise mevcut iktidarın yaptığı U dönüşlerinden bahsetmek istiyorum. Bu yapılan zikzaklar, tutarsız ve öngörülmeleyen siyaset maalesef ülkemize ivme kaybettirmekle beraber ülkemizin uluslararası dış politika karnesine de büyük bir eksi olarak not edilmiştir. Bu eylemlere örnek verecek olursak Suriye’yle, Mısır’la, Suudi Arabistan’la, Birleşik Arap Emirlikleri’yle olan ikili ilişkilerde bunları yaşadık, gördük. Uluslararası ilişkilerde ideoloji ve duygusallık ön planda olmamalıdır, “ya hep ya hiç” mantığıyla hareket edilmemelidir; burada ülkemizin ulusal çıkarları ön planda tutulmalı, uzun vadeli kazanımlar hedeflenmelidir. Mevcut iktidar tarafından bir zamanlar Mısır Cumhurbaşkanı Sisi’ye “darbeci Sisi” deniyordu, hatta ve hatta İstanbul belediye seçimlerinde “Sisi mi yoksa Binali Yıldırım mı?” diye zikredildi, bugünlerde ise “darbeci Sisi” oldu “kardeşim Sisi” ve ayağına kadar gidildi yani Sisi “kardeş” oldu ama İstanbul Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu’na ha bire düşmanvari davranılmakta. Bu vesileyle bu tutumu da milletimin önünde ve Meclis çatısı altında kınıyorum. Millet içine nifak sokmak, türlü türlü ayırtırmak, kutuplaşmalara sebep olmak tamamıyla hayırsız işlerdir. Bu anlayışı tümüyle elimizin tersiyle itmeli ve uzak durmalıyız diyorum.

Benzer, talihsiz ve popülist söylemler 2019 yerel seçimleri öncesinde de ifade edilmiştir: “Esenyurt’u kaybedersek Kudüs’ü kaybederiz, İslam’ı kaybederiz, Mekke’yi kaybederiz.” Bu işleri “sen-ben” “biz-siz” “oculuk-buculuk” gibi göstermek doğru değildir. Bugün Esenyurt’ta yapılan antidemokratik müdahale acaba bu zihniyetin bir yansıması mıdır? Millî ve dinî değerler kimsenin de telkinde olamaz. Bu yersiz propaganda söylemleri hepimizi düşündürmelidir.

Birleşik Arap Emirliklerine tekrar gelirsek darbe finansörlüğüyle itham edilen bu ülkeyle 180 derece, taban tabana zıt aksiyonlar sonucu yine U dönüşleri yaşandı ve gereksiz yere, inat uğruna, tutarsız politikalarla tatsız gerilimler yaşandı. Keza, aynı şekilde Suudi Arabistan’la da farklı konularda olmak üzere -İhvan’la (Müslüman Kardeşler) ilişkilerden tutun da Libya olsun, Suriye olsun- inişli çıkışlı, istikrarsız bir dış politika dönemi yaşandı.

Diğer taraftan, ABD Başkanı Trump’ın söylemine göre Ukrayna ve Rusya arasında imzalanacak olası ön ateşkes ve müzakereler, kuvvetle muhtemel Suudi Arabistan’da gerçekleşecek. İkinci Trump dönemi başladı ama Trump’ın hakaret mektubu hâlâ New York’ta “Trump Towers” kulelerinde “45” adlı barda sergilenmekte. Bu, ikili ilişkilerin samimiyetine, müttefiklik ruhuna da uymamaktadır; bu, ülkemizi hiçe saymaktır. Bu tutumu, bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak kabul etmiyorum, içime de sindiremiyorum.

Soruyorum: Birinci Trump döneminde uygulamaya alınan CAATSA yaptırımları ne zaman kalkacak? Soruyorum: F-35 zararımızın giderilmesi hususunda girişimlerde güncel durum nedir, ödenen tutarlar iade edilecek mi? Niçin F-16’ları hâlâ tedarik edemedik ve neden hâlâ teslim edilemedi?

“Arabuluculuk” deniyordu; hemen kuzeyimizde gerçekleşen böylesine önemli bir savaşın, Ukrayna-Rusya savaşının kaderinin belirlendiği görüşmeler neden bizim ülkemizde yapılmıyor, neden sürecin içinde değiliz; bunu da sormak istiyorum.

Türkiye’nin sadece askerî, istihbari ve teknolojik gücü yani sert gücü değil “soft power” yani yumuşak güç dediğimiz unsurları da harekete geçirmesi şarttır. Bunların ekonomik, kültürel, sosyal ve

politik değişkenler olduğunu da buradan ifade etmek istiyorum. Yumuşak güce örnek verecek olursak birçok lke, Japonya, Norveç, Güney Kore, Vatikan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkeler askerî imknlarının çok ötesinde ekonomik, kültürel ve diplomatik şekilde yumuşak güç unsurlarına sahiptir. Soğuk savaş döneminden kalma ideolojik sloganlarla Türkiye’yi ileriye taşıyamayız. Sloganlar kitleleri heyecanlandırabilir ancak devletin idaresi, milletimizin geleceği sloganlara ve popülizme feda edilemez. Uluslararası anlaşmalar, fedakrlığa değil Türkiye’nin menfaatine ya da ortak menfaate dayalı olarak inşa edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, son olarak Mustafa Kemal Atatürk’n “Büyük işleri yalnız büyük milletler yapar.” sözünü buradan bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Bölgesel g, ulusal aktör olmak için temeli sağlam, zikzaksız, öngörülebilir, istikrarlı dış siyaset şarttır. Bizim ikinci bir Türkiye’miz de yoktur. Bu ülkenin, bu milletin çıkarlarını siyasi önceliğimiz hâline getirmekten başka gayemiz ve düşüncemiz de olamaz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAşKAN - 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.49

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 01.04****BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA****KÂTİP ÜYELER: Rümeysa KADAK (İstanbul), Mustafa BİLİCİ (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Madde üzerinde ilk konuşmacı, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu gece, mübarek Berat Gecesi. Bilindiği gibi beraat aftır, ramazan ayına girerken inananların bağışlanmış olarak girmesidir. Gönül isterdi ki bu teheccüd vakti şafak sökerken bu Genel Kurulda, bu toplantı esnasında beraatin anlamına uygun şekilde bir genel af çıksın; cezaevlerinde bekleyen, KHK'lerle mağdur olmuş, mağduriyetten kalan herkes bu beraatin gerçek anlamına uygun bir sevinç yaşasın ama heyhat, önce Adalet Akademisi, şimdi de uluslararası sözleşme.

Değerli milletvekilleri, Pakistan, ülkemizin kadim dostu, tarihî bağlarımız olan bir ülke. Komisyondan geçerken, 2019 yılında gerekçelendirirken iş birliği vurgusunda iki ülkenin birbiriyle ticaret ilişkisine vurgu yapılmış, az olduğu söylenmiş. FETÖ desteğinden bahsedilmiş, FETÖ'ye bağlı okulların Maarif Vakfına devredildiğinden övgüyle söz edilmiş. Doğrusu, uluslararası sözleşmelerin, iki ülke arasındaki gelişmelerin iç politik, kısır siyasi çekişmelere alet edilmesi doğru değildir. Belki Pakistan da geçmişte AK PARTİ yöneticilerinin yanıldığı, kandırıldığı gibi gerçeği bilememiş, farklı davranmış olabilir. Nitekim, belki onlar da geçmiş dönemde destek verdiler. Bugün, burada, şöyle bir soru ortaya çıkar: Bunlar acaba FETÖ'yle ilgili hususta net tavır ortaya koymasaydı Pakistan dost ülkeler kategorisine giremeyecek miydi?

Burada esas olan şey, gönül isterdi ki Pakistan'la ilişkilerimizden bahsederken Kurtuluş Savaşı'na vurgu yapılsın; komşuluk ilişkilerimize, tarihî bağımıza vurgu yapılsın; yakın tarih açısından ise rahmetli Başbakanımız Profesör Necmettin Erbakan önderliğinde kurulan D8 iş birliği ülkeleri arasında yer almasına, önemli bir partnerimiz olmasına vurgu yapılsın. Gerçekten, bizim, Pakistan'la çok önemli bir bağ olarak D8 iş birliğimizin bugün yaşadığımız süreçte çok daha önemli olduğu ortaya çıkıyor. Yaşadığımız dünyada bugünleri hepimiz görerek yaşıyoruz. Artık küresel hukuk, küresel sistem iflas etti. İsrail bir terör devleti, Amerikan Başkanı Trump da bu devletin bodyguardlığına soyundu, haydutluk peşinde. Biz, Trump'ın açıklamalarından korkmuyoruz ama korkumuz, İslam ülkelerinin sessizliğinden, kör, sağır, dilsiz rolü oynamalarından. Şu kadar gün geçmesine rağmen "Cumartesi Gazze'yi cehenneme çevireceğim." demesine rağmen yetkililerin ağzından bir tek cümle çıkmamasından ürküyoruz. Dünya turuna çıkarak, sağa sola kaçarak gerçeklerle yüzleşmekten kaçmak mümkün değildir.

Bugün, pekâlâ, elimizdeki bu D8 iş birliğiyle gerçekten mazlumlara hamisi olabilirdik ama biz maalesef zalimlerin figüranlığını tercih ettik. Hamasetle, algıyla, internetten verilen mesajlarla, bunlarla hiçbir yere varılamaz; gerçeğin ne olduğunu herkes görüyor. Şu Gazze’de yaşanan soykırımdaki vebalimiz... Yaşanan süreci hepimiz maalesef gördük.

İşte, burada esasen D8 üzerine vurgu yapılması gerekir. İktidar adına konuşup da Pakistan’la ilişkileri kimse anlatmadığı için de bu hususun altını çizmek gerekiyor. Bugün D8, ülkemiz açısından, İslam dünyası açısından küresel emperyalist sisteme karşı önemli bir alternatifti. Bu medeniyet yürüyüşü içerisinde ülkemizin de öncül rolde olduğu şekilde bütün Müslüman ülkelere, bölge coğrafyasına sahip çıkabilirdik ama sembolik olarak otel lobilerindeki toplantılarda verilen mesajlarla D8 yürüyüp gidiyor, oysa D8’in bundan çok daha önemli bir durumu olmalıydı.

Değerli milletvekilleri, Amerika Başkanı Trump’ın açıklamasını duyduk, hâlen ülkemizden yeterli ses verilmedi. Bilelim ki bu açıklama gerçekten akıl dışı, insaf dışı bir açıklama. Bu açıklamayı dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir vatandaş ya da sivil toplum örgütü yapmış olsaydı direkt küresel terörist ilan edilirdi, sorguya çekilirdi, INTERPOL üzerinden arama kararları alınırdı ama işin ucunda Amerika Başkanı olduğu için suspus olunuyor. Bu nedenle de önerimiz şudur ki hiç olmazsa Berat Gecesi’nde, şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak uluslararası sözleşmeleri görüştüğümüz bir anda bir adım atalım, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bu cesaretle ortak bildiriye imza atıp Amerika’nın bu tavrını kınayalım. Bugün muhalefet partilerinin bu noktadaki tavrının ne olduğunu biliyoruz, iktidardan da bu noktada bir adım bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, bölgemizde yaşanan olayları hepimiz görüyoruz. Türkiye, Pakistan, İran ve Mısır’ın birbirleriyle ortak adım atmasının ne büyük yararlar getireceğini hepimiz tahmin edebiliyoruz. Bugün de eğer bugüne kadar olduğu gibi, mezhep çatışmalarıyla, etnik kimlik tartışmalarıyla eğer bugünleri de geçiştirmeye çalışırsak gelecek günlerde çok daha büyük tehditlerle karşı karşıya oluruz. Gazze’ye uygulanan soykırım boyunca, bir buçuk yıl süreyle bütün İslam dünyası olup biteni sadece seyretti, kınadı, lanet okudu, bildiri yayınladı, daha sert kınadı ama bunun ötesine geçemedi; ateşkes de İsrailli esirlerin, rehinelere serbest bırakılması sebebiyle gerçekleşti. Mademki bu ateşkesin olmasına katkımız olmadı, biz bugün, şu anda burada bu Trump’ın açıklamalarına sessiz kalarak yeni bir katliamın yeniden başlamasına asla göz yumamayız; bu, çok büyük bir vebal olur. Bundan sonrası için bu yaşanacak hadiseler gerçek anlamda bir zillettir. Bundan sonra eğer Gazze biterse bütün bölge ateş altında... Eğer Gazze’de bu ateşkes durur, savaş yeniden başlarsa soracağımız soru ancak “Sıra bize ne zaman gelecek?” sorusudur. Böyle bir şeye fırsat vermeme açısından bu olay asla geçiştirilemez, geçiştirilmemelidir.

Tabii ki Pakistan’la ilişkilerimize vurgu yaparken burada belki rutin bir anlaşmanın hızlıca okunup geçirilmesi -sembolik- partiler, gruplar adına söz alıp geçirilmesi istendi; oysa bizim arzumuz, Pakistan’la her alanda iş birliklerimizi artırmak olmalıdır. Hele de hangi ülkeyle ilgili olursa olsun, burada yapılan uluslararası sözleşmelerde noter vazifesi görürcesine sembolik, gelen tezkereyi oylayıp “Zaten göndereceğiz.”den öte içeriğini net olarak görmek, geleceğe yönelik projeksiyon çizilmesini beklemek de bu Meclisin tabii hakkıdır, görevidir.

Bu vesileyle, Pakistan ile ilişkilerin geliştirilmesi gerekliliğine inandığımızı tekrar belirtmek isteriz. D8’in aktif hâle getirilmesi gerektiğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çalışkan, tamamlayın lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bütün bunların sonucunda da -Gazze'deki soykırıma-ihmalllerimiz bir tarafa, hiç olmazsa bundan sonrası için öyle "Duymadım." diyerek sorumluluktan kurtulamayız. Bu Meclisten en azından bir karar çıkmalı, bir adım atılmalı. Bu Trump'ın hukuk tanımaz, bodyguard tavrına karşı Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak da tavrımızı ortaya koymalıyız. Hiç olmazsa bundan sonra şu İsrail'e gönderilen gemilerle ilgili hususta da artık sakın kafayla tekrar düşünmeli. Yeni politika üretmenin zamanı geldi diyor, aziz milletimizin Berat Kandili'ni tekrar tebrik ediyor, genel af beklentisiyle ramazana da af içerisinde girme temennisiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerine Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz talebi İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'ya aittir.

Buyurun Sayın Konukçu.

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada uluslararası sözleşmeleri konuşuyoruz, gündem yapıyoruz ama mesele işçinin, emekçinin hakkına gelince bu sözleşmelerin bile esamesi okunmuyor. Kendi Anayasa'sını, kanununu tanımayan bu iktidar, uluslararası sözleşmeleri de kesinlikle, emekçilerin hakkı söz konusu olduğunda uygulamıyor. Ayrıca, pek çok yabancı sermaye kendi ülkesinde yapamadığı boyutta sömürüyü, hak ihlalini bizim ülkemizde rahatça yapıyor.

Bunun son örneği TELUS'ta yaşandı. Kanada'da işçileri sendikalı olarak çalışan TELUS International, buradaki çağrı merkezinde ÇAĞRI-İŞ Sendikasının sendikalaşmasını engellemek için sendika öncülerini, departman küçültme ve performans bahaneleriyle -her zaman olduğu gibi bahaneleri boldur- ekonomik kriz koşullarında işten attı. Bu soyguncu, talancı düzene karşı işçiler, emekçiler de boş durmuyor elbette, ülkenin dört bir tarafında direniyorlar.

Bakın, Başpınar'da, Antep'te yer alan Başpınar Organize Sanayi Bölgesi'nde işçiler asgari zam dayatmasına karşı direniyor. 26 Ocakta BİRTEK-SEN'in çağrısıyla gerçekleştirilen ve 36 fabrikadan çok sayıda işçinin bir araya geldiği Başpınar İşçi Kurultayı'nda işçiler, yeni yılda talep ettikleri zammı yüzde 65 olarak açıkladılar. Patronların yüzde 30 zam dayatmasıyla karşı karşıya kalınca direnişe geçen işçilerin bir kısmı haklarını kazandı, 7 ayrı fabrikada 2 binden fazla işçinin direnişi ise sürüyor. Direnişteki fabrikalardan 2'si de ne tesadüf ki AKP Gaziantep Milletvekili İrfan Çelikaslan'ın patronu olduğu Çelikaslan Tekstil. Çelikaslan Tekstil işçileri patron Mehmet Çelikaslan tarafından kod 29 yani ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık nedeniyle fesih maddesiyle işten atılmakla tehdit edildiler. İşçileri zorla fabrikaya sokmaya çalışan Çelikaslan "İşçiler olmasa 4 fabrikaya sahip olamazdım." sözlerine karşı "Benim zenginliğimi Allah verdi." dedi. Her işinize Allah'ı karıştırmaktan utanmıyor musunuz? Allah size "Hak yiyin." mi diyor "İşçilerin hakkını gasbedin." mi diyor "İşçileri iş cinayetinde öldürün." mü diyor? El insaf diyoruz, başka bir şey demiyoruz.

Bu direnişin boyutu ve işçilerin birliği birilerini o kadar çok korkutmuş olmalı ki Antep Valiliği bir gece yarısı, geçtiğimiz gece yarısı bir kararla -bunu da Twitter'ından yayınlamış, zahmet etmiş- on beş gün süreyle eylem yasağı getirdi. İşçilerin çadırları basıldı, söküldü, işçiler zorla dağıtıldı ve geçtiğimiz sabah direnişte olan işçiler fabrikalara hapsedildi. Çok büyük bir basın açıklaması planlıyorlardı, bir araya gelip eylem yapacaklar ve seslerini duyuracaklardı, burada bir araya gelişleri engellendi. Daha öncesinde de bu dondurucu soğuklarda ısınmak için yaktıkları o ateşler, Bolu'daki o yangını söndüremeyen itfaiyeler tarafından söndürüldü. Bu neyin düşmanlığı? Bu nasıl bir işçi düşmanlığı?

Şimdi, bakın, bir diğer mesele: Çayırhan Termik Santrali ve maden ocağı özelleştirilmek isteniyor. Kasım ayında düzenlenecek olan özelleştirme ihalesi işçilerin eylemleri üzerine mart ayına ertelenmişti. Aradan geçen sürede işçilerin talepleri karşılanmadı. 4 Marttaki yeni ihaleye sayılı günler kala -bugün

diyeceğim de saat geçti- geçtiğimiz gün 2 binden fazla işçi, santralin bulunduğu Çayırhan ilçesinden Ankara'nın merkezine, Maliye Bakanlığının önüne geldi ve özelleştirmeye “Hayır.” dedi çünkü işçiler özelleştirmenin daha fazla sömürü, daha fazla iş cinayeti olduğunu çok iyi biliyor. Bakın, bu şartnamede, özelleştirme şartnamesinde hiçbir iş güvencesi verilmiyor şu an çalışan işçilere; kadroların korunması güvence altına alınmıyor; oradaki işçiler sendikalı, sendikal hakları, maaşları güvence altına alınmıyor; bir lojman hakları var, barınma hakları var, bu hakları güvence altına alınmıyor. Anlaşılan o ki bu özelleştirmelerin sonunda oradaki işçilerin pek çok hakkı daha önceki özelleştirmelerde olduğu gibi gasbedilecek. Çayırhan'ın, oradaki termik santralin kamuya ait olarak kalmasıyla ilgili bir başka mesele daha var. Orada açıklama yapan sendika başkanı şunu söyledi, çok önemli bir mesele gerçekten: Oradaki yöre halkı kendi topraklarını oraya bir termik santral yapılacak, maden yapılacak, iş olanağı olacak diye vermiş yani topraklarını satmış, vermiş ki iş sahibi olsunlar diye. Sonuçta ne olmuş? Oradaki maden ve termik santral özelleştirilince kamuya ait olması gereken bu topraklar özelleştigi için başka bir soygun daha, kandırmaca daha gerçekleşmiş olacak.

Bakın, direnişler bitmiyor çünkü sömürü bitmiyor; Chinatool, bu, Gebze'de faaliyet gösteren bir otomotiv şirketi. Enteresan anekdotlar var, o yüzden değinmek istiyorum. Burada 130'u kadın olmak üzere 183 işçi düşük ücrete karşı; yoğun sömürüye, baskıya karşı greve çıktılar BİRLEŞİK METAL-İŞ'in öncülüğünde. Bu kadın işçilerin direncine çok şaşırın patron toplu sözleşme masasında sendika temsilcilerine şöyle diyor: “Bu kadar kadının çalıştığı bir fabrikada siz bu zammı onlara sorarak istemiş olamazsınız; bu kadınlar bu zammı istemez, bunun için mücadele etmez.” Ya, daha çok şaşıracaksınız ey patronlar; kadınlar da uyanıyor, işçiler de uyanıyor, kadın işçiler de uyanıyor; bu devran böyle dönmeyecek, bundan emin olabilirsiniz. Ve son aldığımız habere göre orada direniş kazandı, grev kazandı; ben buradan kendilerini tekrar tebrik etmek istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sevgili arkadaşlar, değerli vekiller, bizi bu saatte duyamayan yurttaşlarımız; bir OVP planı vardı, orta vadeli program; Sayın Mehmet Şimşek'in öve öve bitiremediği bu program çıktı, “Ruhuna elfatiha.” diyebiliriz. Bu programın sonuna gelindi. İşçilerden ve emekçilerden istenen fedakârlıkların hiçbirisi geniş kitlelerin hayatını kolaylaştıracak bir karşılık üretmedi. Görüyoruz ki faizlerin hızla düşürülmesini isteyen sermaye çevrelerinin baskısıyla iktidar yeni bir ekonomik dönüşümün peşinde ancak bu sürecin bedelini yine emekçilere ödetmenize izin vermeyeceğiz. Enflasyon kıyametini emekçiler yaratmadı ama bedelini her nedense hep emekçiler ödüyor. Artık yeter, bıçak kemikte, emekçilerin canına tak etti. Şimdi, 2025 enflasyon beklentisi açıklandı, bu beklentiye göre ücretlere zam yapıldı. Bu beklenti Merkez Bankası tarafından yüzde 14 olarak açıklanmıştı, sonra böyle adım adım revize ettiler ve en son yüzde 24'e yükselttiler bu enflasyon beklentisini. Peki, bu durumda bu beklentiye göre yapılmış ücret zamları ne olacak? Onları da revize edecek misiniz? Hemen, derhâl bu oranla revize edilmelidir. Bakın, Türkiye, dünya genelinde en yüksek enflasyona sahip 6'ncı ülke oldu, tebrik ediyorum, bravo! Bir listede daha ön sıralarda yer aldık ama bu enflasyon, patronların kârlarını değil emekçilerin alın terini öğütüyor. Yaşanabilir bir ücret herkesin hakkı. Antep'te direnişte olan işçilerin söylediği gibi, sadece nefes almak değil insanca yaşamak istiyor emekçiler ve bunun için de mücadele ediyorlar. Bugün emekçiler sokaklarda yalnızca ekmeğin değil emeğin, onurun ve geleceğin mücadelesini veriyor. Patronlar kasalarını doldururken işçiler her gün alın teriyle, ölüm pahasına, gece gündüz demeden çalışıyor ama geçinmiyor. Patronlar kredi üstüne kredi çekerek, teşvikler alarak daha da zenginleşirken işçiler açlık sınırının altında asgari ücretle yaşamaya mahkûm ediliyor. Bugün KFC ve Pizza Hut'ta çalışan binlerce işçi patronun açgözlülüğünün bedelini ödüyor. Konkordato ilan edilen holdingten bankalar, büyük alacaklılar, dev şirketler paralarını tahsil edecekler ama yıllardır emek vererek patronu zengin eden, 50 milyonluk yalılarda, malikânelerde yaşamasını sağlayan işçiler birikmiş maaşlarını, kıdem tazminatlarını, haklarını ne zaman alacaklar belli değil.

Bakın, sevgili arkadaşlar, Karşıyaka Belediyesi, Telus, Tarkett, Başpınarlar, Çayırhan, KFC, Pizza Hut, Temel Conta ve saymadığım pek çok noktada işçiler direniyor. Patronlar ve onların servetlerine servet katmalarına olanak sunanlar lüks içinde yaşarken işçilerin haklarını vermemek için bin dereden su getiriyorlar ama artık yeter! Bu sömürü düzenine, bu adaletsizliğe, bu vicdansızlığa boyun eğmeyeceğiz. Biz buradayız, direnişteki işçilerin haklarını savunuyoruz, birlikteyiz. Bu kara kış günlerinde sokaklarda direnen tüm emekçilere, işçilere sesleniyorum: Hiçbir emekçi kendini yalnız hissetmesin; biz varız, birlikteyiz. Mücadeleyle, direnişle kazanacağız; mutlaka kazanacağız.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Ankara Milletvekili Okan Konuralp'e aittir.

Buyurun Sayın Konuralp. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, gecenin bu saatinde bazı konularda tekrara düşmek istemeden ve belki de on dakikalık süreyi de tam olarak kullanmadan az önce yaşanan tartışmaya ilişkin bazı düşüncelerimi kısaca sizinle paylaşmak istiyorum.

Arkadaşlar, isterseniz bir anlık şöyle bir hayal kurun: Gözlerinizi kapayın ve Bolu Kartalkaya'daki yangının tam orta yerinde çocuklarımızın, çocuklarınızın, torunlarınızın, eşlerinizin, canlarınızın, cananlarınızın olduğunu düşünün. Salisesini bile düşündüğümüzde ne kadar ürpertici bir şey değil mi? Tam o yangının ortasında çok dramatik, çok çaresiz hissediyoruz kendimizi değil mi? Bunun düşünüy bile kurmak çok ağır geliyor bize değil mi?

Arkadaşlar, hayat bazen bizi en sevmediklerimizde yan yana düşürür. Örneğin, çocuğumuza bir kan ihtiyacı olduğunda “Bir Kürt, bir Türk, bir solcu, bir sağcı, bir MHP’li, bir CHP’li çocuğuma kan vermesin.” demeyiz. Kızımızın başına bir dert geldiğinde “Ona Menzilci bir doktor baksın.” demeyiz, “Dinsiz, imansız bir doktor bakmasın.” demeyiz, onu en iyisine, en iyi doktora ulaştırmak isteriz. Bir deprem olduğunda evimizden bir yardım paketi hazırladığımızda, o deprem yardımının kime ulaşacağını düşünmeyiz. Hayatı tam da böyle bir şeydir arkadaşlar. Hiç sevmediğimizi düşündüğümüz, hiçbir zaman yan yana gelemeyeceğimizi düşündüğümüz insanlarla yan yana düşüveririz, bu, iyi bir şeydir. Mahcubiyet iyi bir şeydir arkadaşlar. Tek bir sorumluluğunuz olmasa bile, en ufak bir sorumluluğunuz olmasa bile hayatını kaybetmiş 36 çocuk için mahcup olmak iyi bir şeydir, bunun için üzülmek iyi bir şeydir. Hiçbir sorumluluğunuz olmasa bile, orada hayatını kaybeden 78 vatandaşımız için, canımız için, bir daha söylüyorum, hiçbir sorumluluğunuz olmasa bile mahcubiyetle görevden ayrılmak kötü bir şey değildir. Bu insanı iyi yapar, onarır, yüreğimize, hepimizin yüreğini iyi gelir. Önemli değildir kimin sorumlu olup olmaması, bazen baş eğmek iyidir arkadaşlar ama bundan kendinizi esirgiyorsunuz. Ya, tamam, biz ne esirgiyoruz ya? Ama yapmayalım arkadaşlar, çocuklar öldü orada ya! Ayırt etmedi, CHP’li, MHP’li, AK PARTİ’li, dinsiz, imansız, imanlı, fark etmedi, hiç ayırmadı ya! Ya, bakın, bir başımızı eğelim, bir mahcubiyetle mahcup olalım. “Sen sorumlusun.” demiyorum, “Bunun tek sorumlusu sensin.” demiyorum ama bir mahcubiyet, ama yapmıyorsunuz, yapmıyoruz. Ya, benim canım yanıyor, sizin de yanıyor eminim, biraz böyle bakalım meselelere. Dediğim gibi, hiç sevmediğimiz insanlarla yan yana düşebileceğimizi ve onların bizim çaresizliğimize bir gün gelip el uzatabileceğini gözümüzün önünden, aklımızdan kaçırmayalım. İstifa edilir, edilmez ama inanın istifa, istifa etmesi gerekenlere ama her şeyden önce bu topluma iyi gelir arkadaşlar. Bu kötü bir şey değildir, kendimize hatasızlık bahsetmemek gerekir arkadaşlar.

Neyse, bir başka konu, Suat Toktaş hayatınıza ya da bu çatı altında var olan siyasi partilerin yöneticilerinin diyelim hemen hemen hepsinin hayatına bir şekilde değmiştir arkadaşlar, mutlaka değmiştir. Suat Toktaş'tan bir suçlu çıkmaz arkadaşlar, suçlu olsa bile çıkmaz. Suat'ı anlayın arkadaşlar, bazen böyle bakmak iyidir arkadaşlar. Ben Suat'tan bir kamu görevlisi üzerinden kamuoyu baskısı suçu çıkartılmış olmasına, kaçma şüphesi taşıyarak hapse atılmasına ve on beş gündür cezaevinde olmasına itiraz ediyorum, siz de itiraz edin arkadaşlar. İnanın, bu da size iyi gelecektir.

Bir başka konu: Bakın, hiç polemige girmeyeceğim. İki yıldır bütçe konuşmalarında ifade etmeye çalışıyorum, son derece nezaketle de ifade etmeye çalışıyorum, bilenler bilir; Diyanet İşleri Başkanlığı mensubu bir arkadaş var, arkadaşlar, kullandığı dil, dil değil, üslup değil, gerçekten değil. Ya, bu size de iyi gelmez. Büyük bir onurla ve gururla ve memnuniyetle vedalaştığınız eski İstanbul İl Başkanına bile ayar vermeye çalıştı bu arkadaş ya! Bu sizi de üzmelidir. Üslubu kötü, inanıyorum, hiçbirinizin dine ve imanına dair düşündüklerinizin, inancınızın yanından bile geçmiyor adamın üslubu; avam, lümpen, kötü. Hepinizi rahatsız ediyordur eminim. Ya, bir itiraz edin. Etmeyorsunuz.

Donald Trump konusuna da geleceğim, bir cümleyle dış politika üzerinden de konuşmuş olayım. Birinci Trump döneminde muazzam bir bomba atmıştı Filistin meselesinin ortasına, Kudüs'ü bütünüyle İsrail'in başkenti olarak ilan etmişti, bu büyük tartışmalar yaratmıştı. Şimdi, ikinci Trump dönemini yaşıyoruz, Gazze'yi sadece Filistinlilerin elinden almaya çalışmıyor, hepimizin elinden almaya çalışıyor. Filistin Gazze, Gazze Filistin'dir. Gazze'ye bir emlakçı edasıyla, orada hayatını kaybeden binleri umursamaksızın, sakat kalmış, yaralanmış, ölmüş, şehit olmuş on binlerce Filistinliyi umursamaksızın bir emlakçı gözüyle bakıyor. Hepinizin içi yanıyor, hiç şüphem yok, bizim de yanıyor, ya velev ki politik mülahazayla olsun, biz de bir şeyler söylemek istiyoruz, Galata Köprüsü'nü bile bize açmıyorsunuz ve bu sizi rahatsız etmiyor. İyi bir şey değil ki, iyi bir şey değil arkadaşlar, ne olacak, açın ya, Galata Köprüsü'nde biz de Trump'a "Kahrolsun Trump" deyiverelim, ne olacak? Hadi bunu derken Tayyip Bey'i de eleştirelim, ne olacak? Bu kötü bir şey değil. Bakın, benim ve partimin Gazze meselesine yönelik samimiyetinden şüphe etmeyin arkadaşlar.

Şimdi, bir süreç işliyor, karanlıkta kaldı, kalmadı; aydınlık yanları var, yok, hiç o tartışmaya girmiyorum. Umarım bu süreç Türkiye toplumunun, Türk toplumunun her bir bireyine, hadi, her bir bireyi olmasın, çok büyük bir kısmına dilerim ve umarım iyi gelir, umarım buradan kalıcı bir barış inşa olur, umarım negatif barıştan pozitif barışa el birliğiyle geçeriz, umarım bu sürecin bir sonucu olarak kalıcı bir demokrasiyi, kalıcı insan haklarını, kalıcı bir özgürlük perspektifini hep birlikte sağlarız. Ben bu duygularla sizleri selamlıyorum.

Teşekkürler sunuyorum. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına söz talebi Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'a aittir.

Buyurun Sayın Taş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum ve Berat Kandili'niz hayırlı olsun diyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Suriye'nin kuzeyinde yürütülen operasyonda şehit olan Osman Oktay'ı rahmet ve minnetle anıyorum, aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum.

Türkiye devleti, kurulalı -yani 1071 yılından başlatırsak- bugün 953'üncü yılını doldurmuş, 954'üncü yılına başlamış bulunuyoruz. Bu dokuz yüz elli üç yılda bu memleketin bütün insanları birbirleriyle yoğrulmuşlar, bir olmuşlardır ve memleketin düşmanlarına karşı, devletimizin düşmanlarına karşı beraber vatan savunması için, tevhit için birbirlerinin kucağında şehit olmuşlardır.

Milletimizin geçirdiği kültür tarihini de özetleyecek olursak orada da dikkat değer hususlar vardır. Selçuklu İmparatorluğu kurulduğu zaman devletin resmî dili yüz on yıl Arapça olmuştur; bütün kayıtlar Arapça tutulmuş, fermanlar Arapça yazılmıştır. Daha sonra, yüz on yıl sonra Fars kültürünün cazibesine kapılan yöneticiler Arapçayı terk ederek Farsçayı resmî dil yapmışlardır, bütün kayıtlar Farsça yazılmış ve Farsça konuşulmuştur, ta ki Osmanlı İmparatorluğu'nun başlangıcına yakın dönemde Karamanoğlu Mehmet Bey'in Konya'yı zapt ederek Farsçayı yasaklayıp Türkçeyi devletin resmî dili ilan etmesine kadar. Ondan sonraki dönemde bugün "Osmanlıca" diye bahsettiğimiz, o günün aydınlarının ve devlet yöneticilerinin benimsediği dil kullanılmıştır, o dil de bildiğimiz gibi Farsça, Arapça ve Türkçe kelimelerden oluşmuştur. Cumhuriyet devrinden sonra memleketimizin yöneticileri kültürümüzü millîleştirmek için, yabancı tesirlerden arıtmak için birçok tedbire başvurmuşlardır. "Osmanlıca" dediğimiz dil, bahsettiğim gibi, Farsça, Arapça ve Türkçe kelimelerden oluşmuştu. Bugün yurdumuzun doğu ve güneydoğu kesimlerinde "Kürt" dediğimiz insanlarımızın, kardeşlerimizin bizden ayrı konuştukları dil ilim adamlarının yaptıkları araştırmalara göre bu 3 dilin kelimelerinden oluşmuş, 8.200 kelime olarak tespit edilmiş bir dialektir. (DEM PARTİ sıralarından "Yuh!" sesleri)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yuh! Yuh! Yuh olsun!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ya bunu da kabul edemeyiz ama artık yani ya! Hangi bilim adamları, biz bilim adamlarına değil bilim insanına inanıyoruz ya, bu kadar da değil ya!

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yuh! Yuh! Pes ya, gerçekten pes ya!

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Devamla) - Buna işaret ederek konuya girmek istiyorum çünkü yıllardan beri önümüze getirilen mesele, vatanımızın bölünmesi, milletimizin bölünmesi meselesidir. (DEM PARTİ sıralarından "Yuh!" sesleri) Meseleyi iyi teşhis etmemiz lazımdır.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, böyle bir üslup yok, böyle bir üslup yok, lütfen!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Açık açık şey yapıyor, olur mu o kadar yani. Her şeyin de bir adabı, usulü var ya!

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bir adap ve usul olur ya, böyle iş mi olur ya! Bizim ana dilimize bunu diyemezsiniz siz oradan! Haddinizi bilin, sınırınızı bilin!

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Devamla) - İyi teşhis edersek, çaresini kolay bulabiliriz. İyi teşhis edemezsek, işte, yıllardan beri, bugüne gelinceye kadar geçirdiğimiz, acı birtakım hadiseleri yaşamaya devam ederiz ve bu acı hadiseler de her geçen gün devletimizi daha çok yıpratır.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bin yıllardır kullanılan dilimize hakaret edemezsiniz siz!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Rüya görüyorsun, rüya!

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kim veriyor ya, kim yazıyor bu metinleri size! Tarih bilgisi de yok. Açmaz olaydık 1071'de kapıları size!

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Devamla) - Memleketimizde terör, maalesef, yaklaşık kırk yıl hüküm sürmüştür ancak Türk Silahlı Kuvvetlerinin başarılı operasyonları sayesinde artık Türkiye'de PKK terör örgütü neredeyse yok olmuştur.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Belli ki sen hâlâ hayal dünyasındasın, uyansan iyi olur! 3 dilin birleşimiymiş ya!

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Devamla) - Bunu bizzat Türkiye İçişleri Bakanı 2022 yılında; terör örgütünün Türkiye'de 2018'de sayısı 3.867 olan telsiz konuşmalarının şu anda 29 olduğunu ve 2018'de 408 olan Türkiye'ye giriş yapan terörist sayısının bugün 46 olduğunu, Türkiye'den sınır dışına giden

terörist sayısının 2015'te 5.584, 2021'de 51 ve 2022'de de 30 olduğunu ve terör örgütünün saldırılarının da yüzde 95 azalarak çok az bir noktaya geldiğini belirtmiştir.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kürt diline 8.000 kelimeden oluşmuş, bir araya gelmiş derse konuşuruz, kusura bakmayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dinle, dinle, dinle de biraz öğren! Dinlemeyi öğren önce!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Bunun arkasında yabancı güçler, emperyalizm vardır. Türkiye'den toprak koparmak, kendi millî çıkarlarını temin etmek amacıyla milletimizin bölünmesi için, vatanımızın parçalanması için ustaca ilmî esaslara dayalı bir plan uygulanmaktadır. Türkçemizde halk arasında birçok zaman söylenen bir söz vardır: "Bir insana kırk gün deli dersiniz deli olur." derler. Psikoloji ilminde birtakım kuralları vardır. Bir memleketin insanlarını elde etmek isterseniz, karıştırmak isterseniz sosyal ve psikolojik yönünü iyice inceleyerek, analiz ederek ona göre bir uygulama suretiyle insanları kendi kardeşlerinden, kendi devletlerinden soğutabilirsiniz; kendi devletlerine karşı, kendi insanlarına karşı harekete geçirebilirsiniz. Bu bir bilimdir, bu bir sistemdir ve birçok ülkeye karşı kullanılmıştır, şimdi de Türkiye'ye karşı kullanılmaktadır. Hâlbuki, tarih özetinde bahsettiğim gibi, doğulusuyla batılısıyla memleketimizin insanları birbirinin kardeşleridir. Kürtçe konuşan kardeşlerimiz ne kadar Kürt'se biz de o kadar Kürt'üz, biz ne kadar Türk'sek onlar da bizim kadar Türk'tür.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ya, ben Türk olmak zorunda mıyım senin kadar?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Bunun arasında Türkiye'yi parçalamak isteyen, Türkiye'den parça koparmak isteyen yabancı güçlerin faaliyetleri vardır, suikastları vardır ve kandırabildikleri, aldatabildikleri insanlarımızı...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kürt Kürt'tür, Türk Türk'tür, Arap Arap'tır ya! Herkesi olduğu gibi kabul edin ya!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - ...memleketimize zarar verici bu hareketlere sürüklemiş olmaları durumu vardır.

Gerçeği olduğu gibi görmemiz lazımdır. Türkiye, bölgede nüfusu 85 milyona ulaşmış, sanayileşme ve kalkınmaya çalışan güçlü bir devlet durumundadır, büyüme ve güçlenme potansiyeli de büyüktür. Bu durumdan hoşlanmayanlar vardır, Orta Doğu'yu pazar olarak, sömürge olarak kullanmak isteyenler ve kullananlar bundan endişe duymaktadırlar. Ayrıca, Güneydoğu Bölgemizde henüz bol miktarda çıkarılmasa da çok zengin petrol yatakları vardır. Petrol kokusu emperyalizmin ağızını sulandırmaktadır.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Savaş bitse! Savaş bitse, barış olsun desiniz bu petrol herkese yeter! Türk'e de yeter, Kürt'e de yeter, Alevi'ye de yeter, Arap'a da yeter!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Ayrıca, zamanımızda petrolden daha önemli olarak da su meselesi vardır. Biliyoruz ki topraklarımızdan çıkan Fırat ve Dicle Nehirleri Suriye ve Irak olmak üzere iki ülkeyi meydana getirmektedir. Bu iki nehir olmasaydı bu iki ülke olmazdı. Bu iki nehir üzerine inşa edilen GAP çok özel ve güzel bir projedir. Bu projeyle, iki nehir ve bunların kolları olan ırmaklar üzerinde çeşitli barajlar vardır, elektrik üretiminde önemi büyüktür. Diyarbakır, Urfa ve Mardin ovalarının verimi ağız sulandırmaktadır, bunlar da birçok dış güçlerin iştahını uyandırmaktadır. Bu amaçla, bu bölgede kukla bir devlet kurdurarak bunu istismar edip kullanmak ve bu sulara el atıp bu sulardan yararlanmakta olan Orta Doğu ülkelerini istedikleri gibi sömürmek bu dış güçlerin iştahını kabartmış durumdadır.

Tüm bu gerçekler ışığında, Doğu ve Güneydoğu topraklarında meydana gelen terörün dışarıdan beslendiği de açıktır; kullanılan silahlar dışarıdan verilmektedir, bu terör çeteleri dışarıdan finanse edilmekte ve dışarıda eğitilmektedir. Ayrıca, faaliyetlerine arka çıkacak şekilde dışarıda yapılan

propagandalarla da moralleri güçlendirilmektedir. Yapılan bu propagandalarda kullanılan esas unsur da insan hakları konusudur.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Propaganda hangi dilde?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Demokrasi en iyi rejimdir. Hürriyeti ve hukukun üstünlüğünü esas alan demokrasi, şüphesiz insanların tarih içinde geliştirebildikleri en yararlı, en iyi yönetim biçimidir ama insanları öldürmenin, çete kurmanın, terör olaylarına girişmenin demokrasiyle bir alakası olamaz. Eline silah alıp insanları öldürmeye girişen, kendi devletine karşı isyana girişen, vatan topraklarını parçalamaya girişen insanlar artık kanun dışına çıkmışlardır, kanun dışına çıkan insanlara karşı devlet, güvenlik güçleriyle gerekli önleyici tedbirleri almak zorundadır. Bu bölgedeki insanlarımızı karşı da milletimiz hiçbir zaman “diskriminasyon” diyebileceğimiz horlama, aşağı görme gibi bir hata işlememiştir, zaten işleyemez çünkü o bölgede yaşayan insanlarımız da bizden farklı olmayan, bizim kendi insanlarımızdır.

Türkiye Cumhuriyeti devleti kuruluş yüz bir yıl oldu, 11 Cumhurbaşkanımız göreve geldi ve bunların 4’ü doğu kökenlidir.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - “Doğu kökenli” ne ya?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sana “doğu kökenli” diyor Faruk, ne diyorsun?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Bunlardan biri İsmet İnönü, biri Cemal Gürsel, biri Fahri Korutürk ve diğeri Turgut Özal’dır.

Ayrıca, günümüzde de baktığımızda, Cumhurbaşkanı Yardımcımız, Dışişleri Bakanımız, Hazine Bakanımız gibi birçok doğu kökenli yöneticiyi örnek vermek mümkündür.

AYTEN KORDU (Tunceli) - Onlar 80’lerde kaldı, 80’lerde!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - O hâlde, bu bölücü terörün arkasında “İrkçilik yapıldı, asimilasyoncu politika takip edildi.” vesaire sözleri gerçeklere tamamıyla terstir.

AYTEN KORDU (Tunceli) - 80’lerde “kart kurt” diyordunuz, orada kaldı.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - “Kuyrukları var.” falan diyordunuz, geçtik onları! Bakın, buradayız, burada!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Gerçeği olduğu gibi görmeliyiz, gerçek şudur: Milletimiz bölünmek isteniyor, vatanımız parçalanmak isteniyor...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - O eskidendi! Direndik ve buradayız! “Kuyruklar” “kart kurt”lar bitti.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - ...topraklarımızdan yağlı parçalar koparılmak isteniyor. Bir kısım insanlarımız zorla, tehditle, isteyerek ve istemeyerek koparılıp bunlara kukla, ayrı bir devlet kurdurulmak isteniyor. Büyük Meclis, Büyük Türk devleti bunlara karşı gerekli tedbirleri alabilecek durumdadır. Koskoca Türk devletini bir cani teröristbaşından medet umuyormuş pozisyonuna sokmak ve o caniyi bir barış güvercini gibi pazarlamak, bu büyük millete ve bu büyük devlete yapılacak en büyük ihanettir. Demem o ki tarihin gömüğü cani teröristbaşının ne dediği veya ne diyeceği, inanın ne bizim ne de hiçbir Türk vatandaşının umurunda değil.

Bu şehitlerimizin kanıyla kurulan Gazi Meclisimizde bu cani bebek katiline “sayın” demeyi de kesinlikle kınıyor ve reddediyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

70.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Adana Milletvekili Ayyüce Türkes Taş'ın 81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında DEM PARTİ sıralarından sarf edilen sözlerle ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; millet iradesinin tecelli ettiği bu çatının altında şüphesiz çok farklı görüşleri savunuyoruz, zaman zaman da sert tartışmalar yaşıyoruz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Görüş değil, bu hakaret!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Birbirimizi dinlemeyi, birbirimizi anlamayı ve birbirimize tahammül etmeyi öğrenmemiz lazım.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Dilimize hakaret edeceklerse tahammül edemeyiz.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Parlamentoda temiz bir dil kullanmak, başkasına hakaret etmeden dinlemeyi öğrenmek, saygı duymak ve toksik ifadelerden uzak durmak hepimizin sorumluluğu.

Şurada oturan, kendini dağ başında zanneden ama Mecliste olduğunu fark edemeyen o milletvekillerini şiddetle kınıyorum. O ifadeler bu Meclise yakışmıyor. Kendi ağzına yakışabilir, sizin ağzınıza yakışabilir, o ifadeleri kullanmak size yakışabilir ama bu Meclise yakışmıyor. Onun için reddediyorum. Kalkın, özür dileyin. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Siz özür dileyin.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Asla! Asla!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dilemiyorsanız da millet sizi o kullandığınız dille hatırlayacaktır. Tahammül edeceksiniz... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Tahammül edeceksiniz çünkü siz hayatınız boyunca başkalarına hakaret ederek, bağırarak ve çağırarak meramınızı anlatmayı tercih etmişsiniz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Dilimize hakaret edeceksiniz, biz de susacağız, öyle mi? Yok öyle dünya!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kullandığınız dil size yakışabilir ama millet iradesinin tecelli ettiği bu yüce çatıya o kullandığınız ifade yakışmıyor.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Dilimize hakaret edeceksiniz, biz de susacağız; yok öyle dünya!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dağ başından geldiğinizi zannetmeyin, burası dağ başı değil, burası Parlamento!

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Siz Londra'da saklanırken biz buradaydık, bir yere gitmiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Çömez, Genel Kurula hitap edin.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

71.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Adana Milletvekili Ayyüce Türkes Taş'ın 81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, Sayın Başkan, deveye demişler ki: "Boynun niye eğri?" o da demiş ki: "Nerem doğru?" Şimdi, ben bu konuşmanın neresini düzeltiyim, neresine

ne diyeyim? Vallahi, biz Türkçeyi bilmiyoruz, sonradan öğrendik, Türkçeye dair de çok bir şey söylemeyeceğim.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Abdullah Öcalan'a "sayın" diyen zaten benim konuşmamı düzeltemez; önce sen kendini düzelt, Mecliste nasıl oturduğunu bil!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hatip Türkçe olimpiyatlarına katılmıştı, Türkçe olimpiyatlarına katıldığı için Türkçeye dair bence fikir beyan etsin ama bizim bin yıllardır atamızdan, dedemizden konuştuğumuz en kadim dillerden biri olan, müziğin, edebiyatın, sanatın dili olan, halkımızın dili olan Kürtçenin ne olduğunu çok iyi biliyoruz. O eski "kart kurt" teorilerini, eskimiş, bayat teorileri...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Biz "kart kurt" demiyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...getirip burada hiç kimse Meclis kürsüsünden bize söylemesin. Ne dilimize ne kimliğimize hakaret ettirmeyiz. Biz Kürt kökenli değil, Kürt'üz, dilimiz de Kürtçedir. Bu, bu kadar açık ve net. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Diğeri, Sayın Çömez'e söyleyeyim: Biz dağ başından gelmedik, kim dağ başından geldi, onu bilmiyorum. Herkes gibi bu ülkede yurttaşların oylarıyla geldik, vallahi, herkesten 10 kat fazla emek harcayarak geldik, çok daha fazla bedel ödeyerek geldik ama biz buraya da hiç kimsenin hakaretlerini dinlemeye gelmedik; bu da iki.

Kötü söz sahibine içkindir, iade ediyorum; kullandığı bütün kötü sözleri misliyle çarpıp iade ediyorum hatibe, onun da altını çizeyim.

Şu da son bir sözüm olsun: Burada fikri varsa insanlar konuşsunlar, fikri yoksa eskimiş, bayat şeyleri gelip burada bize fikir diye anlatmasınlar; halkımıza, dilimize de hakaret etmesinler; ettirmeyiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) O kadar net, ettirmeyiz; yeter artık, yeter! Bizim sabrımızın bir sınırı var, sessizliğimiz onayladığımızdan değil, gecenin bu saatinde artık yeter, yeter yani! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Tehdit ediyor ya, tehdit! Ne "Yeter!" ya! Hayret bir şey, tehdit ediyor.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hakaret ettin.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ben hakaret falan etmedim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çömez.

72.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Daha "Kürt" diyemiyorsun, Kürt!

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Okuduğunu idrak edemiyor musun? İdrak da mı yok sende?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bana hakaret ediyor, şahsıma hakaret ediyor!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gecenin bu saatinde, lütfen...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu Parlamentonun çatısı altında bütün fikirler kendi çerçevesinde özgündür, saygı duyulması ve itibar edilmesi gerekir.

Sayın Başkan, sizin bir hatibin konuşmasını düzeltmek gibi bir hakkınız ve salahiyetiniz yoktur...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Benim dilime hakaret ediyor. Dilime hakaret ediyor.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - ...sadece ve sadece katılmayabilirsiniz. Sizin ne şahsınıza ne temsil ettiğiniz parti gurubuna hiçbir hakaret söz konusu değildir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Dilime hakaret etti!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Niye dedim ben size “Dağdan mı geldiniz?” diye çünkü arkadaşınız “Yuh olsun!” diye bağırıyor. Böyle bir ifade yakışıyor mu kendisine? Kendisine yakışıyor olabilir, Parlamenteoya yakışmıyor, Parlamenteoya yakışmıyor. Kalkar, açıkça söylersiniz düşüncenizi. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bakın, yine söylüyorum, o dile yuh olsun! Eğer biri bizi aşağılıyorsa yuh olsun!

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Açıkça nefret dili.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu üslup, Allah aşkına, dağdan gelme değildir de nerenin ifadesidir? Böyle bir üslup yakışıyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Böyle bir üslubu reddediyorum. Parlamenteonun çatısı altında böyle bir üslupla hiç kimse konuşamaz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.50

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 02.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57'nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1645) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 81) (Devam)

BAŞKAN - 81 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, kanun teklifinin maddeleri kabul edilmiştir.

Kanun metninin tümü üzerinde oylamaya geçmeden önce, İç Tüzük'ümüzün 86'ncı maddesi uyarınca oyunun rengini belirtmek üzere 2 sayın milletvekiline lehte ve aleyhte olmak üzere söz vereceğim.

İlk söz talebi lehte olmak üzere İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'a aittir.

Buyurun Sayın Alan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu gece Berat Kandili. Tüm İslam âleminin Berat Kandili'ni tebrik ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'yle ilgili lehte konuşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Pakistan-Türkiye ilişkilerini tarihsel dostluk, stratejik iş birliği, kültürel birliktelik ve halklar arası gönül birlikteliği olarak birçok başlık altında ele alabiliriz. İslam düşüncesinin seyri içerisinde önemli bir yere sahip olan Muhammed İkbal son yüzyılda Pakistan'da yetişmiş bir düşünür, şair ve siyasetçidir. Muhammed İkbal'in şiirleri incelendiğinde, özellikle "Cavidname" adlı şiir kitabında Mevlâna etkisinin son derece açık olduğu görülmektedir. Bu eserinde Mevlâna, İkbal'in yol göstericisi konumundadır. Muhammed İkbal "Mevlâna aşkın rehberidir, sözleri susuzlara çeşme, vücudu vecdû heyecandır." sözüyle Mevlâna'yı anlatmaktadır. Türk milletinin gönlünde taht kuran Mevlâna Pakistan halkının gönlünde taht kuran Muhammed İkbal'in piridir. Pakistan ile Türkiye bir çeşmenin iki musluğundan kana kana su içen insanların ülkesidir. Yine, Çanakkale yıllarında Pakistanlı kardeşlerimizin yaptığı yardımlar dedelerimizin, ninelerimizin hikâyeleriyle bugüne kadar aktarılmıştır. 1915 yılında Türk askeri Çanakkale'de çarpışırken Lahor Meydanı'nda Çanakkale temalı bir miting yapıldı. Mitingi tertipleyenler Çanakkale'de çarpışan Türk milletine yardım ve gönüllü toplamayı hedeflemişlerdi. O gün Lahor Meydanı Müslümanlar tarafından hıncahınç doldurulmuştu. Biz ölüm kalım mücadelesi verirken bu coğrafyadaki kardeşlerimiz de dönemin sömürgecilerinin baskısı altında, bütün sıkıntılara

ve tehditlere rağmen meydanda açılan sergilerde Çanakkale için çok büyük yardım topladılar; Pakistanlı kadınlar kollarındaki bilezikleri, kulaklarındaki küpeleri, Pakistanlı babalar dar günler için bir köşeye ayırdıkları paraları verdiler. O gün Lahor Meydanı'nda toplananlara hitap edenlerden biri de Muhammed İkbâl'di. İkbâl'in kürsüde büyük bir hicap içerisinde, birkaç gün önce rüyasında Hazreti Peygamber'i gördüğünü anlatarak dilinden

“Dedi Hazreti Muhammed

Cihan bahçesinden bana bir koku gibi yaklaştın

Söyle bana hediye olarak ne getirdin?

Dedim ki: Ya Muhammed, dünyada yok rahatlık

Bütün özlemlerimden umudu kestim artık

Varlık bahçesinde binlerce gül ve lale var

Ama ne renk ne koku... Hepsi de vefasızdır

Yalnız bir şey getirdim, kutlanmıştır tekbirlerle

Bir şişe kan ki eşi yoktur, namusudur, vicdanıdır

Buyurun, bu Çanakkale şehitlerinin kanıdır.” dizeleri dökülürken gözyaşlarına boğulduğu ve meydanda toplanan yüz binlerin de gözyaşı döktüğü yerin adıdır Pakistan.

Değerli milletvekilleri, Pakistan-Türkiye ilişkileri son dönemlerde gelişen 8 ülke teşkilatı D8 ülkeleri iş birliği çerçevesinde de gelişmeye devam etmiştir. Ülkemizin öncülüğünde 1997 yılında İstanbul'da yapılan Devlet-Hükûmet Başkanları Zirvesi'yle kurulan Gelişen Sekiz Ülke (D8) Teşkilatı Daimî Sekreteryası da İstanbul'da bulunmaktadır. İki ülke arasındaki ilişkiler 2009 yılında Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi olarak ihdas edilen, daha sonra Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi seviyesine yükseltilen mekanizmayla kurumsal bir işleyişe kavuşturulmuştur. 6'ncı Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplantısı Sayın Cumhurbaşkanımızın 13-14 Şubat 2020 tarihinde Pakistan ziyaretini vesilesiyle İslamabad'da yapılmıştır. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi mekanizması kapsamında Pakistan'la imzalanan belge sayısı 73'e ulaşmıştır. Türkiye ve Pakistan uluslararası platformlarda birbirlerini desteklemektedir. Pakistan ile ülkemiz arasında imzalanan bu anlaşmanın var olan ilişkilerimizi daha da kuvvetlendireceğine inancımız tamdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURETTİN ALAN (Devamla) - Başkanım, kısa bir süre daha...

BAŞKAN - Sayın Alan, tamamlayın lütfen.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Bu vesileyle, huzurdaki kanun teklifinde oyumun renginin lehte olduğunu belirtiyor, kanunun ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, hepinize teşekkür ediyorum, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Alan, Çanakkale'de Kürtler de savaştı, onu da ekleyin; sadece Türkler değil Kürtler de savaştı, dedelerimiz de savaştı orada. Sadece Türkler değil, Kürtler de savaştı.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Biz bir şey demiyoruz, herkes vardır, Çanakkale'de herkes vardır, merak etmeyin.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Türk-Kürt ittifakının olduğu dönemdeyiz ya, o yüzden söylemek lazım!

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi aleyhte olmak üzere Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'a aittir.

Buyurun Sayın Akdoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan Pakistan'da. Pakistan gezisine seyahate çıktığı devasa uçaklar, hediye ettiği Togg araçlar damgasını vurdu.

Pakistan, tarihinden bugüne dostluk ettiğimiz bir ülke ancak tarihsel meselelere bakarak bugün bir uluslararası sözleşme yapamazsınız, edebiyat parçalayarak gerçek olanları görmezden gelemezsiniz. Tarihteki yardımlar için Allah razı olsun ama burada konu bambaşka; hamaset başka, uluslararası alanda dikkat etmemiz gerekenler başka.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Hamaset yapmayın!

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Gönül isterdi ki Erdoğan bu gezisinde Pakistan'la insan hakları konuşabilsin, gönül isterdi ki Pakistan'la demokrasi konuşulabilsin. Bu uluslararası anlaşmada bizden “evet” oyu vermemizi istiyorsunuz ancak Pakistan'la aramızda yapılacak bu anlaşmaya bazı noktalarda itirazımız var. Birincisi, hükümlü ve talep eden devlet arasındaki uzlaşmazlıklar nasıl çözülecek? Bu anlaşma metninde yok; bir hükümlü var, bir de o hükümlüyü talep eden devlet var ancak aralarında bir uzlaşmazlık olursa nasıl çözüleceği sorusuna bir yanıt yok. İkincisi, hüküm giymiş insanlar talep eden devlete nakledilecek. Bu hüküm hangi suç kategorisinde? Hangi suç kategorisinde olursa nakledilecek, hangi suç kategorisinde bu anlaşmanın kapsamının dışında kalacak? Bunların tamamı bu anlaşmada belirsiz.

Pakistan'da hâlen idam cezası var. Uluslararası Af Örgütünün raporu ortada. Pakistan bu alanda Afganistan, İran, Malezya, Suudi Arabistan gibi ülkelerle aynı ligde.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Amerika'da da var ya!

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu birçok kararında, suçlunun geri verileceği bir ülkede insan hakları riski mevcut ise geri verme talebinin kabul edilmemesi gerektiğini söylüyor. “Bu anlaşmayı yapalım da iade etmek zorunda değiliz.” diyerek uygulayıcının insafına herhangi bir noktayı bırakamazsınız. Hukuk böyle bir şey değil. Hukuk fakültesi 1'inci sınıfta hukuk başlangıcı, hukuk fakültesi 2'nci sınıfta uluslararası hukuk, hukuk fakültesi 3'üncü sınıfta usul dersi almaya başlayan bir öğrenci şu kürsüye gelse hepinize bunla ilgili ders verir. (AK PARTİ sıralarından “Allah Allah!” sesleri) Bu gerçekler ışığında yapılan anlaşmaların uluslararası hukukla ve evrensel değerlerle bağdaşması mümkün değil. Pakistan'da, hapishanelerde doluluk yüzde 136 oranında; kötü muamele yoğun, işkence yoğun. Bunları ben söylemiyorum, Pakistan İnsan Hakları Komisyonu Raporu söylüyor. Pakistan'ın Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun ölüm cezasında infazların ertelenmesine dair kararına karşı aleyhte oy kullandığına da dikkat çekelim. Bu durumda, Türkiye'nin Pakistan'a hükümlü iadesinde zorluk çıkar, bunların tutanağa geçmesini isteriz. Türkiye'yi insan haklarını ihlal eden bir konuma düşürmemelisiniz. Pakistan'daki idam cezalarının sayıca çokluğu Uluslararası Af Örgütü başta olmak üzere insan hakları alanında çalışan birçok uluslararası sivil toplum örgütünün raporunda var. Dahası, idamla yargılanan hükümlülere yönelik Pakistan'ın yeteri kadar güvence vermemesi durumunda hükümlüler Türkiye'den sığınma talep edebilir, o da Türkiye'de mültecilerin kontrolsüz kabulü demektir. Mültecilerin kontrolsüz kabulü konusunda zaten kamuoyumuz hassastır, eğer Pakistan'dan da böyle bir şey olursa bu durum infial yaratır. Ayrıca, anlaşma metninde anlaşmanın geçerlilik süresine ilişkin bir ifade yoktur, bu bir usul hatasıdır, buraya da dikkatinizi çekiyoruz. Oylamadan önce bu konulara dikkatinizi çekmek istedik.

CHP olarak bu uluslararası sözleşmeye “ret” oyu vereceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, kanun teklifi açık oylamaya tabidir.

Açık oylama için üç dakika süre veriyor ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Açık oylama sonucunu açıklıyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 269

Kabul : 230

Ret : 32

Çekimser : 7⁵

Kâtip Üye
Mustafa Bilici
İzmir

Kâtip Üye
Yasin Öztürk
Denizli”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Sayın milletvekilleri, 4’üncü sırada yer alan, 61 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlıyoruz.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/16) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 61)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek üzere 18 Şubat 2025 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:02.17

⁵ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

X.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi'nin oylaması

2.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

Sıra Sayısı : 178
Oylama Saati : 20:59
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 236
Reddedenler : 86
Çekimsizler : 0
Boş : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 3
Toplam : 325
Açık Üyelikler : 7
Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 81
Oylama Saati : 02:12
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 226
Reddedenler : 32
Çekimsizler : 6
Boş : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 5
Toplam : 269
Açık Üyelikler : 7
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bilici	Bilal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Hatimoğulları Oruç	Tulay	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Karamık	Sunay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Kısacık	Sadullah	YENİ YOL	Ret	Çekimsiz
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret	Katılmadı
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Türkş Taş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul	Kabul
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Kabul/Mük.1	Kabul
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Demir	Nejla	DEM PARTİ	Ret	Ret
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ağrı	Sakık	Sırrı	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Altınsoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Katılmadı	Kabul
Aksaray	Yaldir	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Ret	Ret
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Arslan	Yüksel	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Ret	Ret
Ankara	Dinçer	Semra	CHP	Ret	Ret
Ankara	Doğan	Mesut	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadır	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Ergin	Sadullah	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Kabul	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Ret	Ret
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Ankara	Sarıeroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Ankara	Şahin	İdris	YENİ YOL	Ret	Kabul
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Ankara	Taşcier	Gamze	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Ret	Katılmadı
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yamalı	Mustafa Nedim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Ret	Ret
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Zorlu	Kürşad	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Ret	Ret
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul	Kabul?/Mük.'
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Antalya	Çorabatur	Sururi	CHP	Ret	Katılmadı
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Ret	Katılmadı
Antalya	Kaya	Aykut	CHP	Ret	Katılmadı
Antalya	Kılıç	Şerafettin	YENİ YOL	Ret	Kabul
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Yazıcı Özbudun	Serap	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Ret	Katılmadı
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Ret	Katılmadı
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Ret	Katılmadı
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Ret	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çömez	Turhan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul
Balıkesir	Dalgın	Burak	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Öztaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Sarı	Serkan	CHP	Ret	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Kabul	Katılmadı
Bartın	Aldatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Nasroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Batman	Oduncu Kutevi	Zeynep	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Ramanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüstü	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Bingöl	Hülakü	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Ret	Ret
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Bedirhanoglu	Turan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Çağlar Gökalt	Semra	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Akgül	İsmail	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Coşkunyürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Atmaca	Mehmet	YENİ YOL	Ret	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul?/Mük.'1	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Gözükara Durmaz	Emel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	YENİ YOL	Ret	Katılmadı
Bursa	Türkoğlu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Zırhlıoğlu	Fevzi	MHP	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Uz	Rıdvan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Ahlatcı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Kayıcı	Vahit	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Ret	Ret
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul
Denizli	Silkin Ün	Sema	YENİ YOL	Ret	Kabul
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Akça Cupolo	Ceylan	DEM PARTİ	Ret	Ret
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Kamaç	Mehmet	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM PARTİ	Ret	Ret
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Türkoglu	Halide	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Edirne	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Edirne	Ün	Ediz	BAGIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Işıkver	Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Rıdvan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Erzincan	Sarıgül	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul	Kabul
Erzurum	Danış Betaş	Meral	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Ret	Ret
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Ret	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Gaziantep	Bozatlı	Mesut	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Bünyamin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Çelikaslan	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kaya	Ertuğrul	YENİ YOL	Ret	Çekimser
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Ret	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Giresun	Işık Gezmiş	Elvan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Konal	Ertuğrul Gazi	MHP	Katılmadı	Kabul
Giresun	Temür	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Bartın	Öznur	DEM PARTİ	Katılmadı	Ret
Hakkari	Düşünmez	Onur	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Parlak	Vezir Coşkun	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Çalışkan	Necmettin	YENİ YOL	Ret	Çekimser
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Ret	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul	Kabul
Hatay	Mullaoglu	Servet	CHP	Ret	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nermin	CHP	Ret	Ret
İğdir	Alagöz	Cantürk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İğdir	Hun	Yılmaz	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
İsparta	Halıcı	Hikmet Yalın	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Sönmez	Hasan Basri	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı	Ret
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydın	Biröl	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayrim	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN REFAH	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Ret	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Cevizoglu	Mustafa Hulki	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Demir	Doğan	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul	Kabul?/Mük.'
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enginyurt	Cemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN REFAH	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	YENİ YOL	Ret	Çekimser
İstanbul	Fırat	Celal	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Gören Bölük	Seda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Işık Ercan	Tuğba	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	İzsiz	Seyithan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadıgil	Salih Sera	TİP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karal	Hasan	YENİ YOL	Ret	Katılmadı
İstanbul	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karslı	Şengül	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Mustafa	YENİ YOL	Ret	Kabul
İstanbul	Kaya	Bülent	YENİ YOL	Ret	Kabul
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Konal Süslü	Yıldız	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Konukcu Kok	Keziban	DEM PARTİ	Ret	Ret
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Otlı	Çiçek	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Önder	Sırrı Süreyya	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özçağdaş	Suat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	CHP	Ret	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Öztürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Rızvanoğlu	Evrin	DEVA	Ret	Ret
İstanbul	Sakı	Özgül	DEM PARTİ	Ret	Ret
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sivacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	GELECEK PARTİSİ	Ret	Katılmadı
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Temurci	Selim	GELECEK PARTİSİ	Ret	Kabul
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yanıkömeroğlu	Ayşe Sibel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	YENİ YOL	Ret	Kabul
İstanbul	Yöner	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Akın	İbrahim	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Ret	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	YENİ YOL	Ret	Kabul
İzmir	Bölünmez Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Bursalı	Şebnem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Çubuk	Burçgöl	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret	Katılmadı
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
İzmir	Kâya Ösen	Seda	BAĞIMSIZ	Ret	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Nalbantoğlu	Rıfat Turuntay	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Özlale	Ümit	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Türelî	Rahmi Aşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Karakoç Dora	Zuhal	MHP	Kabul	Katılmadı
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kirişçi	Vahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Ret	Ret
Karabük	Keskinkılıç	Durmuş Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Ret	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç Kocyiğit	Gülüstan	DEM PARTİ	Ret	Ret
Kastamonu	Ekmekci	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kastamonu	Uluay	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul
Kayseri	Arıkan	Mahmut	SAADET PARTİSİ	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul
Kayseri	Böhürler	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Özsoy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Ret	Katılmadı
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Sarıçam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Aşila	Mehmet	YENİDEN REFAH	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Ret	Katılmadı
Kocaeli	Hülagü	Sadettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Ret	Katılmadı
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Tipioğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yıldızlı	Harun Özgür	CHP	Ret	Ret
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Ret	Katılmadı
Konya	Ekici	Hasan	YENİ YOL	Ret	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Kabul	Kabul
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN REFAH	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul	Kabul
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Ölmeztoprak	İnanç Sıraç Kara	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul ¹ /Mük. ¹	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Ret	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Yenişehirlioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Aslan	George	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Aydeniz	Salihe	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM PARTİ	Katılmadı	Ret
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Başarır	Ali Mahir	CHP	Ret	Ret
Mersin	Bozan	Ali	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Diñç	Faruk	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Diñçer	Talat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Ekmen	Mehmet Emin	YENİ YOL	Ret	Çekimser
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muğla	Olgöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Ret	Katılmadı
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Özdağ	Selçuk	YENİ YOL	Katılmadı	Çekimser ² /Mük. ¹
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Boz Çakı	Sümeyye	DEM PARTİ	Ret	Ret
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Çalışkan	Emre	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Ret	Ret
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul	Kabul
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Ret	Katılmadı
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Katılmadı	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Ret	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Rize	Mertoğlu	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Ret	Katılmadı
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Ret	Katılmadı
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Ret	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Samsun	Karaman	Mehmet	YENİ YOL	Ret	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Kabul	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Bakırhan	Tuncer	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Sarıtaş	Sabahat	DEM PARTİ	Katılmadı	Ret
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul	Kabul?/Mük.¹
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul
Şanlıurfa	Dusak	Abdürrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM PARTİ	Ret	Ret
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Şenyaşar	Ferit	DEM PARTİ	Ret	Ret
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şırnak	Doğan	Ayşegül	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	İrmez	Mehmet Zeki	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM PARTİ	Katılmadı	Ret
Tekirdağ	Avşar	Cem	YENİ YOL	Ret	Ret
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Ret	Katılmadı
Tekirdağ	Taşcı	Selcan	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Aldemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul?/Mük.¹

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 178	S. S. 81
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı
Trabzon	Büyükdin	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Trabzon	Karaismailoğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Ret	Ret
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM PARTİ	Katılmadı	Ret
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Ret	Katılmadı
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Van	Çiftiyürek	Sinan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kaçmaz Sayyigit	Gülcan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Van	Uçar	Zülküf	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Van	Varlı	Gülderen	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Ret	Katılmadı
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde bir vatandaşın diş tedavisini tamamlamadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/22448)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Basında yer alan bilgide; “ Cevdet Sert isimli vatandaş 5 ay önce Kocaeli Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesine gitti. Vatandaş bu beş ayda bir türlü tedavisinin tamamlanamadığını ifade etti “-Bundan 5 ay önce randevu alıp KOÜ Diş Hekimliği Hastanesine geldim. İlk geldiğimde ağız diş film çektirdim fakat bundan sonrakiler süreçte bir doktor beni başka bir yere diğeri başka bir yere gönderiyor. Gönderiyor ama hiç bir işlem yapılmıyor. Bir diş bile çekilmeden en son diş proteze geldim ne yazık ki oda beni sekreterliğe gönderip başından savdı. Biz sana haber veririz dedi aradan 2 ay geçti ne arayan var ne soran. Arıyorum telefona da cevap verilmiyor. ” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Basında yer alan iddialar doğru mudur?
- 2) Cevdet Sert neden Kocaeli Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde 5 aydır tedavi olamıyor?
- 3) Cevdet Sert'in mağduriyetinin giderilmesi için ne yapmayı planlıyorsunuz?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610-21
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

13.02.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 17/12/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1548782 sayılı yazınız.
b) 03/01/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1558584 sayılı yazınız.
c) 15/01/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1565759 sayılı yazınız.
ç) 21/01/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1568885 sayılı yazınız.
d) 22/01/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1570626 sayılı yazınız.
e) 28/01/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1573449 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d-e)'de kayıtlı yazıyla iletilen Van Milletvekili Gülcan KAÇMAZ SAYYIĞIT'ın 7/20280, İzmir Milletvekili Yüksel TAŞKIN'ın 7/21234, Tekirdağ Milletvekili Faik ÖZTRAK'ın 7/21652, Ordu Milletvekili Mustafa ADIGÜZEL'in 7/21783, Bingöl Milletvekili Ömer Faruk HÜLAKÜ'nün 7/21785, İstanbul Milletvekili Suat ÖZÇAĞDAŞ'ın 7/21787, Muş Milletvekili Sümeyye BOZ'un 7/21790, İstanbul Milletvekili Engin ALTAY'ın 7/21792, İzmir Milletvekili Gökçe GÖKÇEN'in 7/21793, Giresun Milletvekili Elvan IŞIK GEZMİŞ'in 7/21794, İzmir Milletvekili Tamer OSMANAĞAOĞLU'nun 7/22049 ve Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/22448 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU'NUN 7/22448 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Soru önergesine bahse konu hususlar Sağlık Bakanlığının uhdesinde olup Bakanlığımızın görev, yetki ve sorumluluk alanında değildir.

2.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, TBMM Halkla İlişkiler Binası'nda yangına karşı alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/23102)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş tarafından cevaplandırılmasını arz ederim. 23.01.2025

Tahsin Ocaklı
Rize Milletvekili

Deprem, sel, heyelan gibi doğal afetler ile yangın, gaz sızıntısı, çarpma, kırılma yüksekten düşme gibi iş kazaları; önceden tedbir almayı, hasarın boyutlarını bu şekilde azaltmayı gerektirmektedir. Konuyla ilgili kuruluşların aktardığı bilgiye göre; gerekli tedbirler alınmadığı, yeterli denetimler yapılmadığı için ülkemizde son 20 yılda 20 binden fazla insanımızı iş cinayetlerinde kaybettik.

Önceki gün Bolu Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel'de meydana gelen yangında 78 yurttaşımız hayatını kaybetti. Denetim yetersizliği ve ihmaller zincirine bağlı olarak otelin restoranında çıkan yangın kısa sürede tüm otele yayıldı ve korkunç bir facia meydana geldi.

Yangın faciası, hepimizi derinden yaraladığı gibi, yapı güvenliği konusunun bir kez daha ertelenemez biçimde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Söz konusu olayda otelin yangın merdiveninin olduğu ancak bina içinde kaldığı için kullanışlı olmadığı, bunun çok sayıda insanımızın hayatına mal olduğu değerlendirmeleri yapılmaktadır.

Bilindiği gibi, TBMM Halkla İlişkiler binası, tüm milletvekilleri ile Meclis personelinin kullandığı, içerisinde hastane, restoranlar, kafeterya, banka şubeleri yer alan, ziyaretçi vatandaşlarla birlikte gün içinde 8-10 bin kişinin kullanımında olan kompleks bir yapıdır. Bu yönüyle ilçe ölçeğinde nüfus barındırmaktadır. 2004 yılında Meclis Başkanlık divanı kararıyla yapımına başlanan ve 2014 yılında

faaliyete geçtiğinde dönemin Meclis Başkanı ve diğer yetkililerce akıllı bina olarak tanıtılan, yaklaşık 11 yıldır faaliyette olan TBMM Yeni Halkla İlişkiler binasının yangına karşı uygun olup olmadığı tartışma konusudur. Yangın merdivenlerinin bina dışına değil, içerisine açılması bu tartışmaların odağında bulunmakla beraber;

1. TBMM Yeni Halkla İlişkiler binası yangına karşı uygun bir bina mıdır?
2. Yangına karşı uygun olup olmadığı denetlenmekte midir? Hangi kurum tarafından ne sıklıkta denetlenmektedir?
3. TBMM Yeni Halkla İlişkiler binasının yangına uygunluğu konusundaki denetimi en son ne zaman yapılmıştır? Uygunluk belgesi bulunmakta mıdır?
4. Yangın sensörleri ve duman dedektörleri aktif midir? Yangın durumunda tahliye planları var mıdır? Yangın tatbikatı yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa ne sıklıkta yapılmaktadır?
5. Yangın merdivenleri usulüne uygun yapılmış mıdır? Yangın merdivenlerinin binanın içinde kalması yangın yönetmeliğine uygun mudur?
6. Yangın merdivenlerinin bina dışına açılacak şekilde yapılandırılması için bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1582340
Konu : Soru Önergesi

13.02.2025

Sayın Tahsin OCAKLI
Rize Milletvekili

İlgi : 29.01.2025 tarihli ve 7/23102 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Halkla İlişkiler Binasında yangına karşı alınan önlemlere ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAG
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:
1- Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Halkla İlişkiler Binası 19.12.2007 tarihli ve 26735 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun bir binadır. Yönetmelik kapsamında binaya kurulan yangın algılama ve söndürme sistemleri aşağıdaki gibidir:

- Binanın milletvekili, personel, sistem ve arşiv odaları ile koridor ve bodrum katlarında, Bosch marka yangın algılama sistemi ekipmanları kullanılmaktadır. Söz konusu odaların yangın algılama sistemi, duman yoğunluğuna göre hassasiyet ayarlı, adreslenebilir tip duman dedektörleri aracılığıyla merkezi itfaiye santrali tarafından 7/24 kontrol edilerek çalışmaktadır.

- Milletvekili ve personel odaları ile koridor ve bodrum katlarda yangın algılama sistemine bağlı olarak otomatik sulu (yağmurlama) söndürme sistemi bulunmaktadır.

- Binanın kullanıcı bulunmayan oda tipine sahip bütün sistem odaları ile kritik arşiv depolarında ise FM 200 gazlı söndürme sistemi bulunmaktadır.

- Binada yer alan bütün mutfakların pişirme bölümlerinde davlumbaz söndürme sistemi bulunmaktadır. Davlumbaz söndürme sistemi pişirme anında oluşan tehlikeye anında müdahale ederek yangının büyümesine engel olmaktadır. Ayrıca doğalgaz hattı üzerinde bulunan otomatik gaz kesme valfleri yangın anında gaz akışını keserek mekâna iletilecek yanıcı gaza engel olmaktadır.

- Söz konusu yangın algılama ve söndürme sistemlerinde asılsız çalışmalarının yaşanmaması ve yangın anında en etkili çözümün sağlanabilmesi amacıyla söz konusu sistemler birbiri ile koordineli ve belirlenen yangın senaryosu vasıtasıyla hareket geçmektedir.

- Yangın algılama, erken uyarı ve otomatik söndürme sistemlerinin yanı sıra binanın tamamında Yönetmelik’e uygun basınç, debi vb. özelliklerde ve mesafe aralıklarında yangın dolapları bulunmaktadır. Söz konusu yangın dolapları, özel sisteme sahip yedekli yapıda yangın, jokey ve dizel pompalarla desteklenmektedir. Pompalar acil durum anında basınç-debi düşüşünün önüne geçerek yangına en etkili müdahaleyi sağlamaktadır. Ayrıca yangın dolaplarına itfaiye birimlerinin dışarıdan manuel su takviyesi yapabileceği yangın bağlantı ağızları bulunmaktadır. Yangın bağlantı ağızları Yönetmelik’e uygun kapasite ve mesafelerde bina çevresinde yer almaktadır.

- Binanın tamamında kullanıcıları kaçış yönlerine iletecek şekilde enerji kesintilerinden etkilenmeyen ışıklı yapıda acil aydınlatma sistemi, yönlendirme ve çıkış (exit) levhaları bulunmaktadır.

- Bina içerisinde Yönetmelik’e uygun 8 adet yangın merdiveni bulunmakta olup çıkış kapıları hiçbir zaman kilitli tutulmamaktadır. Yangın merdivenlerinin tamamı bodrum katlara kadar ulaşmaktadır. Yangın merdivenlerinde bulunan yangın kapıları yüksek aleve en az 90 dk. dayanabilecek yapıda ve panik barlı olacak şekilde tasarlanmıştır. Panik barlar kaçış yönüne açılmakta olup kilitlenemez özelliktedir. Ayrıca yangın merdivenlerinde hava basıncı düzenleyen, temiz hava ihtiyacını sağlayan ve zehirleyici dumanların kaçış alanına girmesini engelleyen basınçlandırma fanları bulunmaktadır.

- Yangın algılama ve söndürme sistemlerinde kullanılan bütün ekipmanların çalışma kontrolleri günlük olarak, periyodik bakım-onarım ve kalibrasyon işlemleri ise alanında uzman firmalar aracılığıyla yılda en az 3 kere olacak şekilde tekrarlanmaktadır.

Cevap 2. ve 3.- TBMM Halkla İlişkiler Binası 2013-2014 yıllarında T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Bakanlığın mühendisleri kontrollüğünde yapılmıştır. Bina projesi ulusal bir yarışma sonucunda belirlenmiş ve yarışmayı kazanan mühendislik firması tarafından projelendirilmiştir. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

hükümlerine uygun olarak çizilen projeler Bakanlığın kontrol mühendislerince ve Milli Saraylar Danışma Kurulu üyesi, Türkiye Yangından Korunma Vakfı Kurucusu ve Onursal Başkanı Prof. Dr. Abdurrahman Kılıç (İTÜ öğretim üyesi-yangın güvenliği uzmanı) tarafından onaylanmıştır.

Ayrıca 2014 yılından bu yana alanında uzman firmalar tarafından dört aylık periyotlarla her yıl denetlenmektedir.

Cevap 4.- TBMM Yerleşkesindeki binalar ile ek hizmet binalarının tamamında yangın algılama sistemleri bulunmaktadır. Bakımları periyodik olarak yapılan yangın sensörleri ve duman dedektörleri aktif durumda olup, 7/24 esasıyla çalışan yangın söndürme ekibi merkezinden takip edilmektedir.

TBMM Acil Durum Planı'nın 8'nci maddesinde yer alan; *“acil ve olağandışı bir durumda, olaylara müdahale edip iş güvenliği ve devamlılığını sağlamak üzere önceden, binalarda bulunan birimlerden mevcudu oranlarında personel görevlendirilerek, Söndürme, Kurtarma, Koruma ve İlkyardım ekipleri oluşturulur, her yıl güncellenir.”* ibaresi doğrultusunda teşkil edilen acil durum müdahale ekiplerinin düzenli olarak her yıl güncellemeleri yapılmaktadır.

TBMM Acil Durum Planı'nın 8'nci maddesinde yer alan; *“Acil durum müdahale ekip personeli ve diğer çalışanlar, acil durumlar ve ekiplerin görevleri hakkında her yıl bilgilendirilir ve tatbikat icra edilir.”* ibaresi doğrultusunda acil durumlar, yangın tedbirleri, yangın söndürme tüpü kullanımı, yangın söndürme dolapları ve otomatik söndürme sistemi hakkında bilgilendirme amaçlı her yıl düzenli olarak tatbikatlar yapılmakta ve bu amaçla gerekli eğitimler verilmektedir. Bu bağlamda, 2023 ve 2024 yıllarında 11 ayrı tatbikat yapılmış ve bu tatbikatlara toplam 1473 kişi katılmıştır. 2025 yılında söz konusu hususlara ilişkin tatbikatlar yapılacaktır.

Cevap 5. ve 6.- TBMM Halkla İlişkiler Binasında bulunan yangın merdivenleri Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde tasarlanarak gerekli ekipmanlarla donatılmıştır.

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in 42'nci maddesinin üçüncü fıkrasında; *“Bina yüksekliği 20.50 metreden fazla olan binalarda, bina dışında açık merdivenlere izin verilmez”* hükmü bulunmaktadır. TBMM Halkla İlişkiler Binasının yerden yüksekliğinin 38 metre olması nedeniyle yangın merdivenleri bina içinde olacak şekilde Yönetmelik'e uygun olarak projelendirilmiştir. Merdivenler belirlenen kaçış yollarına açılmaktadır. Kaçış yolları enerji kesintilerinden etkilenmeyecek yapıda acil yönlendirme ve acil çıkış levhalarıyla donatılmıştır.

